

ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ PLĖTROS VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA UŽ 2014 M.

TURINYS

1. IDENTIFIKAVIMO FORMA	2
2. VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PAŽANGA	2
2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė	2
2.2. Informacija apie Bendrijos teisės aktų laikymąsi	20
2.3. Svarbios problemos, su kuriomis buvo susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti	23
2.4. Veiksmų programos įgyvendinimo aplinkybių pokyčiai	24
2.5. Esminis pakeitimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 57 straipsnį.....	31
2.6. Suderinamumas su kitomis priemonėmis	31
2.7. Stebėsena ir vertinimas	34
2.8. Nacionalinis veiklos rezervas	44
3. ĮGYVENDINIMAS PAGAL PRIORITETUS.....	45
3.1. 1 prioritetas „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“	45
3.2. 2 prioritetas „Mokymasis visą gyvenimą“	79
3.3. 3 prioritetas „Tyrejų gebėjimų stiprinimas“	111
3.4. 4 prioritetas „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“	132
3.5. 5 prioritetas „Techninė parama“	164
4. ESF PROGRAMŲ SUDERINAMUMAS IR KONCENTRACIJA.....	176
4.1. Nacionalinė reformų darbotvarkė	176
5. DIDELĖS APIMTIES PROJEKTAI	182
6. TECHNINĖ PARAMA	183
7. INFORMAVIMAS IR VIEŠINIMAS.....	184

1. IDENTIFIKAVIMO INFORMACIJA

VEIKSMŲ PROGRAMA	Konvergencijos tikslas
	Lietuvos Respublika
	2007–2013 m.
	CCI2007LT051PO001
	Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa
METINĖ ĮGYVENDINIMO ATASKAITA	2014 m.
	2015 m. birželio 18 d. ¹

2. VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO APŽVALGA

Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos įgyvendinimo ataskaita už 2014 m. (toliau – ataskaita) yra parengta vadovaujantis Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 67 str., Reglamento Nr. 1081/2006 10 str. ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 1828/2006 nuostatomis.

Ataskaitos tikslas – apžvelgti Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos (toliau – ŽIPVP) įgyvendinimo pažangą, išreikštą fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimo rezultatais, atlikti rezultatų pasiekimo analizę, įvertinti, ar ŽIPVP nustatyti tikslai išliko nepakitę ir bus pasiekti.

Ataskaitoje informacija yra pateikiama ir analizuojama keliais pjūviais:

- bendra ŽIPVP įgyvendinimo pažanga, kuri apima finansinių rodiklių pasiekimo analizę, socioekonominę ŽIPVP įgyvendinimo aplinkybių pokyčių analizę, ŽIPVP suderinamumą su kitomis programomis (Europos žemės ūkio plėtros fondo ir kt.), informaciją apie stebėsenos ir vertinimo priemonių įgyvendinimą ir kt.;
- detali kiekvieno prioriteto įgyvendinimo pažanga, kuri apima taip pat ir visuotinės dotacijos priemonių įgyvendinimą ir finansinių instrumentų panaudojimą (JEREMIE);
- ŽIPVP poveikis Nacionalinės Lisabonos strategijos, Nacionalinės reformų darbotvarkės ir Europos Sąjungos (toliau – ES) Baltijos jūros regiono strategijos įgyvendinimui;
- horizontaliųjų politikų, tarptautinio bendradarbiavimo principo įgyvendinimas;
- techninės paramos lėšų, skirtų ŽIPVP įgyvendinimui, panaudojimas;
- atliktų vertinimų išvados ir rekomendacijos;
- informavimo ir viešinimo priemonės.

2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

2.1.1. Fizinė pažanga

Informacija apie įgyvendinant ŽIPVP pasiektą fizinę pažangą pateikiama ataskaitos 3 dalyje, kurioje vadovaujantis ŽIPVP nustatytų rodiklių pasiekimais analizuojama ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo pažanga pagal atskirus ŽIPVP prioritetus.

2.1.2. Finansinė pažanga

ŽIPVP įgyvendinimo finansinė informacija pateikiama kaupiamuoju būdu pagal ŽIPVP įgyvendinimo prioritetus kaupiamuoju būdu nuo programavimo laikotarpio pradžios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos (2014 m. gruodžio 31 d.).

¹ Stebėsenos komiteto pritarimo data.

1 lentelė. Informacija apie ŽIPVP finansinę pažangą (eurais)

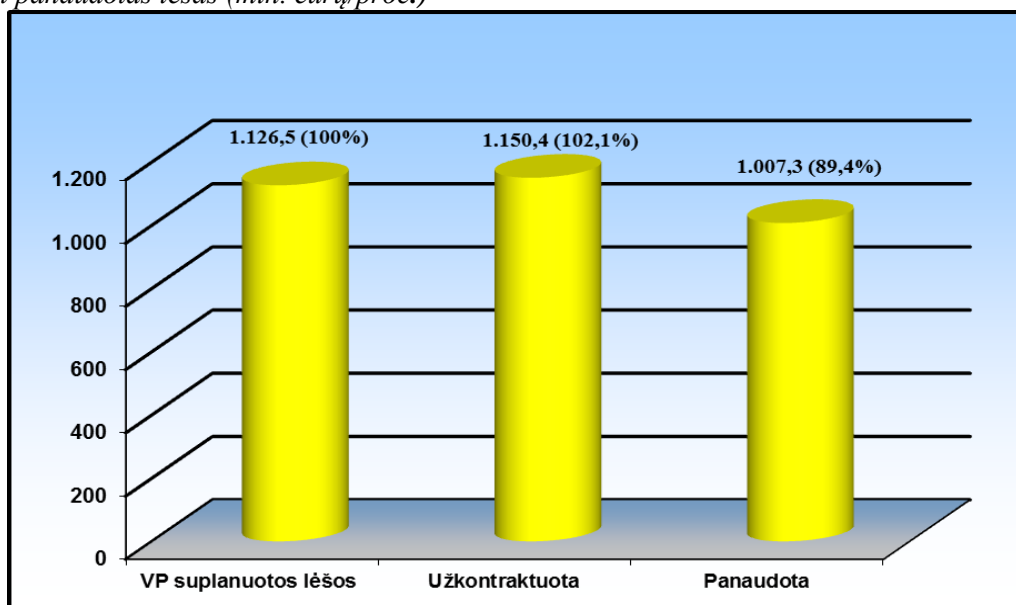
	Bendras ŽIPVP finansavimas (ES ir nacionalinis) ²	ES įnašo (viešojo ar bendrojo) apskaičiavimo pagrindas	Bendra paramos gavėjų sumokėta finansavimo reikalavimus atitinkančiųjų patvirtintųjų išlaidų suma ³	Atitinkamas viešasis įnašas ⁴	Igyvendinimas (proc.)
	a	b	c	d	e=c/a (jei bendros išlaidos) arba d/a (jei viešosios išlaidos)
1 prioritetas: „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“	522.947.421	bendrojo	479.859.243,02	448.542.967,04	91,76
2 prioritetas: „Mokymasis visą gyvenimą“	256.991.886	bendrojo	234.644.719,15	232.587.746,72	91,30
3 prioritetas: „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“	136.478.183	bendrojo	114.674.784,41	113.925.943,12	84,02
4 prioritetas: „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“	181.629.418	viešojo	154.821.278,13	154.802.304,06	85,23
5 prioritetas: „Techninė parama“	28.438.735	viešojo	23.348.800,18	23.348.800,18	82,10
Iš viso:	1.126.485.643,00		1.007.348.824,89	973.207.761,12	89,42

² ŽIPVP numatyta finansavimo suma pagal visus finansavimo šaltinius.

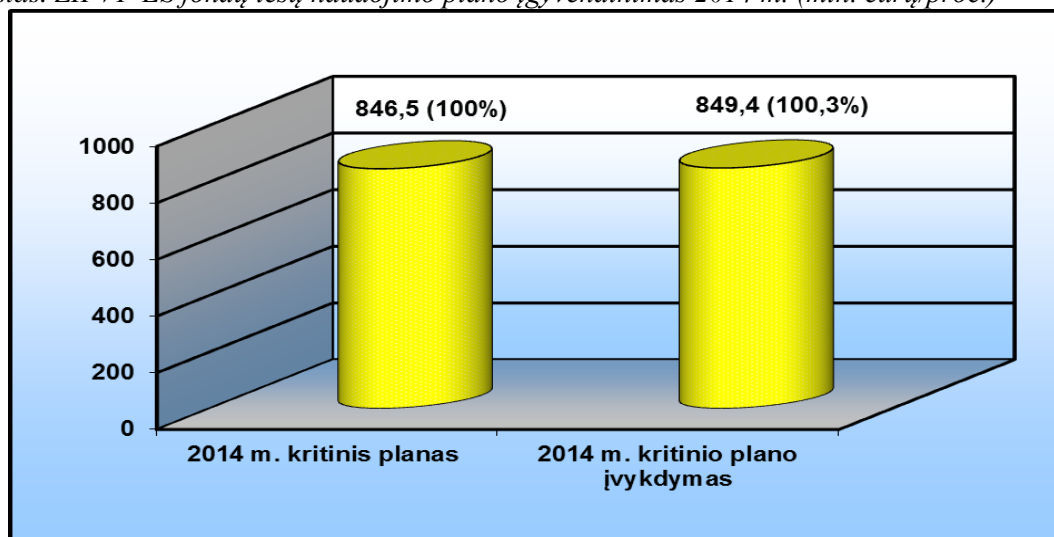
³ Deklaruotinos (panaudotos) lėšos pagal visus finansavimo šaltinius.

⁴ Deklaruotinos (panaudotos) lėšos neįskaičiuojant privataus įnašo.

1 paveikslas. ŽIPVP įgyvendinimas 2014 m. pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas (mln. eurų/proc.)

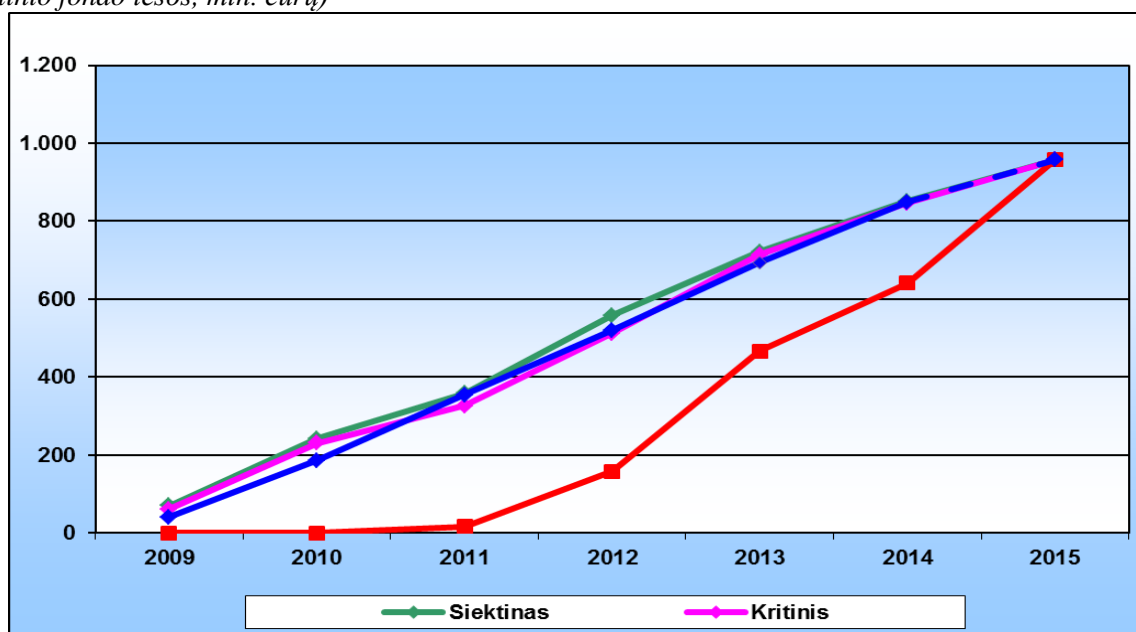
2 paveikslas. ŽIPVP ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

Dar 2009 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino ES fondų lėšų naudojimo planą 2008–2015 m., kuriame pagal veiksmų programas, veiksmų programų prioritetus bei už veiksmų programų prioritetų įgyvendinimą atsakingus valstybės biudžeto asignavimų valdytojus, nustatyta siektina (įvertinamos maksimalios institucijų galimybės panaudoti ES fondų lėšas) ir kritinė (yra minimalus leistinas ES fondų lėšų panaudojimo lygis atitinkamuose prioritetuose sudarytas siekiant išvengti N+2 taisyklės pažeidimo) pripažintų deklaruotomis ES fondų lėšų suma pagal metus ir kurio pagrindinis tikslas yra užtikrinti, kad 2007–2013 m. veiksmų programoms numatytos ES fondų lėšos nebūtų prarastos pagal 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 93 straipsnį. 2012 m. ES fondų lėšų naudojimo planas buvo iš esmės atnaujintas, atsižvelgiant į veiksmų programų įgyvendinimo eigą. Paskutinį kartą minėtas planas buvo keistas 2014 m. atsižvelgiant į 2007–2013 metų veiksmų programų ir jų priedų finansinių planų pakeitimus, kuriais ES fondų lėšos buvo perskirstytos tarp veiksmų programų prioritetų ir (arba) ministerijų. Jeigu ES lėšos nebuvo perskirstomos, tuose prioritetuose pakeitimai nebuvo atliekami.

Informacija apie ES fondų lėšų naudojimo plano įvykdymą 2014 m. pateikiama 2 paveiksle.

3 paveikslas. ŽIPVP ES fondų lėšų naudojimo plano ir N+2 taisyklės vykdymas 2009–2015 m. (Europos socialinio fondo lėšos, mln. eurų)

ŽIPVP įgyvendinimas 2014 m. pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas buvo sąlygojamas besibaigiančio 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų investicijų programavimo periodo. Projektų finansavimo ir administravimo sutartyse buvo suplanuotos ir viršytos visos ŽIPVP numatytos lėšos. ŽIPVP numatyta lėšų apimtis sutartyse viršyta 2,1 proc., kas turėtų užtikrinti visų lėšų panaudojimą ir padengti numatomus sutaupymus projektuose. Lėšų panaudojimas nuo 2013 m. išaugo 16 proc. punktų (nuo 73,4 proc. 2013 m. iki 89,4 proc. 2014 m.) ir šiuo metu beveik siekia 90 proc. Ataskaitiniu laikotarpiu kritinis planas įvykdytas 100,3 proc.

Pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos koordinuojamą 1 prioritetą iki 2014 m. pabaigos deklaruotinomis Europos Komisijai pripažinta 91,8 proc. prioritetui skirtos lėšų sumos, o kritinis planas įvykdytas beveik 100 proc. Stipriai išaugo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos koordinuojamų prioritetų lėšų panaudojimo rodikliai. Pagal 2 prioritetą deklaruotinomis Europos Komisijai pripažinta lėšų dalis per metus išaugo nuo 68,5 proc. iki 91,3 proc. (kritinis planas įvykdytas ir viršytas 5 proc.). Pagal 3 prioritetą – nuo 54,7 proc. iki 84 proc. (kritinis planas įvykdytas 96 proc.). Pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos koordinuojamą 4 prioritetą deklaruotinomis Europos Komisijai pripažinta 85,2 proc. prioritetui skirtos lėšų sumos (kritinis planas įvykdytas 100 proc.). Iki laikotarpio pabaigos planuojama panaudoti visas ŽIPVP suplanuotas lėšas.

2.1.3. Informacija apie ESF lėšų naudojimą pagal Įgyvendinimo reglamento 1828/2006 II priedo C dalyje nurodytą pasiskirstymą

2 lentelėje pateikiami sudarytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių finansiniai duomenys (tik ES fondų lėšos) pagal šias kategorijas: prioritetinė sritis, finansavimo forma, teritorija, ekonominė veikla, vietovė.

2 lentelė. Informacija apie ES lėšų panaudojimą

Prioritetinės srities kodas	Finansavimo formos kodas	Teritorija	Ekonominės veiklos kodas	Vietovė	Skirto finansavimo ES lėšų suma (eurais)

62 Mokymosi visą gyvenimą sistemų ir strategijų rengimas bendrovėse; mokymas ir paslaugos darbuotojams siekiant padidinti jų gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių; verslumo ir naujovių skatinimas	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	04 Tekstilės ir tekstilės gaminių gamyba	LT	231386,62
			06 Nenurodytos gamybos pramonės rūšys	LT	80895,74
			13 Didmeninė ir mažmeninė prekyba	LT	143358,07
			14 Viešbučiai ir restoranai	LT	122533,10
			15 Finansinis tarpininkavimas	LT	156394,81
			23 Netaikytina	LT	1104813,66
		Miesto gyvenamoji vietovė	03 Maisto produktų ir gėrimų gamyba	LT	1036876,62
			04 Tekstilės ir tekstilės gaminių gamyba	LT	43599,40
			06 Nenurodytos gamybos pramonės rūšys	LT	374970,09
			07 Energetinių medžiagų kasyba ir karjerų eksploatavimas	LT	196228,56
			08 Elektros, dujų, garo ir karšto vandens tiekimas	LT	224074,02
			09 Vandens rinkimas, valymas ir paskirstymas	LT	223133,87
			11 Transportas	LT	160348,54
			12 Statyba	LT	866693,75
			13 Didmeninė ir mažmeninė prekyba	LT	1336956,94
			14 Viešbučiai ir restoranai	LT	145489,96
			15 Finansinis tarpininkavimas	LT	1035006,03
			16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	161192,35
			19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	4562172,89
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	265734,33
			23 Netaikytina	LT	58989218,00
		Netaikytina	01 Žemės ūkis, medžioklė ir miškininkystė	LT	132710,01
			03 Maisto produktų ir gėrimų gamyba	LT	252617,74

			10 Paštas ir telekomunikacijos	LT	592331,74
			11 Transportas	LT	225970,62
			13 Didmeninė ir mažmeninė prekyba	LT	624225,43
			15 Finansinis tarpininkavimas	LT	60000,00
			18 Švietimas	LT	1476963,62
			19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	12742076,54
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	653467,52
			23 Netaikytina	LT	59454654,73
64 Konkrečių užimtumo, mokymo ir paramos paslaugų plėtojimas pertvarkant sektorius ir bendroves bei sistemų, skirtų numatyti ekonominius pokyčius ir būsimus reikalavimus, susijusius su darbo vietomis ir gebėjimais, rengimas	01 Negražintina pagalba	Netaikytina	23 Netaikytina	LT	8772225,53
66 Aktyvių ir prevencinių priemonių įgyvendinimas darbo rinkoje	01 Negražintina pagalba	Miesto gyvenamoji vietovė	23 Netaikytina	LT	68873595,94
		Netaikytina	23 Netaikytina	LT	91378530,64
	02 Pagalba (paskolos, palūkanų subsidijos, garantijos)	Netaikytina	23 Netaikytina	LT	13901760,59
68 Parama savarankiškam darbui ir verslo kūrimui	02 Pagalba (paskolos, palūkanų subsidijos, garantijos)	Netaikytina	23 Netaikytina	LT	14481000,93
69 Priemonės, skirtos pagerinti užimtumo galimybes ir didinti tvarų moterų	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	23 Netaikytina	LT	353167,08
		Miesto gyvenamoji vietovė	20 Socialinis darbas, bendruomenė, socialinės ir	LT	1472177,07

dalyvavimą ir pažangą užimtumo srityje siekiant mažinti segregaciją dėl lyties darbo rinkoje, ir derinti darbą ir asmeninį gyvenimą, pavyzdžiui, sudarant geresnes sąlygas naudotis vaikų priežiūros ir išlaikomų asmenų globos galimybėmis		Netaikytina	asmeninės paslaugos		
			23 Netaikytina	LT	2467199,58
			20 Socialinis darbas, bendruomenė, socialinės ir asmeninės paslaugos	LT	4319876,30
			23 Netaikytina	LT	12136074,11
71 Būdai integruoti ir sugrąžinti į darbą socialiai pažeidžiamas žmones; kova su galimybių dalyvauti darbo rinkoje ir daryti joje pažangą diskriminacija bei įvairovės darbo vietoje pripažinimo skatinimas	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	23 Netaikytina	LT	8873511,67
			Miesto gyvenamoji vietovė	23 Netaikytina	LT
		Netaikytina	22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	186140,62
			23 Netaikytina	LT	76952558,94
72 Švietimo ir mokymo sistemų reformų kūrimas, diegimas ir įgyvendinimas siekiant plėtoti galimybes gauti darbą, gerinant pradinio ir profesinio švietimo bei mokymo pritaikymą darbo rinkos poreikiams ir atnaujinant mokymo personalo įgūdžius atsižvelgiant į inovacijas ir žinias	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	18 Švietimas	LT	2847162,63
			Miesto gyvenamoji vietovė	18 Švietimas	LT
		Netaikytina	18 Švietimas	LT	68607071,35

paremtą ekonomiką					
73 Priemonės, skirtos didinti dalyvavimą švietime ir mokyme visą gyvenimą, šiuo tikslu taip pat imantis veiksmų, skirtų sumažinti anksti mokyklą paliekančių asmenų skaičių, lytimi pagrįstą mokymosi dalykų segregaciją ir sudaryti geresnes galimybes gauti kokybišką pradinį profesinį ir paslaugų sektoriaus išsilavinimą ir mokymą	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	18 Švietimas	LT	543939,72
		Miesto gyvenamoji vietovė	18 Švietimas	LT	14700289,04
		Netaikytina	18 Švietimas	LT	61922893,23
74 Žmogiškojo potencialo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje plėtojimas, visų pirma skatinant antrosios ir trečiosios pakopų studijas, mokslo darbuotojų mokymą bei užmezgant ryšius tarp universitetų, mokslinių tyrimų centrų ir įmonių	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	18 Švietimas	LT	1356090,44
			23 Netaikytina	LT	483317,15
		Miesto gyvenamoji vietovė	18 Švietimas	LT	32848943,31
			23 Netaikytina	LT	22811634,31
		Netaikytina	18 Švietimas	LT	51351553,32
			23 Netaikytina	LT	9865181,08
80 Partnerysčių, paktų ir iniciatyvų skatinimas kuriant atitinkamų suinteresuotųjų pusių tinklus	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	23 Netaikytina	LT	100894,49
		Miesto gyvenamoji vietovė	23 Netaikytina	LT	217734,50
		Netaikytina	23 Netaikytina	LT	4302108,12

81 Mechanizmai, skirti tobulinti geros politikos ir programų rengimą, stebėseną ir vertinimą nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, kurti politikos kryptių ir programų įgyvendinimo gebėjimus	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	15963,55
			23 Netaikytina	LT	1713922,90
		Miesto gyvenamoji vietovė	22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	128133,28
			23 Netaikytina	LT	72161998,31
		Netaikytina	23 Netaikytina	LT	50678179,66
85 Rengimas, įgyvendinimas, stebėseną ir tikrinimas	01 Negražintina pagalba	Miesto gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	1639518,62
		Netaikytina	17 Viešasis administravimas	LT	25586205,97
86 Vertinimas ir studijos; informacija ir komunikacija	01 Negražintina pagalba	Netaikytina	17 Viešasis administravimas	LT	1232115,48

2.1.4. Parama pagal tikslines grupes

3 lentelė. Parama pagal tikslines grupes

Projektų dalyvių įvertinimo parametras	Projektų dalyvių skaičius					
	Asmenų, pradėjusių dalyvauti projektu veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, kurie pradėjo dalyvauti projektu veiklose praeitą (-us) ataskaitinį (-ius) laikotarpį (-ius) ir tęsia arba baigė dalyvavimą projektų veiklose šį ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, baigusiu dalyvauti projektu veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius	
	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai
1	2	3	4	5	6	7
Bendras projektų dalyvių skaičius	86.691	49.271	82.354	37.093	92.074	46.290
Projektų dalyvių suskirstymas pagal amžių						
Vaikai iki 14 m.	2.890	2.832	667	690	3.049	2.922
Jauni žmonės (15-24 m.)	23.954	20.043	15.264	13.884	24.153	18.918
Vidutinio amžiaus žmonės (25–44 m.)	29.966	13.862	33.767	14.077	31.749	12.980
Vidutinio amžiaus žmonės (45–54 m.)	18.347	7.015	21.470	5.026	20.845	6.272
Vyresnio amžiaus žmonės (55-64 m.)	9.768	4.845	9.726	2.801	10.639	4.538
Vyresni nei 65 m. žmonės	1.766	674	1.460	615	1.639	660
Projektų dalyvių suskirstymas pagal statusą darbo rinkoje						
Dirbantys asmenys (bendras dirbančių asmenų skaičius, įskaitant	55.838	23.657	68.079	25.412	61.638	22.411

savarankiškai dirbančiuosius),						
iš jų savarankiškai dirbantys	2.380	1.758	2.821	1.734	3.204	2.156
Bedarbiai (bendras bedarbių skaičius, įskaitant ilgalaikius bedarbius),	15.366	14.198	5.636	3.903	12.885	11.694
iš jų – ilgalaikiai bedarbiai	5.615	4.178	2.737	1.642	5.073	3.657
Ekonomiškai neaktyvūs asmenys (bendras ekonomiškai neaktyvių asmenų skaičius, įskaitant studijuojančius, besimokančius ar išėjusius į pensiją, nutraukusius verslą, visiškai neįgalius asmenis, dirbančius namų ūkyje ar kt.),	15.487	11.416	8.639	7.778	17.551	12.185
iš jų – ekonomiškai neaktyvūs asmenys, kurie studijuoja ar mokosi	11.159	8.857	7.544	6.605	13.305	9.885
Projektų dalyvių suskirstymas pagal pažeidžiamas grupes, laikantis nacionalinių taisyklių						
Mažumos	1.500	786	2.741	1.026	1.795	877
Migrantai	52	85	58	45	53	78
Neįgalieji	1.720	1.323	969	293	1.305	1.006
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	54	698	69	1.211	23	291
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	120	303	110	335	50	128
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	7.389	5.682	4.264	3.066	5.728	4.906
Asmenys, nepriklausantys socialinės atskirties ir socialinės rizikos grupėms	78.414	40.500	74.182	43.577	83.378	39.103
Projektų dalyvių suskirstymas pagal turimą išsilavinimą						
Aukštasis mokslas (pagrindinės, vientisosios, specialios profesinės, magistratūros, doktorantūros, meno aspirantūros, rezidentūros studijos) (ISCED 5 ir 6 lygiai)	54.001	17.746	59.560	18.739	58.679	17.103
Aukštojo mokslo laipsnio nesuteikiantis išsilavinimas baigus vidurinę mokyklą (4 pakopos profesinis mokymas) (ISCED 4 lygis)	6.632	5.412	6.726	4.676	7.065	5.101
Aukštesnysis vidurinis (antros ir trečios pakopos profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 3 lygis)	16.336	14.995	8.529	7.928	16.496	14.189
Pradinis ar žemesnysis vidurinis (pagrindinis ar pirmos pakopos pagrindinis profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 1 ir 2 lygiai)	8.474	9.956	5.933	4.451	8.674	8.819
Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas (ISCED 0 lygis)	1.131	1.082	940	700	1.071	1.022
Asmenys, nepriklausantys nė vienai iš pirmiau nurodytų kategorijų	117	80	666	599	89	56

Besibaigiant 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui ŽIPVP lėšomis finansuojamų projektų veiklose pradėjusių dalyvauti asmenų skaičius ir toliau mažėja. Lyginant su praeitais metais, pradėjusių dalyvauti skaičius sumažėjo beveik 26 proc. Kaip ir anksčiau, projektuose dalyvauja daugiau moterų (projektuose pradėjo dalyvauti 1,8 karto daugiau moterų nei vyrų), ši tendencija nekinta viso programavimo laikotarpiu ir yra labiausiai sąlygojama ŽIPVP 2 prioriteto

„Mokymasis visą gyvenimą“ ir 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ lėšomis finansuojamų projektų tikslinės grupės (investuojama į darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą viešajame ir švietimo sektoriuose, kuris Lietuvoje pasižymi moterų dauguma).

Apibendrinant 3 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad pagrindinę ŽIPVP lėšomis finansuojamų projektų dalyvių tikslinę grupę pagal amžių, statusą darbo rinkoje ir turimą išsilavinimą atitinkamai sudaro jauni (32,36 proc.) ir 25–44 m. amžiaus žmonės (32,24 proc.), dirbantys (58,47 proc.) ir turintys aukštąjį išsilavinimą (52,77 proc.)⁵. Šios tendencijos šiek tiek skiriasi pagal ŽIPVP prioritetus. 1 prioriteto lėšomis finansuojamuose projektuose dalyvauja daugiau bedarbių. 2 prioritetas išsiskiria tuo, kad jo lėšomis finansuojamuose projektuose dalyvauja daugiau jaunimo (15–24 metų), ekonomiškai neaktyvių asmenų, kurie studijuoja ar mokosi, taip pat žemesnį išsilavinimą (ISCED 1 ir 2 lygiai) turinčių asmenų.

Lyginant projektų dalyvių pasiskirstymą pagal pažeidžiamas grupes su bendru projektų dalyvių skaičiumi, išsiskiria 1 prioritetas, kurio projektai yra labiau nukreipti į pažeidžiamas grupes, tačiau 2, 3 ir 4 prioritetų lėšomis finansuojamuose projektuose dalyvių pasiskirstymas pagal tam tikras socialinės atskirties ar socialinės rizikos grupes yra ganėtinai panašus: dauguma šių prioritetų lėšomis finansuojamuose projektuose dalyvaujančių asmenų pažeidžiamoms grupėms savęs nepriskiria.

2.1.5. Gražintina ar pakartotinai panaudota parama

Įgyvendinant ŽIPVP, gražintų lėšų, susijusių su pažeidimais, suma 2014 m. sudarė 49,37 tūkst. eurų (tai sudaro 0,004 proc. nuo iki 2014 m. pab. iš viso panaudotų lėšų sumos). Šios lėšos bus panaudotos įgyvendinamų projektų papildomam finansavimui.

2.1.6. Kokybinė analizė

ŽIPVP indėlis didinant užimtumą (darbo vietų kūrimui)

Planuojant ŽIPVP intervencijas 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiui, dominavo tokie užimtumo skatinimo komponentai kaip darbo pasiūlos politika, socialinė įtrauktis, žmogiškasis kapitalas, darbo našumo didinimas. Dalies jų aktualumas, pasikeitus ekonominei situacijai sumažėjo, todėl buvo įvykdyti pakeitimai prioriteto ir priemonių lygmenyje, kurie atspindėjo vykstančius pokyčius Lietuvos ūkyje ir padidino šių priemonių aktualumą, atskleidė tinkamą institucijų reakciją į pokyčius darbo rinkoje sprendžiant labiau aktualias trumpalaikes užimtumo problemas.

Europos socialinio fondo (toliau – ESF) investicijos socialinėje ir užimtumo srityje buvo skirtos trimis gyventojų grupėms: privataus ir viešojo sektoriaus darbuotojams (apie 53 proc. lėšų), darbo neturintiems ir ieškantiems asmenims (apie 31 proc.) ir socialinę riziką ar atskirtį patiriantiems asmenims (apie 16 proc.). Atsižvelgiant į tai, kad ekonominė krizė radikaliai apribojo nacionalinio biudžeto galimybes, ES struktūrinių fondų lėšos buvo nukreiptos kai kuriems esminiems valstybės išsipareigojimams finansuoti, pirmiausia – aktyvioms darbo rinkos politikos priemonėms. Darbo jėgai (privataus ir viešojo sektoriaus darbuotojams) skirta ESF dalis sumažėjo iki 33 proc.; darbo neturintiems asmenims skirtų lėšų dalis išaugo iki 55 proc., o socialinę riziką ar atskirtį patiriantiems asmenims tenkančių lėšų dalis išliko apie 13 proc.

2014 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos įgyvendintame ES struktūrinių fondų investicijų poveikio gyvenimo kokybei, socialinės atskirties ir skurdo mažinimui Lietuvoje vertinime, parengus intervencijų, prisidėjusių prie gyvenimo kokybės didinimo ir socialinės atskirties ir skurdo mažinimo, žemėlapi, ypatingas dėmesys buvo skirtas įdarbinimo ir užimtumo

⁵ Procentinės dalys apskaičiuotos pagal pradėjusių dalyvauti projektų veiklose dalyvių skaičius.

skatinimo intervencijoms. Nustatyta, kad 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšomis vykdytų intervencijų, skirtų skurdo ir socialinės atskirties mažinimui, pobūdis atitiko individualių trūkumų teorijos teiginius, t. y. siekiant mažinti skurdą, buvo investuojama į žmonių individualios situacijos gerinimą, t. y. kvalifikacijos kėlimą, pagalbą susirandant darbą ir pan. 2007–2013 m. laikotarpiu didžiausia skurdo ir socialinės atskirties mažinimui skirta finansinio paketo dalis t. y. 648 mln. Eur, (46 proc.) buvo išmokėta būtent įdarbinimo ir užimtumo skatinimo intervencijoms, prisidedančioms prie individualių trūkumų mažinimo. Šioje intervencijų kategorijoje didžiausio finansavimo susilaukė priemonė „Ieškančių darbo asmenų integracija į darbo rinką“, pagal kurią Lietuvos darbo birža įgyvendino aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms skirtus projektus, bei priemonė „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“, pagal kurią buvo vykdomi pažeidžiamoms visuomenės grupėms skirti projektai.

Įdarbinimo ir užimtumo intervencijų kategorijoje, atsižvelgiant į ekonominės krizės poveikį, buvo keičiama intervencijų logika, o esminės jos tęstinio tinkamumo užtikrinimo sąlygos buvo priemonėms skirta finansavimo pokyčiai ir naujų priemonių įtraukimas. Atsižvelgiant į papildomų lėšų Aktyvios darbo rinkos politikos (toliau – ADRP) priemonėms poreikį, buvo daugiau nei 4 kartus padidintas priemonei „Ieškančių darbo asmenų integracija į darbo rinką“ skirtas finansavimas, atitinkamai sumažinant mažiau populiarioms priemonėms numatytas lėšas. Iškilus jaunimo nedarbo problemai, į veiksmų programas buvo įtrauktos specialiai jaunimui skirtos priemonės, iš kurių itin svarbi buvo „Parama pirmajam darbui“, pakeitusi iki tol taikytą socialinio draudimo lengvatą.

ES struktūrinių fondų intervencijos darė įtaką užimtumo rodiklių kaitai ir prisidėjo prie neigiamų tendencijų sušvelninimo, tačiau poveikio mastas nebuvo didelis. Be įgyvendintų aktyvios darbo rinkos politikos priemonių nedarbo lygis šalyje kasmet būtų buvęs maždaug 1 proc. punktu didesnis. Per metus dėl vykdytų veiksmų įsidarbindavusių asmenų skaičius sudarė apie 6 proc. kasmet darbo biržoje registruotų bedarbių skaičiaus. ES struktūrinė parama prisidėjo prie specifinių socialinės rizikos grupių (nuteistųjų ar grįžusių iš įkalinimo įstaigų asmenų, priklausomų nuo psichotropinių medžiagų asmenų, vyresnio amžiaus moterų, tautinių mažumų atstovų, nuolatinės gyvenamosios vietos neturinčių asmenų ir kt.) užimtumo didėjimo. Didžiausia projektų nauda šioms tikslinėms grupėms buvo komunikacinių bei buitinių įgūdžių įgijimas, savarankiškumo ugdymas, pasitikėjimo stiprinimas. Pirmiausiai žmonės buvo grąžinami į socialinę aplinką, o paskui jau buvo galvojama apie jų įsidarbinimo rezultatus.

Įvertinus ES struktūrinių fondų investicijų poveikį užimtumui mikro lygiu ir vadovaujantis kontrafaktinio poveikio vertinimo rezultatais, matyti, kad ilgiau darbo rinkoje išsilaikė tie asmenys, kurie dalyvavo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, skirtose darbo įgūdžių įgijimo rėmimui, profesiniam mokymui ir darbo rotacijai. Pasibaigus projektų įgyvendinimui, darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonėje dalyvavę asmenys dirbo maždaug 118 darbo dienų daugiau nei būtų dirbę, jei nebūtų dalyvavę priemonėje, profesiniame mokyme dalyvavę žmonės – maždaug 40 darbo dienų daugiau, o darbo rotacijoje – apie 17 darbo dienų daugiau. Paminėtina, kad itin teigiamą įtaką ES struktūrinė parama turėjo neįgaliųjų ir jaunimo užimtumui. Didžioji dalis jaunuolių teigė, kad dalyvavimas projektuose buvo esminis veiksnys, nulėmęs įsidarbinimą.

2012 m. buvo atliktame ESF finansuojamų užimtumą skatinančių priemonių įgyvendinimo efektyvumo vertinime buvo sumodeliuotas ir apskaičiuotas tikėtinas ADRP priemonių bendrasis ir grynasis poveikis užimtumui iki galo įgyvendinus visas priemones. Tikėtina, kad po dalyvavimo ADRP priemonėse įsidarbina apie 41 tūkst. darbo ieškančių asmenų (įskaitant apie 6 tūkst. asmenų, išsaugojusių darbo vietas). Remiantis vertintojų skaičiavimais tikėtina, kad dėl įgyvendintos ŽIPVP priemonės grynasis užimtumas šalyje padidės apie 12,5 tūkst. užimtųjų.

2013 m. atliktame vertinime „Žmogiškųjų išteklių plėtros ir socialinės sanglaudos sričių būklės analizės ir perspektyvų 2014–2020 m. parengimas“⁶ nustatytos tokios priemonių ilgalaikių efektų tendencijos:

- ES parama, kuri buvo nukreipta darbo ieškantiems asmenims, teikiant paramą darbo ieškančių asmenų profesiniam mokymui, finansuojant remiamą įdarbinimą bei viešuosius darbus, trumpuoju laikotarpiu buvo skirta einamiesiems valstybės politikos tikslams ir aktualiausioms laikotarpio problemoms spręsti, t.y. sušvelninti krizės padarinius, tačiau darbo rinkos dinamikos iš esmės nepakeitė ir struktūrinių problemų neišsprendė;

- priemonėse matosi „pabandymo efektas“, kai išbandytos naujos iniciatyvos, požiūriai ar metodai, kurie suteikė naudingų pamokų ateičiai (mikrokreditų priemonė, visuotinės dotacijos principu teikiamos subsidijos pirmajam darbui, paramą privataus sektoriaus darbuotojų mokymams pabandyta teikti per asociacijas, skatinant įmonių socialinę atsakomybę pirmą kartą įgyvendinta paprojekčių programa, išbandyti valstybinio planavimo ir regioninio planavimo būdai ir t.t.);

- sisteminio pokyčio (šalies ar tam tikros tikslinės grupės problemos sprendimo) ženklai būdingi darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimo priemonėms, taip pat tam tikru mastu galime pastebėti viešojo sektoriaus darbuotojų kvalifikacijos kėlimo priemonėse, profesinės reabilitacijos paslaugų priemonėse;

- pasikeitus ekonominiam ir socialiniam kontekstui kai kurių priemonių aktualumas sumažėjo ir jos buvo iš esmės pertvarkytos (pavyzdžiui, sustabdytas priemonės, skirtos paskatinti migrantų sugrįžimą, įgyvendinimas; priemonės, kuri buvo skirta paskatinti kaimiškų vietovių darbo jėgos persiorientavimą iš žemės ūkio į kitas veiklas, finansavimas buvo kelis kartus mažintas ir antrojo priemonės etapo nuspręsta nebetęsti, nes ekonominės krizės sąlygomis užimtumas žemės ūkyje paprastai išauga; šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo srityje prasidėjus ekonominiam sunkmečiui, dalis tėvų neteko darbo ir nebeleido vaikų į darželį, todėl tapo sunku surinkti vaikų grupes; buvo sumažintos įmonių darbuotojų mokymo priemonei skirtos lėšos).

ADRP priemonių naudingumas padedant įsidarbinti yra skirtingas. ADRP priemonėse dalyvavusių asmenų apklausos duomenimis, 30 proc. asmenų, dalyvavusių įdarbinimo subsidijuojant priemonėje, ir 36 proc. asmenų, dalyvavusių darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonėje, mano, kad būtent dalyvavimas šiose priemonėse buvo jų įsidarbinto priežastis. Atitinkamai, respondentų manymu, būtent dalyvavimas profesinio mokymo priemonėje padėjo įsidarbinti 18 proc. asmenų, o mažiausiai naudinga buvo viešųjų darbų priemonė ir dalyvavimas joje padėjo įsidarbinti 14 proc. asmenų.

ADRP priemonių efektyvumą ir tikėtiną poveikį mažina tokie išoriniai veiksniai, kaip žema bedarbių motyvacija, suinteresuotumo oficialiai įsidarbinti stoka.

ŽIPVP indėlis įgyvendinant Lisabonos strategiją

Vadovaujantis Tarybos 2006 m. liepos 11 d. Reglamento Nr. 1083/2006 9 straipsnio 3 dalies nuostatomis, Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijos Konvergencijos tikslui įgyvendinti 2 priede yra išskirtas ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimas Lisabonos strategijos įgyvendinimo tikslais. Pagal 2007 m. balandžio 26 d. Europos Komisijos sprendimą, patvirtinantį tam tikras Lietuvos nacionalinio strateginių krypties plano dalis (CCI 2007LT16UNS001) daugiau nei pusė 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų investicijų (54,6 proc.) buvo numatyta sritims, susijusioms su pagrindiniais atnaujintos Lisabonos strategijos prioritetais. Iki 2014 m. gruodžio 31 d. šiems prioritetams įgyvendinti įvertinant baigtus projektus skirta ES struktūrinių fondų investicijų dalis sudarė 4,04 mlrd. eurų, t.y. 59,63 proc. visų 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų Lietuvai.

⁶ Vertinimo ataskaitą galima rasti www.esparama.lt svetainėje

(http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2010MVP/ESF_uzi_mtumo_priemoniu_vertinimo_ataskaita_0516.pdf)

Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje Lisabonos strategijos įgyvendinimo tikslams, susijusiems su ŽIPVP finansuojamomis išlaidų kategorijomis, buvo numatyta 0,743 mlrd. eurų suma (arba 11 proc. visų ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų Lietuvai). Iki 2014 m. gruodžio 31 d. įvertinant baigtus projektus buvo skirta 0,814 mlrd. eurų suma t.y. 12,01 proc. visų 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų Lietuvai.

Daugiausia ŽIPVP lėšų, įgyvendinant Lisabonos strategijos tikslus, iki 2014 m. gruodžio 31 d. įvertinant baigtus projektus skirta šioms išlaidų kategorijoms:

- (66) Aktyvių ir prevencinių priemonių įgyvendinimas darbo rinkoje – 172.851.752 eurai (2,55 proc. visų ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų Lietuvai arba 18,49 proc. ŽIPVP lėšų);

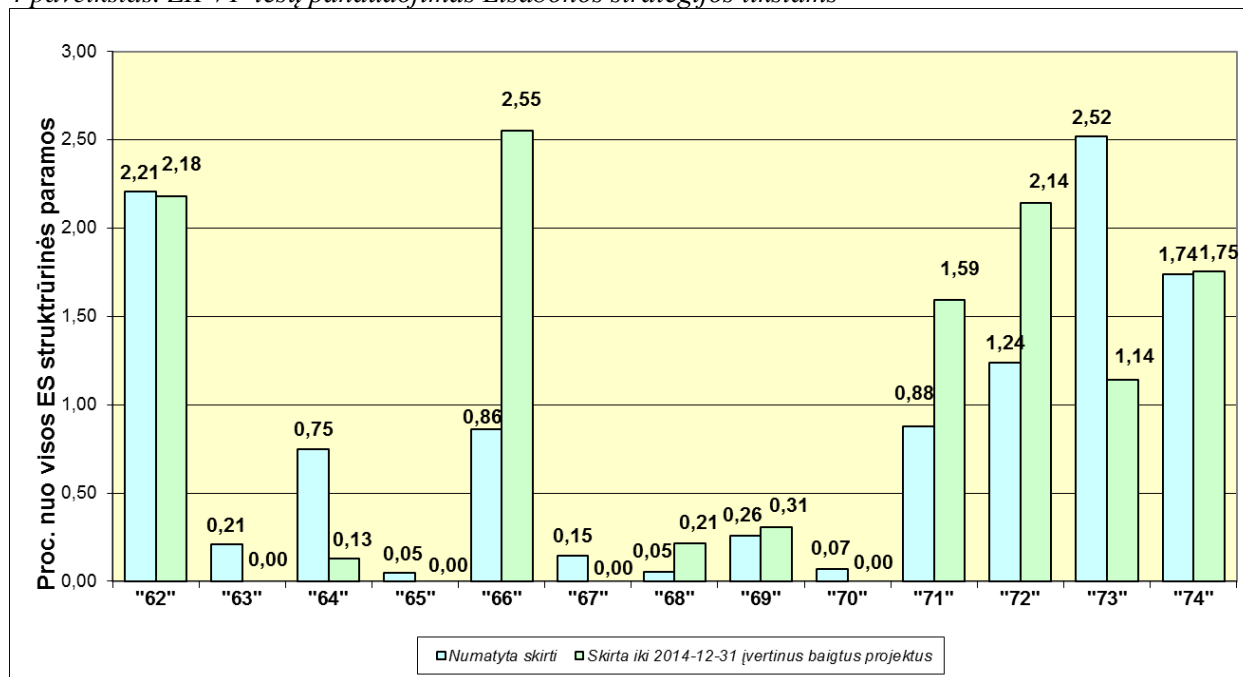
- (62) Mokymosi visą gyvenimą sistemų ir strategijų rengimas bendrovėse; mokymas ir paslaugos darbuotojams siekiant padidinti jų gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių; verslumo ir naujovių skatinimas – 147.683.356 eurai (2,18 proc. visų ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų Lietuvai arba 15,79 proc. ŽIPVP lėšų);

- (72) Švietimo ir mokymosi sistemų reformų kūrimas, diegimas ir įgyvendinimas siekiant plėtoti galimybes gauti darbą, gerinant pradinio ir profesinio švietimo bei mokymo pritaikymą darbo rinkos poreikiams ir atnaujinant mokymo personalo įgūdžius atsižvelgiant į inovacijas ir žiniomis paremtą ekonomiką – 145.272.848 eurai (2,14 proc. visų ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų Lietuvai arba 15,54 proc. ŽIPVP lėšų);

- (71) Būdai integruoti ir sugrąžinti į darbą socialiai pažeidžiamus žmones; kova su galimybių dalyvauti darbo rinkoje ir daryti joje pažangą diskriminacija bei įvairovės darbo rinkoje pripažinimo skatinimas – 107.961.664 eurai (1,59 proc. visų ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų Lietuvai arba 11,55 proc. ŽIPVP lėšų).

Išsamesnė informacija apie ŽIPVP lėšų panaudojimą Lisabonos strategijos tikslų pasiekimui pateikta 4 paveiksle.

4 paveikslas. ŽIPVP lėšų panaudojimas Lisabonos strategijos tikslams

* ŽIPVP išlaidų kategorijos, skirtos Lisabonos strategijos tikslams:

"62" - Mokymosi visą gyvenimą sistemų ir strategijų rengimas bendrovėse; mokymas ir paslaugos darbuotojams siekiant padidinti jų gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių; verslumo ir naujovių skatinimas
"63" - Inovacinių ir produktyvesnių darbo organizavimo būdų kūrimas ir platinimas

"64" - Konkrečių užimtumo, mokymo ir paramos paslaugų plėtojimas pertvarkant sektorius ir bendroves bei sistemų, skirtų numatyti ekonominius pokyčius ir būsimus reikalavimus, susijusius su darbo vietomis ir gebėjimais, rengimas
"65" - Darbo rinkos institucijų atnaujinimas ir stiprinimas
"66" - Aktyvių ir prevencinių priemonių įgyvendinimas darbo rinkoje
"67" - Priemonės, kuriomis skatinamas aktyvus senėjimas ir ilginamas darbingumo amžius
"68" - Parama savarankiškam darbui ir verslo kūrimui
"69" - Priemonės, skirtos pagerinti užimtumo galimybes ir didinti tvarų moterų dalyvavimą ir pažangą užimtumo srityje siekiant mažinti segregaciją dėl lyties darbo rinkoje, ir derinti darbą ir asmeninį gyvenimą, pavyzdžiui, sudarant geresnes sąlygas naudo
"70" - Konkretūs veiksmai, kuriais didinamas migrantų užimtumas ir taip stiprinama jų socialinė integracija
"71" - Būdai integruoti ir sugrąžinti į darbą socialiai pažeidžiamus žmones; kova su galimybių dalyvauti darbo rinkoje ir daryti joje pažangą diskriminacija bei įvairovės darbo vietoje pripažinimo skatinimas
"72" - Švietimo ir mokymo sistemų reformų kūrimas, diegimas ir įgyvendinimas siekiant plėtoti galimybes gauti darbą, gerinant pradinio ir profesinio švietimo bei mokymo pritaikymą darbo rinkos poreikiams ir atnaujinant mokymo personalo įgūdžius atsižvelgi
"73" - Priemonės, skirtos didinti dalyvavimą švietime ir mokyme visą gyvenimą, šiuo tikslu taip pat imantis veiksmų, skirtų sumažinti anksti mokyklą paliekančių asmenų skaičių, lytimi pagrįstą mokymosi dalykų segregaciją ir sudaryti geresnes galimybes gauti kokybišką pradinį profesinį ir paslaugų sektoriaus išsilavinimą ir mokymą
"74" - Žmogiškojo potencialo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje plėtojimas, visų pirma skatinant antrosios ir trečiosios pakopų studijas, mokslo darbuotojų mokymą bei užmezgant ryšius tarp universitetų, mokslinių tyrimų centrų ir įmonių

ŽIPVP indėlis įgyvendinant ES Baltijos jūros regiono strategiją

Nuo ESF lėšomis finansuojamos ŽIPVP įgyvendinimo pradžios iki 2014 m. gruodžio 31 d. iš baigtų įgyvendinti arba įgyvendinamų 2247 projektų 403 projektai tiesiogiai⁷ prisideda prie ES Baltijos jūros regiono strategijos (toliau – BJRS) įgyvendinimo. Jų įgyvendinimui iš ESF skirta 182,06 mln. eurų. Tai sudaro 18,33 proc. lėšų, skirtų minėtiems projektams pagal ŽIPVP.

Projektai, prisidedantys prie BJRS įgyvendinimo, pagal ŽIPVP yra įgyvendinami mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (217), švietimo ir jaunimo (179) bei vidaus rinkos (7) srityse. Šiais projektais siekiama padidinti globalų konkurencingumą Baltijos jūros regione ir taip prisidedama prie BJRS trečio tikslo *Didinti gerovę* įgyvendinimo.

4 lentelė. ŽIPVP indėlis įgyvendinant BJRS⁸

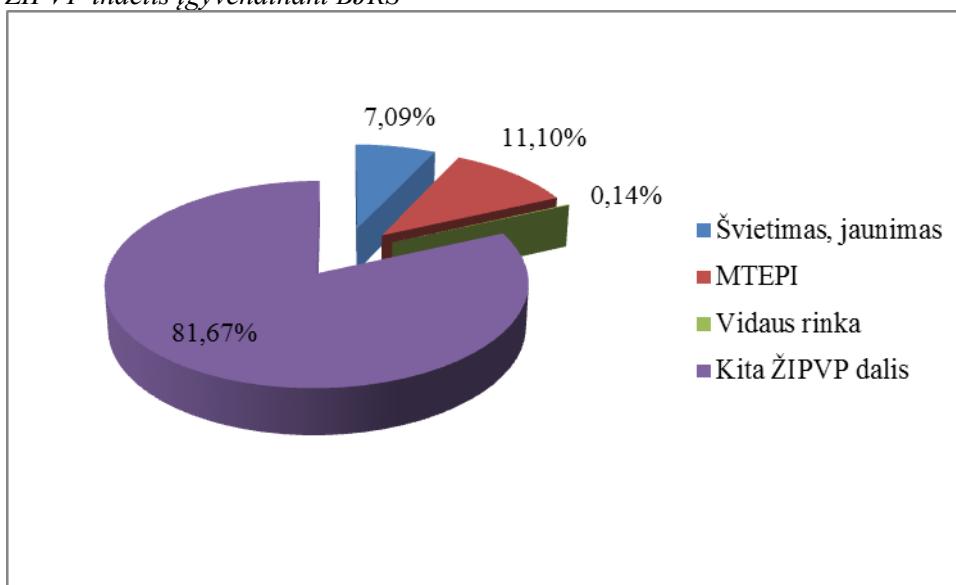
Šalis:	Lietuva	
Tikslas:	Konvergencijos	
Programa:	2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa (ŽIPVP)	
Sritis	Projektų, tiesiogiai prisidedančių prie ES BJRS įgyvendinimo, skaičius	ES lėšos, skirtos pagal pasirašytas sutartis (mln. EUR)
Švietimas, jaunimas	179	70,44
Moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos	217	110,26

⁷ Kaip tiesioginį indėlį turintys projektai priskirti tie projektai, kurie turi neabejotinai aiškias sąsajas su BJRS ir jos veiksmų plano prioritetinėmis sritimis ir apima arba 1) tam tikras bendradarbiavimo formas su kita šalimi, tarptautiškumo aspektą arba 2) turi suminį poveikį (angl. *cumulative effect*), kuomet jų rezultatai yra susumuojami su panašaus pobūdžio projektais, įgyvendinamais kitose šalyse (pavyzdžiui, nuotekų tvarkymas).

⁸ Finansinis indėlis apima tik tuos projektus, finansuojamus ES struktūrinių fondų lėšomis, kurie prisideda prie BJRS veiksmų plane įvardytų pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimo, taip pat kitus projektus, kurie tiesiogiai prisideda prie BJRS įgyvendinimo.

Vidaus rinka	7	1,36
Iš viso pagal sritis:	403	182,06
Iš viso ŽIPVP (ESF):	403	993,06

5 paveikslas. ŽIPVP indėlis įgyvendinant BJRS

Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimas

Horizontalieji principai ir jų įgyvendinimas – ES struktūrinių fondų panaudojimo reikalavimas, kuris pradėtas taikyti siekiant geriau įgyvendinti valstybės plėtros politiką bei išspręsti visuomenei ir aplinkai kylančias kompleksines problemas, tokias kaip socialinė atskirtis, aplinkos tarša, netolygi regionų plėtra ir kt.

2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje ir visose veiksmų programose yra numatyti keturi horizontalieji principai: darnus vystymasis, lyčių lygybė ir nediskriminavimas, informacinė visuomenė ir regioninė plėtra. Pirmųjų dviejų principų įgyvendinimas yra privalomas pagal ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo reikalavimus, kiti du principai (informacinė visuomenė ir regioninė plėtra) buvo numatyti ES struktūrinių fondų programose, atsižvelgiant į Lietuvos nacionalinius poreikius.

Horizontaliųjų principų įgyvendinimas yra integruotas visuose projekto įgyvendinimo ciklo etapuose. Projektų atrankos procese jie yra vertinami pagal Bendruosius atrankos kriterijus: visi projektai turi atitikti darnaus vystymosi ir lyčių lygybės bei nediskriminavimo principus. Taip pat yra numatyta galimybė ministerijoms ir (arba) kitoms valstybės institucijoms rengiant projektų finansavimo sąlygų aprašus numatyti ir proaktyvias horizontaliųjų principų įgyvendinimo priemones, privalomas taikyti projektų vykdymo metu.

Horizontaliųjų principų įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. 1K-138 patvirtinta Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo priežiūros darbo grupė (toliau – darbo grupė), kurios sudėtis ir funkcijos buvo atnaujintos 2014 m. sausio 21 d. Bendradarbiaujant su darbo grupės nariais, buvo parengtos ir 2009 m. balandžio 30 d. vykusiame darbo grupės posėdyje patvirtintos Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo įsisavinant 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinę paramą gairės (<http://www.esparama.lt/formos-pareiskejams/horizontaliuju-prioritetu-igyvendinimo-gaires>). Taip pat 2007–2013 metų laikotarpiu Lietuvos Respublikos finansų ministerija organizavo mokymus, kurių metu visų ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų darbuotojai galėjo įgyti teorinių ir praktinių žinių horizontaliųjų principų įgyvendinimo srityje.

2014 m. įvyko 5 darbo grupės posėdžiai: 2 posėdžiai skirti lyčių lygybės ir nediskriminavimo horizontaliajam principui, 1 – darnaus vystymosi horizontaliajam principui, 1 – informacinės visuomenės horizontaliajam principui ir 1 – regioninės plėtros horizontaliajam principui. Posėdžių metu buvo aptarta horizontaliųjų principų įgyvendinimo pažanga 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu, atliktų vertinimų rezultatai, taip pat horizontaliųjų principų įgyvendinimo planai 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu.

2014 m. buvo pabaigtas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2013 m. inicijuotas ES struktūrinių fondų investicijų poveikio horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui vertinimas⁹ (toliau – vertinimas). Detalesnė informacija apie vertinimą pateikiama šios ataskaitos 2.7 dalyje „Stebėseną ir vertinimą“. Vertinimo metu nepriklausomų ekspertų pateiktos rekomendacijos buvo apsvaistytos darbo grupėje, taip pat parengtas vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo planas. Tikimasi, kad vertinimo išvados ir jo metu suformuluotos rekomendacijos padės pagerinti lyčių lygybės ir nediskriminavimo horizontalaus principo įgyvendinimą panaudojant ES struktūrinių fondų investicijas kituose programavimo laikotarpiuose.

Informacija apie horizontaliųjų principų įgyvendinimą pagal visus ŽIPVP prioritetus plačiau pateikiama šios ataskaitos 3 dalyje.

Partnerystės principo įgyvendinimas

Partnerystės principo įgyvendinimas įtvirtintas ES ir nacionaliniuose teisės aktuose. Tai yra svarbus ES sanglaudos politikos įgyvendinimo principas, kuriuo siekiama įtraukti partnerius į ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo procesą įvairiuose jo etapuose: veiksmų programų rengimą (planavimo etapas), įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą (priežiūros etapas).

Per dešimt narystės ES metų Lietuvoje yra sukaupta nemaža ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų programų įgyvendinimo patirtis, todėl dauguma atsakingų institucijų bendradarbiauja su nuolatiniais partneriais, taiko efektyviausias formas.

Dėl daugiapakopio valdymo partnerystė ES struktūrinių fondų administravimo procese yra užtikrinama ir vykdoma keliais lygiais: nacionaliniu, sektoriniu ir teritoriniu. Nacionaliniu lygiu partnerystę inicijuoja ir koordinuoja Lietuvos Respublikos finansų ministerija (vadovaujančioji institucija).

Partnerystės principo įgyvendinimas 2014 m. atskiruose ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo proceso etapuose:

1. Įgyvendinimas. Partnerystė vykdoma visuose lygmenyse (nacionaliniame, sektoriniame ir teritoriniame), tačiau per projektų atrankos procesą yra aktyvesnė sektoriniame ir teritoriniame lygmenyse (projektų atrankos kriterijų nustatymas, projektų finansavimo sąlygų aprašų derinimas ir kt.). Aktualių partnerių pasirinkimą apsprendžia konkreti intervencija ir (ar) svarstomas klausimas.

2. Stebėseną. Partnerystės principas įgyvendinamas per Stebėsenos komitetą, kuris tvirtina projektų atrankos kriterijus, svarsto metines veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitas ir kt. 2014 m. vykusiuose Stebėsenos komiteto posėdžiuose dalyvavo visos interesų grupės atstovaujantys partneriai, įskaitant Europos Komisijos atstovus (detalesnė informacija pateikiama skyriuje Stebėsenos komiteto veikla).

3. Vertinimas. Partnerystė vykdoma nacionaliniu lygmeniu. Partnerystės principas įgyvendinamas per Vertinimo koordinavimo grupę, kuri koordinuoja ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo vertinimo veiklą (detalesnė informacija pateikiama skyriuje Vertinimo koordinavimo grupės veikla). Pagrindiniai partneriai vertinimo etape yra institucijos, užsakančios vertinimus, Europos Komisija, vertintojai, akademinės bendruomenės atstovai ir kiti su konkrečiu vertinimo objektu susiję partneriai, kurie, esant poreikiui, buvo įtraukti į vertinimų priežiūros grupes. 2014 m.

⁹ Vertinimo ataskaita skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt adresu: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2012MVP/Lyciu_lygybes_ir_nediskriminavimo_vertinimas.pdf

buvo padidintas Vertinimo koordinavimo grupės narių skaičius, įtraukiant visas tarpines institucijas, nepriklausomai nuo to, ar jos atlieka vertinimus. Be to, su atliktų vertinimų rezultatais supažindinami ir Stebėsenos komiteto nariai..

Vadovaujančiosios institucijos iniciatyvos, siekiant sustiprinti partnerystės principo įgyvendinimą 2014 m.:

1. Renginiai ekonominiams ir socialiniams partneriams, siekiant didinti jų kompetenciją ES struktūrinių fondų srityje. Renginiai organizuoti šiomis temomis: „ES struktūrinių fondų administravimo sistema“, „Partnerių dalyvavimo galimybės ir interesų atstovavimas ES struktūrinių fondų administravimo procese“. Ekonominiai ir socialiniai partneriai buvo supažindinti su Partnerystės sąvoka, partnerių dalyvavimo galimybėmis ES struktūrinių fondų administravimo procese ir kt.

2. Pasitarimai dėl efektyvesnio ir aktyvesnio partnerių įtraukimo į ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų programų įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą su Vadovaujančiosios institucijos ir ministerijų atstovais, atsakingais už partnerystę.

3. Mokymai ministerijoms tema „Partnerystės principo įgyvendinimas ES struktūrinių fondų administravimo procese“. Šių mokymų tikslas buvo supažindinti ministerijų darbuotojus, atsakingus už partnerystės principo įgyvendinimą ir koordinavimą, su partnerystės principo reglamentavimu, partnerių identifikavimu, įtraukimo ir bendradarbiavimo su jais mechanizmais, gerąja praktika. Didžiausia šių mokymų nauda bus įgyvendinant partnerystės principą ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų programų stebėsenoje ir vertinime.

4. Renginys „Kontaktų mugė 2014“, kurios pagrindinis tikslas – stiprinti ir motyvuoti ES finansuojamų projektų vykdytojų bendruomenę, skatinti ją keistis patirtimi, aptarti projektų įgyvendinimo metu kylančias problemas ir ieškoti jų sprendimo būdų. Renginyje dalyvavo apie 600 dalyvių: projektų vykdytojų, ekonominių socialinių partnerių, institucijų atstovų ir t.t.

5. Vertinimo konferencija „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas: patirtis ir galimybės įgyvendinant ES struktūrinių fondų investicijas“, kurioje dalyvavo ministerijų, agentūrų atstovai bei ekonominiai ir socialiniai partneriai. Konferencijoje buvo pristatyti ES struktūrinių fondų investicijų poveikio horizontalaus prioriteto „lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui vertinimo rezultatai. Esamiems ir potencialiems projektų vykdytojams buvo naudinga susipažinti su lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimo pamokomis ir gerąja praktika.

6. Vertinimo konferencija „ES struktūrinės paramos poveikis gyvenimo kokybei, socialinės atskirties ir skurdo mažinimui Lietuvoje“, kurioje dalyvavo daugiau kaip 100 dalyvių: Seimo ir Vyriausybės kanceliarijos atstovai, už atskirus sektorius atsakingų institucijų ir ES struktūrinius fondus administruojančių institucijų atstovai, savivaldybių ir nevyriausybinių organizacijų atstovai, ekonominiai ir socialiniai partneriai. Konferencija buvo skirta skurdo ir socialinės atskirties problemoms Lietuvoje ir pagrindiniams uždaviniams šioje srityje aptarti bei atlikto vertinimo, kuriame išnagrinėtas 2007–2013 m. laikotarpiu ES struktūrinių fondų lėšomis vykdytų priemonių poveikis skurdo ir socialinės atskirties mažinimui, rezultatams pristatyti.

Sektoriniu lygiu partnerystę ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo procesą įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo etapuose inicijuoja ir koordinuoja šakinės ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos, pagal kompetenciją atsakingos už bendrai iš ES fondų lėšų finansuojamus ūkio sektorius.

Teritoriniu lygiu partnerystę inicijuoja ir koordinuoja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija kartu su regionų plėtros tarybomis. Regionų plėtros tarybos, atsakingos už ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų regioninių projektų sąrašų sudarymą, į sprendimų priėmimo svarstymo etapą įtraukia ekonominius ir socialinius partnerius, kitas suinteresuotas institucijas, siekdamas užtikrinti efektyvų regionų projektams įgyvendinti skirtos ES struktūrinių fondų lėšų planavimą ir panaudojimą.

Apibendrinant galima teigti, kad partnerystės principas yra įgyvendinamas tinkamai, įtraukiant partnerius į visus ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo etapus.

2.2. Informacija apie Bendrijos teisės aktų laikymąsi

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, siekdama užtikrinti tinkamą ir efektyvų ES struktūrinės paramos valdymo ir kontrolės sistemos (toliau – VKS) veikimą, nuolat peržiūri ir tobulina teisės aktus, reglamentuojančius Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinių fondų investicijų administravimą ir finansavimą. Taip pat reguliariai yra rengiami ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų atstovų ir (ar) projektų vykdytojų susitikimai, kuriuose aptariamos projektų įgyvendinimo problemos, teisės aktų, reglamentuojančių ES struktūrinių fondų lėšų administravimą, pakeitimai. 2014 m. pakeisti ir (ar) patvirtinti šie teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 312 pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. 1225 „Dėl Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklės išdėstytos nauja redakcija. Siekiant užtikrinti tinkamą VKS veikimą, Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklėse nustatyta VKS institucijų atsakomybė už audito institucijos, Europos Komisijos ir Europos Audito Rūmų auditų ir kitų patikrinimų rekomendacijų registravimą ES struktūrinės paramos kompiuterinėje informacinėje valdymo ir priežiūros sistemoje (toliau – SFMIS2007) bei atsiskaitymo už įgyvendintas rekomendacijas tvarka, patikslinti išlaidų ataskaitų ir mokėjimo paraiškų rengimo ir teikimo Europos Komisijai terminai ir tvarka, nustatyti ketvirtinių ir patikslinti metinių veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitų rengimo terminai, patikslinta vadovaujančiosios institucijos atliekamų, su kontroliuojančiojo fondo valdytojo arba finansų inžinerijos priemonės valdytojo (jeigu kontroliuojantysis fondas nėra steigiamas) veikla susijusių pažeidimų tyrimų vykdymo tvarka.

Taip pat, siekiant, kad Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklėse būtų nustatyta visų veiksmų programos administravimo procesų tvarka, Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklės papildytos informavimo apie ES struktūrinę paramą ir viešinimo ES struktūrinės paramos svetainėje tvarka. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 313 pripažintas netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 29 d. nutarimas Nr. 920 „Dėl Europos Sąjungos struktūrinės paramos svetainės administravimo taisyklių patvirtinimo“.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1378 pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Siekiant, kad būtų tinkamai užbaigti įgyvendinti 2007–2013 metų finansinio laikotarpio projektai, taip pat atsižvelgus į Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijas bei Specialiųjų tyrimų tarnybos atliktą Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių antikorupcinį vertinimą, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse patikslintos nuostatos dėl pažeidimų tyrimo, nustatymo ir šalinimo tvarkos (patikslinami atvejai ir tvarka, kada įtariamas pažeidimas gali būti ištaisomas neatliekant pažeidimo tyrimo, patikslinama finansinių korekcijų taikymo tvarka, nustačius viešųjų pirkimų pažeidimus), taip pat patikslinta įgyvendinančiųjų institucijų atliekamos viešųjų pirkimų priežiūros tvarka, atsižvelgiant į dažniausiai nustatomus pažeidimus, nustatyta, kokius elementus privaloma patikrinti (pvz., ar pasirinktas viešojo pirkimo būdas, informavimas apie viešąjį pirkimą, viešajam pirkimui pateiktų pasiūlymų vertinimas ir kt. atitinka teisės aktų reikalavimus), Specialiųjų tyrimų tarnybos siūlymu patikslinta prašymų projektų vykdytojams pateikti informaciją tvarka (nustatyta, kokiais atvejais galima pratęsti prašomos informacijos pateikimo terminus ir pan.), taip pat pratęstas galutinis terminas, iki kurio projektų vykdytojai gali teikti įgyvendinančiajai institucijai mokėjimo prašymus, kuriais prašoma išlaidas apmokėti išlaidų kompensavimo ir kt. būdais.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1459 pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 30 d. nutarimas Nr. 590 „Dėl Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“. Siekiant, kad neteisėtai išmokėtų ir (ar) panaudotų ES ir

kitos tarptautinės finansinės paramos bei bendrojo finansavimo lėšų susigrąžinimas vykty efektyviau ir operatyviau, Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklėse nustatyta lėšų grąžinimo termino atidėjimo ir lėšų grąžinimo dalimis tvarka, skolų nurašymo tvarka. Taip pat Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklės pritaikytos 2014–2020 metų finansavimo laikotarpio ES fondų ir kitoms tarptautinės finansinės paramos lėšomis finansuojamoms programoms.

- Lietuvos Respublikos finansų ministro (toliau – finansų ministras) 2014 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1K-044 pakeistas finansų ministro 2009 m. vasario 17 d. įsakymas Nr. 1K-038 „Dėl Iš Europos Sąjungos fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų elektroninių mainų taisyklių patvirtinimo“. Atsižvelgiant į ES fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainėje įdiegtus naujus funkcionalumus dėl ataskaitų po projekto užbaigimo teikimo, Iš Europos Sąjungos fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų elektroninių mainų taisyklėse nustatoma ataskaitų po projekto užbaigimo teikimo tvarka per ES fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę projekto vykdytojams.

- Finansų ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymu Nr. 1K-090 pakeistas finansų ministro 2008 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. 1K-324 „Dėl Europos Sąjungos struktūrinės paramos kompiuterinės informacinės valdymo ir priežiūros sistemos naudojimo taisyklių (2007–2013 metų laikotarpiui) patvirtinimo“. Įdiegus naujus SFMIS2007 funkcionalumus, SFMIS taisyklių (2007–2013 metų laikotarpiui) nuostatos papildomos dėl SFMIS2007 naudojimo tvarkos, atliekant dvigubo finansavimo prevenciją ir kontrolę, registruojant SFMIS2007 ataskaitas po projektų užbaigimo ir atliekant jų patikrinimą, administruojant auditų ir kitų patikrinimų metu nustatytas rekomendacijas.

- Finansų ministro 2014 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 1K-120 Pavyzdinė viešojo pirkimo patikros lapo forma, patvirtinta finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 1K-066 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“, išdėstyta nauja redakcija. Pavyzdinė viešojo pirkimo patikros lapo forma papildyta klausimais, kuriuos turi patikrinti įgyvendinančiosios institucijos tikrindamos projektų vykdytojų atliekamus viešuosius pirkimus (pvz., ar pagrįstai pasirinktas pirkimo būdas, ar pirkimo dokumentuose pateikta informacija sutampa su skelbimu apie pirkimą, ar pirkimo dokumentai tikslūs, aiškūs be dviprasmybių, ar nustatyti minimalūs kandidatų ar dalyvių reikalavimai dirbtinai neriboja konkurencijos, yra pagrįsti ir proporcingi pirkimo objektui ir kt.). Taip pat nustatyta, kad patikros lapas užtikrina minimalių reikalavimų patikrinimą, įgyvendinančiosios institucijos gali taikyti detalesnes metodikas.

- Finansų ministro 2014 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 1K-209 pakeistas finansų ministro 2008 m. spalio 24 d. įsakymas Nr. 1K-334 „Dėl Finansų inžinerijos priemonių administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Finansų inžinerijos priemonių administravimo ir finansavimo taisyklės išdėstomos nauja redakcija. Finansų inžinerijos priemonių administravimo ir finansavimo taisyklėse patikslinamos nuostatos dėl teisės aktų, kurie taikomi susigrąžinant finansų inžinerijos projekto finansavimo ir kitas lėšas iš finansų inžinerijos projekto vykdytojo, detalizuojamos pažeidimų administravimo procedūros: pridedamos pagal finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimo specifika adaptuotos žurnalo, kuriame registruojama informacija apie įtariamus pažeidimus, ir pranešimo apie pažeidimą formos bei pateikiamos šių formų pildymo instrukcijos; taip pat nurodoma, kokie sprendimai gali būti priimami dėl nustatytų finansų inžinerijos projekto vykdytojo pažeidimų.

- Finansų ministro liepos 31 d. įsakymu Nr. 1K-244 ir 2014 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 1K-279 patikslinta Įgyvendinančiosios institucijos atliekamos projekto patikros vietoje (projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje) lapo forma, patvirtinta finansų ministro 2008 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1K-329 „Dėl Įgyvendinančiosios institucijos atliekamos projekto patikros vietoje (projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje) lapo formos patvirtinimo“. Įgyvendinančiosios institucijos atliekamos projekto patikros vietoje lapo formoje patikslinti klausimai, susiję su valstybės pagalbos arba *de minimis* teikimu (nustatyta, kad siekiant įvertinti, ar

projektas finansuojamas nepažeidžiant suderintos valstybės pagalbos schemos arba atitinkamame Europos Komisijos reglamente nustatytų reikalavimų, pildomas įgyvendinančiosios institucijos vidaus procedūrose nustatytas detalus projekto atitikties valstybės pagalbos taisyklėms patikros lapas arba projekto atitikties *de minimis* pagalbos taisyklėms patikros lapas, kurio forma skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt).

- Finansų ministro 2014 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1K-405 „Dėl finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 1K-066 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“ pakeitimo“ patikslintos Pavyzdinė viešojo pirkimo patikros lapo forma ir Pavyzdinė mokėjimo prašymo patikros lapo forma.

Pavyzdinė mokėjimo prašymo patikros lapo forma papildyta klausimais, skirtais užtikrinti, kad finansinė korekcija, apskaičiuota dėl nustatyto pažeidimo (susijusio su projekto viešuoju pirkimu), būtų pritaikyta nuo galutinės viešojo pirkimo sutarties vertės.

Pavyzdinės viešojo pirkimo patikros lapo formos dalis „Bendroji informacija“ papildyta skiltimis, skirtomis nurodyti informaciją apie kitos įgyvendinančiosios institucijos administruojamą projektą, kuriam yra aktualus tikrinamas pirkimas, ir su tokiu pirkimu susijusį pažeidimą, kurį nustatė kita įgyvendinančioji institucija. Šiuo pakeitimu siekiama, kad projekto pirkimo dokumentus tikrinanti įgyvendinančioji institucija patikrintų, ar tikrinamas pirkimas yra aktualus ir kitos įgyvendinančiosios institucijos administruojamam projektui ir ar kita įgyvendinančioji institucija nėra nustačiusi pažeidimo dėl tikrinamo pirkimo bei, atsižvelgdama į tai, galėtų imtis atitinkamų veiksmų (pvz., atlikti pažeidimo tyrimą, apie pradėtą pažeidimo tyrimą informuoti kitą įgyvendinančiąją instituciją).

- Finansų ministro 2014 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 1K-409 pakeistas finansų ministro 2009 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. 1K-173 „Dėl Metodinių pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“. Siekiant užtikrinti tinkamą pažeidimų administravimą, Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijos papildytos nuostatomis dėl įgyvendinančiųjų institucijų bendradarbiavimo tiriant ir nustatant pažeidimus dėl pirkimų, kurie aktualūs keliems iš ES fondų lėšų bendrai finansuojamiems projektams, administruojamiems skirtingų įgyvendinančiųjų institucijų (nustatyta informacijos apsikeitimo tarp institucijų tvarka tiriant pažeidimus bei sprendimų dėl tokių pažeidimų priėmimo principai, siekiant, kad būtų priimami vienodi sprendimai), taip pat Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijose patikslinti pažeidimų, nustatytų perleidus, perdavus, įkeitus ar kitokiais būdais suvaržius daiktines teises į projekto turtą, finansinių korekcijų apskaičiavimo principai, vadovaujančiosios, tvirtinančiosios institucijų, ministerijų informavimo apie sisteminius pažeidimus tvarka, detalizuota informacijos apie įtariamą sisteminių pažeidimų teikimo tvarka, papildytas Pažeidimų tyrimo išvadoje (Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijų 2 priedas) ir Pranešime apie pažeidimą (Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijų 6 priedas) nurodomų pažeidimo tipų sąrašas pažeidimais dėl rodiklių nepasiekimo ir projekto investicijų tęstinumo reikalavimų nesilaikymo. Taip pat Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijos papildytos Finansinių korekcijų taikymo aprašu (8 priedas), kuriame detalizuojamas Europos Komisijos 2013 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. C(2013) 9527 patvirtintų Gairių dėl Komisijos finansinių korekcijų, taikytinų Sąjungos išlaidoms, valdomoms pagal pasidalijamojo valdymo principą, kai nesilaikyta viešojo pirkimo taisyklių, nustatymo, nuostatų taikymas.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 17 d. nutarimu Nr. 956 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimo Nr. 1179 „Dėl Vykdomų pagal Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančias veiksmų programas projektų išlaidų ir finansavimo reikalavimų atitikties taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistos Vykdomų pagal Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančias veiksmų programas projektų išlaidų ir finansavimo reikalavimų atitikties taisyklės. Šiuo pakeitimu sudaryta galimybė tinkamomis finansuoti laikyti išlaidas, susijusias su naudotos įrangos ar kito turto, naudojamo ne pagal pirminę savo paskirtį, įsigijimu mokymo(si) tikslais.

Taip pat dalis teisės aktų 2014 m. pabaigoje buvo pakeisti, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje 32 straipsnio ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos euro įvedimo priemonių plano, patvirtinto finansų ministro 2014 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 1K-076 „Dėl Finansų ministerijos euro įvedimo priemonių plano“, reikalavimus.

2.3. Svarbios problemos, su kuriomis buvo susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti

Valstybinio audito išvada (Metinė nuomonė pagal Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 62 straipsnį ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 1828/2006 18 straipsnį) ir metinė audito ataskaita (Metinė kontrolės ataskaita pagal Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 62 straipsnį) (toliau – metinė audito ataskaita) už 2014 m. dar nepateikta. Šiuo metu VKS institucijose atliekamas veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos veikimo efektyvumo ir Europos Komisijai 2014 m. deklaruotų išlaidų valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas, kaip numatyta Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 62 straipsnyje.

Vertindama 2013 m. VKS veikimo efektyvumą ir Europos Komisijai deklaruotas išlaidas, Valstybės kontrolė nustatė, kad audituojamu laikotarpiu veiksmų programų VKS atitiko reikalavimus, taikytinus pagal Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 58–62 straipsnius ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 1828/2006 3 skirsnį, ir veikė efektyviai, todėl gali deramai užtikrinti, kad Europos Komisijai pateiktos išlaidų ataskaitos yra teisingos ir dėl to yra deramai užtikrinta, kad pagrindiniai sandoriai yra teisėti ir teisingi.

Valstybės kontrolė 2014 m. gruodžio 12 d. raštu Nr. S-(80-3309)-2812 pateikė Lietuvos Respublikos finansų ministerijai metinę audito ataskaitą už 2013 metus, kurioje nurodyta, kad 2013 m. audito metu VKS institucijoms buvo pateikta 19 svarbių, vidutinės ir nedidelės svarbos pastebėjimų. Atsižvelgiant į nustatytus neatitikimus, pagal rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame nustatomi rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, tobulinami teisės aktai ir institucijų vidaus procedūros, atliekami įtariamų pažeidimų tyrimai. Nustačius pažeidimus, lėšos susigrąžinamos teisės aktų nustatyta tvarka. Šiuo metu jau yra įgyvendinta 10 Valstybės kontrolės metinėje audito ataskaitoje už 2013 metus pateiktų rekomendacijų (iš 19 pateiktų).

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, atlieka pavestų vykdyti užduočių priežiūrą. 2014 m. įgyvendintos tarpinių institucijų rizikos valdymo priemonės, susijusios su pažeidimų tyrimu, viešųjų pirkimų priežiūra, patikrų vietoje atlikimu, taip pat periodiškai tikrinami procesų monitoringo –SFMIS2007 duomenys ir kt. Apie nustatytus neatitikimus tarpinės institucijos informuotos raštu ir per SFMIS2007 teikiant rekomendacijas dėl neatitikimų ištaisymo. Siekdama, kad rizikos valdymo procesas būtų įgyvendintas tinkamai ir efektyviai, vadovaujančioji institucija vykdo pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo nuolatinę stebėseną.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2014 m. toliau organizavo centralizuotus mokymus visiems ES fondus administruojantiems darbuotojams pagal temas, nurodytas ES fondus administruojančių darbuotojų kvalifikacinių reikalavimų apraše, kuris yra parengtas siekiant sukurti vieningą ES fondus administruojančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemą, užtikrinančią darbuotojų kvalifikacijos atitiktį jiems pavestoms funkcijoms ir esamų žinių bei patirties perteikimą kuo didesniai darbuotojų skaičiui. Šis aprašas apibrėžia, kokių kompetencijų (žinių, gebėjimų bei įgūdžių) reikia ES fondus administruojančių institucijų darbuotojams.

2014 m. įvyko 133 mokymo renginiai (pvz., viešieji pirkimai, projektų patikros vietoje, pažeidimų administravimo principai, ES sanglaudos politika ir ES teisės aktai, išlaidų tinkamumas, išlaidų supaprastinimas ir kt.), kuriuose dalyvavo 2432 dalyviai.

2.4. Veiksmų programos įgyvendinimo aplinkybių pokyčiai

Socialinė apsauga ir užimtumas

Darbo rinka. Lietuvos ūkis 2014 m. augo palaikomas vidaus paklausos, ypač dėl didėjančio privataus vartojimo, kuri skatina gerėjanti padėtis darbo rinkoje (auga užimtumas, mažėja nedarbo lygis) ir didesnis realusis darbo užmokestis, kuris auga nuo 2014 m. vidurio, kai labai sumažėjo infliacija. Jo didėjimui įtakos turi sumažėjęs nedarbas – tai sudaro sąlygas darbo atlygiui kilti net ir išnykus minimaliojo mėnesinio darbo užmokesčio pakėlimo poveikiui. Lietuvos darbo biržos duomenimis, 2014 m. vidutinis metinis registruotas nedarbas, kuris apskaičiuojamas, kaip santykis tarp teritorinėse darbo biržose registruotų bedarbių skaičiaus ir darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus, buvo 1,4 proc. punktu mažesnis nei 2013 m. ir siekė 9,5 proc. Prognozuojama, kad 2015 m. registruotas nedarbas turėtų sumažėti iki 9 proc. Mažėjantis nedarbas paaiškintinas ne tik padidėjusia darbo jėgos pasiūla, bet ir mažėjančiu atotrūkiu tarp darbo jėgos pasiūlos ir paklausos.

2014 m. buvo tęsiamas Vyriausybės veiklos prioriteto „Nedarbo (ypač jaunimo) mažinimas“ įgyvendinimas. Siekiant teikti subsidijas naujam verslui pradėti pažeidžiamoms gyventojų grupėms, ypač jaunimui, moterims ir vyresnio amžiaus asmenims, 2014 m. 5833 asmenims, vykdantiems individualią veiklą pagal verslo liudijimą, suteiktos subsidijos. Įgyvendinant darbo vietų steigimo subsidijavimo ir savarankiško užimtumo rėmimo priemones, įsteigtos 184 naujos darbo vietos, iš jų 142 darbo vietos įsteigtos per darbo vietų steigimo subsidijavimą / pritaikymą, 42 – savarankiško užimtumo rėmimą. Tarp į šias darbo vietas įdarbintų asmenų vyresni kaip 50 metų sudarė 52 proc. (95 asm.), jauni asmenys – 17 proc. (31 asm.), moterys – 66 proc. (121 asm.).

Siekiant remti vietinių užimtumo iniciatyvų projektus, skirtus steigti naujas darbo vietas teritorijose, kuriose bedarbių daugiau negu vidutiniškai šalyje, 2014 m. įgyvendinti 83 vietinių užimtumo iniciatyvų projektai ir įsteigtos 323 naujos darbo vietos.

Prie pokyčių darbo rinkoje nemažai prisidėjo investicijos iš ES struktūrinių fondų. Pasiteisinusių priemonių įgyvendinimas bus tęsiamas.

Jaunimo užimtumas ir jaunimo politika. Lietuvos darbo biržos duomenimis nuo 2009 m. kasmet į darbo biržą kreipiasi per 100 tūkst. jaunų bedarbių iki 29 m. amžiaus – du kartus daugiau nei iki ekonominės krizės. Ir tik 2014 m. šis skaičius nesiekė 100 tūkst., tačiau dar nenukrito iki prieš krizinio lygio. Jaunimo iki 25 m. dalis jaunimo nedarbo struktūroje 2009–2014 m. kito nežymiai, trijų iš penkių bedarbių amžius nesiekia 25 m.

Lyginant Lietuvos ir ES šalių jaunimo iki 25 m. nedarbo lygį, remiantis EUROSTAT duomenimis Lietuvoje 2013 m. lapkričio mėn. jis sudarė 21,0 proc. ir buvo 2,2 proc. punkto mažesnis, nei ES vidurkis (23,2 proc.). 2014 m. lapkričio mėnesį šis rodiklis sudarė 15,5 proc. ir buvo 6,4 proc. punkto mažesnis nei ES vidurkis (21,9 proc.). Tarp 28 ES valstybių, 21-oje šalyje šis rodiklis 2014 m. buvo didesnis nei Lietuvoje. Prie šių rodiklių pasiekimo žymiai prisidėjo ES struktūrinių fondų investicijos.

Nuo 2014 m. sausio 1 d. Lietuvoje pradėta įgyvendinti „Jaunimo garantijų iniciatyva“. Tai reiškia, kad visi jaunuoliai iki 29 metų amžiaus per keturių mėnesių laikotarpį nuo darbo netekimo arba formaliojo mokymosi užbaigimo turi galimybę gauti gerą pasiūlymą dirbti ar toliau mokytis, įskaitant pameistrystės formą, atlikti praktiką arba stažuotę. 2014 m. suburtas partnerių tinklas ir pasirašytas bendradarbiavimo memorandumas tarp ministerijų, verslo, darbdavių, darbuotojų bei jaunimo organizacijų atstovų.

2014 m. pradėta įgyvendinti Nacionalinė savanoriškos veiklos programa, kurios dėka prie formalios švietimo sistemos nepritampantis ar savirealizacijos ieškantis jaunimas gali dalyvauti užimtumo priemonėse, o vėliau – įsitraukti į darbo rinką. 2014 m. sukurta ir įdiegta ilgalaikės intensyvios socialinės rehabilitacijos ir paruošimo užimtumui darbo rinkoje pagalbos sistema, skatinanti motyvaciją integruotis į darbo rinką ir/arba švietimo sistemą, padedanti didinti jaunimo savivertę ir atsakomybę, atkurti, ugdyti ir palaikyti socialinius ir savanoriško gyvenimo įgūdžius.

Taip pat toliau buvo steigiami jaunimo darbo centrai, padedantys jaunimui integruotis į darbo rinką ir ugdyti gebėjimus, reikalingus konkuruoti darbo rinkoje. Nemažai šių pokyčių sektoriuje buvo inicijuoti įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamų projektų veiklas. Šios veiklos bus tęsiamos ir toliau.

2014 m. liepos 10 d. papildytas Užimtumo rėmimo įstatymas, sudarant sąlygas jauniems asmenims nuo 16 iki 29 metų įgyti praktinių įgūdžių savarankiškai sudarant dvišales sutartis su juridiniu asmeniu, taip pat siekiama užtikrinti jaunų asmenų, savarankiškai įgyjančių praktinių įgūdžių, teisinę apsaugą. Taip pat 2014 m. buvo sėkmingai įgyvendinama Nacionalinė jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programa, iš viso įgyvendinta 50 šios programos priemonių. Įgyvendinant programos priemones daug dėmesio buvo skirta jaunimo informavimui užimtumo tema, jaunimo darbuotojų veiklai, darbui su jaunimu, jo plėtrai atviruosiuose jaunimo centruose ir erdvėse, remti kultūriniai projektai, sportiniai ir edukaciniai renginiai ir kt.

Moterų ir vyrų lygios galimybės. Išankstiniais Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. pradžioje Lietuvoje moterys sudarė 53,9 proc. visų gyventojų, 100 vyrų teko 117 moterų, kai ES valstybėse narėse 100 vyrų teko 105 moterys. Moterys Lietuvoje vidutiniškai gyvena 11 metų ilgiau nei vyrai, tuo tarpu ES šalyse šis skirtumas yra gerokai mažesnis ir sudaro 5,6 metų.

2014 m. ketvirtąjį ketvirtį moterų ir vyrų darbo užmokesčio atotrūkis šalies ūkyje ir valstybės sektoriuje, išskyrus viešąjį valdymą ir gynybą, 2013 m. sudarė 13,3 proc., privačiajame sektoriuje –15,8 proc. Moterų ir vyrų darbo užmokesčio atotrūkiui įtakos turėjo ne teisinio, o socialinio ir ekonominio pobūdžio veiksniai – vyrų ir moterų profesija, išsilavinimas, amžius, darbo stažas, vyrų ir moterų skaičius tam tikroje ekonominėje veikloje ir kitos priežastys.

2014 m. baigta įgyvendinti Valstybinė 2010–2014 m. moterų ir vyrų lygių galimybių programa. Nuo 2000 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybė įgyvendino tris (2003–2004 metų, 2005–2009 metų ir 2010–2014 metų) Valstybines moterų ir vyrų lygių galimybių programas, apimančias pagrindines Lietuvos moterų ir vyrų gyvenimo sritis. 2014 m. liepos mėnesį Socialinių inovacijų fondas, įgyvendindamas Valstybinę moterų ir vyrų lygių galimybių 2010–2014 metų programą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu atliko moterų ir vyrų padėties pokyčių visose srityse išplėstinį lyginamąjį poveikio vertinimą „Moterys ir vyrai Lietuvos visuomenėje – 2014“¹⁰. Rezultatai atskleidė, kad Lietuvos moterų ir vyrų užimtumui, nedarbui ir lyčių lygybei didelę įtaką darė ekonominė recesija, kurios metu atotrūkis tarp moterų ir vyrų užimtumo, nedarbo, atlyginimo ir skurdo sumažėjo. Bet šie pokyčiai įvyko dėl sumažėjusio užimtumo, didesnio nedarbo ir ženkliai sumažinto atlyginimo tiek moterims, tiek vyrams. Moterų ir vyrų nedarbo lygis supanašėjo, bet krizė jiems turėjo skirtingą poveikį: moterų darbo sąlygos labai blogėjo dėl netipiškų darbo sutarčių formų plitimo, sumažėjo jų pajamos dėl priverstinio darbo ne visą darbo dieną, laikino darbo arba terminuoto darbo. Po ekonominės krizės vyrai į darbo sektorių grįžo kur kas greičiau nei moterys, kadangi pramonės sektorius atsigavo kur kas greičiau. Prognozuojama, kad moterys, dirbančios viešųjų paslaugų ar valstybiniame sektoriuje, dėl įgyvendintų taupymo priemonių, patirs ilgalaikį neigiamą poveikį darbo rinkoje. Atsižvelgiant į šiuos rezultatus, bus siekiama užtikrinti moterų ir vyrų lygių galimybių horizontaliojo prioriteto užtikrinimą, planuojant 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos priemones ir projektus.

Daugelyje gyvenimo sričių moterų ir vyrų vaidmenų pasiskirstymas pagal biologinę lytį, tradicinis patriarchalinės visuomenės modelis, mažesne ar didesne apimtimi, tebeišlieka. Vis tikta reikia pažymėti, kad yra stebimos pakankamai palankios tendencijos lyčių lygybės sampratai visuomenėje bei moterų ir vyrų lygių galimybių politikai augti. Prie moterų integracijos ir moterų ir vyrų lygybės skatinimo prisideda ir pagal ŽIPVP 1 prioritetą įgyvendinamos priemonės „Diskriminacijos mažinimas ir socialinių problemų prevencija darbo rinkoje“ ir „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“.

¹⁰ Tyrimo ataskaitą galima rasti paspaudus šią nuorodą – http://lpf.lt/files/Projektai/64_Poveikio_vertinimo_ataskaita.pdf

Siekiant pažangos šioje srityje būtina stiprinti lyčių lygybės politiką įgyvendinančių institucinį nacionalinį mechanizmą. Tinkamai veikiančios institucijos, jų aiški struktūra, kompetencijos bei funkcijos, darbuotojų gebėjimas adekvačiai spręsti lyčių lygybės klausimus bei glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas, veiklos poveikio monitoringas, rezultatų vertinimas ir atskaitomybė įvardijami kaip raktas į lyčių lygybės politikos įgyvendinimo sėkmę. Siekiant paskatinti moterų ir vyrų lygių galimybių skatinimą ES struktūrinių fondų lėšomis, 2014–2020 m. laikotarpiu planuojama ne tik įgyvendinti tiesiogiai į tai orientuotas priemones, tačiau ir užtikrinti moterų ir vyrų, kaip horizontalaus prioriteto įgyvendinimą, tam panaudojant 2007–2013 m. laikotarpiu sukauptą patirtį.

Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų, ligomis. Lietuvos Respublikos Seimas 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 patvirtino Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programą, kuria nustatė valstybės ilgalaikius sveikatinimo veiklos tikslus ir uždavinius, siekiamus sveikatos lygio rodiklius. Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programos trečiojo tikslo „Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą“ vienas iš uždavinių yra „sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą“.

Atsižvelgiant į kompleksinių ir gerai orientuotų paslaugų asmenims priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų poreikį, 2013 m. spalio 1 d. pasirašyta projekto finansavimo ir administravimo sutartis su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu pagal naują priemonę „Asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis, psichologinė ir socialinė reabilitacija“. 2014 m. birželio 1 d. duomenimis 375 asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyviųjų medžiagų ligomis ir dalyvaujantys projekte, jau baigė psichologinę ir socialinę reabilitaciją, 33 įsidarbino arba sugrįžo mokytis į švietimo įstaigą.

Nuo 2013 m., vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl Socialinės globos įstaigų licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, socialinės globos įstaigos licencijuojamos. Nuo 2015 m. sausio 1 d. teikti trumpalaikę socialinę globą socialinės rizikos asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, galės tik licencijas įgijusios psichologinės socialinės reabilitacijos įstaigos. Jas išduoda Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas aktyviai dalyvauja įstaigoms ruošiantis gauti licencijas. Tikimasi, kad licencijų išdavimas, taip pat psichologinės socialinės reabilitacijos programų vertinimas padės gerinti psichologinės socialinės reabilitacijos įstaigų teikiamų paslaugų kokybę. Licencijas turinčios įstaigos, turinčios teisę vykdyti nuo psichotropinių medžiagų priklausomų asmenų reabilitaciją, yra potencialūs pareiškėjai ir (arba) partneriai, taigi šie pokyčiai turės teigiamą įtaką planuojamų įgyvendinti projektų kokybei ir rezultatyvumui.

Nuteistieji asmenys. Ataskaitiniu laikotarpiu daug dėmesio buvo skiriama 2011 m. gruodžio 22 d. įsigaliojusio Probacijos įstatymo įgyvendinimui. Priėmus probacijos įstatymą, probacijos tarnybos pradėjo vertinti nusikalstamo elgesio riziką, planuoti individualų darbą su nuteistaisiais, taikyti elgesio kontrolės priemones ir naujas resocializacijos formas, tarp kurių – elgesio pataisos programos, socialinių įgūdžių lavinimas, atkuriamojo pobūdžio priemonės. Be probacijos tarnybų, probacijos vykdyme dalyvauja vis daugiau nevyriausybinių organizacijų ir savanorių.

Įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamą priemonę „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ buvo paskelbti trys kvietimai teikti paraiškas. Iš jų – 17 projektų (bendra vertė – 9 mln. Eur) buvo skirti nuteistųjų bei grįžusiųjų iš įkalinimo vietų socializacijai, profesinei reabilitacijai, integracijai į darbo rinką. Ne visi 17 projektų vykdytojų išskirtinai dirbo tik su kaliniais, kituose projektuose tikslinė grupė buvo mišri, t. y. projektai dirbo ne tik su nuteistaisiais, bet ir su neįgaliais, socialinės rizikos šeimomis ir pan. 2014 m. gruodžio 31 d. laisvės atėmimo vietų įstaigose buvo 7582 asmenys.

Nediskriminavimas. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija koordinuoja Nediskriminavimo skatinimo 2012–2014 metų tarpinstitucinį veiklos planą. Šio Plano

paskirtis – užtikrinti švietėjiškų nediskriminavimo skatinimo ir lygių galimybių priemonių vykdymą bei didinti teisinį sąmoningumą, tarpusavio supratimą ir toleranciją, informuoti visuomenę apie diskriminacijos apraiškas Lietuvoje ir jos neigiamą poveikį tam tikrų visuomenės grupių galimybėms lygiomis sąlygomis aktyviai dalyvauti visuomenės veikloje.

2014 m. pabaigoje atliktas visuomenės nuostatų kitimo ir diskriminacijos priežasčių tyrimas parodė, kad 2009–2014 m. laikotarpiu Lietuvos gyventojų nuostatos labiausiai blogėjo homoseksualių asmenų, romų, Jehovos liudytojų ir musulmonų atžvilgiu. Lyginant su tarptautiniu (ES) kontekstu bendrai etninė ir religinė diskriminacija Lietuvoje vertinama kaip mažai paplitusi, o diskriminacija lytinės tapatybės pagrindu Lietuvoje vertinama panašiai kaip ES vidurkis. Trimis labiausiai nemėgstamomis grupėmis šiuo laikotarpiu išliko romai, homoseksualūs asmenys ir žmonės, turinys psichikos negalią.

Lietuvos visuomenės nuostatos skirtingo pobūdžio negalią turinčių asmenų atžvilgiu stipriai skiriasi. Požiūris į žmones su fizine negalia yra palankesnis ir neženkliai gerėja. Tuo tarpu psichikos negalią turintys asmenys vertinami labai neigiamai. Tarptautiniuose Eurobarometro tyrimuose psichikos negalią turintys asmenys neišskiriami kaip atskira negalios grupė, tačiau diskriminacija negalios pagrindu Lietuvoje suvokiama panašiai kaip ES (2012 m. vertinimo vidurkis praktiškai susilygino). Specialiame psichikos sveikatai skirtame Eurobarometro tyrime Lietuva pasirodo kaip šalis, labiausiai stigmatizuojanti psichikos negalią.

Eurobarometro tyrimai rodo, jog Lietuvos visuomenė pagrindine laiko diskriminaciją dėl amžiaus ir negalios. Procentine išraiška šie duomenys mažai skiriasi nuo bendro ES konteksto. Siekdama sėkmingai įgyvendinti lygių galimybių, nediskriminavimo ir tolerancijos politiką Lietuvoje, ministerija 2014 m. sudarė darbo grupę Nediskriminavimo skatinimo 2015–2017 metų tarpinstitucinio veiklos plano projektui parengti. Nediskriminavimo tarpinstitucinis veiklos planas bus pagrindas pradėti įgyvendinti Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamą priemonę, skirtą diskriminacijos mažinimui.

Švietimas

Nacionaliniu lygmeniu švietimo prioritetus ir kryptis apibrėžia šie pagrindiniai strateginiai dokumentai: strategija „Lietuva 2030“, Nacionalinė pažangos programa ir Valstybinė švietimo 2013–2022 m. strategija. Valstybinėje švietimo 2013–2022 m. strategijoje atspindimi kertiniai ES ir Lietuvos nacionaliniai siekiai švietimo srityje iki 2020 m. strategijos keliamas pagrindinis strateginis tikslas iš esmės susijęs su trimis pagrindinėmis sritimis: tai kūrybingumo skatinimu visose švietimo srityse, prieinamumu ir švietimo kokybe. Kitos strategijoje pabrėžiamos sritys yra pedagogų kvalifikacijos didinimas, lyderystės skatinimas, įsivertinimu ir duomenimis grįstas švietimo valdymas, mokymosi visą gyvenimą sistemos kūrimas ir profesinės orientacijos teikimas.

Ikimokyklinis ir bendrasis ugdymas. Ataskaitiniu laikotarpiu ir toliau buvo tobulinama ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo sistema, gerinama teikiamų paslaugų kokybė, kuriamos sąlygos didinti švietimo prieinamumą.

2014 m. buvo patvirtintas Bendrojo ugdymo mokyklų, vykdančių pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, stiprinimo ir inkluzinio ugdymo plėtros 2014–2016 m. veiksmų planas. Siekiant išplėsti ugdymo proceso organizavimo būdų įvairovę, parengti 6 pradinio ugdymo programų įgyvendinimo modeliai, taip pat parengtos 3 priemonės, orientuotos į aukštesnius mokinių pasiekimus (1 ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo ir 2 metodinės priemonės pradinio ugdymo pedagogams). 2014 m. brandos egzaminų sesijai specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams pritaikyta 12 valstybinių ir 10 mokyklinių brandos egzaminų įvairių vertinimo priemonių. Padidėjo mokinių, pavežamų geltonaisiais autobusais (nuo bendro pavežamų mokinių skaičiaus), dalis. 2013 m. buvo 27,3 proc., 2014 m. – 28,3 proc.

2014 m. sukurti ir įgyvendinti 32 inovatyvūs ikimokyklinio ugdymo organizavimo modeliai. Įdiegus naujus modelius daugiau vaikų įtraukta į institucinį ugdymą (naujai įtraukta beveik 500 vaikų), ugdymas tampa kokybiškesnis, lankstesnis įstaigų darbo laikas leidžia tėvams

lanksčiau derinti šeimos ir darbo pareigas. Taip pat 2014 m. į gimnazijas, progimnazijas ir pagrindines mokyklas pertvarkyta 25 proc. vidurinių mokyklų, veikusių 2014 m. sausio 1 d., sudarytos sąlygos į gimnazijas pertvarkyti dar 15 proc. vidurinių mokyklų (akredituota 31 vidurinio ugdymo programa). Buvo tęsiamos bendrosios kokybės skatinimo priemonės. Jau 36,6 proc. Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų atliktas išorinis vertinimas (planuota 35 proc.). Daugelis šių sektoriaus pokyčių buvo tiesiogiai sąlygojami ES struktūrinių fondų investicijų, todėl tai tik patvirtina vykdomų priemonių veiksmingumą.

Profesinis mokymas. 2014 m. pagrindinis dėmesys profesinio mokymo srityje buvo skirtas mokymosi ir ugdymo turinio bei priemonių atnaujinimui, mokymosi infrastruktūros ir aplinkos gerinimui, pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimui, profesinio mokymo patrauklumo ir prieinamumo didinimui bei profesinio mokymo įstaigų kokybės vadybos sistemų diegimui.

Ataskaitiniu laikotarpiu bene daugiausiai pokyčių įvyko profesinio mokymo srities teisinėje bazėje. Buvo patvirtintas Profesinio mokymo plėtros 2014–2016 m. veiksmų planas; patvirtintas Valstybinių profesinio mokymo įstaigų, kuriose Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija įgyvendina savininko (dalininko) teises ir pareigas, tinklo pertvarkos 2014–2016 metų bendrasis planas; parengti Profesinio mokymo įstatymą įgyvendinančių teisės aktų, sudarančių palankesnes sąlygas įgyvendinti pameistrystės profesinio mokymo organizavimo formą ir didinti praktinio mokymu realiose darbo vietose apimtis, pakeitimų projektai. Teisinės bazės pokyčiai buvo stipriai sąlygojami pagal ŽIPVP 2 prioritetą finansuotų projektų įgyvendinamų veiklų. Įtvirtintos naujos nuostatos sudarys sąlygas efektyviau planuoti ir įgyvendinti tolimesnius projektus. Tęsiami ankstesni darbai: didinamas profesinio mokymo lankstumas – pertvarkomos ir kuriamos lanksčios, praktiniu mokymu grindžiamos modulinės profesinio mokymo programos. Šios programos įvairiose ūkio šakose rengiamos tiesiogiai naudojant 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ESF lėšas, skiriant jas šalies profesinių mokyklų parengtiems projektams įgyvendinti. Mokymo programos rengiamos atsižvelgiant į šalies ūkio pasiūlą ir darbdavių poreikius. Profesinio mokymo programos turinys pertvarkomas modulinio principu, didinamas profesinio mokymo programų prieinamumas jaunimui ir suaugusiems. 2014 m. buvo apmokyta 150 moduliinių programų rengėjų ir 102 profesinių standartų rengėjų. Atlikti kvalifikacijų poreikio tyrimai 4 ūkio sektoriuose, per ataskaitinį laikotarpį buvo baigtas parengti 40-ies moduliinių profesinio mokymo programų galutiniai projektai ir atliktas jų visų išorinis vertinimas. 2014 m. taip pat pradėtas mokymas pagal 36 naujas mokymo programas.

2013 m. pradėta diegti pameistrystės profesinio mokymo organizavimo forma, kuriai išbandyti ir atitinkamoms rekomendacijoms parengti penkiuose darbo rinkos mokymo centruose įgyvendinamas ESF finansuojamas projektas „Profesinis mokymas pameistrystės forma darbo rinkos mokymo centruose“, padėsiantis įvertinti, koks pameistrystės organizavimo ir finansavimo modelis būtų tinkamiausias Lietuvai (rekomendacijos pradėtos rengti, atlikta užsienio patirties lyginamoji analizė, suorganizuotos 2 iš trijų apskritojo stalo diskusijos). Iki 2014 m. pabaigos projekte apmokyta virš 860 asmenų. Šiuo metu pameistrystės elementai taikomi daugumoje profesinio mokymo įstaigų, ypač įgyvendinančiose 3 metų trukmės programose.

Parengta 100 technologinių kompetencijų tobulinimo programų su mokymo medžiaga, organizuotas beveik 400 profesijų mokytojų kompetencijų tobulinimas stažuojantis įmonėse, tai padeda mažinti pedagogų kompetencijų atotrūkį nuo šiuolaikinių technologijų realiai taikomų šalies įmonėse.

59 profesinio mokymo įstaigose akredituotos bendrojo ugdymo programos, pradėjo veikti 6 nauji gimnazijos skyriai. Gimnazijos skyrių kūrimas pritraukia daugiau mokinių profesinio mokymo įstaigose įgyti vidurinį išsilavinimą kartu su kvalifikacija. 2014 m. ir ankstesniais metais įgyvendintų ESF projektų rezultatai, aprašyti aukščiau, tiesiogiai prisideda prie profesinio mokymo paslaugų kokybės ir populiarumo reikšmingų teigiamų pokyčių. Tą geriausiai parodo tai, kad profesinis mokymas, lyginant su bendrojo ugdymo ir aukštojo mokslo įstaigomis, susiduria su mažesniu mokinių skaičiaus mažėjimu, jo patrauklumas ir vertinimas visuomenėje pastebimai

gerėja. 2014 m. į profesinio mokymo įstaigas iš viso priimta 21 tūkst. asmenų, arba 2 tūkst. daugiau nei planuota. 1400 asmenų į profesinio mokymo įstaigas atėjo jau turėdami aukštąjį išsilavinimą.

Aukštasis mokslas. 2014 m. ir toliau buvo vykdoma aukštojo mokslo pertvarka, kurios prioritetinės sritys – kokybė, konkurencingumas ir prieinamumas. ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojami ŽIPVP 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ projektai tiesiogiai prisideda prie nacionaliniu lygmeniu vykdomų pokyčių šiose prioritetinėse srityse.

Nacionaliniu lygmeniu sukurta ir įgyvendinama Lietuvos aukštojo mokslo išorės kokybės užtikrinimo sistema, leidžianti įvertinti visų 47 Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų veiklos rezultatus: studijų kokybę, prieinamumą, bendradarbiavimą su socialiniais partneriais, rengiamų specialistų poreikį valstybės mastu, vidinės kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumą ir kt. Taip pat vykdomas visų aukštųjų mokyklų išorinis studijų programų vertinimas, nustatant ar studijų programa administruojama tinkamai ir ar vidinis programos kokybės užtikrinimas veiksmingas ir skaidrus. Šios sistemos sukūrimas buvo finansuotas ES struktūrinių fondų lėšomis ir turės įtakos sektoriaus pokyčiams ir atitinkamai tolimesnių projektų planavimui. 2014 m. aukštojo mokslo pertvarkoje siekiant didinti švietimo ir aukštojo mokslo sistemos kokybę akcentuota švietimo sistemos suteikiamų įgūdžių atitikties darbo rinkos poreikiams. Siekiant geresnės studijų kryptų atitikties darbo rinkos ir socialinio poreikiams, 2014 metais buvo pabaigtas ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamo projekto veiklos, kurių metu parengti 12 studijų kryptų aprašai. Vadovaujantis šiais aprašais visos Lietuvos aukštosios mokyklos rengiasi arba atnaujiną studijų programas ir tokiu būdu aukštosios mokyklos studijų srityje skatinamos orientuoti į darbo rinkos poreikius atitinkančių studijų programų rengimą ir vykdymą, stiprinti jų sąveiką su darbdaviais.

Taip pat ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojami projektai padėjo išplėtoti aukštųjų mokyklų ir darbdavių bendradarbiavimą, teikiant darbo rinkos poreikius atitinkančias švietimo paslaugas. Šis finansavimo instrumentas sudarė galimybes 944 asmenims įgyti naujų bendrųjų ir specialiųjų kompetencijų, sustiprino 17 aukštųjų mokyklų ir verslo įmonių bendradarbiavimą rengiant ir įgyvendinant bendras kvalifikacijos tobulinimo programas įvairių sektorių darbuotojams.

Suaugusiųjų švietimo sritis tebelieka nepakankamai išplėtotą bendruoju šalies švietimo kontekstu. Mokymosi visą gyvenimą institucinė sąranga labiau nukreipta į formaliojo švietimo teikimą, neformaliojo suaugusiųjų švietimo finansavimas tebėra fragmentiškas, egzistuoja tarpinstitucinio koordinavimo stoka, lanksčių, vartotojų poreikius atitinkančių suaugusiųjų neformaliojo švietimo programų trūkumas įvairių lygių švietimo įstaigose, įvairiais būdais įgytų kompetencijų formalizavimo (pripažinimo) galimybių bei suaugusiųjų mokymosi motyvacijos stoka. Visa tai stabdo šalies pažangą ir gebėjimus reaguoti į sumanios visuomenės kūrimo iššūkius¹¹. 2014 m. patvirtintas neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros 2014–2016 metų veiksmų planas (2014 m. spalio 9 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas Nr. V-893 (www.smm.lt), kurio tikslas - sukurti suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą sistemą, kuri sudarytų sąlygas suaugusių asmenų socialinei ir darbinei įtraukčiai, aktyviam pilietiškumui ir asmeniniam tobulėjimui. Įgyvendinant šio veiksmų plano antrąjį uždavinį – sudaryti palankias mokymosi visą gyvenimą plėtros sąlygas profesinio mokymo įstaigose ir aukštosiose mokyklose bei užtikrinti jų kokybę, ES struktūrinių fondų lėšomis finansuoti projektai, kurių metu 29 aukštosios mokyklos įdiegė neformaliojo būdu įgytų (per darbo patirtį, mokymus darbo vietoje, parengiamuosius kursus privačiose organizacijose, seminaruose, mokantis savarankiškai, atliekant savanorišką darbą ar per veiklą bendruomenėje) kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarkas, pagal kurias 454 asmenys, siekė gauti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų pripažinimą. Pažymėtina, kad ši priemonė ne tik plėtoja studijų sistemos prieinamumą, bet ir padeda sudaryti palankias mokymosi visą gyvenimą paslaugų plėtros sąlygas aukštosiose mokyklose.

Lietuvos aukštojo mokslo prieinamumo didinimo kontekste nacionaliniu lygmeniu plėtojama bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas informacinė sistema (LAMA BPO),

¹¹ 2014 m. vasario 10 d. Švietimo ir mokslo srities prioritetų 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos programavimo laikotarpiui strateginis vertinimas. Galutinė ataskaita.

kuri sudaro galimybes visų stojančiųjų prašymus priimti elektroninėje erdvėje, pasiekti didžiausio objektyvumo į studijų programas atrenkant geriausiai joms pasirengusius stojančiuosius, tuo pačiu metu pretenduoti į kelias aukštąsias mokyklas. 2014 m. bendrajame priėmimo dalyvavo 43 aukštosios mokyklos: 23 kolegijos ir 20 universitetų. 2014 m. priėmimo sistemoje užsiregistravo 39,7 tūkst. stojančiųjų, iš jų beveik 22 tūkst. – abiturientai. Daugiau nei 27 tūkst. stojančiųjų pasirašė sutartis su aukštosiomis mokyklomis.

Apibendrinant, galima pažymėti, kad atsižvelgiant į rinkos poreikius buvo vykdomi ir tęsiami aktualūs ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojami projektai.

Moksliniai tyrimai

Lietuvoje itin didelis dėmesys skiriamas atnaujinti didžiąją šalies mokslinių tyrimų ir studijų infrastruktūros dalį, geografiškai koncentruoti turimą mokslo ir žinioms imlaus verslo potencialą. Išlaidos moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (toliau – MTEP) per pastarąjį dešimtmetį yra išaugusios beveik 2,5 karto: nuo 137 mln. Eur 2004 m. iki 332 mln. Eur 2013 m. ir sudaro 0,95 proc. BVP. 2014 m. Lietuvoje įregistruoti 22 atviros prieigos centrai. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros duomenimis, 2014 m. šie centrai iš užsienio ir Lietuvos ūkio subjektų gavo 1,16 mln. eurų. Gautos lėšos naudojamos atviros prieigos centrų veiklai užtikrinti: dengiamos sąnaudos vykdant MTEP darbus pagal ūkio subjektų užsakymus (darbo užmokesčiai, eksploatacinės išlaidos ir pan.).

Kasmet daugėja Lietuvos subjektų pateiktų tarptautinių ir Europos patentų skaičius: 2011 m. buvo 39; 2012 m. – 50, 2013 m. – 62. 2014 m. vien tarptautinių paraiškų paduota 43. Prie to prisideda augantys Lietuvos subjektų vykdomos inovacinės veiklos mastai, didėjantis supratimas apie intelektinės nuosavybės teisių apsaugos naudą, valstybės teikiama finansinė parama išradimams patentuoti.

Lietuvoje nuolat ugdomas mokslo potencialas: siekiama, kad kasmet iki 2016 m. tūkstančiu 25–34 metų gyventojų tektų vienas doktorantūros absolventas, 2013 m. teko daugiau – 1,2 proc.

Lietuvoje MTEP finansavimas vis labiau tampa priklausomas nuo ES struktūrinių investicijų. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013 m. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos sudarė 30 proc. viso MTEP finansavimo. Mažėjant ES struktūrinės paramos apimtims, reikės priemonių, kurios užtikrins tolimesnę MTEP plėtrą (pagal išipareigojimus ES, MTEP finansavimas 2020 m. Lietuvoje turėtų sudaryti 1,9 procento palyginti su BVP).

Lietuvos MTEP ir inovacijų sistemos iššūkis – paskatinti glaudesnę mokslo, verslo ir studijų integraciją ir žinioms imlaus verslo augimą. Nors 2014 m. Inovacijų švieslentėje¹² pagal skiriamus išteklius ir vykdomas inovacines veiklas Lietuva artėja prie ES vidurkio, tačiau pagal ekonominių inovacijų poveikį užima paskutinę vietą ES. Siekiant spręsti šiuos iššūkius, yra patvirtintos Lietuvos Sumanios specializacijos 6 prioritetinės kryptys ir 20 prioritetų. Numatyta daug lėšų skirti didelės apimties jungtinių verslo, mokslo, MTEP ir inovacijų projektams įgyvendinti. Siekiant užtikrinti sėkmingą prioritetų įgyvendinimą, įvertinti suplanuotų priemonių poveikį šalies ūkiui, patvirtintas Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanos specializacijos) kryptčių plėtros ir jų prioritetų įgyvendinimo stebėsenos ir poveikio vertinimo bei verslo subjektų ir mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo skatinimo tvarkos aprašas. 2015 m. bus parengtas ir pradėtas įgyvendinti jungtinių mokslo ir verslo iniciatyvų finansavimo modelis, kuriuo remiantis bus finansuojamos bendros mokslo ir verslo idėjos, skirtos naujai technologijai, produktui, procesui, metodui sukurti ir pritaikyti visuomenės poreikiams ir (arba) diegti į rinką.

¹² Inovacijų sąjungos švieslentė 2014 m. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf.

Viešasis administravimas

Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudaryta Viešojo valdymo tobulinimo komisija, kuriai yra pavesta teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginiam komitetui dėl Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos (toliau – Programa) įgyvendinimo, 2014 m. pabaigoje apžvelgė pažangą įgyvendinant Programos tikslus ir siekiant numatytų vertinimo kriterijų ir nustatė teigiamų vertinimo kriterijų rodiklių pokyčių: didėja gyventojų pasitikėjimas valstybės ir savivaldybių institucijomis¹³, daugėja gyventojų, žinančių galimybes ir būdus, kaip teikti pasiūlymus dėl viešojo valdymo sprendimų, daugiau gyventojų teigiamai vertina viešojo valdymo institucijų interneto svetainėse pateikiamą informaciją. Siekiant Programos tikslų, nuo 2013 m. įgyvendinamas Programos 2013–2015 metų veiksmų planas, kuriame numatytos priemonės finansuojamos ir iš ŽIPVP 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo stiprinimas“ (toliau – 4 prioritetas) lėšų, todėl manytina, kad ŽIPVP įgyvendinimas taip pat prisidėjo prie teigiamo vertinimo kriterijų rodiklių pokyčio.

2.5. Esminis pakeitimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 57 straipsnį

Netaikoma

2.6. Suderinamumas su kitomis priemonėmis

Dvigubo finansavimo prevencija ir kontrolė

Dvigubo finansavimo prevencijos bei kontrolės užtikrinimo sistema yra integruota ES struktūrinių fondų planavimo ir įgyvendinimo sistemos dalis, vykdoma visose jos dalyse ir etapuose. Vertinant finansavimo takoskyrų užtikrinimo bei dvigubo finansavimo prevencijos ir kontrolės sistemą, svarbu pažymėti, kad dvigubo finansavimo prevencija ir kontrolė yra užtikrinama sistemiškai, t.y. atitinkami priežiūros ir kontrolės veiksmai bei procedūros atliekami kiekviename iš programos ir projektų etapų ir jų visuma užtikrina adekvatų dvigubo finansavimo rizikos valdymą.

Programavimo metu nustatant investavimo kryptis ir prioritetus, sukurtos pirminės prielaidos dvigubo finansavimo rizikos įvertinimui ir prevencijai. Parengus ir Europos Komisijai patvirtinus Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, parengtos veiksmų programos šiai strategijai įgyvendinti, parengti jų priedai. Kiekvienoje veiksmų programoje buvo išskirti prioritetai, padedantys siekti veiksmų programoje numatytų tikslų, tai – pirminės takoskyros. Ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos turi įsitikinti, kad tos pačios investicijos nebus finansuojamos pagal kelis veiksmų programų prioritetus ir priemones bei kitus finansinius instrumentus. Nustatant veiksmų programų prioritetus bei priemones, kartu detalizuojamas ir atskyrimas nuo kitų finansavimo šaltinių. Veiksmų programose taip pat pateikiami kitų finansinių mechanizmų bei jų santykio su veiksmų programų prioritetais aprašymai.

Remdamosi Strategija, veiksmų programomis bei jose pateikiamomis „demarkacijos“ lentelėmis, ES struktūrinę paramą administruojančios institucijos rengė atskirų priemonių aprašymus, kurie buvo tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais dėl veiksmų programų priedų. Juose pateikiamuose priemonių aprašymuose yra dalis „Reikalavimai, susiję su paramos pagal kitas iš ES finansuojamas programas atskyrimu“, kurioje, jeigu būtina, priemonės lygmeniu yra detalizuojamos veiksmų programose pateikiamos takoskyros su kitais ES finansiniais instrumentais. 2014 m., kaip ir ankstesniais metais, priimant veiksmų programų priedų pakeitimus buvo atsižvelgiama ir į takoskyros su kitais ES finansiniais instrumentais reikalavimus.

¹³ Vidaus reikalų ministerija nuo 2005 metų kasmet atlieka Lietuvos gyventojų apklausas.
<http://vakokybe.vrm.lt/index.php?id=307>

Taip pat ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos rengė projektų finansavimo sąlygų aprašus, kurių prieduose pateikiamoje tinkamumo finansuoti vertinimo metodikoje numatytas klausimas, susijęs su finansavimo atskyrimu, bei duodama nuoroda į Veiksmų programą ar priemonės aprašymą veiksmų programos priede.

Svarbiausios procedūros, susijusios su dvigubo finansavimo prevencija buvo atliekamos įgyvendinančiosioms institucijoms vertinant projektų paraiškas (pavyzdžiui, paraiškos dėl projekto finansavimo vertinamos įvertinant galimą paraiškoje suplanuotų veiklų ir išlaidų persidengimą su pagal kitas pareiškėjo pateiktas paraiškas suplanuotomis ar pagal jau pasirašytas projektų sutartis įgyvendinamomis veiklomis ir išlaidomis; vertinimo metu buvo įvertinama paraiškos dvigubo finansavimo rizika, pagal kurios lygį buvo nustatomas vertinimo metu ir projektų įgyvendinimo etape taikomų dvigubo finansavimo kontrolės procedūrų detalumas).

Sprendimą dėl projektų finansavimo priėmė už priemonės įgyvendinimą atsakingos ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos. Atsiradus įtarimų dėl dvigubo finansavimo rizikos, galėjo būti stabdomas tolimesnis procesas (projekto finansavimo ir administravimo sutarties pasirašymas).

Atsižvelgiant į projektų paraiškų vertinimo metu nustatytą projekto riziką, į projekto finansavimo ir administravimo sutarties specialiąsias sąlygas buvo įtraukiamos su dvigubo finansavimo rizika ar kontrole susijusios nuostatos.

Projektų įgyvendinimo metu pagrindinį vaidmenį dvigubo finansavimo prevencijos ir kontrolės procese atlieka įgyvendinančiosios institucijos. Įgyvendinant projektus dvigubo finansavimo kontrolė atliekama ir rizika valdoma tikrinant mokėjimo prašymus, atliekant viešųjų pirkimų priežiūros procedūras ir atliekant projektų patikras vietoje.

2011 m. atlikto 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos finansavimo takoskyrų, siekiant užtikrinti dvigubo finansavimo prevenciją, vertinimo¹⁴ pagrindu 2012 m. informacinėje sistemoje SFMIS2007 buvo įdiegtos funkcinės galimybės dėl priemonių sankirtų, priemonių ir kitų finansavimo šaltinių (Mokymasis visą gyvenimą, Eureka, Eurostars, 7-oji bendroji programa, Europos fondas trečiųjų šalių piliečių integracijai, Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės, Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos 2007–2013 bendradarbiavimo per sieną programa, Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo per sieną programa, Lietuvos Respublikos ir Šveicarijos Konfederacijos bendradarbiavimo programos, kuria siekiama sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje, Išorės sienų fondas, Specialioji tranzito schema, Ignalinos programa, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų) sankirtų naudojimo. Kiekvienais metais, atsižvelgiant į atsiradusius pokyčius, priemonių sankirtos, priemonių ir kitų finansavimo šaltinių sankirtos buvo atnaujinamos ir patikslinamos.

2014 m. bendradarbiavimo pagrindu vadovaujančiajai institucijai ne ES struktūrinę finansinę paramą administruojančios institucijos ir toliau reguliariai (vieną kartą per ketvirtį) teikė duomenis apie kitų fondų (ne ES struktūrinių) finansuojamus projektus (pavyzdžiui, projekto vykdytojo pavadinimas, kodas, finansavimo suma, projekto partneriai, projekto etapas), kurie buvo talpinami į informacinę sistemą SFMIS2007. 2013 m. buvo pasirašyta duomenų mainų sutartis su Nacionaline mokėjimo agentūra, administruojančia Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą. Pagal šią sutartį vadovaujančiajai institucijai 2014 m. buvo teikiami duomenys apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. pareiškėjus (paramos gavėjus). 2014 m. Nacionalinei mokėjimo agentūrai buvo pateikti duomenys apie iš ES struktūrinių fondų finansuojamų projektų vykdytojų pateiktas sąskaitas faktūras, siekiant palyginti, ar nėra sąskaitų faktūrų dubliavimosi SFMIS2007 ir Kaimo paramos priemonių administravimo informacinėje sistemoje KPPAIS 2. 2014 m. vadovaujančioji institucija Nacionalinei mokėjimų agentūrai taip pat raštu teikė nuomonę dėl konkrečių finansuojamų veiklų, vykdydama dvigubo finansavimo prevenciją.

14

Nuo 2008 m. ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt skelbiama informacija, susijusi su dvigubo finansavimo prevencija ir kontrole, taip pat informacija apie institucijų paskirtus kontaktinius asmenis dvigubo finansavimo ir prevencijos srityje dėl įgyvendintų funkcionalumų atliekant dvigubo finansavimo tikrinimo veiksmus.

Svarbu paminėti, kad iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos nebuvo nustatyta pažeidimų, susijusių su dvigubu finansavimu.

ES struktūrinių fondų investicijų ir kitų ES finansinių instrumentų koordinavimą ir suderinamumą užtikrinančios priemonės

Koordinuojant Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žuvininkystės fondo (EŽF) finansuojamus veiksmus su ES struktūrinių fondų lėšomis remiamomis veiklomis, vadovaujančios institucijos atstovai 2014 m. dalyvavo Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos įgyvendinimo ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 m. veiksmų programos įgyvendinimo Stebėsenos komitetų veikloje (posėdžiuose bei rašytinės Stebėsenos komitetų procedūrose). Atitinkamai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, įgyvendindama Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 m. veiksmų programą, 2014 m. dalyvavo Stebėsenos komiteto veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti, veikloje. 2014 m. Stebėsenos komitetų veikloje nebuvo kilę tiesioginių klausimų dėl suderinamumo užtikrinimo.

ES struktūrinių fondų investicijų ir EIB paskolos Lietuvai atskyrimas ir koordinavimas

Siekdama užtikrinti nacionalinį kofinansavimą bendrai iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamiems projektams, Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2009 m. kovo 13 d. pasirašė paskolos sutartį su Europos investicijų banku (toliau – EIB) dėl 1,132 mlrd. eurų (3,9 mlrd. litų) ilgalaikės paskolos (toliau – EIB paskola). EIB paskola Lietuvai skirta užtikrinti bendrąjį viešąjį finansavimą 2007–2013 m. programavimo laikotarpio projektams, įgyvendinamiems pagal Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir Žmogiškųjų išteklių plėtros, Ekonomikos augimo ir Sanglaudos skatinimo veiksmų programas bei projektų, įtrauktų į 2004–2006 m. programavimo laikotarpio Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamas baseinų investicines programas. Įgyvendinant 2007–2013 m. veiksmų programas, EIB paskolos lėšos naudojamos užtikrinti viešąjį finansavimą projektams, įgyvendinamiems transporto, energetikos, aplinkosaugos, mokslinių tyrimų ir inovacijų, turizmo, viešųjų pastatų renovacijos, žmogiškųjų išteklių tobulinimo ir kitose srityse.

Vadovaujantis su EIB pasirašytos sutarties nuostatomis, EIB paskolos lėšos skiriamos projektų nacionalinei biudžeto lėšų daliai finansuoti, taip pat Lietuvos Respublikos finansų ministerija gali EIB paskolos lėšas perskolinti pareiškėjams (projektų vykdytojams ir (ar) jų partneriams), kurių juridinis statusas yra savivaldybė, valstybės ar savivaldybės įmonė, akcinė ar uždaroji akcinė bendrovė, kurios visą arba dalį akcijų valdo valstybė ar savivaldybė, jų lėšų daliai projektų finansavimui užtikrinti. Sprendimas dėl projekto nacionalinės biudžeto lėšų dalies finansavimo iš EIB paskolos lėšų ar EIB paskolos lėšų perskolinimo projektui priimamas tik po to, kai yra priimtas teigiamas sprendimas dėl projekto tinkamumo finansuoti 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšomis, t.y. EIB paskolos lėšos skiriamos tik bendrai iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamų projektų kofinansavimui užtikrinti.

EIB paskolos administravimo sistema Lietuvoje yra pagrįsta 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ES struktūrinių fondų valdymo ir kontrolės sistema ir yra integruota į ES struktūrinių fondų lėšų administravimo sistemą. Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, yra bendrai atsakinga už EIB paskolos priskyrimą projektams, projektų įgyvendinimo priežiūrą ir už projektų bendrąjį valdymą ir koordinavimą, o veikdama kaip mokėjimus atliekančioji

institucija, yra atsakinga už EIB paskolos finansinį valdymą; tarpinės institucijos yra atsakingos už vadovujančiosios institucijos pavestų užduočių vykdymą ir projektų planavimą, koordinavimą, įgyvendinimą, stebėjimą, ataskaitų teikimą ir auditą. EIB paskolos administravimui yra patvirtinti visi reikalingi teisės aktai ir metodiniai dokumentai, kuriais vadovaujantis 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų administravimo sistemoje dalyvaujančios atsakingos (įgyvendinančiosios) institucijos vykdydamos vadovujančiosios institucijos pavestas vykdyti užduotis atlieka projektų tinkamumo finansuoti iš EIB paskolos lėšų vertinimą, užtikrina projektų atitiktį EIB nustatytiems išlaidų tinkamumo, aplinkosauginiams ir kitiems reikalavimams bei reikalingų dokumentų pateikimą EIB, projektų tinkamumo finansuoti EIB paskolos lėšomis vertinimo rezultatai, EIB paskolos lėšų skyrimo ir mokėjimų projektams duomenys registruojami ir saugomi SFMIS2007.

Šiai dienai Lietuvai pervesta visa pagal sutartį numatyta EIB paskolos lėšų suma (1132 mln. eurų). Pagal su EIB pasirašytoje sutartyje numatytą galutinį EIB paskolos lėšų priskyrimo terminą (2014 m. liepos 31 d.) EIB 2014 m. rugpjūčio 26 d. pateikta galutinė lėšų priskyrimo ataskaita. Vadovaujantis ataskaitoje pateiktais duomenimis, pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis projektams buvo priskirta 93,6 proc. EIB paskolos lėšų, o galutiniams projektų vykdytojams išmokėta 72,48 proc. Šiuo metu, EIB iniciatyva, svarstomos sutartyje numatyto priskyrimo termino pratęsimo galimybės siekiant 100 proc. paskolos lėšų priskirti projektams, finansuojamiems pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą.

2.7 Stebėseną ir vertinimas

ES fondų lėšų panaudojimo priežiūra

Kas ketvirtį iki kiekvieno naujo ketvirčio pirmojo mėnesio pabaigos Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikiama veiksmų programų ketvirčio įgyvendinimo ataskaita. Šioje ataskaitoje nurodoma apibendrinta informacija apie:

- veiksmų programų įgyvendinimo būklę – sudarytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių bei pripažintų tinkamomis deklaruoti Europos Komisijai išlaidų apimtis;
- pagrindines veiksmų programų įgyvendinimo problemas ir veiksmus, kurių imtasi ar planuojama imtis sprendžiant minėtas problemas bei siūlymus dėl problemų sprendimo būdų;
- ES fondų lėšų naudojimo plano ir jį detalizuojančių planų vykdymo būklę;
- teikiami pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei priimti protokolinius sprendimus ir įpareigoti institucijas, atsakingas už ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą, imtis konkrečių veiksmų dėl vėluojančių priemonių įgyvendinimo paspartinimo ir kitų veiksmų, spartinančių ES fondų lėšų panaudojimą.

Rengiant Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikiamas veiksmų programų ketvirčio įgyvendinimo ataskaitas, 2014 m. didžiausias dėmesys buvo nukreiptas į rizikingų rizikingų projektų įgyvendinimo priežiūrą. Vadovaujančioji institucija, remdamasi SFMIS2007 įregistruota informacija apie projektų įgyvendinimo būklę bei įgyvendinančiųjų institucijų pateikta informacija apie minėtų projektų vėlavimo priežastis ir galimybes vėlavimus pašalinti, kiekvieną ketvirtį, sudarydavo rizikingų projektų sąrašą, į kurį įtraukdavo tuos projektus, kurių vertė viršija 290 tūkst. eurų, ir kurie pagal nustatytą metodiką yra didesnės, nei vidutinė, rizikos. Tokių projektų įgyvendinimo pažanga nuolat vertinama, o informacija apie pasiektą pažangą kas ketvirtį teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

ES fondų lėšų panaudojimo būklė ir priemonių įgyvendinimo problemos aptariamos veiksmų programų valdymo komitetų posėdžiuose, organizuojami susitikimai tarp ministerijų ir (ar) kitų valstybės institucijų, įgyvendinančiųjų institucijų ir vadovujančiosios institucijos, kurių metu aptariamos konkrečių veiksmų programų prioritetų ir priemonių įgyvendinimo problemos.

Siekiant užtikrinti ŽIPVP skirtų ES fondų lėšų panaudojimą ir išvengti galimos šių lėšų praradimo rizikos, 2014 m. ŽIPVP priede buvo suteikta teisė viršyti ŽIPVP priede nurodytas ES

fondų lėšas apmokant projektų vykdytojams įgyvendinamų projektų išlaidas pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamo 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija administruojamų 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ ir 3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija administruojamo 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonėms.

Stebėsenos rodiklių priežiūra

2014 m. stebėsenos rodiklių priežiūra buvo vykdoma įgyvendinant ankstesniais metais sukurtus instrumentus, skirtus stebėsenos rodiklių nustatymui ir (arba) keitimui įvairiuose lygmenyse (projekto, priemonės, uždavinio ir pan.), taip pat duomenų apie nustatytų stebėsenos rodiklių pasiekimus skaičiavimui, rinkimui, tikrinimui ir (arba) vertinimui.

Taip pat daug dėmesio buvo skiriama klausimams, susijusiems su 2007–2013 m. veiksmų programų užbaigimu ir atsiskaitymu Europos Komisijai už stebėsenos rodiklių pasiekimus galutinėse veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitose.

Informacinė sistema

2014 m. SFMIS2007 buvo toliau tobulinami ir diegiami funkcionalumai, siekiant užtikrinti įvairių duomenų kokybę, jų prieinamumą bei atitikimą pasikeitusiems teisės aktams (jei tokių buvo). Atsižvelgiant į tai, kad per pirmuosius etapus buvo sukaupta nemažai patirties ir išaiškėjo aiškesnės SFMIS2007 optimizavimo bei poreikių kryptys bei tai, kad nuo 2015 m. sausio 1 d. Lietuvoje buvo įvestas euras, 2014 metais SFMIS2007 buvo įdiegti šie sistemos funkcionalumai:

- Patobulinta Bendrai finansuojamų iš ES fondų lėšų projektų duomenų mainų svetainė (toliau – DMS): atlikti smulkūs DMS patobulinimai, susiję su dalyvių lankomumo suvestinėmis, ataskaitų filtrais, papildomais tikrinimais ir kitais DMS atnaujinimo poreikiais.
- Patobulinta SFMIS2007: atlikti smulkūs SFMIS2007 patobulinimai, susiję su ataskaitomis po projekto užbaigimo, grąžintinomis lėšomis, projektų vykdytojų informavimu ir kitais SFMIS2007 atnaujinimo poreikiais.
- Buvo atlikti pasiruošimo euro įvedimui Lietuvoje bei euro diegimo SFMIS2007 darbai, skirti užtikrinti tinkamą duomenų konvertavimą ir duomenų patikimumą.

Veiksmų programų valdymo komitetai

ES fondų lėšų panaudojimo būklė ir priemonių įgyvendinimo problemos aptariamos veiksmų programų valdymo komitetų posėdžiuose. 2014 m. įvyko trys posėdžiai.

2014 m. sausio 6 d. vykusiam Veiksmų programų valdymo komitetų posėdyje buvo apžvelgtas veiksmų programų įgyvendinimas, procesų efektyvumas, pristatyta 2013 m. veikla ir gerosios patirties įgyvendinant bei administruojant atitinkamo sektoriaus ES fondų lėšomis finansuojami projektai.

2014 m. liepos 4 d. vykusiam Veiksmų programų valdymo komitetų posėdyje buvo apžvelgtas veiksmų programų įgyvendinimas, patvirtintos Rekomendacijos dėl sutikimo įkeisti ar kitaip suvaržyti turtą, įsigytą ar sukurtą iš ES fondų lėšų ir pritarta kitų metodinių dokumentų (Rekomendacijų dėl projektų išlaidų atitikties Europos socialinio fondo finansavimo reikalavimams ir Rekomendacijų dėl projektų išlaidų atitikties Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo finansavimo reikalavimams) pakeitimams.

2014 m. spalio 13 d. vykusiam Veiksmų programų valdymo komitetų posėdyje buvo apžvelgtas veiksmų programų įgyvendinimas, patvirtinti atnaujinti Lietuvos Respublikos ūkio

ministerijos administruojamų 2007–2013 m. veiksmų programų priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašymai.

Stebėsenos komiteto veikla

2014 m. Stebėsenos komitetas veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti, sudarytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 60 (toliau – Stebėsenos komitetas), siekdamas, kad būtų užtikrintas kuo efektyvesnis veiksmų programų įgyvendinimas, operatyviai reagavo į pasikeitusias socialines ekonomines sąlygas Lietuvoje ir veiksmų programų įgyvendinimo ypatumus, tam pasitelkdamas lankstesnes sprendimų priėmimo formas, pavyzdžiui, posėdžių organizavimą, taikant rašytinę procedūrą.

2014 m. buvo organizuoti keturi Stebėsenos komiteto posėdžiai, iš kurių du organizuoti taikant rašytinę procedūrą. Posėdžiuose buvo pristatoma ir aptariama informacija apie 2007–2013 m. veiksmų programų įgyvendinimą, rezultatus, problemas, jų sprendimo būdus. Stebėsenos komitetui buvo pristatyti 2014 m. pabaigtų vertinimų rezultatai, pareiškėjų, projektų vykdytojų ir visuomenės nuomonės tyrimų apžvalga ir ES 2007–2013 m. struktūrinių fondų valdymo ir kontrolės sistemos veikimo efektyvumo ir 2012 m. Europos Komisijai deklaruotų išlaidų audito rezultatai.

5 lentelė. Stebėsenos komiteto veikla 2014 metais

Posėdžio data	Posėdžio organizavimo forma	Pagrindiniai priimti sprendimai	Poveikis
2014-03-20	Rašytinė procedūra	1. Pakeisti specialieji bendrai finansuojamų iš ES fondų lėšų projektų (toliau – projektai) atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai: -3 Ekonomikos augimo veiksmų programos (toliau – EAVP). 2. Pakeisti specialieji prioritetiniai projektų atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai: -1 EAVP;	Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų įgyvendinimas projektų atrankos kriterijų nustatymo ir sudarytos prielaidos pradėti įgyvendinti atitinkamas veiksmų programų prioritetų įgyvendinimo priemonės. Sudarytos prielaidos efektyviau, skaidriau ir sparčiau įgyvendinti veiksmų programas.
2014-04-16	Rašytinė procedūra	1. Pakeisti specialieji projektų atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai: -2 EAVP.	Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų įgyvendinimas projektų atrankos kriterijų nustatymo ir sudarytos prielaidos pradėti įgyvendinti atitinkamas veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonės. Sudarytos prielaidos efektyviau, skaidriau ir sparčiau įgyvendinti veiksmų programas.
2014-06-18	Posėdis	1. Patvirtinti specialieji projektų atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai:	Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų įgyvendinimas

Posėdžio data	Posėdžio organizavimo forma	Pagrindiniai priimti sprendimai	Poveikis
		- 2 EAVP. 2. Patvirtintos Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinančių veiksmų programų 2013 m. metinės įgyvendinimo ataskaitos.	projektų atrankos kriterijų nustatymo ir sudarytos prielaidos pradėti įgyvendinti atitinkamas veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonės. Sudarytos prielaidos efektyviau, skaidriau ir sparčiau įgyvendinti veiksmų programas. Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų dėl veiksmų programų įgyvendinimo stebėsenos įgyvendinimas.
2014-11-27	Posėdis	Nebuvo priimti sprendimai	–

Atsižvelgiant į 2007–2013 m. veiksmų programų įgyvendinimo problemas ir šalies socialinę ekonominę aplinką, Stebėsenos komiteto priimti sprendimai užtikrino, kad ES sanglaudos fondų lėšomis būtų finansuojamos šalies socialinei, ekonominei bei regioninei plėtrai teigiamą įtaką darančios veiklos ir būtų užtikrinama tinkamas veiksmų programų įgyvendinimas.

ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo koordinavimas

Lietuvoje veikianti ES struktūrinės paramos vertinimo sistema paremta centralizuotu vertinimo planavimu ir tarpinstituciniu bendradarbiavimu pagrįstu koordinavimu.

Vadovaujančioji institucija, atlikdama vertinimo koordinavimo funkciją, 2014 m. atliko šiuos veiksmus:

- Stebėjo metinių ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo planų įgyvendinimą (6 ir 7 lentelės).
- Reguliariai informavo Stebėsenos komitetą ir Europos Komisiją apie ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo rezultatus.
- Organizavo Vertinimo koordinavimo grupės veiklą (plačiau apie tai skyriuje „Vertinimo koordinavimo grupės veikla“).
- Organizavo ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo galimybių stiprinimo veiklą (plačiau apie tai skyriuje „ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo galimybių stiprinimas“).
- Užtikrino metinių vertinimo planų, vertinimo ataskaitų bei kitos su vertinimu susijusios informacijos paskelbimą ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt (adresu: <http://www.esparama.lt/vertinimo-ataskaitos>).
- Kaupė ir analizavo informaciją apie vertinimo rekomendacijų įgyvendinimą (plačiau apie tai skyriuje „Vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas“).
- atliko parengiamuosius darbus 2014–2020 m. programavimo laikotarpio vertinimo sistemai parengti.

2014 m. buvo atlikti šie vertinimai, kurių vertinimo objektas buvo išskirtinai ŽIPVP intervencijos (prioritetai, uždaviniai, priemonės), arba horizontalūs vertinimai, kurių rekomendacijos sukuria prielaidas tobulinti šios veiksmų programos įgyvendinimą:

6 lentelė. Iki 2014 m. pabaigos atlikti ŽIPVP ir horizontalūs vertinimai

Vertinimo pavadinimas	Vykdytojas	Vertinimo objektas	Vertinimo tipas	Vertinimo pobūdis
ES struktūrinės paramos poveikis horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Teminis	Strateginis
<ul style="list-style-type: none"> • Buvo išnagrinėtas tęstinis horizontalaus lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto tinkamumas bei suderinamumas, tikslų įgyvendinimas ir prioriteto reikalavimų integravimas į ES struktūrinių fondų administravimo sistemą. • Nustatyta, kad investicijų poveikis lyčių lygybei ir nediskriminavimui buvo fragmentuotas. Geriausiai prie lyčių lygybės ir nediskriminavimo įgyvendinimo prisidėjo SADM administruojamos priemonės – jas planuojant ir atrenkant projektus pasitarnavo institucijos patirtis, rėmimasis akademiniais tyrimais ir savo srities išmanymas. Mažiausiai prisidėjo EAVP finansuotos priemonės, kuriose pritrūko aktualių tikslų išskelimo, prioriteto „savininko“ ir kompetencijų visuose investicijų įgyvendinimo lygmenyse. • Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir kitoms institucijoms buvo pateiktos rekomendacijos dėl geresnio lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto integravimo į visas ES struktūrinių fondų investicijų sritis; metodinės pagalbos teikimo projektų vykdytojams; gerosios praktikos sklaidos ir viešinimo; Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo darbo grupės veiklos organizavimo; reikalavimų projektams nustatymo; stebėsenos tobulinimo. • Šios rekomendacijos įgyvendinant 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų ir investicijų veiksmų programos intervencijas bei užtikrinant tinkamą lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto integravimą į ES struktūrinių ir investicijų fondų administravimo sistemą. 				
Švietimo ir mokslo srities prioritetų 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos programavimo laikotarpiui strateginis vertinimas	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija	Horizontalus	Pasirengimas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui	Strateginis
<ul style="list-style-type: none"> • Siekiant pagrįsti tikslų, prioritetų bei uždavinių švietimo ir mokslo srityse aktualumą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu buvo atlikta antrinių informacijos šaltinių (teisės aktų, statistikos duomenų, anksčiau atliktų vertinimų išvadų) analizė, darbo grupėse ir per interviu diskutuota su švietimo ir mokslo politikos įgyvendintojais bei naudos gavėjais, parengta atskirų sričių – ikimokyklinio, bendrojo ir neformaliojo ugdymo, studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, profesinio mokymo ir mokymosi visą gyvenimą – stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė. Šią analizę dar labiau išplėtė 2007–2013 m. laikotarpio intervencijų rezultatyvumo analizė. • Pateiktos rekomendacijos dėl būtinybės koncentruoti švietimo ir MTEP sektoriui skiriamus išteklius į pagrindines reikalingų pokyčių kryptis, užtikrinti rezultato rodiklių stebėseną, sukurti paskatas sektoriaus organizacijoms siekti norimo rezultato. • Taip pat rekomenduojama investicijas į kokybiško švietimo prieinamumą ir mokymosi visą gyvenimą plėtrą nukreipti į konkrečias visuomenės grupes. 				
Lietuvos 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos strateginių programavimo dokumentų išankstinis vertinimas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Pasirengimas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui	Strateginis
<ul style="list-style-type: none"> • Buvo pagerinta intervencijų logika ir sudarytos prielaidos atitikti tematinės koncentracijos reikalavimus. 				

Konkrečių uždavinių skaičiaus sumažinimas ir intervencijų logikos detalizavimas, aiškių takoskyrų nustatymas tarp panašų pobūdį turinčių investicijų taip pat prisidėjo prie didesnio veiksmų programos vidinio nuoseklumo bei vidinio ir išorinio suderinamumo ir papildomumo. Rekomendacijos prisidėjo prie administracinės naštos pareiškėjams mažinimo, o išankstinio vertinimo metu atlikta rengiamų teisės aktų analizė taip pat parodė, kad pateiktas išankstinės sąlygos dėl statistinių duomenų prieinamumo ir pakankamumo įgyvendinimo veiksmų planas sudaro prielaidas sukurti tinkamą ES struktūrinių fondų veiksmų programos stebėsenos sistemą ir rinkti vertinimui reikalingus duomenis.				
ES struktūrinės paramos rezultatyvumo ir poveikio viešojo valdymo tobulinimui vertinimas veiksmų programų prioritetų įgyvendinimo priemonių/ projektų lygiu	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija	Horizontalus	Teminis	Veiklos
<p>Nustatyta, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daugiausia dėmesio buvo teikiama el. valdžios skatinimui, viešųjų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimui, žmogiškųjų išteklių modernizavimui ir į rezultatus orientuoto valdymo skatinimui, o mažiausia dėmesio teko institucinės sandaros tobulinimui; • veiksmų programų prioritetai, specifiniai uždaviniai ir finansuojamos veiklos gerai atitiko viešojo valdymo institucijų poreikius (valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms aktualiausias žmogiškųjų išteklių valdymo, o viešosioms įstaigoms ir valstybės įmonėms – veiklos valdymo srityje); • poveikis viešajam valdymui <i>žmogiškųjų išteklių srityje, veiklos valdymo srityje</i> yra santykinai didelis; poveikis viešajam valdymui <i>elektroninės valdžios skatinimo srityje</i> negalėjo pasireikšti maksimaliu mastu, nes tik iš dalies buvo patenkintos trys reikalingos sisteminio lygmens prielaidos (aiški valstybės informacinių išteklių optimizavimo ir konsolidavimo vizija kuriant centralizuotas ir sąveikas el. viešąsias paslaugas, sprendimų diegimo koordinavimas ir derinimas bei projektų vykdytojų organizacinė branda). • <i>Sisteminių viešosios politikos reformų srities</i> projektų poveikis tebėra sektorinis ir ribotas dėl netinkamos priemonių intervencijų logikos ir gana didelės projektų fragmentacijos (buvo įgyvendinami sektoriniai, o ne sisteminiai projektai). <p>Išvados ir rekomendacijos skirtos nuoseklesniam ir veiksmingesniam ES struktūrinių fondų panaudojimui didinant viešojo administravimo efektyvumą ir stiprinant administracinius gebėjimus 2014–2020 m.</p>				
Žmogiškųjų išteklių veiksmų programos priemonės „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ rezultatyvumo, efektyvumo ir tęstinumo vertinimas	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija	ŽIPVP	Rezultato	Veiklos
<ul style="list-style-type: none"> • Siekiant efektyviau naudoti ES investicijas darbui su socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis, buvo surinkti ir suklasifikuoti sukurti produktai (sukurta produktų duomenų bazė (<i>MS Excel</i> formatu) apima 81 produktą); • 1/3 vertintų produktų galima laikyti tikrai kokybiškais (jie yra funkcionalūs, naudojami, naudingi ir sėkmingi). Jie gerai atitiko juos naudojusią specialistų poreikius, padėjo pasiekti projekto tikslus, dažniausiai buvo kuriami kartu su išorės ekspertais. Pagrindinė produktų stiprybė <i>naudojimo</i> aspektu yra tai, kad buvo sustiprintos socialinių darbuotojų kompetencijos, tačiau tik trečdalis produktų buvo naudojami bendradarbiaujant su darbdaviais. Tęstinų produktų naudojimą galėtų paskatinti jų integravimas į nuolat teikiamas socialinės integracijos paslaugas, aktyvesnis produktų viešinimas ir paskatos produktų adaptavimui. • Vertinime pateiktos rekomendacijos dėl produktų viešinimo, dėl tikslesnių pagal priemonę kuriamų produktų apibrėžimo (metodikos – pagrindiniai produktai, joms taikyti reikalingos priemonės – pagalbiniai produktai). 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu rekomenduojama finansuoti jau sukurtų produktų atnaujinimą, adaptavimą ir naujų produktų kūrimą. 				

ES struktūrinės paramos poveikio gyvenimo kokybei, socialinės atskirties ir skurdo mažinimui Lietuvoje vertinimas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Poveikio	Strateginis
<ul style="list-style-type: none"> Atlikus vertinimą, surinktais įrodymais buvo patvirtintos išvados, kad 2007–2013 m. laikotarpiu didžiausią poveikį gyvenimo kokybei šalyje darė išoriniai veiksniai (pirmiausiai – ekonomikos ciklas), o ES intervencijų poveikis šalies mastu buvo mažos apimties (išskyrus infrastruktūrinės intervencijas). 2007–2013 m. Lietuvoje įgyvendintos intervencijos buvo susietos su konkrečiomis skurdo ir socialinės atskirties mažinimo teorijomis bei patvirtintos įžvalgos, kad šalyje dominuoja individualus požiūris į skurdo problematiką ir trūksta struktūrinių sprendimų. Atliktas vertinimas buvo naudingas, nes buvo sudarytas 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų intervencijų, prisidėjusių prie skurdo ir socialinės atskirties mažinimo, žemėlapis bei nubraižytos intervencijų logikos schemas kiekvienai iš penkių intervencijų kategorijų (įdarbinimo ir užimtumo skatinimo, aprūpinimo baziniais ištekliais, sveikatos, švietimo ir socialinių paslaugų teikimo intervencijoms), susiejant problemas, veiklas, siekiamus rezultatus bei išorės faktorius, darančius įtaką suplanuotų tikslų pasiekimui. Pateikta 17 rekomendacijų dėl įdarbinimo ir užimtumo skatinimo, aprūpinimo baziniais ištekliais, švietimo paslaugų teikimo, socialinių paslaugų teikimo intervencijų įgyvendinimo tobulinimo. Vertinimo rezultatai svarbūs atsiskaitant visuomenei už 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą; taip pat tobulinant ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą socialinės sanglaudos didinimui 2014–2020 m. 				

7 lentelė. 2014 m. atliekami ŽIPVP ir horizontalūs vertinimai

Vertinimo pavadinimas	Vykdytojas (vykdymo terminas)	Vertinimo objektas	Vertinimo tipas	Vertinimo pobūdis
ES struktūrinės paramos poveikio Lietuvos konkurencingumui vertinimas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Poveikio	Strateginis
<ul style="list-style-type: none"> Vertinime bus nustatytas ES struktūrinių fondų investicijų poveikis Lietuvos konkurencingumo didinimui, siekiant atsiskaityti už Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje numatytų tikslų pasiekimą. Objektas – Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinančios veiksmų programos. Vertinimo metu bus išanalizuotas ES struktūrinių fondų investicijų poveikis pagrindiniams šalies ūkio konkurencingumo sėkmės rodikliams Vertinimo rezultatų nauda bus dvejopa: <ol style="list-style-type: none"> rezultatai bus panaudoti atsiskaitant visuomenei už 2007–2013 m. veiksmų programų įgyvendinimą ir ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą; taip pat rezultatai bus panaudoti tobulinant ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą Lietuvos konkurencingumo didinimui 2014–2020 m. 				
ES struktūrinės paramos poveikio žmoniškųjų išteklių plėtrai vertinimas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Poveikio	Strateginis
<ul style="list-style-type: none"> Vertinime siekiama nustatyti ES struktūrinių fondų investicijų poveikį žmoniškųjų išteklių plėtrai, siekiant atsiskaityti už Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje numatytų tikslų pasiekimą. Objektas – Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinančios veiksmų programos. Vertinimo metu bus išanalizuota, kiek struktūrinė parama prisidėjo įgyvendinant strategijos uždavinius: <ol style="list-style-type: none"> pritraukti ir išlaikyti žmones darbo rinkoje; 				

2) siekti aktyvaus mokymosi visą gyvenimą; 3) plėtoti aukščiausios kvalifikacijos darbo jėgą; 4) siekti efektyvesnio viešojo administravimo.				
<ul style="list-style-type: none"> Taip pat bus įvertinta, ar ir kaip ES struktūrinių fondų lėšos padėjo šalinti Nacionalinėje reformų darbotvarkėje įvardintas žmogiškųjų išteklių plėtros problemas. 				
Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimas Lietuvoje – 4	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Vertinimo galimybių stiprinimas	Vertinimo galimybių stiprinimas	Vertinimo galimybių stiprinimas
<ul style="list-style-type: none"> Šio vertinimo galimybių stiprinimo projekto tikslas – gilinti žinias, kaip geriau naudoti vertinimo rezultatus ir vertinimą kaip valdymo instrumentą, įtraukiant sprendimų priėmėjus (įstaigų ir (ar) padalinių vadovus, politikus; taip pat akcentuoti vertinimo galimybes ir naudą. Projekto veiklos bus skirtos: <ol style="list-style-type: none"> sprendimų priėmėjų ir vertinimo bendruomenės narių žinių gilinimui. Šių dviejų tikslinių grupių kompetencijos didėjimas yra esminė prielaida vertinimų rezultatų panaudojimui gerinti; vertinimų rezultatų sklaidos skatinimui. Dalinimasis vertinimo žiniomis ir patirtimi skatina vertinimo bendruomenės plėtrą ir vertinimo rezultatų naudojimą. 				

Vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas

Siekiant padidinti ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo instrumento naudingumą ir pagerinti vertinimo rezultatų naudojimą (vertinimo rekomendacijų įgyvendinamumą), Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2014 m. pabaigoje inicijavo „Vertinimų rezultatų panaudojimo vertinimą“. Vertinime buvo atlikta vertinimų rezultatų panaudojimo analizė ir nustatytas vertinimų poveikis ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo tobulinimui. Šios analizės objektas – 60 vertinimų (visų 2007–2013 m. veiksmų programų), kurie buvo atlikti 2008–2014 m.

2008–2014 m. atliktuose vertinimuose pateiktos rekomendacijos buvo sugrupuotos pagal rekomendacijų tipą, lygmenį, įgyvendinamumą. Statistinių duomenų analizė rodo, kad apie 92 proc. vertinimuose pateiktų rekomendacijų atsakingos institucijos priėmė arba iš dalies priėmė, t. y. numatė įgyvendinti. Siūlymai dėl administracinio pobūdžio pokyčių (dėl administravimo, stebėsenos ir vertinimų) sudaro du trečdalius visų rekomendacijų.

8 lentelė. 2008–2014 m. atliktų vertinimų rekomendacijos

Rodiklis		Rekomendacijos, įtrauktos į rekomendacijų įgyvendinimo lenteles
Rekomendacijų skaičius		675 (100 proc.) ¹⁵
Rekomendacijų skaičius ir dalis (proc.) pagal tipą	a) dėl politikos prioritetų/tikslų kaitos	163 (24,1 proc.)
	b) dėl politikos įgyvendinimo priemonių kaitos	67 (9,9 proc.)
	c) dėl administravimo sistemos kaitos	287 (42,5 proc.)
	d) dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos kaitos	150 (22,2 proc.)
	e) niekur kitur nepriskirta	8 (1,2 proc.)
Rekomendacijų dėl politikos prioritetų ir įgyvendinimo priemonių dalis	a) politikos kaita	104 (15,4 proc./ 45,2 proc.)
	b) programos kaita	57 (8,4 proc./ 24,8 proc.)
	c) priemonės kaita	69 (10,2 proc./ 30 proc.)

¹⁵ Nėra įtrauktas „Lietuvos 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų veiksmų programos išankstinis vertinimas“, kuriame pateiktos 163 rekomendacijos.

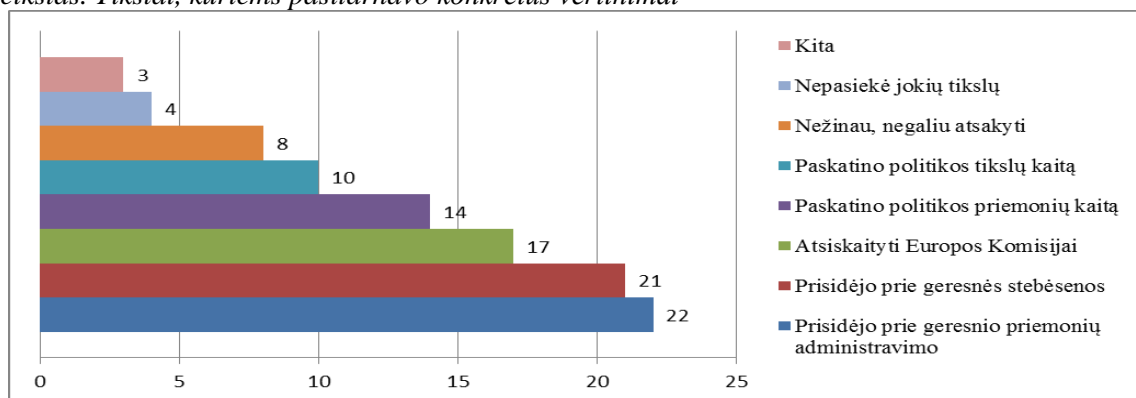
pagal lygmenį		
Įgyvendintinos rekomendacijos	a) įgyvendintinos rekomendacijos	620 (91,9 proc.)
	b) neįgyvendintinos rekomendacijos	55 (8,1 proc.)
Įgyvendintinų rekomendacijų dalis (proc.) pagal tipą	a) dėl politikos prioritetų/tikslų kaitos	150 (22,2 proc.)
	b) dėl politikos įgyvendinimo priemonių kaitos	64 (9,5 proc.)
	c) dėl administravimo sistemos kaitos	259 (38,4 proc.)
	d) dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos kaitos	139 (20,6 proc.)
	e) niekur kitur nepriskirta	8 (1,2 proc.)

Vertinimo rezultatai taip pat parodė, kad 43 proc. rekomendacijų yra įgyvendintos. 70,2 proc. rekomendacijų yra įgyvendintos arba numatomos įgyvendinti ateityje. Mažiau nei 3 proc. rekomendacijų nėra ir nebus įgyvendintos.

Rekomendacijos daugiausiai buvo neįgyvendintos dėl veiksmingumo kriterijaus trūkumo, t. y. rekomendacijos netinkamai atliepė identifikuotas problemas. Kitas kriterijus, nulėmęs rekomendacijų neįgyvendinimą – aiškumo trūkumas, t. y. buvo neaiškios rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ar jų pateikimo tikslas. Trečiasis reikšmingas kriterijus – įgyvendinamumo, t. y. nepakankami administraciniai išteklių rekomendacijų įgyvendinimui ir (arba) netinkamai nustatytos atsakingos institucijos.

Apibendrinti vertinimo metu atliktos valstybės tarnautojų apklausos, kokiose srityse buvo panaudoti vertinimai, rezultatai (6 paveikslas) parodė, kad didžiausia vertinimų dalis prisidėjo prie geresnio priemonių administravimo ir geresnės stebėsenos (patvirtinama aukščiau pateikta išvada, kad du trečdaliai vertinimų rekomendacijų siekia stiprinti administravimą, stebėseną ir (arba) vertinimą).

6 paveikslas. Tikslai, kuriems pasitarnavo konkretūs vertinimai

Per 2007–2014 m. laikotarpį ŽIPVP vertinimuose pateiktos 76 rekomendacijos, kurios laikomos tinkamomis įgyvendinti.

Analizės rezultatai parodė, kad vertinimų poveikis yra didžiausias tobulinant priemonių administravimą ir stebėsenos sistemą. Gerokai mažesnis – tobulinant politikos įgyvendinimo priemones ir prioritetus. Tai atitinka keltus tikslus ir lūkesčius: vertinimai pirmiausiai sieti su ES struktūrinių fondų administravimo tobulinimu. Maždaug 2/3 vertinimų keltas tikslas spręsti technines problemas. 2014–2020 m. laikotarpiu vertinimų dalis, skirta politikos priemonių ir prioritetų refleksijai išaugs. Tad vertinimams gali kilti iššūkis, kaip prisidėti ne tik prie geresnio priemonių įgyvendinimo ir atsiskaitymo (tai dabartinės sistemos stiprybė), tačiau ir padėti įgyvendinant geresnes priemones / geresnę politiką.

Vertinime pateiktos išvalgos ir rekomendacijos bus panaudotos tobulinant vertinimo rezultatų naudojimą ir rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną 2014–2020 m.

Vertinimo koordinavimo grupės veikla

Per 2014 m. buvo organizuoti keturi Vertinimo koordinavimo grupės posėdžiai. Posėdžiuose buvo svarstyti šie aktualūs klausimai:

- Poveikio vertinimai: problemos ir iššūkiai.
- Vertinimo koordinavimo veiklos aktyvinimas: sudėties ir funkcijų atnaujinimai, siekiant veiklos efektyvumo ir vertinimų rezultatų gerinimo, pasiūlymai dėl specifinių mokymų, naujų narių įtraukimo, naujų funkcijų ir pan.
- Vertinimo vidaus procedūrų aptarimas ir pavyzdžiai.
- Pagal 2013 m. ES struktūrinės paramos vertinimo planą vykdomų vertinimų būklė ir jų įgyvendinimo problemos.
- ES struktūrinių fondų investicijų rezultatyvumo ir poveikio viešojo valdymo tobulinimui vertinimo rezultatų pristatymas.
- 2015 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo vertinimo plano sudarymas.
- Europos Komisijos organizuotų vertinimo tinklų posėdžių apžvalga.
- Strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo rezultatų stebėseną ir vertinimas.
- Institucijų vertinimo gebėjimų vystymas: proceso brandos analizė.
- Diskusija „Rezultatų kokybės ir naudos didinimas“.

ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo galimybių stiprinimas

- Siekiant pagilinti žinias apie „griežtuosius“ poveikio vertinimo metodus, Lietuvos Respublikos finansų ministerija kartu su Europos Komisijos Poveikio vertinimų tyrimų centru (CRIE) organizavo mokymus „Kontrafaktinis poveikio vertinimas: metodai ir jų taikymo specifika, rezultatų interpretacija“. Mokymų metu buvo išsamiai pristatytas kontrafaktinio poveikio vertinimo būdas, pateikiami konkretūs pavyzdžiai (taip pat ir Lietuvos pavyzdys), praktiniai kontrafaktinių metodų taikymo aspektai, analizuojamos duomenų išsamumo ir prieinamumo problemos.

- Veiklos vertinimų rezultatų sklaidai ir jų panaudojimui skatinti buvo suorganizuotos dvi konferencijos:

- „ES struktūrinė parama ir gyvenimo kokybė bei sanglauda: esama situacija ir perspektyvos“ (buvo pristatyti ES struktūrinių fondų investicijų poveikio gyvenimo kokybės gerinimui, skurdo ir socialinės atskirties mažinimui Lietuvoje vertinimo rezultatai, aptartos skurdo ir socialinės atskirties problemos Lietuvoje, pasidalinta 2007–2013 m. laikotarpiu įgyvendintų projektų gerosios praktikos pavyzdžiais bei aptarti 2014–2020 m. planuojami veiksmai skurdo ir socialinės atskirties mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo srityje);

- „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas: patirtis ir galimybės įgyvendinant ES struktūrinių fondų investicijas“ (buvo pristatyti ES struktūrinių fondų investicijų poveikio horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui vertinimo rezultatai, aptartas lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas Lietuvoje ir kitose šalyse).

- 2014 m. lapkričio mėn. startavo vertinimo galimybių stiprinimo projektas „Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimas Lietuvoje – 4“. Šio projekto tikslas – sukurti priemones, kurios padėtų intensyviau ir ekstensyviau naudoti vertinimo rezultatus ir vertinimą kaip valdymo instrumentą. Siekiant įgyvendinti šį tikslą, bus sukurtos ir įgyvendintos keturios vertinimo galimybių stiprinimo priemonės:

- atliktas Vertinimų rezultatų panaudojimo vertinimas;
- parengtos ES fondų lėšų panaudojimo vertinimo metodinės gairės;
- surengti seminarai/ diskusijos vertinimo rezultatų naudojimo ir vertinimo kaip valdymo instrumento naudojimo temomis;
- įgyvendintos pasirinktos ES fondų lėšų panaudojimo vertinimo sklaidos priemonės.

2.8. Nacionalinis veiklos rezervas

Netaikoma

	Pradinis taškas	33000 ¹⁶									
- mokymuose, suteikiančiuose bei tobulinančiuose profesinę kvalifikaciją, specialiąsias profesines žinias bei įgūdžius	Pasiekimas	0	0	7155	49065	81772	93347	101516	112454	NA	112454
	Tikslas										100000
	Pradinis taškas	NA									
Asmenų/įmonių, pasinaudojusių finansų inžinerijos priemone, skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	0	380	661	1120	NA	1120
	Tikslas										1200
	Pradinis taškas	NA									
Rezultato rodikliai											
Įgytų žinių, gebėjimų pritaikomumas darbo vietoje po 6 mėn. po mokymų (proc.) ¹⁷	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	51,30	51,30 ¹⁸	NA	51,30
	Tikslas										75
	Pradinis taškas	NA									
Sėkmingai baigusių mokymus dalyvių skaičius (įgyti kvalifikacijos ar neformalaus mokymo kursų baigimo pažymėjimai)	Pasiekimas	0	0	2251	8321	97261	150315	182755	207981	NA	207981
	Tikslas										180000
	Pradinis taškas	NA									
Įmonių, kurios organizuoja savo darbuotojams tęstinio	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	78,10	78,10		78,10
	Tikslas										60

¹⁶ Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumento (BPD) 2.2 priemonės finansuojamų projektų įgyvendinimo duomenys: asmenų, dalyvavusių mokymuose 2006 m., skaičius. Tai sudaro apie 2 proc. visos darbo jėgos.

¹⁷ Darbuotojų mokymosi metu įgytų žinių bei gebėjimų panaudojimas darbe.

¹⁸ Tarpinio (2013 m.) rodiklių pasiekimo įvertinimo galutinės ataskaitos duomenys. Ataskaita parengta UAB „PPMI Group“ ir VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ 1 uždavinio „Didinti darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie rinkos poreikių“ įgyvendinimo rodiklių apskaičiavimo metodikos parengimo ir rezultatų pasiekimo apskaičiavimo paslaugų teikimo sutartį. Šiuo vykdomas rodiklio įvertinimo II etapas, kurio metu bus nustatytos galutinės uždavinio rodiklių reikšmės. Jos bus pateiktos galutinėje ŽIPVP įgyvendinimo ataskaitoje.

mokymo kursas, dalis (proc.), iš jų:	Pradinis taškas	43 ¹⁹									
- SVV įmonės (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	80,60	80,60 ²⁰	NA	80,60
	Tikslas										80
	Pradinis taškas										
Sukurta naujų darbo vietų (skaičius)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	619	1423	2884	NA	2884
	Tikslas										1000
	Pradinis taškas	NA									

10 lentelė. 2 uždavinys: Skatinti gyventojų užimtumą ir dalyvavimą darbo rinkoje

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įtrauktų į profesinio mokymo ir neformalaus švietimo programas, skaičius	Pasiekimas	0	163	17554	23633	29564	33590	41678	41617 ²¹	NA	41617
	Tikslas										40400
	Pradinis taškas	5032 ²²									
Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įtrauktų į remiamo įdarbinimo programas, skaičius	Pasiekimas	0	616	33679	73899	116892	162767	170016	191440	NA	191440
	Tikslas										171000
	Pradinis taškas	5652 ²³									

¹⁹ 2005 m. duomenys.²⁰ Tarpinio (2013 m.) rodiklių pasiekimo įvertinimo galutinės ataskaitos duomenys. Ataskaita parengta UAB „PPMI Group“ ir VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ 1 uždavinio „Didinti darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie rinkos poreikių“ įgyvendinimo rodiklių apskaičiavimo metodikos parengimo ir rezultatų pasiekimo apskaičiavimo paslaugų teikimo sutartį. Šiuo vykdomas rodiklio įvertinimo II etapas, kurio metu bus nustatytos galutinės uždavinio rodiklių reikšmės. Jos bus pateiktos galutinėje ŽIPVP įgyvendinimo ataskaitoje.²¹ Rodiklio reikšmė lyginant su 2013 m. ataskaita sumažėjo, kadangi dalis profesiniame mokyme dalyvavusių asmenų buvo išbraukti iš sąrašų už sutartinių įsipareigojimų nevykdymą. Su jų dalyvavimu susijusios išlaidos pripažintos netinkamomis ir susigrąžintos. Atitinkamai pakoreguoti projektų dalyvių duomenys.²² BPD 2.1 priemonės finansuojamų projektų įgyvendinimo duomenys: dalyvių, įtrauktų į profesinio mokymo bei remiamo įdarbinimo programas 2005–2006 m., skaičius.²³ BPD 2.1 priemonės finansuojamų projektų įgyvendinimo duomenys: dalyvių, įtrauktų į profesinio mokymo bei remiamo įdarbinimo programas 2005–2006 m., skaičius.

Neįgaliųjų asmenų skaičius, kurie dalyvavo profesinės reabilitacijos programose	Pasiekimas	0	0	323	880	1368	2074	2327	2327	NA	2327
	Tikslas										2000
	Pradinis taškas	206 ²⁴									
Rezultato rodikliai											
Bedarbių įsidarbinimo lygis per 6 mėn. po dalyvavimo profesinio ar/ir remiamo įdarbinimo programose (proc.)	Pasiekimas	0	15	25	32,46	38,14	43,22	48,45	48,93	NA	48,93
	Tikslas										40
	Pradinis taškas	73 ²⁵									
Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įgijusių profesinę kvalifikaciją, skaičius nuo visų, įtrauktų į mokymo programas	Pasiekimas	0	143	8933	20353	24386	30629	39785	39980	NA	39980
	Tikslas										32320
	Pradinis taškas	4521 ²⁶									
Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įgijusių profesinę kvalifikaciją, dalis (proc.) nuo visų, įtrauktų į mokymo programas	Pasiekimas	0	95	51	87,06	82,49	91,18	95,46	96,07	NA	96,07
	Tikslas										80
	Pradinis taškas	NA									
Neįgaliųjų asmenų įsidarbinimo lygis per 6 mėn. po profesinės reabilitacijos programų	Pasiekimas	0	0	25	26,43	35,36	45,42	48,08	49,86	NA	49,86
	Tikslas										40

²⁴ Lietuvos darbo biržos 2006 m. veiklos ataskaitos duomenys.

²⁵ BPD 2.1 priemonės finansuojamų projektų įgyvendinimo duomenys: dalyvių įsidarbinimo lygis nuo įtrauktų į profesinio mokymo bei remiamo įdarbinimo programas 2005-2006 m., proc.

²⁶ BPD 2.1. priemonės finansuojamų projektų įgyvendinimo duomenys: skaičius bedarbių, įgijusių profesinę kvalifikaciją 2006 m. po profesinio mokymo baigimo.

baigimo (proc.)	Pradinis taškas	33 ²⁷									
-----------------	-----------------	------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11 lentelė. 3 uždavinys: Stiprinti socialinę aprėptį

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, ir socialinės rizikos asmenų, dalyvavusių ESF remiamose veiklose, skaičius, iš jų:	Pasiekimas	0	0	400	4773	15209	19487	23213	25762	NA	25762
	Tikslas										25500
	Pradinis taškas ²⁸	3500									
- neįgalieji	Pasiekimas	0	0	174	880	2090	2911	3490	3862	NA	3862
	Tikslas										4000
	Pradinis taškas	600									
- nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų	Pasiekimas	0	0	30	1127	5135	6609	7123	7707	NA	7707
	Tikslas										6000
	Pradinis taškas	1200									
- asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	Pasiekimas	0	0	196	562	1117	1377	1918	2269	NA	2269
	Tikslas										2000
	Pradinis taškas	500									
Rezultato rodikliai											

²⁷ Lietuvos darbo biržos 2006 m. veiklos ataskaitos duomenys.

²⁸ Šioje lentelėje prie pradinio taško pateikiami duomenys apie tikslinės grupės asmenis, dalyvavusius ESF finansuojamose veiklose 2006 m.

Asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, ir socialinės rizikos asmenų, dalyvavusių ESF finansuojamose veiklose, kurie įsidarbino arba tęsia mokymus (per 6 mėn. po dalyvavimo veiklose pabaigos) dalis nuo visų ESF finansuojamose veiklose dalyvavusių šių grupių asmenų skaičiaus (proc.), iš jų:	Pasiekimas	0	0	49	19,55	20,39	22,44	22,99	27,97	NA	27,97
	Tikslas										25
	Pradinis taškas	20									
- neįgalieji	Pasiekimas	0	0	53	41,7	30,52	30,06	26,79 ²⁹	36,93	NA	36,93
	Tikslas										27
	Pradinis taškas	17									
- nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų	Pasiekimas	0	0	0	15,08	12,29	14,06	19,50	20,80	NA	20,80
	Tikslas										20
	Pradinis taškas	25									
- asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	Pasiekimas	0	0	5	17,08	23,81	26,87	28,40	27,79 ³⁰	NA	27,79
	Tikslas										28
	Pradinis taškas	15									

²⁹ Pagal 3 uždavinio priemones rezultato rodiklis procentais apskaičiuojamas nuo tikslinės grupės dalyvių skaičiaus. Atsižvelgiant į tai, kad 2012 m. projektuose dalyvavo 2911 neįgalieji asmenys, iš kurių įdarbinti 875 asmenys, o 2013 m. – 3490 neįgaliųjų asmenų, iš kurių įdarbinti 935 asmenys, atitinkamai sumažėja rezultato rodiklis.

³⁰ 2014 m. pasiekto rezultato rodiklis yra mažesnis (27,79) už 2013 m. pasiektus rezultato rodiklius (28,40), dėl šių priežasčių: (1) 2014 m. buvo padidintas šiai tikslinei grupei finansavimas, atitinkamai buvo padidintas projekto veiklų dalyvių skaičius; (2) padidėjęs projekto dalyvių skaičius sudarė didesnę konkurenciją norintiems įsidarbinti; (3) ataskaitinio laikotarpio IV ketvirtyje įsidarbinę asmenys arba toliau besimokantys asmenys nepasiekė 6 mėnesių laikotarpio, kad būtų galima juos užskaityti kaip pasiektus rezultatus.

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

12 lentelė. 1 prioriteto finansinė pažanga pagal uždavinius (eurais)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytų lėšų suma				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	195.715.131,63	162.785.802,40	3.555.915,38	29.373.413,85	173.013.348,52	145.659.218,63	3.506.530,83	23.847.599,06
2 uždavinys	278.416.915,07	224.362.539,19	33.422.547,83	20.631.828,05	258.671.548,76	206.523.097,48	33.422.547,83	18.725.903,45
3 uždavinys	57.861.202,54	57.861.202,54	0,00	0,00	48.174.345,74	48.174.345,74	0,00	0,00
Iš viso:	531.993.249,24	445.009.544,13	36.978.463,21	50.005.241,90	479.859.243,02	400.356.661,85	36.929.078,66	42.573.502,51

C DALIS: PARAMA PAGAL TIKSLINES GRUPES

13 lentelė. Informacija apie projektų dalyvius (už 2014 metus)

Projektų dalyvių įvertinimo parametras	Projektų dalyvių skaičius					
	Asmenų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, kurie pradėjo dalyvauti projektų veiklose praeitą (-us) ataskaitinį (-ius) laikotarpį (-ius) ir tęsia arba baigė dalyvavimą projektų veiklose šį ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, baigusiu dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius	
	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai
1	2	3	4	5	6	7
Bendras projektų dalyvių skaičius	33.821	28.937	26.665	19.119	28.411	22.058
Projektų dalyvių suskirstymas pagal amžių						
Vaikai iki 14 m.	123	101	17	13	49	52
Jauni žmonės (15-24 m.)	11.986	11.965	7.951	7.577	9.320	8.601
Vidutinio amžiaus žmonės (25–44 m.)	11.485	8.587	9.968	7.254	9.548	6.618
Vidutinio amžiaus žmonės (45–54 m.)	6.304	4.793	5.371	2.575	5.928	3.839
Vyresnio amžiaus žmonės (55-64 m.)	3.120	3.159	2.516	1.305	3.053	2.675
Vyresni nei 65 m. žmonės	803	332	842	395	513	273
Projektų dalyvių suskirstymas pagal statusą darbo rinkoje						
Dirbantys asmenys (bendras dirbančių asmenų skaičius, įskaitant savarankiškai dirbančiuosius),	18.672	14.218	19.400	13.505	16.602	10.945
iš jų savarankiškai dirbantys	709	774	0	149	553	372
Bedarbiai (bendras bedarbių skaičius, įskaitant ilgalaikius bedarbius),	12.842	12.750	5.283	3.625	10.479	10.284
iš jų – ilgalaikiai bedarbiai	4.586	3.656	2.591	1.538	4.054	3.123
Ekonomiškai neaktyvūs asmenys (bendras ekonomiškai neaktyvių asmenų skaičius, įskaitant studijuojančius, besimokančius ar išėjusius į pensiją, nutraukusius verslą, visiškai neįgalius asmenis, dirbančius namų ūkyje ar kt.),	2.307	1.969	1.982	1.989	1.330	829
iš jų – ekonomiškai neaktyvūs asmenys, kurie studijuoja ar mokosi	1.236	1.180	481	504	824	576
Projektų dalyvių suskirstymas pagal pažeidžiamas grupes, laikantis nacionalinių taisyklių						
Mažumos	389	338	619	381	425	292
Migrantai	23	43	6	23	12	24
Neįgalieji	1.041	886	666	140	655	583
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	44	579	60	1.197	8	167
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	110	278	107	327	39	103
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	5.135	4.510	3.861	2.871	3.363	3.731

Asmenys, nepriklausantys socialinės atskirties ir socialinės rizikos grupėms	29.555	22.367	21.346	26.548	24.021	17.212
Projektų dalyvių suskirstymas pagal turimą išsilavinimą						
Aukštasis mokslas (pagrindinės, vientisosios, specialios profesinės, magistratūros, doktorantūros, meno aspirantūros, rezidentūros studijos) (ISCED 5 ir 6 lygiai)	16.402	8.729	11.814	7.072	13.541	6.114
Aukštojo mokslo laipsnio nesuteikiantis išsilavinimas baigus vidurinę mokyklą (4 pakopos profesinis mokymas) (ISCED 4 lygis)	4.159	4.059	4.840	3.390	3.677	3.358
Aukštesnysis vidurinis (antros ir trečios pakopos profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 3 lygis)	9.579	10.860	6.425	6.200	8.583	9.081
Pradinis ar žemesnysis vidurinis (pagrindinis ar pirmos pakopos pagrindinis profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 1 ir 2 lygiai)	3.534	5.163	2.943	1.794	2.552	3.453
Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas (ISCED 0 lygis)	78	76	56	93	43	28
Asmenys, nepriklausantys nė vienai iš pirmiau nurodytų kategorijų	69	50	587	570	15	24

Lyginant su 2013 m. laikotarpiu, kaip ir praėjusiais metais pastebimas palaipsninis projektų vykdymo intensyvumo mažėjimas, kuris atsispindi projektų dalyvių dalyvavimo apimtyse. 2014 m. 1 prioriteto lėšomis finansuojamuose projektuose pradėjo dalyvauti 62758 asmenys, 2013 m. – 69301 asmenys, o 2012 m. – 100377 asmenys. Dalyvių sumažėjimas pastebimas visose amžiaus kategorijose, išskyrus jaunų žmonių grupę (15–24 m.), jų skaičius visose kategorijose nežymiai padidėjo. Šis jaunų žmonių padidėjimas sietinas su nuo 2014 m. sausio 1 d. Lietuvoje pradėta įgyvendinti „Jaunimo garantijų iniciatyva“.

Kaip ir ankstesniais metais pradedančių dalyvauti projektų veiklose moterų skaičius yra didesnis nei vyrų – 54 proc. nuo visų pradėjusių dalyvauti projektų veiklose. Šis santykis yra proporcingas Lietuvoje gyvenančių moterų procentui. Kaip ir praėjusiais metais gana didelis moterų dalyvavimas pastebimas tarp aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų.

Didžiąją 1 prioriteto lėšomis finansuojamuose projektuose dalyvaujančių asmenų dalį sudaro vidutinio amžiaus žmonės (25–44 m. ir 45–54 m.), kurie turi aukštąjį (ISCED 5 ir 6 lygiai) arba aukštesnįjį išsilavinimą (ISCED 3 lygis). Ši yra sąlygojama intervencijų, kurios nukreiptos į darbuotojų kompetencijų ugdymą ir įgūdžių tobulinimą, specifiškumą („Sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimas“, „Socialinio dialogo skatinimas“, „Žmogiškieji ištekliai INVEST LT+“ ir kt.). Reikia paminėti, kad priemonėje „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ dalyvauja jau daugiau žemesnį išsilavinimą turintys asmenys (daugiausiai su ISCED 1–3 lygiais). Ataskaitiniu laikotarpiu išryškėjo didesnis jaunimo dalyvavimas projektuose, o tam įtaką padarė veiksmai, susiję su jaunimo užimtumo skatinimu bei šios tikslinės grupės prioritizavimas projektuose, kuriuos įgyvendino Lietuvos darbo birža.

Vertinant asmenų pasiskirstymą pagal padėtį darbo rinkoje, pastebima, kad tarp visų projekto veiklose pradedančių dalyvauti asmenų 25592 asmenys yra bedarbiai (41 proc.), t. y. maždaug 5 tūkst. asmenų daugiau nei 2013 m. Lietuvos darbo biržos pagal priemonę „Ieškančių darbo asmenų integracija į darbo rinką“ įgyvenimuose projektuose 2014 m. asmenų nukreipimas į aktyvios darbo rinkos priemonių veiklas išliko panašus kaip ir 2013 m. Bedarbių asmenų

dalyvavimo projektuose padidėjimas sietinas su 2014 m. suaktyvėjusiu projektų, skirtų socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, įgyvendinimu.

Pažeidžiamų asmenų dalyvavimas projektų veiklose išliko panašus kaip ir 2013 m. Planuojama, kad panašaus intensyvumo galima tikėtis ir 2015 m., atsižvelgiant į tai, kad dalis projektų, skirtų socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracijai, buvo pratęsti, taip pat į tai, kad Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos įgyvendinamam projektui (projektas skirtas priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis sergančių asmenų psichologinei ir socialinei reabilitacijai) 2015 m. planuojama skirti papildomą finansavimą.

D DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

14 lentelė. 1 uždavinys: Didinti darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie rinkos poreikių

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurais)		163.808.261	162.785.802,40	99,38 proc.	145.659.218,63	88,92 proc.
PRODUKTO	Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius, iš jų:	200000	210248	105,12 proc.	221855	110,93 proc.
	- mokymuose, suteikiančiuose bei tobulinančiuose profesinę kvalifikaciją, specialiąsias profesines žinias bei įgūdžius	100000	106612	106,61 proc.	112454	112,45 proc.
	Asmenų/įmonių, pasinaudojusių finansų inžinerijos priemone, skaičius	1200	1200	100,00 proc.	1120	93,33 proc.
REZULTATO	Įgytų žinių, gebėjimų pritaikomumas darbo vietoje po 6 mėn. po mokymų (proc.)	75	-	-	51,30³¹	-
	Sėkmingai baigusių mokymus dalyvių skaičius (įgyti kvalifikacijos ar neformalaus mokymo kursų baigimo pažymėjimai)	180000	196950	109,42 proc.	207981	115,55 proc.
	Įmonių, kurios organizuoja savo darbuotojams tęstinio mokymo kursus, dalis	60	-	-	78,10	-

³¹ VšĮ Viešosios vadybos ir politikos instituto atliktas tyrimas „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ 1 uždavinio „Didinti darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie rinkos poreikių“ įgyvendinimo rodiklių apskaičiavimo metodikos parengimas ir tarpinio (2013 m.) bei galutinio (2015 m.) rezultato pasiekimo apskaičiavimo paslaugos“.

(proc.), iš jų:						
- SVV įmonės (proc.)	80	-	-	80,60	-	
Sukurta naujų darbo vietų (skaičius)	1000	1000	<i>100 proc.</i>	2884	<i>288,40 proc.</i>	

Atsižvelgiant į projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotas pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmes ir į faktinį stebėsenos rodiklių pasiekimą, galima konstatuoti, kad 1 uždavinio rodikliai yra pasiekti tam panaudojus 88,92 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Pastebėtina, kad rodiklių pasiekimo tempai didesni nei lėšų panaudojimo tempai. Tai sąlygoja pakankama konkurencija mokymo paslaugų rinkoje, kuri sudaro galimybes mažesnėmis lėšų apimtimis pakelti kvalifikaciją didesniai specialistų skaičiui.

Kaip ir prognozuota 2013 m. ataskaitoje per 2014 m. rezultatų pasiekimas yra dar ženklesnis ir viršijo projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotas stebėsenos rodiklių reikšmes. Pažymėtina, kad dalis 1 uždavinio lėšomis finansuojamų projektų bus įgyvendinami iki finansinio laikotarpio pabaigos, todėl 2015 m. stebėsenos rodiklių reikšmės bus dar didesnės, o projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotos lėšų sumos bus panaudotos (deklaruotinos) ŽIPVP numatyta apimtimi.

Produkto rodiklio „**Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius**“ reikšmė, suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse, lyginant su 2013 m., padidėjo nuo 208187 (104,09 proc. nuo ŽIPVP plano) iki 210248 (105,12 proc. nuo ŽIPVP plano), o faktinis rodiklio pasiekimas – nuo 203003 (101,50 proc. nuo ŽIPVP plano) iki 221855 (110,93 proc. nuo ŽIPVP plano). Pažymėtina, kad šis rodiklis rodo didžiosios dalies uždavinio įgyvendinimo spartą, nes visuose jo lėšomis finansuojamuose projektuose pagrindinės veiklos yra mokymai, kvalifikacijos tobulinimas ir pan.

Panašus reikšmės padidėjimas matomas vertinant ir kitus rodiklius, susijusius su „Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius“ rodikliu – „**Mokymuose, suteikiančiuose bei tobulinančiuose profesinę kvalifikaciją, specialiąsias profesines žinias bei įgūdžius, dalyvavusių asmenų skaičius**“ (faktiškai pasiekta 2013 m. – 101516, 2014 m. – 112454) ir „**Sėkmingai baigusių mokymus dalyvių skaičius (įgyti kvalifikacijos ar neformalaus mokymo kursų baigimo pažymėjimai)**“ (faktiškai pasiekta 2013 m. – 182755, 2014 m. – 207981).

Vertinant suplanuotų rezultatų pasiekimą, išimtį sudaro Verslumo skatinimo fondo paskolų išdavimas (priemonė „Verslumo skatinimas“). Vertinant produkto rodiklio „**Asmenų/įmonių, pasinaudojusių finansų inžinerijos priemone, skaičius**“ pasiekimą, matome, jog projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuota suteikti 1200 paskolų, tačiau iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos jų išduota 1120 (93,33 proc. nuo ŽIPVP plano). Pastebėtina, kad šio rodiklio pasiekimo progresas per 2014 m. yra akivaizdus, nes 2012 m. faktinis rodiklio pasiekimas tesudarė 31,67 proc., o 2013 m. – 55,08 proc. Nors šio rodiklio faktinis pasiekimas 2013 m. ataskaitoje buvo vertinamas neigiamai, t. y. kad visiškai suplanuotos reikšmės pasiekti nepavyks, tačiau vertinant dabartinę situaciją, bei atsižvelgiant į tai, kad priemonė „Verslumo skatinimas“ bus įgyvendinama ir 2015 m., tikėtina, kad suplanuota rodiklio „Asmenų/įmonių, pasinaudojusių finansų inžinerijos priemone, skaičius“ reikšmė (1200) bus pasiekta ir net viršyta. Su šiuo rodikliu susijęs rezultato rodiklis „**Sukurta naujų darbo vietų**“ (faktinis rodiklio pasiekimas –288,40 proc.) parodo, kad mikropaskolų teikimas per Verslumo skatinimo fondą yra rezultatyvus bei svariai prisideda prie naujų darbo vietų kūrimo. Pažymėtina, kad 2013 m. pradėta įgyvendinti priemonė „Subsidijos verslumui skatinti“ dalinai atkūrė Verslumo skatinimo fondo patrauklumą ir paskatino šio fondo paskolų teikimo padidėjimą (daugiau informacijos pateikiama skyriuje „9. JEREMIE įgyvendinimas“).

Atkreiptinas dėmesys, kad 2013 m. ekspertų pagalba³² buvo apskaičiuotas dviejų rodiklių – „**Igytų žinių, gebėjimų pritaikomumas darbo vietoje po 6 mėn. po mokymų (proc.)**“ ir „**Įmonių, kurios organizuoja savo darbuotojams tęstinio mokymo kursus, dalis (proc.), iš jų SVV įmonės (proc.)**“ pasiekimas 2013 m. Kitas aukščiau minėtų stebėsenos rodiklių reikšmės apskaičiavimas bus atliktas 2015 m., todėl rodiklių pasiekimo dinamika nuo 2013 m. iki 2015 m. bus atskleista galutinėje veiksmų programos įgyvendinimo ataskaitoje.

Apibendrinant, galima teigti, kad 1 uždavinys bus visiškai įgyvendintas, nustatyti rodikliai pasiekti / viršyti, rizikos, galinčios neigiamai paveikti šio uždavinio pasiekimus, nenumatomos. Iki 2015 m. pabaigos bus baigti įgyvendinti šiuo metu dar įgyvendinami projektai, todėl lėšų panaudojimas ir rodiklių pasiekimas dar išaugs.

Pažymėtina, kad 1 uždavinio įgyvendinimas prisideda prie dalies **strateginio konteksto rodiklių** reikšmių, nustatytų ŽIPVP, pasiekimo, pavyzdžiui, *darbo jėgos (15–64 m.) aktyvumo lygio*, kuris nuosekliai augo (2011 m. – 71,4 proc., 2012 m. – 71,8 proc., 2013 m. – 72,4 proc., 2014 m. – 73,7 proc.) ir 2014 m. viršijo ŽIPVP nustatytą siektiną 73,5 proc. reikšmę. Taip pat paminėtinas *vyrų ir moterų atlyginimų lygio skirtumo* rodiklis, kurio siektina reikšmė ŽIPVP nustatyta mažiau kaip 10 proc. (pradinė reikšmė – 16 proc.). Pastebėtina, kad nuosekliai artėjama prie nustatytos reikšmės, nes 2014 m. šis skirtumas siekė apie 12 proc. Šias tendencijas galėjo paskatinti lyčių lygybės šviečiamosios veiklos, kurios buvo integruotos į dalį 1-ojo uždavinio priemonių.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Uždaroji akcinė bendrovė „Lazdijų vanduo“

Projekto pavadinimas: Vandens tiekimo įmonių darbuotojų mokymai

Projekto vertė: 429 tūkst. Eur

Projekto Pareiškėjui ir Partneriams (miestų vandentvarkos įmonėms) pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą priskirtos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų organizavimo funkcijos. Todėl projekto vykdytojas UAB „Lazdijų vanduo“ su 5 partneriais – UAB „Kupiškio vandenys“, Uždaroja akcine bendrove „Dzūkijos vandenys“, UAB „Kėdainių vandenys“, UAB „Kretingos vandenys“ ir UAB „Rokiškio vandenys“, jausdami poreikį plėsti savo veiklos ribas ir didinti veiklos našumą, užtikrinant teikiamų paslaugų kokybę ir dėl didėjančio dėmesio aplinkosaugai įgyvendina projektą „Vandens tiekimo įmonių darbuotojų mokymai“.

Įvertinus projekto dalyvių mokymų poreikį, projekto įgyvendinimo metu, dalyviai supažindinami su geriamo vandens tiekimo ruošimo technologijomis, nuotekų valymo įrenginių valymo technologijomis, mokosi, kaip dirbti su vandentvarkos programine įranga, specializuotos anglų kalbos bei kompiuterinio raštingumo pagal patvirtintą ECDL programą. Projekto metu taip pat vykdomi mokymai apie darbo teisę vandentvarkos įmonėse, aplinkos projektų valdymą, Europos standartų reikalavimus vandentvarkos sistemoms.

Planuojama, kad įgyvendinus mokymus, naudą patirs ir joje dalyvaujantys įmonių darbuotojai, ir pačios įmonės:

³² VšĮ Viešosios vadybos ir politikos instituto atliktas tyrimas „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ 1 uždavinio „Didinti darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie rinkos poreikių“ įgyvendinimo rodiklių apskaičiavimo metodikos parengimas ir tarpinio (2013 m.) bei galutinio (2015 m.) rezultato pasiekimo apskaičiavimo paslaugos“

- *nauda darbuotojams*: išaugs visų projekte dalyvaujančių bendrovių darbuotojų kvalifikacija, padidės darbuotojų motyvacija ir pasitenkinimas darbu, dalis darbuotojų, įgijusių naujas kvalifikacijas, galės siekti aukštesnių karjeros pozicijų bendrovėse bei atlyginimo augimo;
- *nauda įmonėms*: įmonės, turėdamos aukštesnės kvalifikacijos darbuotojus, turės tiesioginę naudą – geresnės kompetencijos atlikti konkretų darbą didins darbo efektyvumą, našumą, kas sąlygos ir įmonių konkurencingumą. Investicijos į mokymų projektą atspirks per augančius pardavimus ir įmonių pelnus.

Visų projekte dalyvaujančių įmonių veiklos strategijose numatytas nuolatinis tobulėjimas bei darbuotojų kompetencijų ugdymas. Nuolatinė technologinė plėtra, augantys rinkos poreikiai skatina įmones diegti tiek technologines, tiek vadybines inovacijas, o tam būtina nuolat ugdyti personalo kompetenciją. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos mokymuose sudalyvavo 411 asmenų (planuota 396 asmenys). Tikimasi, kad sėkmingas projekto įgyvendinimas pasitarnaus siekiant projekte dalyvaujančių įmonių tikslų: pakelti aptarnavimo kokybę, užtikrinti tolygią vandens sistemų plėtrą bei efektyvią įmonių veiklą ir prisitaikyti prie rinkos pokyčių bei poreikių, keliant įmonės darbuotojų kvalifikaciją.

15 lentelė. 2 uždavinys: Skatinti gyventojų užimtumą ir dalyvavimą darbo rinkoje

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurais)		218.589.308	224.362.539,19	<i>102,64 proc.</i>	206.523.097,48	<i>94,48 proc.</i>
PRODUKTO	Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įtrauktų į profesinio mokymo ir neformalaus švietimo programas, skaičius	40400	38275	<i>94,74 proc.</i>	41617	<i>103,01 proc.</i>
	Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įtrauktų į remiamo įdarbinimo programas, skaičius	171000	176315	<i>103,11 proc.</i>	191440	<i>111,95 proc.</i>
	Neįgalųjų asmenų skaičius, kurie dalyvavo profesinės reabilitacijos programose	2000	2265	<i>113,25 proc.</i>	2327	<i>116,35 proc.</i>
REZULTATO	Bedarbių įsidarbinimo lygis per 6 mėn. po dalyvavimo profesinio ar/ir remiamo įdarbinimo programose (proc.)	40	46,22	-	48,93	-

Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įgijusių profesinę kvalifikaciją, skaičius nuo visų, įtrauktų į mokymo programas	32320	34328	<i>106,21 proc.</i>	39980	<i>123,70 proc.</i>
Bedarbių ir asmenų, kuriems gresia nedarbas, įgijusių profesinę kvalifikaciją, dalis (proc.) nuo visų, įtrauktų į mokymo programas	80	89,69	-	96,07	-
Neįgalių asmenų įsidarbinimo lygis per 6 mėn. po profesinės reabilitacijos programų baigimo (proc.)	40	40,01	-	49,86	-

Beveik visų 2 uždavinio produkto ir rezultato rodiklių ŽIPVP nustatytos siektinos reikšmės faktiškai jau buvo pasiektos praėjusiais metais. Bedarbių ir asmenų, įspėtų apie atleidimą įtraukimo į remiamojo įdarbinimo priemones rodiklis, praėjusiais metais siekęs 99,42 proc. šiuo metu siekia 111,95 proc. Jis dar kils, kadangi bedarbiai projekto „Išlik darbo rinkoje“ organizuojamose aktyvias darbo rinkos politikos priemonėse dalyvaus iki 2015 m. III ketv. Kitų rodiklių reikšmės iš esmės nesikeitė, kadangi su jais siekti skirtos veiklos nebebuvo vykdomos. Šiek tiek (1,78 proc., nuo 48,08 iki 49,86 proc.) pakilo po profesinės reabilitacijos įsidarbinusių neįgaliųjų dalis. Nors profesinės reabilitacijos veiklos per 2014 m. nebebuvo finansuojamos, tačiau neįgaliųjų įsidarbinimo dalis dar šiek tiek išaugo, kadangi rodiklis fiksuojamas 6 mėn. po projektų pabaigos.

Analizuojant statistinių rodiklių pokyčius užimtumo srityje, galima pastebėti, kad 2014 m. toliau mažėjo registruoto nedarbo rodikliai, kurių teigiamos tendencijos išsilaiko jau kelis metus iš eilės. Palyginti su 2013 m. tuo pačiu laikotarpiu registruotų bedarbių skaičius sumažėjo 34,3 tūkst. (16,9 proc.), o darbo biržoje registruoti bedarbiai 2015 m. sausio 1 d. sudarė 9,3 proc. šalies darbingo amžiaus gyventojų, tai yra 1,8 proc. punkto mažiau nei prieš metus. Paminėtina ir tai, kad mažėjo atotrūkis tarp darbo pasiūlos ir paklausos, taip pat augo darbo pasiūlymų skaičius neterminuotam darbui, o terminuotam darbui – mažėjo. Palankios ekonomikos augimo prognozės leidžia tikėtis, kad teigiamos darbo rinkos tendencijos per šiuos metus išsilaikys. 2014 metais nedarbas mažėjo tiek vyrų tiek moterų tarpe. Šie tiek spartesnį vyrų registruoto nedarbo mažėjimą lėmė atsigauantis statybų sektorius, tačiau paminėtina, kad vyrų registruoto nedarbo rodikliai yra labiau sąlygojami sezoninių darbo rinkos pokyčių. Iš visų bedarbių grupių labiausiai išsiskyrė jaunimo registruoto nedarbo rodiklis, kuris per 2014 metus sumažėjo 2,2 punkto. Prie šio rodiklio reikšmės teigiamų pokyčių prisidėjo ir paskutinių 2 uždavinio projektų įgyvendinimas, kadangi dalis jų veiklų buvo tikslingai orientuotos į jaunimą. Jaunimo situacijos gerėjimą atspinti ne tik Lietuvos darbo biržos, bet ir ES statistikos tarnybos (Eurostat) rodikliai. Remiantis Eurostat duomenimis, jaunimo nedarbas Lietuvoje per metus sumažėjo 5,5 proc. punkto (nuo 21 proc. iki 15,5 proc.) ir tapo

6,4 proc. mažesnis nei ES vidurkis. Šie duomenys parodo, kad jaunimo nedarbo problema Lietuvoje yra suvaldyta, o pradėtos jaunimo garantijų iniciatyvos priemonės užtikrins pasiektų rezultatų tęstinumą ir pakankamą tolesnį dėmesį jaunimo užimtumo situacijos gerinimui.

Ilgalaikių bedarbių skaičius, lyginant su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu šiek tiek sumažėjo. 2014 m. gruodžio mėn. pabaigoje buvo registruota 52,9 tūkst. ilgalaikių bedarbių, šis skaičius buvo 0,2 proc. mažesnis lyginant su praeitais metais. Prie ilgalaikių bedarbių skaičiaus stabilizavimo prisidėjo projektas „Pagalba įsidarbinant“, kuris buvo pabaigtas 2014 m. III ketv. Šio projekto veiklose sudalyvavo 7995 asmenys (planuota – 6450 asmenų), iš jų 1679 ilgalaikiai bedarbiai (planuota 1 500 ilgalaikių bedarbių), pasiektas 75,21 proc. įdarbinimo rodiklis (planuota – 50 proc.). Dar daugiau ilgalaikių bedarbių į aktyvias darbo rinkos politikos priemones įtraukta 2014 m. sausio mėn. pradėto projekto „Išlik darbo rinkoje“ dėka. Tai yra paskutinis 2 uždavinio priemonės „Ieškančių darbo asmenų integracija į darbo rinką“ projektas, kuris užbaigs šio uždavinio įgyvendinimą.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją bei rodiklių pasiekimus galima teigti, kad 2 uždavinys yra įgyvendinamas sėkmingai, ŽIPVP nustatyti rodikliai pasiekti, dalis jų dar augs, o rizikų, galinčių daryti neigiamą įtaką šio uždavinio įvykdymui, nėra.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Projekto pavadinimas: „Išlik darbo rinkoje“

Projekto vertė: 26.983,90 tūkst. Eur

Lietuvos darbo biržos įgyvendinamu projektu siekiama padidinti ilgalaikių, vyresnių kaip 50 metų darbingo amžiaus bedarbių ir jaunų iki 29 m. amžiaus asmenų galimybes įsidarbinti ir išlikti aktyviais darbo rinkoje. Šį projektą Lietuvos darbo birža įgyvendina kartu su partneriais – 10 teritorinių darbo biržų. Projekto veiklos pradėtos įgyvendinti 2014 m. sausio 2 d.

Projekto tikslinė grupė – jaunimas iki 29 m., ilgalaikiai bedarbiai, taip pat vyresni kaip 50 m. darbingo amžiaus bedarbiai. Projekte organizuojamos šios aktyvios darbo rinkos politikos priemonės: įdarbinimas subsidijuojant, darbo įgūdžių įgijimo rėmimas, darbo rotacija.

Buvo planuota, kad projekte iš viso dalyvaus 16,8 tūkst. asmenų. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos į projekto veiklas nusiųsti 17,7 tūkst. bedarbių (106 proc. plano), iš jų: 5,3 tūkst. ilgalaikių bedarbių, 4,7 tūkst. vyresnių kaip 50 metų bedarbių, 7,7 tūkst. jaunimo. Pasiektas 70,41 proc. įsidarbinimo rodiklis (planuota 50 proc.).

Projekto metu buvo plėtojami ir stiprinami dalyvių darbiniai gebėjimai, sudarytos galimybės siekti nuolatinio įsidarbinimo. Tikslinės grupės bedarbiai pabaigę dalyvavimą projekte sėkmingai įsitvirtina darbo rinkoje visuose šalies regionuose. Projektas prisideda prie darbo rinkos paklausos ir pasiūlos suderinamumo ir nedirbančių ilgalaikių, vyresnių kaip 50 metų darbingo amžiaus bedarbių ir jaunimo iki 29 m. užimtumo didinimo.

16 lentelė. 3 uždavinys: Stiprinti socialinę aprėptį

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP suplanuota	Supleanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano

1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurais)		57.869.224	57.861.202,54	<i>99,99 proc.</i>	48.174.345,74	<i>83,25 proc.</i>
PRODUKTO	Asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, ir socialinės rizikos asmenų, dalyvavusių ESF remiamose veiklose, skaičius, iš jų:	25500	22678	<i>88,93 proc.</i>	25762	<i>101,03 proc.</i>
	- neįgalieji	4000	3656	<i>91,40 proc.</i>	3862	<i>96,55 proc.</i>
	- nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų	6000	6466	<i>107,77 proc.</i>	7707	<i>128,45 proc.</i>
	- asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	2000	1962	<i>98,10 proc.</i>	2269	<i>113,45 proc.</i>
REZULTATO	Asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, ir socialinės rizikos asmenų, dalyvavusių ESF finansuojamose veiklose, kurie įsidarbino arba tęsia mokymus (per 6 mėn. po dalyvavimo veiklose pabaigos) dalis nuo visų ESF finansuojamose veiklose dalyvavusių šių grupių asmenų skaičiaus (proc.), iš jų:	25	33,12	-	27,97	-
	- neįgalieji	27	32,52	-	36,93	-
	- nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų	20	36,67	-	20,80	-
	- asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	28	28,59	-	27,79	-

Ataskaitiniu laikotarpiu beveik visos uždavinio įgyvendinimui skirtos lėšos buvo suplanuotos finansavimo ir administravimo sutartyse. Taip pat panaudojus 83,25 proc. skirtų lėšų jau pasiektos visos pagrindinių uždavinio rodiklių reikšmės.

Pagrindinis uždavinio produkto rodiklis „**Asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, ir socialinės rizikos asmenų, dalyvavusių ESF remiamose veiklose skaičius**“ skaičiuoja visus į projektų veiklas įtrauktus asmenis, nepriklausomai nuo to, kiek laiko jie dalyvavo projektų veiklose. Nors pagal projektų finansavimo ir administravimo sutartis suplanuotas asmenų, dalyvavusių ESF remiamose veiklose, skaičius 2014 m. sudarė 88,93 proc. nuo ŽIPVP nustatytos reikšmės, tačiau ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pasiekta 101,03 proc. nuo ŽIPVP numatytos šio rodiklio reikšmės (projektų veiklose dalyvavusių asmenų skaičius siekė 25762). Šio rodiklio pasiekimas iki 2015 m. pabaigos dar išaugs, nes iš 133 finansuotų projektų pagal priemonę „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ veiklas 2014 m. tęsė 69 projektai, iš kurių dauguma projektų savo veiklas baigs įgyvendinti tik 2015 m. pabaigoje.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo **fiksuojamas 27,97 proc. asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, ir socialinės rizikos asmenų, dalyvavusių ESF finansuojamose veiklose, kurie įsidarbino arba tęsia mokymus (per 6 mėnesius po dalyvavimo veiklose pabaigos) dalis nuo visų ESF finansuojamose veiklose dalyvavusių šių grupių asmenų skaičiaus**. Šio rezultato rodiklio pasiekimo lygis atspindi šio uždavinio projektų sėkmingumą, todėl lyginant su 2013 m. 4,98 proc. didesnis tokių asmenų įsidarbinimas arba mokymosi tęsimas yra vertintinas labai pozityviai, ypač atsižvelgiant į uždavinio lėšomis finansuojamuose projektuose dalyvaujančių asmenų specifiką. Vertinant rodiklio pasiekimą pagal tikslines grupes, mažiausia rodiklio reikšmė pasiekta projektuose, kuriuose dalyvauja nuteistieji ar asmenys, paleisti iš įkalinimo vietų. Tai yra natūralu, kadangi tik dalis nuteistųjų išeina iš įkalinimo įstaigų projektų įgyvendinimo metu, nors į veiklas ir stengiamasi įtraukti visų pirma tuos asmenis, kuriems iki laisvės atėmimo bausmės atlikimo yra likę santykinai nedaug laiko. Tradiciškai didžiausias yra įsidarbinusių arba tęsiančių mokymus neįgaliųjų procentas – dėl didesnės šių asmenų motyvacijos ir sėkmingo su jais dirbančių organizacijų įdirbio bei patirties.

3 uždavinio įgyvendinimas prisideda prie dalies **strateginio konteksto rodiklių** reikšmių, nustatytų ŽIPVP, pasiekimo. Svarbiausias iš rodiklių – „*darbo jėgos (15–64 m.) aktyvumo lygis*“, kuris 2014 m. sudarė 73,7 proc. ir 2014 m. viršijo ŽIPVP nustatytą siektiną 73,5 proc. reikšmę. Kai kurios uždavinio priemonės tiesiogiai prisideda prie tokių konteksto rodiklių kaip „*moterų užimtumo lygis*“ arba „*dirbančių neįgaliųjų dalis*“. Taip pat uždavinio projektai prisidėjo prie kitų konteksto rodiklių pasiekimo: naujų galimybių suteikimo bedarbiams, gyventojų, dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veiklose, pagaliau skurdo rizikos lygio mažėjimo. Vis dėlto, dėl gana nedidelio šio uždavinio intervencijų masto, poveikis šių rodiklių reikšmių pagerėjimui yra tik sąlyginis.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Visagino šeimos krizių centras

Projekto pavadinimas: „Noriu, galiu, veikiu-dirbu“

Projekto vertė: 436,63 tūkst. Eur

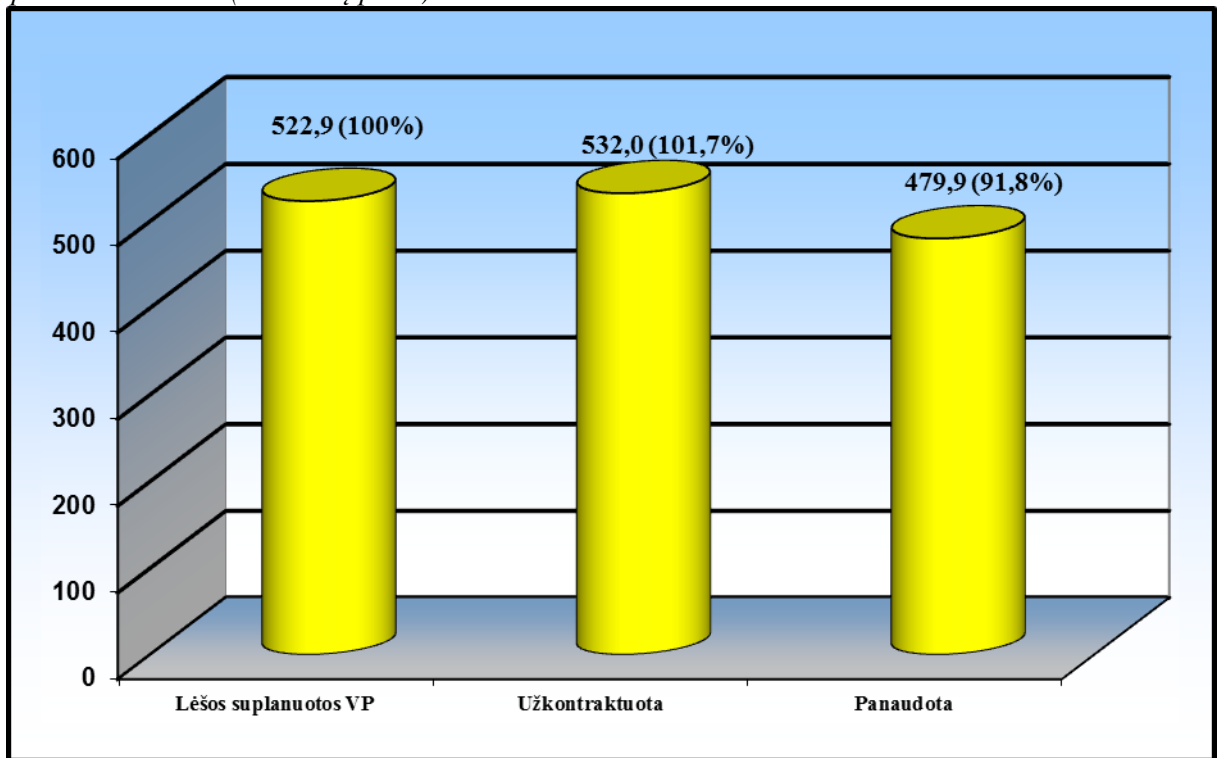
Kauno ir Visagino miestų savivaldybėse atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad socialinės rizikos šeimoms, ilgalaikiams bedarbiams įsidarbinimo galimybes riboja tinkamos kvalifikacijos neturėjimas, psichologinės problemos, menka motyvacija bei savivertė, menki socialiniai įgūdžiai, socialinė izoliacija. Projekto tikslas – suteikti tikslinės grupės asmenims reikalingą pagalbą, kuri padėtų integruotis į darbo rinką. Tikslui pasiekti buvo pasirinktas veiklų kompleksas, kuris siekė padėti išspręsti minėtas tikslinės grupės problemas: stiprinti asmenybes, motyvuoti darbui ir gyvenimui, išmokyti spręsti problemas, suteikti socialinius įgūdžius, padėti apsispręsti dėl profesijos pasirinkimo bei padėti

ją įgyti, suteikti praktinį mokymą darbo vietoje. Projekto pridėtinė vertė – projekte buvo išbandytas socialinio mentoriavimo modelis su nauja socialinės atskirties grupe – socialinės rizikos šeimomis, bei pirmą kartą Lietuvoje socialinės mentorystės modelis taikytas ne tik dirbant poromis, bet ir grupėmis. Projekto tikslinės grupės: socialinės rizikos šeimos, ilgalaikiai bedarbiai ir socialinių pašalpų gavėjai.

Projekto partneriai UAB „Pakama“, UAB „Manto servisas“ ir Visagino miesto savivaldybės Socialinių paslaugų centras suteikė praktinį mokymą darbo vietoje. Taip pat projekto įgyvendinimo metu buvo stengiamasi atkurti bendruomeninius socialinius ryšius. Projekto įgyvendinimui didelę pridėtinę vertę turėjo stažuotė į Švedijos Tarptautinį IOGT-NTO judėjimo institutą. 12 asmenų (socialinių darbuotojų, psichologų, tiesiogiai dirbančių su tiksline grupe) susipažino ir perėmė „šėimos klubų“ metodiką, gerą patirtį, tinkančią darbui Lietuvoje. Vizito metu buvo pasidalinta mentorystės patirtimi įsidarbinimo srityje, kurią švedai taiko dirbdami su šėimos klubais. Stažuotė truko 4 dienas.

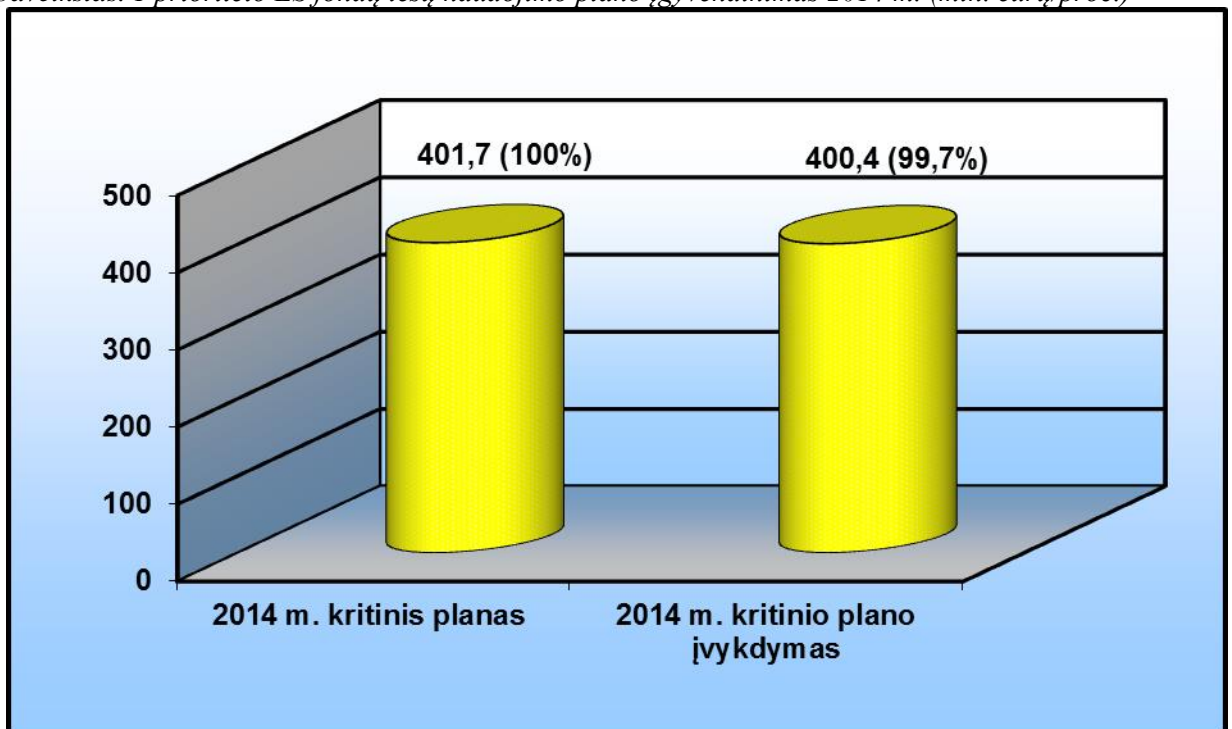
Projektas sėkmingai ir laiku įgyvendino suplanuotas veiklas, pasiekė numatytus tikslus ir rezultatus (projekte sudalyvavo 193 asmenys vietoje suplanuotų 182 asmenų, pasiektas 31,61 proc. įdarbinimo rodiklis vietoje suplanuoto 30,22 proc. (įdarbintas 61 dalyvis) bei prisidėjo prie bendro uždavinio tikslų pasiekimo stiprinant socialinę aprėptį.

7 paveikslas. 1 prioriteto įgyvendinimas 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas (mln. eurų/proc.)

2014 m. pabaigoje visa projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatyta lėšų suma daugiau 1,7 proc. viršijo ŽIPVP suplanuotas lėšas. Tai turėtų užtikrinti visų lėšų panaudojimą ir padengti numatomus sutaupymus projektuose. Iki 2014 m. pabaigos 479,9 mln. eurų lėšų suma (91,8 proc. 1 prioritetai skirtos lėšų sumos) pripažinta deklaruotina Europos Komisijai.

8 paveikslas. 1 prioriteto ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

2014 m. pripažintų deklaruotinomis Europos Komisijai lėšų suma beveik sutapo su 2014 metams nustatytu kritiniu planu. Kadangi pasirašyta sutarčių didesnei sumai nei šio prioriteto įgyvendinimui yra numatyta lėšų ŽIPVP, tikėtina, kad pavyks išlaikyti dabartinį lėšų panaudojimo lygį ir pasiekti plane numatytus rodiklius. Planuojama, kad visos 1 prioritetai numatytos lėšos iki programavimo laikotarpio pabaigos bus sėkmingai panaudotos.

E DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

17 lentelė. Projekto dalyvių suskirstymas pagal tikslines grupes

Grupė	Tikslinės grupės atstovų (moterų, imigrantų, kt.) dalis (proc.) nuo visų asmenų, per ataskaitinį laikotarpį baigusiu dalyvauti projektų veiklose
Moterys	56,29
Migrantai	0,07
Mažumos	1,42
Neįgalieji	2,45
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	0,35
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	0,28
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	14,06

1. Prioriteto įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Stebėsenos komitetas lyčių lygybės ir nediskriminavimo principą nustatė kaip bendrąjį atrankos kriterijų, kuris yra vertinamas 1 prioriteto priemonių projektų atrankos metu. Projekto vykdytojai turi užtikrinti, kad projektuose nebūtų numatoma apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo principams įgyvendinti, turi būti atsižvelgiama į specifinius moterų ir vyrų poreikius bei problemas, projektuose skatinamas nediskriminavimo principų įgyvendinimas.

2014 m. buvo toliau įgyvendinami projektai pagal priemones „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ ir „Diskriminacijos mažinimas ir socialinių problemų prevencija darbo rinkoje“, kurios yra sietinos su lyčių lygybės skatinimu. Taip pat ataskaitiniu laikotarpiu buvo tęsiamas kitų 1 prioriteto priemonių projektų, kuriose prioritetas buvo teikiamas ir papildomi balai skiriami už proaktyvius veiksmus ar didesnę prisidėjimą prie lyčių lygybės principo įgyvendinimo (projektuose numatyti mokymai, konsultacijos ar kiti veiksmai).

Vertinant bendrai vyrų ir moterų dalyvavimą 1 prioriteto priemonėse per 2014 m. pastebėtina, kad moterų ir vyrų dalyvavimas projektų veiklose susibalansavo ir jeigu 2013 m. moterys sudarė 72 proc. nuo visų pradėjusių dalyvauti projektų veiklose, tai 2014 m. šis rodiklis siekė 54 proc. Kaip pavyzdį galima pateikti į darbo biržoje registruotiems bedarbiams orientuotą priemonę „Ieškančių darbo asmenų integracija į darbo rinką“, kuri yra didžiausia pagal skiriamą lėšų ir įtraukiamų dalyvių skaičių, – 2014 m. į veiklas įtraukta maždaug po 10 tūkst. vyrų ir moterų.

2015 m. suplanuotas vertinimas, kuriuo siekiama įvertinti, ar efektyvios buvo I prioriteto priemonėse taikytos skatinimo priemonės projektams, proaktyviais veiksmais ar didesne apimtimi prisidėjusiems prie lyčių lygybės principo įgyvendinimo.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Socialinės integracijos centras

Projekto pavadinimas: „Lygių galimybių akademija: Priimk. Drašink. Keiskis“

Projekto vertė: 115,53 tūkst. Eur

Projekto pagrindinis tikslas – įgalinti Lietuvos mokyklų bendruomenes, darbdavius bei

plačiąją visuomenę spręsti daugialypes diskriminacijos problemas, skatinti socialinį aktyvumą, kuriant lygiateisiškus santykius darbo rinkoje. Įgyvendinant projektą buvo:

- Parengtas 15 televizijos laidų ciklas žmogaus teisių, diskriminacijos prevencijos ir pagarbos įvairovei tema. BTV laidose „Priimk. Drąsink. Keiskis“, kurias matė gyventojai visoje Lietuvoje, buvo pristatytos realios situacijos, kuriose atsispindėjo faktai, nuomonės, nuostatos ir požiūriai į lytį, rasę, tautybę, socialinę padėtį, negalią ir kitus lygių galimybių įstatyme nurodytus pagrindus. Laidas galima pamatyti <http://integracija.info/projektas012.html>.

- Parengti 3 švietėjiški leidiniai. Leidiniai su lygių galimybių kliuviniais, teisine informacija, diskriminacijos apraiškų atpažinimu buvo platinami Lietuvos gimnazijose, vidurinėse mokyklose, darbdavių organizacijose, savivaldybių švietimo skyriuose.

- Suorganizuota 70 šviečiamųjų renginių lygių galimybių ir nediskriminavimo klausimais visose Lietuvos apskrityse, kuriuose dalyvavo 1245 asmenys. Remiantis pažangia praktika buvo siekiama atskleisti lyčių lygybės sampratą ir darbo aplinkos sukūrimo įtaką kitoms žmogaus gyvenimo sritims, socialinius lyties vaidmenis ir diskriminaciją darbo santykiuose. Švietėjiškų, mokomojo pobūdžio renginių, skirtų mokiniams, mokytojams, tėvams tikslas buvo įgalinti mokytojus keisti požiūrį į diskriminaciją, formuoti gebėjimą lygių galimybių temas integruoti į ugdymo turinį, atskleisti stereotipų įtaką profesinės karjeros projektavime, formuoti dorovinių vertybių sistemą.

Šalia kitų veiklų projekte buvo svarbus bendradarbiavimas su tarptautiniu partneriu Vakarų Midlando kūrybinis aljansu (angl. „The West Midlands Creative Alliance Limited“) iš Jungtinės Karalystės. Geroji Jungtinės Karalystės patirtis, įgyta stažuotės metu, pritaikyta visose projekto veiklose: kuriant televizijos laidų ciklą, rengiant leidinius, vykdant švietėjiškus – informacinius ir mokomojo pobūdžio seminarus mokytojams, mokiniams ir jų tėvams, darbdavių asociacijos nariams.

2. Veiksmai, kuriais skatinamas socialiai pažeidžiamų grupių užimtumas ir socialinė aprėptis

Įgyvendinant 1 prioritetą, 2014 metais buvo ir toliau siekiama didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir užimtumą, skatinti kokybišką darbo vietų kūrimą ir užtikrinti lygias galimybes visiems dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime. Daugelis šioje veiksmų programoje įvardytų veiklų grupių tiesiogiai ar netiesiogiai prisideda prie ES horizontaliųjų principų įgyvendinimo. Pavyzdžiui, parama įmonių darbuotojų mokymui naudosis tiek jauni, tiek pagyvenę, tiek neįgalūs darbuotojai. Yra skiriama ir papildoma parama: numatyta finansuoti veiksmus, kurie padeda konkrečiai grupei susirasti darbą ar išvengti socialinės atskirties („pirmojo darbo“ parama jaunimui, profesinės reabilitacijos paslaugos neįgaliems asmenims, socialinės paslaugos šeimose prižiūrimiems asmenims, siekiant padėti globos namuose funkcijas vykdantiems gyventojams (dažniausiai moterims) sugrįžti į darbo rinką ir pan.).

Pagrindinės projektų veiklos yra orientuotos į paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems asmenims teikimą, metodikų darbui su šiomis tikslinėmis grupėmis parengimą ir vykdymą, mokymus ir kvalifikacijos kėlimą, skatinant socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų įsitraukimą į darbo rinką.

Gerinant gyventojų galimybes darbo rinkoje vis svarbesnis tampa kokybiškas užimtumas. Tai apima daugelį aspektų – darbuotojui palankią darbo aplinką, sąlygas nuolat tobulinti kvalifikaciją, galimybes tinkamai panaudoti turimas žinias ir įgūdžius, dirbti aukštą pridėdamąją vertę kuriantį darbą, turėti sveikas ir saugias darbo sąlygas, užsitikrinti pakankamas pajamas. Siekiant kokybiško užimtumo būtinos tiek įmonių, tiek darbuotojų pastangos pagal visas šioje veiksmų programoje pristatomas veiksmų grupes.

Siekiant prisidėti prie socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracijos į darbo rinką pagal priemonę „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ įgyvendinti 133 projektai. Bendrai šios priemonės veiklose iki 2015 m. sausio 1 d. sudalyvavo 2,6

tūkst. asmenų (tik per 2014 m. 2,5 tūkst. asmenų). 2014 m. buvo atliktas šios priemonės vertinimas „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priemonės „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ rezultatyvumo, efektyvumo ir tęstinumo vertinimas“³³. Nustatyta, kad priemonės projektų įgyvendinimo metu sukurti produktai iš esmės atitiko priemonės tikslą – padėti socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriantiems asmenims integruotis į darbo rinką, siekiant išvengti jų socialinės atskirties. Atkreiptinas dėmesys, kad dažniausiai produktai buvo skirti tokiems socialinės integracijos aspektams kaip asmenybės atkūrimas ir asmens socializacija, rečiau – profesiniam orientavimui ar profesinių gebėjimų didinimui. Tai rodo, kad projektų vykdytojai siekė kuriamus produktus priderinti prie realių tikslinės grupės poreikių.

Vertinimą atlikę ekspertai konstatavo, kad maždaug trečdali sukurtų produktų (11 iš 32) galima laikyti tikrai kokybiškais, t. y. jie yra funkcionalūs, naudojami, naudingi ir sėkmingi. Atsižvelgiant į tai, kad sukurta pakankamai daug ir įvairių produktų, 2014–2020 m. laikotarpiu įgyvendinant socialinę atskirtį patiriantiems asmenims skirtus projektus didesnę dėmesį reikėtų skirti ne naujų produktų kūrimui, tačiau sukurtųjų naudojimui ir turimų produktų atnaujinimui bei adaptavimui.

Siekiant mažinti diskriminaciją darbo rinkoje, skatinti lyčių lygybę ir išvengti socialinių problemų atsiradimo, ataskaitiniu laikotarpiu buvo tęsiamas priemonės „Diskriminacijos mažinimas ir socialinių problemų prevencija darbo rinkoje“ projektų įgyvendinimas. Projektų įgyvendinimo metu yra remiamas prevencijos priemonių kūrimas ir įgyvendinimas, siekiant išvengti diskriminacijos darbo rinkoje Lygių galimybių įstatyme numatytais pagrindais bei socialinių problemų prevencijos priemonių kūrimas ir įgyvendinimas nusikalstamumo, priklausomybės nuo psichoaktyviųjų medžiagų, smurto šeimoje, prekybos žmonėmis ir kt. srityse. Šia priemone taip pat skatinamas lyčių lygybės, vyrų ir moterų lygių galimybių darbo rinkoje užtikrinimo priemonių kūrimas ir įgyvendinimas.

Neįgaliųjų tikslinė grupė į projektus taip pat įtraukiama įgyvendinant priemonę „Neįgaliųjų profesinės reabilitacijos sistemos kūrimas ir įgyvendinimas“, pagal kurią Lietuvos darbo birža neįgaliesiems teikia profesinės reabilitacijos paslaugas. Iki 2015 m. sausio 1 d. neįgaliųjų profesinės reabilitacijos programose dalyvavo 3,86 tūkst. asmenų su negalia (per ataskaitinį laikotarpį jie baigė dalyvauti projekto veiklose). Pažymėtina ir tai, kad didelė dalis Lietuvos darbo biržos vykdomose aktyvios darbo rinkos priemonėse dalyvaujančių asmenų save priskiria prie pažeidžiamų grupių.

Priklausymą socialinės rizikos arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupei deklaruojančių asmenų sutinkama kiekvienoje iš 1 prioriteto priemonių, tik vienos asmenų, priskiriančių save šiai kategorijai, dalyvavimas yra epizodinis (pvz. „Žmogiškųjų išteklių tobulinimas įmonėse“), o kitose – atspindintis priemonės specifiką.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: VšĮ „Vilties erdvė“

Projekto pavadinimas: „Proto negalios asmenų įgalinimas dalyvauti įdarbinimo / įsidarbinimo procese.“

Projekto vertė: 186,53 tūkst. Eur

Projekto tikslas – mažinti proto negalios asmenų socialinę atskirtį, padidinti jų galimybes įsitraukti į darbo rinką ir užsidirbti pragyvenimui. Mažeikių rajono savivaldybėje VšĮ „Vilties erdvė“ vykdė veiklas, kurios padėjo proto negalios asmenims įgyti ir išlaikyti didžiausią įmanomą savarankiškumą, fizinius, protinius ir profesinius gebėjimus, motyvaciją dirbti bei integruotis į visą gyvenimo sritį, teikė tarpininkavimo pagalbą įsidarbinimo ir darbo procese.

³³ Revizavę ir inventorizavę visus priemonės įgyvendinimo metu sukurtus produktus, ekspertai parengė produktų duomenų bazę, kurioje pagal tikslinę grupę, produkto požymį ir kitus parametrus galima surasti organizacijai labiausiai tinkantį produktą, jį parsisiųsti ir nemokamai naudoti – duomenų bazę galima rasti adresu: <http://esf.socmin.lt/katalogas/pdb/produktai.html>

Projekto įgyvendinimo metu vyko veiklos, skirtos tikslinės grupės asmenų (15 suaugusiųjų asmenų, turinčių proto negalią) individualių poreikių vertinimui, pagalbos plano sudarymui, asmeninės motyvacijos kėlimui. Atsižvelgiant į asmens poreikių vertinimo rezultatus vyko socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių bei darbinių įgūdžių ugdymas, palaikymas bei atkūrimas, bendrųjų įgūdžių ugdymo veiklos, profesinis orientavimas ir profesiniai mokymai, praktika darbo vietoje. Didžioji dalis asmenų dalyvavo verslumo įgūdžių formavimo veiklose.

Projekto darbuotojai dirbo individualiai su kiekvienu asmeniu. Pagal poreikį tikslinės grupės asmenys buvo lydimi į darbo biržą, socialinės rūpybos skyrių, lankomi namuose, taip formuojant trūkstamus socialinius įgūdžius. Individualių konsultacijų metu buvo stiprinama asmens motyvacija įsitraukti į pokyčių procesą. Projektinė veikla padėjo kiekvienam projekto dalyviui įgyti ir darbinių kompetencijų, atliekant praktiką VŠĮ „Vilties erdvė“ patalpose.

Projekte buvo taikomas profesinės segregacijos modelis, kuris užtikrino ne tik saugų darbą, bet ir profesinę bei socialinę priežiūrą, sudarė sąlygas tobulėti ir pereiti į konkurencinę darbo rinką.

Dalis projekte su neįgaliaisiais dirbusių specialistų 2013 m. liepos mėn., kėlė kompetenciją Vokietijoje, visuomeninėje organizacijoje Lebenshilfe Riesa. Stažuotės metu darbuotojams buvo pristatyta Lebenshilfe veikla: proto negalią turinčių asmenų mokymas, skatinimas, įdarbinimas tiek Lebenshilfe dirbtuvėse, tiek ir atvirtoje darbo rinkoje. Vokietijoje įgytas žinias specialistai perteikė kolegoms gerosios patirties sklaidos seminario metu (40 val.), kurį moderavo 2 Lebenshilfe lektoriai iš Vokietijos.

Projekto veiklose dalyvavo 17 (buvo planuota 15) socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių suaugusių asmenų, turinčių proto negalią. Per 6 mėnesius po dalyvavimo veiklose pabaigos pradėjo mokytis arba įsidarbino 35,30 procentų (buvo planuota 33,33 procentai) dalyvių.

3. Novatoriškos veiklos pristatymas

2014 m. buvo tęsiamas priemonės „Jaunimo užimtumo ir motyvacijos skatinimas“ įgyvendinimas. Priemonės rėmuose 2013 m. buvo finansuoti Lietuvos darbo biržos vykdytas projektas ir Jaunimo reikalų departamento vykdytas projektas. Įgyvendinus šiuos projektus ne mažiau kaip 650 jaunų žmonių sudalyvaus savanoriškoje veikloje (200 akredituotose organizacijose), 2000 jaunų žmonių dalyvaus intensyvios pagalbos programoje. Ši priemonė laikytina novatoriška, nes tai pirmoji priemonė, orientuota į nedirbančio ir nesimokančio jaunimo užimtumą. Projektų įgyvendinimo metu jaunuoliams bus suteikta asmeninių, socialinių, profesinių kompetencijų bei sudarytos sąlygos jų socialiniam užimtumui bei profesiniam aktyvumui.

Projektų pavyzdžiai

Projekto vykdytojas: Lietuvos darbo biržos projektas

Projekto pavadinimas: „Pasitikėk savimi“

Projekto vertė: 1.158,48 tūkst. Eur

Projektas „Pasitikėk savimi“ – tai reali galimybė ir iššūkis jauniems žmonėms (16–25 metų) labiau pažinti save, susipažinti su darbo rinka ir išmokti tinkamai save pristatyti darbdaviui. Numatyta, kad Socialinės reabilitacijos ir paruošimo užimtumui darbo rinkoje programa padės 2000 jaunų žmonių įsitraukti į nevyriausybinę organizacijų veiklą. Jiems bus sukuriama ir ugdoma socialiniai ir savarankiškumo įgūdžiai. Sėkmingai baigusiems programą jaunuoliams bus suteikta galimybė įgyti norimą profesiją arba per remiamo įdarbinimo priemones susirasti darbą.

Per ataskaitinį laikotarpį projekte jau dalyvavo 1981 jaunuolis (iš jų – 1695 dalyvavo 3 mėnesių, o 283 dalyvavo 6 mėnesių Socialinės reabilitacijos ir paruošimo užimtumui darbo rinkoje programose). Iš 1626 sėkmingai baigusių jaunuolių 400 asmenų įsidarbino, 356 asmenys pradėjo dalyvauti aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse, o 79 asmenys grįžo į švietimo sistemą.

Projekto įgyvendinimo metu buvo vykdomas aktyvus projekto viešinimas per radiją (M-1 ir „Laisvoji banga“), per socialinius tinklus (Facebook paskyra (<https://www.facebook.com/pasitikeksavimi>) 1091 „Like“, labiausiai puslapio mėgėjai lankėsi

rubrikoje „Sėkmės istorijos“), per internetines svetaines (www.ldb.lt ir www.pasitikeksavimi.lt puslapiuose (bendrai 220 straipsnių). Taip pat 2014 m. spalio 1 d. organizuota akcija „Pristatyk save darbdaviui kitaip“.

Nuo 2015 m. balandžio mėnesio bus įgyvendinama nauja veikla „Susipažink su profesija“, kuri jauniems žmonėms suteiks galimybę susipažinti su darbo rinkoje paklausiomis profesijomis, profesijų pasiūla ir paklausa. Siekiant padėti didesniai skaičiai jaunimo geriau pažinti save, tikslingai orientuotis į profesinę sritį, susirasti darbą ar grįžti į švietimo sistemą, planuojama projektą pratęsti iki 2015 m. liepos pabaigos ir į projekto veiklas 3 mėn. programą įtraukti 960 jaunų asmenų.

Projekto dalyvių sėkmės istorijos: profesijos pasirinkimas

- **Aurelija (23 m., Marijampolė)** sėkmingai baigusi projekto „Pasitiek savimi“ 3 mėnesių programos veiklas, iš karto po jų pradėjo dalyvauti profesinio mokymo programoje, kuri leido įgyti siuvėjos profesiją. Šiuo metu projekto dalyvė dirba UAB „Sofus“ įmonėje.

- **Šarūnas (22 m., Mažeikiai)** Projekto „Pasitiek savimi“ veiklose pradėjo dalyvauti dar 2014 m. pradžioje. Susitikimų metu koordinatorė, dirbanti su jaunimu, ir dalyvis išanalizavo jaunuolio poreikius ir galimybes, todėl jaunuolis po projekto veiklų kryptingai pradėjo siekti profesinio mokymo tapti profesionaliu vairuotoju. Išlaikęs profesionalaus vairuotojo teises, Šarūnas gavo darbą vietinėje logistikos įmonėje UAB „MP logistika“, kurioje sėkmingai dirba iki šiol.

- **Irena (24 m., Šalčininkai)** – vidurinį išsilavinimą turinti mergina, kuriai projekto pradžioje sunkiai sekėsi bendrauti ir prisitaikyti prie aplinkos, į projekto pabaigą pradėjo labiau pasitikėti savimi, drąsiau reikšti mintis ir imtis iniciatyvos. Projekto metu išaiškėjo, kad mergina turi svajonę turėti grožio saloną ir jame dirbti. Šiam gyvenimo tikslui pasiekti Irena žengė pirmą žingsnį ir nuo 2014 m. spalio mėnesio pradėjo mokytis kirpėjos specialybės Dieveniškų technologijos ir verslo mokykloje.

Projekto vykdytojas: Jaunimo reikalų departamentas

Projekto pavadinimas: „Jaunimo savanoriška tarnyba“

Projekto vertė: 1.158,48 tūkst. Eur

„Jaunimo savanoriška tarnyba“ – tai nesimokančiam ir nedirbančiam jaunimui (nuo 16 iki 29 metų) skirtas projektas, kurio tikslas yra sudaryti sąlygas jauniems žmonėms savanoriauti ir įgyti asmeninių, socialinių, profesinių kompetencijų ir darbo patirties, taip padedant jiems išsirinkti profesiją bei pasirengti įsilieti į darbo rinką. Projektas vykdomas remiantis ES programos „Veiklus jaunimas“ Europos savanorių tarnybos modeliu.

Projekte dalyvaujantys jauni žmonės vykdo savanorišką veiklą pagal veiklos sritį ir pobūdį pasirinktoje akredituotoje savanorių priimančioje organizacijoje savo gyvenamojoje arba kitoje šalies teritorijoje. Šiuo metu duomenų bazėje galima rasti 280 priimančių organizacijų iš visos Lietuvos. Galimos savanorystės sritys gali patenkinti labai įvairius interesus ir poreikius (tiksliau – socialinė, ekologinė, meno, kultūros, švietimo sritys, gyvūnų globa, IT technologijos ir kt.).

Projekte dalyvauja ir savanorius priima Kauno IX fortas muziejus, Klaipėdos jūrų muziejus bei kiti regioniniai muziejai, regioniniai parkai, daugelio savivaldybių kultūros centrai, dienos centrai, viešosios bibliotekos ir kt. Savanorystė trunka iki 3 arba iki 6 mėnesių ne mažiau kaip 20 val. per savaitę. Projekto metu jauni žmonės įgyja darbo rinkai reikalingų kompetencijų, socialinių įgūdžių ir kelia asmeninę motyvaciją dirbti. Kiekvienas savanoris yra palydimas patyrusio žmogaus (kuratoriaus) iš jį priimančios organizacijos, dalyvauja seminaruose, mokymuose, o pabaigęs savanorišką tarnybą gauna tai liudijantį pažymėjimą.

Iki 2015 m. sausio 1 d. 356 jauni žmonės dalyvavo savanoriškoje veikloje 175-iose akredituotose organizacijose. Buvo suorganizuota 12 mokymų savanoriams ir 7 mokymai priimančiųjų organizacijų kuratoriams. 82 proc. projekte dalyvavusių jaunų žmonių įgijo (patobulino) kompetencijas. Iš sėkmingai įgijusių kompetencijas asmenų, 32,7 proc. įsidarbino,

11,7 proc. grįžo į švietimo sistemą. Tai parodo, kad jaunimo integracija per savanorystę veikia, sėkmingai papildo tradicines integracijos į darbo rinką priemones ir pasiekia ne mažesnę efektą.

Detalią informaciją apie projektą, savanorystės vietas, dalyvių atsiliėpimus ir sėkmės istorijas galima rasti interneto svetainėje <http://www.buksavanoriu.lt/jst>.

4. Prioriteto įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Tiesioginį poveikį informacinės visuomenės plėtrai turi 1 prioriteto priemonė „Kompiuterinio raštingumo įgūdžių ugdymas“. Šios priemonės tikslas – ugdant kompiuterinio raštingumo įgūdžius skatinti gyventojų konkurencingumą darbo rinkoje. Pagal šią priemonę finansuojami projektai turi atitikti Visuotinio kompiuterinio raštingumo programos³⁴ tikslus ir uždavinius. Atkreiptinas dėmesys, kad įgyvendinant šią priemonę prioritetas teiktas projektams įgyvendinamiems probleminėmis teritorijomis pripažintose savivaldybėse³⁵ arba regioniniuose centruose³⁶, taip pat projektams, kuriuose įgyvendinamos iniciatyvos, skirtos paskatinti gyventojų virš 45 metų ir (ar) kaimo vietovių gyventojų informacinių ir ryšių technologijų gebėjimų ugdymą.

Šios priemonės įgyvendinimui skirta 10,4 mln. eurų. Visi 22 šios priemonės projektai baigti įgyvendinti (2014 m. veiklas įgyvendino (vykdė) 2 projektai).

Pažymėtina, kad kompiuterinio raštingumo įgūdžių, kurie naudojami praktikoje ir siejasi su konkrečiu asmens poreikiais darbo rinkoje (įsidarbinti, siekti aukštesnių pareigų, persikvalifikuoti), ugdymo bei kompiuterinio raštingumo įgūdžių, reikalingų sėkmingam informacinių ir ryšių technologijų taikymui kasdienėje veikloje, ugdymo mokymuose iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos sudalyvavo 66 tūkst. asmenų (per 2014 m. – 662 asmenys). Šie mokymai vykdyti pagal ECDL programą gyventojams (angl. „ECDL for Citizen / e-Citizen“) ir programą, skirtą Europos kompiuterių vartotojo pažymėjimui (angl. „European Computer Driving License (ECDL)“) įgyti.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Viešoji įstaiga „Vilties žiedas“

Projekto pavadinimas: Kompiuterinio raštingumo mokymai Jonavos, Kauno bei Vilniaus regionų gyventojams

Projekto vertė: 307,52 tūkst. Eur

Viešosios įstaigos „Vilties žiedas“ įgyvendinto projekto „Kompiuterinio raštingumo mokymai Jonavos, Kauno ir Vilniaus regionų gyventojams“ esmė – suteikti tikslinei grupei, t.y. asmenims virš 45 metų amžiaus, darbo kompiuteriu pagrindus, siekiant įsidarbinti, siekti aukštesnių pareigų, persikvalifikuoti. Vykdomais mokymais siekta suteikti vyresnio amžiaus nedirbantiems asmenims galimybę drąsiau konkuruoti darbo rinkoje, praplėsti galimų darbo vietų spektrą, padidinti motyvaciją darbinei veiklai, dirbantiesiems – padėti išsaugoti turimas darbo vietas, kuriose būtinas išmanymas informacinių technologijų srityje. Projektu stengtasi sulgyinti konkuravimo darbo rinkoje galimybes tarp asmenų turinčių ir siekiančių įgyti kompiuterinio raštingumo pagrindus, kaimo vietovių gyventojus paskatinti įgyti kompiuterinio raštingumo įgūdžių, aktyviau naudotis viešaisiais interneto prieigos taškais, elektroninėmis paslaugomis.

Vykdamas projektą stengtasi įtraukti įvairaus amžiaus žmones. Vyresnio amžiaus dalyviai labai aktyviai naudojosi suteikta galimybe išmokti dirbti kompiuteriu. Dažnai tokios galimybės jie tiesiog neturėjo dėl ribotų finansinių galimybių. Rimdamas dalyvius projektui projekto vykdytojas lankėsi darbo biržoje, važiavo į kaimo bibliotekas, mokyklas, betarpiškai bendravo su gyventojais ir kvietė

³⁴ Visuotinio kompiuterinio raštingumo programa patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl Visuotinio kompiuterinio raštingumo programos“

³⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarimas Nr. 112 „Dėl probleminių teritorijų“

³⁶ Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575 „Dėl Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategijos“

išbandyti savo jėgas mokantis naujų technologijų. Baigę mokymus, projekto dalyviai rekomenduodavo atvykti mokytis savo kaimynams, draugams.

Didelio dėmesio sulaukė ECDL mokymo programa. Norinčių mokytis buvo daugiau, nei buvo galima priimti. Dalyviai išmoko puikiai dirbti kompiuteriu. Visi dalyviai pabrėžė įgytų gebėjimų svarbą tiesioginiame darbe, nes beveik visiems dirbantiems bent minimalios kompiuterinės žinios buvo būtinos. Darbdaviai mielai išleisdavo dirbančiuosius mokytis. Iš vienos darbovietės atvykdavo po kelis darbuotojus. Dirbantiems tokie mokymai buvo svarbūs siekiant atlikti darbą efektyviau. Ieškantiems darbo – suteikė papildomą balą rašant CV, o svarbiausia – pasitikėjimo savimi.

Projekto įgyvendinimo laikotarpiu mokymuose dalyvavo ir juos sėkmingai baigė 1443 asmenys (per 2014 m. – 337 asmenys).

5. Prioriteto įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Esminių pokyčių investicijų pasiskirstyme pagal regionus per 2014 metus neįvyko, kadangi beveik visos lėšos jau buvo paskirstytos iki 2013 m. pabaigos. Nors didžioji dalis investicijų natūraliai tenka didžiausioms – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos – apskritims, tačiau nemažai šio prioriteto lėšų atitenka ir mažesnėms apskritims, kaip pavyzdžiui, Šiaulių, Utenos, Alytaus. Europos socialinio fondo finansuojamose veiklose aktyviai dalyvauja ir tiesioginę naudą gauna visos apskritys ir jų gyventojai. Pažymėtina, kad šie duomenys atskleidžia ne visą regionams tenkančią naudą. Dažnai atvejais didžiosiose apskrityse vykdomi projektai organizuoja veiklas kitų apskričių tikslinėms grupėms patys arba per projekto partnerius.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Projekto pavadinimas: „Socialinio dialogo vystymas socialinio draudimo sistemoje“

Projekto vertė: 43,40 tūkst. Eur

Projekto tikslas – kelti darbdavių ir profesinių sąjungų atstovų kompetenciją socialinio dialogo srityje, siekiant pasirašyti kolektyvines sutartis bei įsteigti saugos ir sveikatos komitetus socialinio draudimo sistemoje.

Projekte dalyvavo Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos, Utenos, Klaipėdos, Šilalės, Vilniaus, Mažeikių, Alytaus valstybinio socialinio draudimo skyrių darbuotojai ir profesinių sąjungų nariai. Projekto įgyvendinimo metu buvo siekiama suteikti darbuotojams, darbdavių ir profesinių sąjungų atstovams socialiniam dialogui reikalingų žinių ir įgūdžių bei sudaryti reikiamas sąlygas kokybiškam socialiniam dialogui, tad organizuoti mokymai, kurių metu projekto tikslinei grupei buvo pristatomos socialinio dialogo ištakos, praktika, tarptautinė patirtis, teisiniai aspektai, dalyviai buvo mokomi kaip tinkamai pradėti ir vesti derybas, bendradarbiauti bei efektyviai komunikuoti, organizuotos apskritojo stalo diskusijos.

Projekto rezultatai: apmokyti 138 asmenys, pasirašytos 4 kolektyvinės sutartys ir įsteigti 2 saugos ir sveikatos komitetai. Projekto veiklos paskatino projekto vykdytoją ir projekto partnerius apsvarstyti galimybę pasirašyti ir valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo šakos kolektyvinę sutartį, kuri galios ir toms įstaigoms, kurios nedalyvavo projekte, tačiau yra priskirtos valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms.

Projektas prisidėjo prie socialinio dialogo plėtos bei darbo santykių kokybės gerinimo socialinio draudimo sistemoje visoje Lietuvoje.

6. Prioriteto įgyvendinimo poveikis darniai plėtrai

Darnios plėtros principas yra įtrauktas į 1 prioriteto priemonių bendruosius ir (ar) specialiuosius projektų atitikties atrankos kriterijus, todėl jo laikymasis yra privalomas visiems pagal 1 prioritetą įgyvendinamiems projektams. Paraiškų dėl projektų finansavimo vertinimo metu įsitikinama, kad nė viename iš projektų nėra numatyti veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principams įgyvendinti, t. y. nėra numatyta veikslių, kurie darytų neigiamą poveikį aplinkosaugos (aplinkos kokybei ir gamtos ištekliams, klimato kaitai, aplinkos apsaugai), socialinėje (užimtumui, skurdui ir socialinei atskirčiai, sveikatai, švietimui ir mokslui, kultūros savitumui), ekonomikos (darniam pagrindinių ūkio šakų ir regionų vystymuisi), regionų vystymo (aplinkosauginiams, socialiniams ir ekonominiams skirtumams mažinti) srityse. Be to, visi projektai turi prisidėti prie darnaus vystymosi politikos socialinio aspekto (užimtumo didinimo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimo) įgyvendinimo, prisidėti prie įmonių augimo, konkurencingumo, gyventojų socialinės aprėpties didinimo skatinant dirbančiųjų įtraukimą į mokymosi procesą, gyventojų ekonominio aktyvumo ir užimtumo didinimo, nedarbo mažinimo.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: UAB „COWI Lietuva“

Projekto pavadinimas: „Naujų IT operacijų centro darbuotojų apmokymas“

Projekto vertė: 20 tūkst. Eur

2012 m. pagal priemonę „Žmogiškieji ištekliai INVEST LT+“, kurios tikslas – tobulinti darbuotojų ir vadovų kvalifikaciją, žinias ir gebėjimus įmonėse, pritraukiančiose tiesiogines užsienio investicijas į didelės pridėtinės vertės gamybos ar paslaugų verslo pradžią ar plėtrą, UAB „COWI Lietuva“ įgyvendino projektą „Naujų IT operacijų centro darbuotojų apmokymas“. Šis projektas buvo sudėtinė įmonės veiklos plėtros dalis. Projektu buvo siekiama apmokyti 18 naujai priimtų darbuotojų užsienio kalbos ir informacinių technologijų naujovių pritaikymo.

Įgyvendinus projekto veiklas, buvo numatyti teigiami pokyčiai darbuotojų užimamoje pozicijoje per motyvacijos didėjimą, atlyginimo augimo galimybes, karjeros kilimo galimybes. Patobulinta darbuotojų kvalifikacija, įgytos žinios ir gebėjimai, taip pat padidino UAB „COWI Lietuva“ konkurencingumą vidaus ir užsienio rinkose. Tai padarė įtaką įmonės teikiamų paslaugų apimčių augimui ir taip pat užimtumo augimui Vilniaus regione.

Per projekto įgyvendinimo laikotarpį vietoje planuotų 18 asmenų mokymuose iš viso dalyvavo ir sėkmingai juos baigė 27 asmenys. Įmonės darbuotojai mokėsi danų kalbos bei gilino žinias IT srities mokymuose (*CompTIA Network +, CompTIA Security +, Windows 7 Configuring Technology Specialist, Windows 7 Enterprise Desktop Support Technician, Troubleshooting and Supporting Windows 7 in the Enterprise, MOC 10175 Microsoft SharePoint 2010, Application Development*).

UAB „COWI Lietuva“ šis projektas pateisino lūkesčius. Įmonė, įvertinusi projekto naudą ir pasiekimus, nusprendė įgyvendinti dar vieną projektą pagal tą pačią priemonę, iki 2015 m. vidurio įmonė įgyvendins projektą „Naujų COWI dizaino centro darbuotojų apmokymas“.

7. Tarpvalstybinės ir (arba) tarpregioninės veiklos pristatymas

ŽIPVP 1 prioritete numatyta teikti paramą projektams, vykdančioms keitimąsi patirtimi su kitomis ES valstybėmis narėmis ir praktinį geros užsienio valstybių patirties pritaikymą Lietuvoje. Tarptautinio bendradarbiavimo aktualumas ir pridėtinė vertė projektui įgyvendinti bei tarptautinio bendradarbiavimo sutartis yra vertinama projektų naudos ir kokybės vertimo metu, skiriant prioritetinius balus. Tarptautinis bendradarbiavimas turi būti naudingas visoms šalims.

Ataskaitiniu laikotarpiu tarptautinis bendradarbiavimas buvo toliau įgyvendinamas projektuose, kurie finansuoti pagal priemones „Socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenų integracija į darbo rinką“, „Sveikatos specialistų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo

pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, kvalifikacijos kėlimas“, „Socialinio dialogo skatinimas“, „Diskriminacijos mažinimas ir socialinių problemų prevencija darbo rinkoje“.

Bendradarbiavimo specifika su užsienio partneriais labai priklauso nuo priemonės remiamų veiklų konteksto ir paties projekto siekiamų tikslų, pavyzdžiui, pagal priemonę „Socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenų integracija į darbo rinką“ įgyvendinamuose projektuose dažniausiai kuriami bendri produktai (metodikos, modeliai, darbo metodai), skirti socialinės rizikos asmenų integracijai į darbo rinką, vykdomi mokomieji vizitai, gerosios patirties mainai, stažuotės, seminarai apie užsienio partnerių taikomus darbo metodus ir pan. Taip pat projektų partneriai dalyvauja vertinant pasirinkto darbo metodo ar metodikos taikymą projekte.

Priemonės „Sveikatos specialistų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, kvalifikacijos kėlimas“ penkių projektų (iš įgyvendinamų septynių projektų) dalyviai dalyvauja stažuotėse gydymo įtaigose ir (ar) tarptautinėse konferencijose, o priemonėje „Socialinio dialogo skatinimas“ tarptautinis bendradarbiavimas vykdomas su užsienio šalies profesinėmis sąjungomis ar konfederacijoms. Visų priemonių atveju dažniausiai bendradarbiaujama su artimiausiomis kaimyninėmis šalimis, t. y. Latvija, Estija, Lenkija, Skandinavijos valstybėmis, Vokietija, Austrija, Prancūzija, Šveicarija, Didžiąją Britaniją, retesniais atvejais su pietų Europos valstybėmis.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Moterų informacijos centras

Projekto pavadinimas: „Lyčių lygybė – pelninga investicija“

Projekto vertė: 344 tūkst. Eur

Moterų informacijos centras gavęs paramą pagal priemonę „Diskriminacijos mažinimas ir socialinių problemų prevencija darbo rinkoje“ įgyvendina projektą „Lyčių lygybė – pelninga investicija“. Projekto pagrindinis tikslas – mažinti egzistuojančią nelygybę užimtumo srityje tarp moterų ir vyrų bei jų tarpusavio santykiuose individualiame ir instituciniame lygmenyje.

Projekto įgyvendinimo metu įgyvendinamos plačiosios visuomenės informavimo ir švietimo veiklos, t. y. dokumentinis filmas, radijo laida, plakatas, videofilmu, skatinančio vienodą moterų ir vyrų pripažinimą ir vertinimą, demonstravimas ir aptarimas, informaciniai renginiai aukštosiose mokyklose, susitikimai su visuomene bei lyčių lygybės politiką formuojančiais pareigūnais, debatai apie JT CEDAW Komiteto rekomendacijas Lietuvai užimtumo srityje, apskrito stalo diskusija, skirta Jungtinių Tautų visų formų diskriminacijos prieš moteris Konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje stebėsenai, susitikimas su Moterų parlamentine grupe dėl įstatyminės bazės tobulinimo, Lygybės darbuotojų grupės moderavimas socialiniame tinkle LinkedIn, apskrito stalo diskusija dėl lyčių lygybės planavimo darbovietėse. Atliktas tyrimas, skirtas įvertinti moterų padėtį, apimantis Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto rekomendacijų Lietuvai.

Gerosios patirties apie praktines moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimo priemones darbo rinkoje perėmimas iš užsienio buvo vykdomas bendradarbiaujant su užsienio partneriu iš Liuksemburgo – ACORD international. Lietuvos partneriai siekia perimti iš užsienio partnerio Liuksemburge gerą patirtį apie praktines moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimo priemones darbo rinkoje. Užsienio partneris Liuksemburge siekia propaguoti savo patirtį Lietuvos darbdaviams apie lyčių lygybės planavimo bei lygiausių darbuotojų apdovanojimo praktikas, pristatydamas jas Lietuvoje surengtoje apskrito stalo diskusijoje dėl lyčių lygybės planavimo darbovietėse.

Lyčių lygybės konsultantams projekte buvo surengtas studijų vizitas pas partnerį ACORD International Liuksemburge. Vizito metu buvo organizuoti mokymai apie pozityvias moterų ir vyrų lygybės įgyvendinimo priemones, susitikimas su Women’s Lobby atstovėmis, aplankyti bankai, taikantys šias priemones, Dudelange savivaldybės lyčių lygybės skyrius, perimama lyčių lygybės konsultavimo patirtis iš ACORD partnerio. Buvo pristatytas Liuksemburgo Women’s Lobby sukūrimas, organizacinė struktūra, institucinis rėmimo mechanizmas, dalyvavimas lyčių lygių

galimybių integravimo procese, bendradarbiavimas su municipalitetais ir kiti veiklos mechanizmai. Susitikimo su SGSS Bank atstove metu išsamiai analizuotas jų kampanijoje vykdytas moterų ir vyrų lygybės projektas, jo metu taikytos priemonės, tokios kaip lygybės auditas, jo rezultatai bei situacijos gerinimo priemonės. ING Bank žmogiškųjų išteklių ir lyčių lygybės ekspertai pristatė kompanijoje taikytą projektą „Positive measures“. Buvo pristatytas Dudelange savivaldybės Lyčių lygybės skyriaus įkūrimas, organizacinė/administracinė struktūra, skyriaus funkcijos, veiklos ir darbo metodai, savivaldybės Lyčių lygybės programa, jos tikslai bei veiklos, finansavimo mechanizmai, bendradarbiavimas su municipalitetais ir kiti veiklos mechanizmai.

Ekspertės C. Ritter vizito metu Vilniuje organizuotas susitikimas su moterų NVO atstovėmis, spaudos konferencija, susitikimas su visuomene bei Lyčių lygybės politiką formuojančiais pareigūnais, susitikimas su visuomene bei Lyčių lygybės politiką formuojančiais pareigūnais, susitikimas ir vieša paskaita VU studentams. Renginių tikslas – pristatyti ir pagrįsti lyčių lygybės principo taikymo naudą ir netgi pelną remiantis užsienio patirtimi.

Lyčių lygybės konsultantai toliau bendrauja su partnere iš Liuksemburgo Anne-Marie Thiesen įvairiais kanalais (elektroniniu paštu, telefonu, Skype, LinkedIn, Facebook). Tarptautinis partneris teikia patarimus, skatinančius taikyti pozityvias moterų ir vyrų lygybės priemones įmonėse. Įgytas žinias bei surinktus gerosios praktikos pavyzdžius projekto lyčių lygybės konsultantai kūrybingai integruoja į mokymo programą, pagal kurią projekto metu vedami mokymai moterų ir vyrų lygybės klausimais visose 60 Lietuvos savivaldybių.

8. Socialinė partnerystė

Socialinei partnerystei plėtoti skirta priemonė „Socialinio dialogo skatinimas“. Pagal šią priemonę remiamos šios veiklos:

- darbdavių ir darbuotojų organizacijų vadovų ar jų įgaliotų atstovų, darbo tarybų pirmininkų, pavaduotojų mokymas kolektyvinių sutarčių rengimo, derybų taktikos, konfliktų ir krizių valdymo, nelegalaus darbo prevencijos, lanksčių ir inovatyvių darbo formų diegimo, lyčių lygybės darbe užtikrinimo ir kitais klausimais, susijusiais su socialinio dialogo gebėjimų tobulinimu;

- darbuotojų mokymas darbdavių ir darbuotojų teisių ir pareigų, kolektyvinių sutarčių rengimo, lyčių lygybės darbe užtikrinimo temomis, kitos darbuotojų švietimo ar informavimo veiklos, susijusios su darbo sauga ir sveikata darbe, darbo sąlygų gerinimu, kitais su darbo santykiais susijusiais klausimais;

- veikla, skatinanti steigti įmonėse darbuotojų saugos ir sveikatos komitetus (pavyzdžiui, mokymas, apskritieji stalai, susipažinimas su gerosios praktikos pavyzdžiais);

- partnerystės principų diegimo skatinimo akcijos, skirtos pasidalyti patirtimi arba ją perimti iš užsienio partnerių;

- metodinės ir informacinės medžiagos parengimas ir sklaida.

Viena iš problemų, su kuria susidurta įgyvendinant šią priemonę buvo ta, kad per projekto įgyvendinimo laikotarpį darbdavių ir darbuotojų organizacijos ne visada suspėdavo susitarti dėl kolektyvinių sutarčių nuostatų, todėl suplanuotų rezultatų pasiekimas užtrukdavo. Projektus ne kartą teko pratęsinėti, kai kuriais atvejais net ir po projekto užbaigimo tebevyksta derybos, tikimasi, kad rezultatai bus pasiekti ir deklaruoti su ataskaitomis po projektų užbaigimo. Būta atvejų, kai dėl pasikeitusių vadovaujančių asmenų, pasikeisdavo organizacijų pozicija ir socialinio dialogo klausimais, atsisakoma pasirašyti kolektyvines sutartis ar steigti saugos ir sveikatos komitetus. Vienu atveju darbdavių organizacija dėl pasikeitusios pozicijos atsisakė vykdyti projektą ir projekto sutartį teko nutraukti. Tačiau šios problemos nebuvo sisteminės ir lietė tik atskirus projektus. Daugelio projektų veiklos įgyvendintos sėkmingai ir pasiekti visi suplanuoti rezultatai, kurie prisidėjo prie socialinio dialogo plėtros Lietuvoje.

Atkreiptinas dėmesys, kad socialiniai partneriai projektų įgyvendinimui gauna finansavimą ne tik per „Socialinio dialogo skatinimo“, tačiau ir per kitas 1 prioriteto priemones. 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1081/2006 str. 5(3) nurodyta, kad skatintinas tinkamas socialinių partnerių dalyvavimas pagal 3 straipsnį finansuojamuose veiksmuose, t. y. gebėjimų didinimui, apimančiam mokymą, bendradarbiavimo kuriant tinklus priemonėms, socialinio dialogo skatinimui ir veiklai, kurią bendrai vykdo socialiniai partneriai, ypač veiklai, susijusiai su 3 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu darbuotojų ir įmonių gebėjimo prisitaikyti didinimu. Reglamento str. 3(1)(a)(i) nurodyta, kad remtinas mokymasis visą gyvenimą ir didesnės įmonių, ypač MVI, bei darbuotojų investicijos į žmogiškuosius išteklius, plėtojant ir įgyvendinant sistemas ir strategijas, įskaitant darbinę praktiką, užtikrinančias visų pirma nekvalifikuotiems ir pagyvenusiems darbuotojams geresnes galimybes mokytis, kvalifikacijos ir kompetencijos kėlimą, informacijos ir ryšių technologijų, elektroninio mokymosi, ekologiškų technologijų bei valdymo įgūdžių platinimą ir verslumo bei inovacijų skatinimą ir naujų įmonių kūrimą. Įgyvendinant šią reglamento nuostatą pagal priemonę „Žmogiškųjų išteklių tobulinimas įmonėse“ įgyvendinti projektai, skirti verslo darbdavių asocijuotoms struktūroms, kurios organizavo mokymus jų vienijamų įmonių dirbantiesiems.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: UAB „SDG“

Projekto pavadinimas: „Darbdavių ir darbuotojų socialinės partnerystės srities gebėjimų ugdymas ir kolektyvinių darbo santykių tobulinimas SDG grupės įmonėse“

Projekto vertė: 51,11 tūkst. Eur

Projekto tikslas – ugdyti UAB „SDG“ įmonių grupės darbdavių ir darbuotojų socialinės partnerystės srities gebėjimus bei tobulinti kolektyvinius darbo santykius. To bus siekiama pasirašant įmonėse kolektyvines sutartis, taip stiprinant darbuotojų socialines garantijas ir kartu sudarant prielaidas įmonių veiklos efektyvumui didinti.

Projekto uždaviniai – supažindinti darbdavius su darbo teise, darbo ginčų sprendimo praktika bei kolektyvinių sutarčių rengimą reglamentuojančia įstatymine baze, praktiniais kolektyvinių sutarčių aspektais, darbdavių atstovus parengti deryboms, lavinant konfliktinių situacijų valdymo gebėjimus. Sėkmingam socialiniam dialogui reikia, kad abi dialogo pusės vienodai įvertintų kolektyvinių santykių naudą, todėl projekte numatytos veiklos skirtos ir darbuotojams (darbuotojų supažindinimas su darbdavių ir darbuotojų teisėmis ir pareigomis, kolektyvinių sutarčių rengimu, darbuotojų sauga ir sveikata darbe). Taip pat siekiama įsteigti darbuotojų saugos ir sveikatos komitetus bei šviesti darbdavius ir darbuotojus apie šio komiteto naudą.

Projektas įvykdytas su 4 partneriais: UAB „SDG grupė“, UAB „SDG kodas“, VšĮ „Saugi pradžia“, UAB „SDG akademija“. Pareiškėjas ir partneriai yra SDG grupės įmonės. Įgyvendintos projekto veiklos padidino darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie rinkos poreikių, taip pat prisidėjo ugdant socialinės partnerystės srities gebėjimus. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo pasirašytos 4 kolektyvinės sutartys (organizacijose), įmonėse įsteigti 3 saugos ir sveikatos komitetai, mokymuose dalyvavo 196 tikslinės grupės dalyvių, iš kurių 184 sėkmingai baigė mokymus ir įgijo kvalifikaciją bei gavo neformalaus mokymo kursų baigimo pažymėjimus.

9. JEREMIE įgyvendinimas

18 lentelė. JEREMIE įgyvendinimas – priemonė VP1-1.1-SADM-08-K „Verslumo skatinimas“

Finansų inžinerijos projekto pavadinimas	Taikomas instrumentas	Numatyta priemonei pagal ŽIPVP priedą	Finansų inžinerijos projekto vertė, nurodyta projekto administravimo ir finansavimo sutartyje		Panaudotos (deklaruotinos) lėšos		Skirta galutiniams finansų inžinerijos priemonių naudos gavėjams (SVV)		Rodiklių pasiekimai		
		ES lėšų suma	ES lėšų suma	Proc. nuo skirtos sumos	ES lėšų suma	Proc. nuo skirtos sumos	ES lėšų suma	Proc. nuo skirtos sumos	Rodiklio pavadinimas	Suplanuota pasiekti iki 2015 m. pab.	Pasiekta iki 2014 m. pab.
1	2	3	4	5=4/3*100	6	7=6/3*100	8	9=8/3*100	10	11	12
Verslumo skatinimo fondas (toliau – VSF)	Kontroliuojančiojo fondo steigimas; Paskolų teikimas, derinant su mokymu ir konsultavimu	14.481.001	14.481.001	100 proc.	14.481.001 ³⁷	100 proc.	14.481.001 ³⁷	100 proc.	Produkto rodikliai		
									Mokymuose dalyvavę asmenys (skaičius)	5000	4532
									Asmenys / įmonės, pasinaudojusios finansų inžinerijos priemone (skaičius)	1200	1120
									Rezultato rodikliai		
									Sėkmingai baigusieji mokymą (įgyti mokymo kursų baigimo pažymėjimai)	4500	4426
Sukurta naujų darbo vietų (skaičius)	1000	2884									

³⁷ Faktiškai panaudota suma sudaro 15.476.493,20 Eur. Lėšos viršijančios ŽIPVP patvirtintą sumą, tai yra perskolinamos grįžusios į fondą paskolų lėšos.

Prioritetinės grupės. Įgyvendinant finansų inžinerijos priemonę „Verslumo skatinimas“ prioritetinėms grupėms – bedarbiams, neįgaliesiems, jaunimui iki 29 m. ir vyresniems nei 50 m. asmenims – sudaromos palankesnės kreditavimo sąlygos, skatinamas finansavimo prieinamumas pradėti savo verslą.

Paskolų išdavimas. Nuo priemonės įgyvendinimo pradžios pasirašyta 1120 sutarčių dėl paskolų suteikimo. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos suteikta paskolų už 17,2 mln. eurų, tai sudaro 111 proc. nuo priemonei skirtų lėšų. Daugiausia paskolų išduota Kauno (411 paskolų) ir Vilniaus regione (322 paskolos). Didžioji dalis (770 paskolų) suteiktų paskolų yra suteiktos ilgesniam nei 3 metų laikotarpiui.

Nuo Priemonės pradžios iki 2014 m. pabaigos prioritetinių tikslinių grupių asmenims buvo suteikta 541 paskola, tai sudarė 301 proc. numatyto pasiekti rezultato (180 asmenų). Daugiausia prioritetinei grupei paskolų išduota asmenims iki 29 metų ar jų įsteigtomis įmonėmis – 76 proc., taip pat 16 proc. – vyresniems nei 50 metų asmenims ar jų įsteigtomis įmonėmis, 5 proc. bedarbiams ir 3 proc. neįgaliųjų įsteigtoms įmonėms.

Dalyvavimas mokymuose. Nuo priemonės įgyvendinimo pradžios mokymuose dalyvavo 4532 asmenys, iš jų 62,3 proc. (2823 asmenys) priklausantys prioritetinėms tikslinėms grupėms. Mokymus sėkmingai baigė 98 proc. dalyvavusiųjų (4426 asmenys). Per 2014 m. mokymuose dalyvavo 833 asmenys.

Naujų darbo vietų kūrimas. Nuo Priemonės pradžios iki 2014 m. pabaigos buvo sukurta 2884 nauja darbo vieta. Daugiausia jų sukūrė jaunesni nei 29 metų asmenys – 36 proc. visų sukurtų darbo vietų. Daugiausia darbo vietų sukurta Vilniaus ir Kauno apskrityje – po 36 proc., taip pat Klaipėdos apskrityje – 8 proc. Kitose apskrityse sukurta apytiksliai po 3 proc. visų darbo vietų.

Pastangos padaryti priemonės įgyvendinimą efektyvesni.

Prie aktyvesnio priemonės įgyvendinimo prisidėjo bendradarbiavimas su teritorinėmis darbo biržomis, tikslingai nukreiptos viešinio kampanijos bei visuotinės dotacijos priemonė „Subsidijos verslumui skatinti“. Priemonės „Subsidijos verslumui skatinti“ tikslas – sudaryti papildomas finansines paskatas VSF paskolų gavėjams, siekiant padėti jiems įsitvirtinti rinkoje pradinėje savarankiškos veiklos stadijoje. Verslumo skatinimo paskolos gavėjai gali pretenduoti į 5,8 tūkst. eurų paramą darbo užmokesčio dalies kompensavimui. Ši parama gali siekti 7,24 tūkst. eurų, jei Verslumo skatinimo fondo paskolos gavėjas priklauso prioritetinei tikslinei grupei. Iki 2014 m. pabaigos priimti 749 teigiami sprendimai dėl subsidijų mokėjimo, projekto vykdytojams išmokėta 1,9 mln. eurų suma. Priemonės sėkmę iliustruoja žymus asmenų/įmonių, pasinaudojusių finansų inžinerijos priemone, skaičiaus išaugimas (2012 m. faktinis rodiklio pasiekimas tesudarė 31,67 proc., 2013 m. – 55,08 proc., o 2014 m. pasiektas 93,3 proc. ŽIPVP suplanuotos reikšmės).

10. Informacija apie kryžminį finansavimą

Pagal 1 prioritetą kryžminio finansavimo deklaruotinių išlaidų suma sudaro 4 mln. eurų, t. y. 0,83 proc. visų 1 prioriteto deklaruotinių lėšų.

Įgyvendinant priemonę „Šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas“ kryžminio finansavimo lėšos skiriamos ilgalaikio turto, kuris būtinas įgyvendinant projektų tikslus bei siekiant numatytų rezultatų ir nėra skirtas projekto administravimo veikloms vykdyti, įsigijimui. Šios priemonės projektuose kryžminiam finansavimui skirtos lėšos negali sudaryti daugiau nei 20 proc. nuo visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Įgyvendinant priemonę „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ kryžminio finansavimo lėšos skiriamos statybos darbams, rekonstravimui ir kapitaliniam remontui, pritaikant aplinką neįgaliesiems, einamajam remontui, ilgalaikio turto įsigijimui. Šios išlaidos neturi viršyti 30 proc. nuo visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Įgyvendinant priemonę „Darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimas: integralios pagalbos plėtra“ taip pat numatytos kryžminio finansavimo išlaidos, kurios yra skiriamos einamajam remontui ir ilgalaikio turto įsigijimo išlaidoms, tarp jų yra tinkamos finansuoti automobilių, techninės pagalbos priemonių, įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo išlaidos (automatiškai reguliuojamos lovos, neįgaliojo vežimėlis, palydovo valdomas neįgaliojo vežimėlis ir pan.). Šioje priemonėje yra tinkamos finansuoti ir trumpalaikiam turtui prisikariamų baldų, įrangos ir įrenginių, reikalingų tiesioginėms projekto veikloms vykdyti, (vonios (dušo) kėdės, vonios suoliukai, sulankstomi masažo stalai, keliamieji diržai ir pan.) įsigijimo išlaidos. Šios išlaidos negali sudaryti daugiau kaip 50 proc. projektui skirtų tinkamų finansuoti tiesioginių projekto išlaidų.

3.1.2. Svarbiausios problemos, su kuriomis susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti

Atsižvelgdama į kitų ŽIPVP administruojančių institucijų numatomus sutaupymus įgyvendinant projektus, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, būdama atsakinga už ŽIPVP 1 prioritetą, suderinusi su vadovaujančiąja institucija išsikėlė tikslą ES fondų lėšų sumą viršyti 2 proc. 2014 m. spalio 14 d. papildomas finansavimas skirtas valstybės planavimo būdu finansuotam projektui, įgyvendinamam pagal priemonę „Asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyviųjų medžiagų ligomis, psichologinė ir socialinė rehabilitacija“. Identifikavus papildomo finansavimo poreikį šiam projektui numatoma dar kartą skirti papildomą finansavimą. Papildomo finansavimo poreikis taip pat buvo nustatytas priemonėse „Ieškančių darbo asmenų integracija į darbo rinką“ ir „Darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimas: integralios pagalbos plėtra“.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, bendradarbiaudama su įgyvendinančiąja institucija, nuolat analizuoja situaciją, vykdo sutaupymų prognozes ir imasi veiksmų, kad ES fondų lėšos būtų pilnai panaudotos (planų vykdymas kartą per ketvirtį aptariamas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ŽIPVP priemonių įgyvendinimo priežiūros komiteto posėdžiuose).

Aukščiau nurodyti veiksmai užtikrina ŽIPVP 1 prioritetui numatytų ES lėšų panaudojimą. Atitinkamai manoma, kad suplanuoti rezultatai bus pasiekti ir viršyti. Kita vertus, siekiant įsitikinti intervencijų efektyvumu, nuolat atliekami vertinimai, kurių rekomendacijos bus panaudotos planuojant ir tobulinant 2014–2020 m. intervencijas.

3.2. 2 prioritetas „Mokymasis visą gyvenimą“

3.2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamą ŽIPVP 2 prioriteta „Mokymasis visą gyvenimą“ (toliau – 2 prioritetas), yra siekiama šių uždavinių:

1 uždavinys: Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą.

2 uždavinys: Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę.

3 uždavinys: Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą.

Šie uždaviniai yra įgyvendinami pagal 21 priemonę, iš kurių 16 yra įgyvendinamos valstybės planavimo būdu ir 5 – konkurso būdu. Įgyvendinant 2 prioriteto priemones iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašyta 467 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, baigti 345 projektai.

Informacija apie 2 prioriteto įgyvendinimo pažangą pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

19 lentelė. 1 uždavinys: Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą³⁸

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius ³⁹	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	0	0		0 ⁴⁰
	Tikslas										50
	Pradinis taškas	20									

³⁸ Pradinių taškų šaltinis: Pagal Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumentą švietimui ir mokslui skirtos paramos rezultatų tyrimas. Tyrimo ataskaita.

³⁹ Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai apima švietimo įstaigų ar jų padalinių savivaldos institucijų narius, visą nepedagoginį švietimo institucijų ir tiesiogiai su švietimo institucijomis susijusių įstaigų (švietimo ir mokslo ekspertinių institucijų, savivaldybių ir apskričių administracijų švietimo skyrių, Švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų) personalą, kuris atlieka švietimo vadybos funkcijas, taip pat pedagoginį personalą, kurio dalis funkcijų apima švietimo vadybą arba kurie tobulina kvalifikaciją, reikalingą gerinant ir stiprinant mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą.

⁴⁰ 2014 m. pagal formaliojo švietimo programas (II pakopos studijos) baigė mokyti 73 asmenys, tačiau pagal rodiklio skaičiavimo metodiką, šis pasiekimas galės būti užskaitytas tik tada, kai šie asmenys gaus pažymėjimą, patvirtinantį valstybės pripažįstamą kvalifikaciją.

Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius	Pasiekimas	0	0	0	1706	4703	9756	15634	19439		19439⁴¹
	Tikslas										7850
	Pradinis taškas	60									
Pateiktų profesinio mokymo programų (ISCED 2-4 lygis), kurios buvo įvertintos išoriniu vertinimu, skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	0	0		0⁴²
	Tikslas										90
	Pradinis taškas	82									
Švietimo institucijų, kurios diegia kokybės vadybos sistemas, skaičius ir dalis nuo visų švietimo institucijų, iš kurių:	Pasiekimas	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	1 (0,07 proc.)	74 (5,37 proc.)	101 (7,59 proc.)		101 (7,59 proc.)
	Tikslas										100 (6,2 proc.)
	Pradinis taškas	44 (2,7 proc.)									
- profesinio mokymo institucijos (ISCED 2-4 lygis)	Pasiekimas	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	57 (63,33 proc.)	79 (87,78 proc.)		79 (87,78 proc.)
	Tikslas										60 (65 proc.)
	Pradinis taškas	42 (52 proc.)									
- aukštosios mokyklos (ISCED 5-6 lygis)	Pasiekimas	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	1 (2,13 proc.)	17 (36,17 proc.)	22 (46,81 proc.)		22 (46,81 proc.)

⁴¹ Šio rodiklio siekia 1 ir 2 uždavinių priemonės: pagal 1 uždavinio priemones pasiekta – 12815, pagal 2 uždavinio priemones – 6624; iš viso pagal 1 ir 2 uždavinių priemones – 19439.

⁴² Šį produkto rodiklį numatoma pasiekti įgyvendinant projektą, skirtą profesinio mokymo kokybės išorinio vertinimo vykdymui, kuris pradėtas įgyvendinti 2011 m. Pirmųjų rodiklių pasiekimų tikėtasi 2013 m., tačiau projekto pagrindinių veiklų pradžia vėlavo dėl 2012 m. pasikeitusių Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų bei užsėtusio ekspertų paslaugų pirkimo. Šiuo metu pagrindinės projekto veiklos yra įvykdytos, tačiau pasiekta reikšmė (92) bus patvirtinta 2015 m. pradžioje.

	Tikslas										40 (75 proc.)
	Pradinis taškas	2 (4 proc.)									
Rezultato rodikliai											
Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 ⁴³
	Tikslas										80
	Pradinis taškas	30									
Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	99,23	99,28	97,99	99,48	93,07		93,07 ⁴⁴
	Tikslas										90
	Pradinis taškas	61,7									
Dalys mokinių, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programas (ISCED 2-4 lygis), kurios buvo įvertintos išoriniu vertinimu (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	0	0		0 ⁴⁵
	Tikslas										30
	Pradinis taškas	3,7									

20 lentelė. 2 uždavinys: Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Moksleivių, studentų,	Pasiekimas	0	0	0	717	7333	41245	60760	65384		65384

⁴³ 2014 m. pagal formaliojo švietimo programas (II pakopos studijos) baigė mokyti 73 asmenys, tačiau pasiekta rezultato rodiklio reikšmė galės būti apskaičiuota ir užskaityta tik tada, kai šie asmenys, gaus pažymėjimą, patvirtinantį valstybės pripažįstamą kvalifikaciją.

⁴⁴ Šio rodiklio siekia 1 ir 2 uždavinių priemonės: pasiekta 93,07 proc. (pagal 1 uždavinio priemonės mokėsi 12815 asm., pagal 2 uždavinio priemonės mokėsi 6624 asm., iš viso pagal 1 ir 2 uždavinių priemonės mokėsi 19439 asm., pažymėjimus gavo 18092 asm.). Nors reikšmė mažesnė, nei praėjusių metų, ji vis tiek yra didesnė, nei buvo planuota, t. y. baigusiu mokymus asmenų procentas aukštas.

⁴⁵ Šį rezultato rodiklį numatoma pasiekti įgyvendinant projektą, skirtą profesinio mokymo kokybės išorinio vertinimo vykdymui, kuris pradėtas įgyvendinti 2011 m. Projekto įgyvendinimas užtruko dėl 2012 m. pasikeitusių Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų bei užsėtusio ekspertų paslaugų pirkimo. Pirmųjų rodiklių pasiekimų sulaukta 2014 m. gruodžio mėn. Pasiekta rodiklio reikšmė (59,70 proc.) bus užskaityta 2015 m. pradžioje

mokytojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurių:	Tikslas										40800
	Pradinis taškas	3368									
- moksleiviai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas)	Pasiekimas	0	0	0	717	6680	30486	45272	47007		47007
	Tikslas										30000
	Pradinis taškas	912									
- studentai (aukštojo mokslo studijos)	Pasiekimas	0	0	0	0	469	10281	14762	17652		17652
	Tikslas										10000
	Pradinis taškas	1089									
- mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas)	Pasiekimas	0	0	0	0	184	478	725 ⁴⁶	725 ⁴⁶		725
	Tikslas										800
	Pradinis taškas	1367									
Mokytojų, dėstytojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, iš jų:	Pasiekimas	0	0	238	2016	12086	25602	35554	45959		45959
	Tikslas										30000
	Pradinis taškas	13378									
- mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas)	Pasiekimas	0	0	238	1108	8585	20580	29296	39030		39030
	Tikslas										25000
	Pradinis taškas	12661									
- dėstytojai (aukštojo mokslo studijos)	Pasiekimas	0	0	0	908	3501	5022	6258	6929		6929
	Tikslas										5000
	Pradinis taškas	717									
Rezultato rodikliai											

⁴⁶ Sumažėjusi rodiklio reikšmė, lyginant su 2013 m. metine įgyvendinimo ataskaita, yra susijusi su projekto VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-009 rodikliu „mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, skaičius“. Į rodiklį buvo įskaičiuotas asmuo, kuris gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimą, todėl skaitinė reikšmė tikrinant mokėjimo prašymą 2014 m. II ketv. buvo patikslinta, t. y. sumažinta.

Moksleivių, studentų, mokytojų, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	96,09	94,57	93,10	95,27	96,65		96,65⁴⁷
	Tikslas										80
	Pradinis taškas	28,4 ⁴⁸									
Moksleivių, studentų, mokytojų, dėstytojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	98,51	95,23	97,67	98,78	96,27		96,27⁴⁹
	Tikslas										90
	Pradinis taškas	88,4									

21 lentelė. 3 uždavinys: Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą

Rodikliai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso	
Produkto rodikliai											
Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurio:	Pasiekimas	0	0	0	0	0	1530	3842	4884		4884
	Tikslas										4630
	Pradinis taškas	237									
- socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys	Pasiekimas	0	0	0	0	0	1530	3808	4755		4755
	Tikslas										4500
	Pradinis taškas	175									

⁴⁷ Pagal 2 uždavinio priemones pasiekta 96,65 proc. (pagal formaliojo švietimo programas mokėsi 65384 asmenys, iš kurių 63195 asmenys gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją).

⁴⁸ Siekiant nustatyti rodiklio „Moksleivių, studentų, mokytojų, dėstytojų, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis“ pradinės situacijos reikšmę, tyrimo metu buvo atlikta BPD projektų vykdytojų apklausa. Apklausos rezultatai parodė, kad pagal BPD laikotarpiu sukurtas formaliojo švietimo programas projektų įgyvendinimo metu iš viso mokėsi 38819 asmenų, iš kurių valstybės pripažįstamą kvalifikaciją gavo 11028 asmenys, t. y. 28,4 proc. Toks mažas valstybės pripažįstamą kvalifikaciją gavusių skaičius aiškinamas tuo, kad BPD laikotarpiu pagrindinės intervencijos buvo nukreiptos į formaliojo švietimo programų kūrimą, o vykdant projektus dažniausiai buvo finansuojamos ne visos formaliojo švietimo programos, o tik tam tikros jos dalies įgyvendinimas (su sąlyga, kad bus užtikrintas tolesnis sukurtos programos įgyvendinimas ne BPD projektų lėšomis). Taigi BPD projektų vykdytojų metu projektų dalyviams daugeliu atvejų dar nebuvo išduoti valstybės pripažįstamą kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai.

⁴⁹ Pagal 2 uždavinio priemones pasiekta 96,27 proc. (pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi 45959 asmenys, iš kurių 44243 asmenys gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus). Nors reikšmė mažesnė, nei praėjusių metų, ji vis tiek yra didesnė, nei buvo planuota, t. y. baigusių mokymus asmenų procentas aukštas.

- švietimo pagalbos specialistai	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	34	129		129
	Tikslas										130
	Pradinis taškas	62									
Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurio:	Pasiekimas	0	0	310	5375	10979	18287	33240	42503		42503
	Tikslas										28800
	Pradinis taškas	928									
- socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys	Pasiekimas	0	0	0	389	389	2367	6822	8992		8992⁵⁰
	Tikslas										8800
	Pradinis taškas	528									
- švietimo pagalbos specialistai	Pasiekimas	0	0	310	4986	10590	15920	26418	33511		33511 ⁵¹
	Tikslas										20000
	Pradinis taškas	400									
Rezultato rodikliai											
Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	99,28	99,64	99,67		99,67⁵²
	Tikslas										80
	Pradinis taškas	35									

⁵⁰ Šio rodiklio siekia 2 ir 3 uždavinių priemonės: pagal 2 uždavinio priemones pasiekta 6005 asmenys; pagal 3 uždavinio priemones – 2987 asmenys; iš viso pagal 2 ir 3 uždavinių priemones – 8992 asmenys.

⁵¹ Šio rodiklio siekia 2 ir 3 uždavinių priemonės: pagal 2 uždavinio priemones pasiekta 2589 asmenys; pagal 3 uždavinio priemones – 30922 asmenys; iš viso pagal 2 ir 3 uždavinių priemones – 33511 asmenys.

⁵² Šis rodiklis siekiamas pagal 3 uždavinio priemones, buvo apmokyta 4884 asmenų, iš jų 4868 asmenys baigė mokymus, taigi 99,67 proc. asmenų gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją).

Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	100	98,45	98,87	95,77	99,93	99,94		99,94⁵³
	Tikslas										90
	Pradinis taškas	68,2									

⁵³ Šio rodiklio siekia 2 ir 3 uždavinių priemonės: pagal 2 uždavinio priemones pasiekta 99,98proc. (mokėsi 6297 asmenys, pažymėjimus gavo 6296 asmenys); pagal 3 uždavinio priemones pasiekta 99,79 proc. (mokėsi 6577 asmenys, pažymėjimus gavo 6563 asmenys); iš viso pagal 2 ir 3 uždavinių priemones – 99,94 proc. (mokėsi 12874 asmenys, pažymėjimus gavo 12859 asmenys).

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

22 lentelė. 2 prioriteto finansinė pažanga pagal uždavinius (eurais)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytų lėšų suma				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	41.974.241,85	35.584.522,88	5.937.051,80	452.667,17	38.422.089,00	32.606.426,47	5.373.757,64	441.904,89
2 uždavinys	169.100.125,06	142.779.563,57	20.364.441,12	5.956.120,37	149.590.608,93	126.260.553,06	18.022.958,16	5.307.097,71
3 uždavinys	52.056.662,50	44.248.161,51	7.607.770,02	200.730,97	46.632.021,22	39.637.216,38	6.816.212,01	178.592,83
Iš viso:	263.131.029,41	222.612.247,96	33.909.262,94	6.609.518,51	234.644.719,15	198.504.195,91	30.212.927,81	5.927.595,43

C DALIS: PARAMA PAGAL TIKSLINES GRUPES

23 lentelė. Informacija apie projektų dalyvius (už 2014 metus)

Projektų dalyvių įvertinimo parametras	Projektų dalyvių skaičius					
	Asmenų, pradėjusių dalyvauti projektu veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, kurie pradėjo dalyvauti projektu veiklose praeitą (-us) ataskaitinį (-ius) laikotarpį (-ius) ir tęsia arba baigė dalyvavimą projektu veiklose ši ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, baigusiu dalyvauti projektu veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius	
	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai
1	2	3	4	5	6	7
Bendras projektų dalyvių skaičius	40.319	15.455	35.940	7.367	44.868	17.042
Projektų dalyvių suskirstymas pagal amžių						
Vaikai iki 14 m.	2.754	2.724	521	621	2.989	2.863
Jauni žmonės (15-24 m.)	10.942	7.524	3.619	3.164	12.117	8.443
Vidutinio amžiaus žmonės (25–44 m.)	12.319	3.061	14.641	1.790	13.706	3.379
Vidutinio amžiaus žmonės (45–54 m.)	8.784	1.150	11.763	1.053	10.124	1.252
Vyresnio amžiaus žmonės (55-64 m.)	4.760	809	5.021	659	5.077	898
Vyresni nei 65 m. žmonės	760	187	375	80	855	207
Projektų dalyvių suskirstymas pagal statusą darbo rinkoje						
Dirbantys asmenys (bendras dirbančių asmenų skaičius, įskaitant savarankiškai dirbančiuosius),	25.420	5.009	32.086	3.778	28.657	5.629
iš jų savarankiškai dirbantys	1.223	695	1.904	537	1.493	870
Bedarbiai (bendras bedarbių skaičius, įskaitant ilgalaikius bedarbius),	2.506	1.435	121	93	2.199	1.281
iš jų – ilgalaikiai bedarbiai	1.016	516	80	31	953	477
Ekonomiškai neaktyvūs asmenys (bendras ekonomiškai neaktyvių asmenų skaičius, įskaitant studijuojančius, besimokančius ar išėjusius į pensiją, nutraukusius verslą, visiškai neįgalius asmenis, dirbančius namų ūkyje ar kt.),	12.393	9.011	3.733	3.496	14.012	10.132
iš jų – ekonomiškai neaktyvūs asmenys, kurie studijuoja ar mokosi	9.250	7.285	4.503	4.053	10.796	8.416
Projektų dalyvių suskirstymas pagal pažeidžiamas grupes, laikantis nacionalinių taisyklių						
Mažumos	897	341	1.568	209	976	365
Migrantai	26	32	34	15	22	39
Neįgalieji	464	356	221	133	492	353
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	8	118	3	12	7	122
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	8	24	3	6	9	24
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	1.632	918	260	106	1.706	903

Asmenys, nepriklausantys socialinės atskirties ir socialinės rizikos grupėms	37.331	13.703	33.859	7.011	41.738	15.276
Projektų dalyvių suskirstymas pagal turimą išsilavinimą						
Aukštasis mokslas (pagrindinės, vientisosios, specialios profesinės, magistratūros, doktorantūros, meno aspirantūros, rezidentūros studijos) (ISCED 5 ir 6 lygiai)	25.969	4.620	31.670	3.931	29.005	5.092
Aukštojo mokslo laipsnio nesuteikiantis išsilavinimas baigus vidurinę mokyklą (4 pakopos profesinis mokymas) (ISCED 4 lygis)	2.189	1.258	856	608	2.523	1.534
Aukštesnysis vidurinis (antros ir trečios pakopos profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 3 lygis)	6.441	3.926	1.172	861	7.414	4.775
Pradinis ar žemesnysis vidurinis (pagrindinis ar pirmos pakopos pagrindinis profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 1 ir 2 lygiai)	4.638	4.621	1.505	1.407	4.941	4.644
Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas (ISCED 0 lygis)	1.043	1.003	721	545	945	969
Asmenys, nepriklausantys nė vienai iš pirmiau nurodytų kategorijų	39	27	16	15	40	28

2014 m. 2 prioriteto lėšomis finansuojamų projektų veiklose pradėjusių dalyvauti dalyvių skaičius sumažėjo. 2014 m. projektų veiklose pradėjo dalyvauti 55774 asmenys, o 2013 m. – 90285 asmenys). Tai susiję su besibaigiančiu 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu ir tai, jog dauguma (74 proc.) projektų jau yra baigti įgyvendinti.

Į projektų veiklas 2014 m. didžiąja dalimi buvo įtraukti vidutinio amžiaus žmonės – 45,39 proc. (25–44 m. – 27,58 proc., 45–54 m. – 17,81 proc.). Taip pat didelę dalyvių grupę sudarė ir jauni žmonės (15–24 m.) – 33,11 proc. vidutinio ir vyresnio amžiaus grupių dalyviai – tai mokymosi visą gyvenimą administracijos darbuotojai, studentai, mokytojai, dėstytojai, švietimo pagalbos darbuotojai. Jaunimas – tai projektų veiklose dalyvaujantys pirmos ir antros studijų pakopų studentai, socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir / ar socialinę atskirtį patiriantys asmenys.

Toks dalyvių pasiskirstymas pagal projektuose dalyvaujančias tikslines grupes paaiškina ir projektų dalyvių pasiskirstymą pagal įgytą išsilavinimą. 54,8 proc. asmenų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, turi įgiję aukštąjį universitetinį ar kolegini išsilavinimą arba studijuoja pagal studijų programą, kurią baigus išduodamas atitinkamo išsilavinimo pagrindimo dokumentas (ISCED 5 ir 6 lygiai) ir 18,59 proc. asmenų, turi vidurinį išsilavinimą su arba be profesinės kvalifikacijos, baigus 2 ar 3 pakopos profesinio mokymo programą arba atitinkamus darbo rinkos mokymus, arba mokosi pagal šią mokymo programą (ISCED 3 lygis). Likusieji 2014 m. pradėjusių dalyvauti projektų veiklose pagal įgytą išsilavinimą pasiskirsto taip: 16,60 proc. asmenų turi įgiję pradinį arba pagrindinį išsilavinimą (su arba be profesinės kvalifikacijos, kuri įgyjama baigus 1 pakopos profesinio mokymo programą), arba mokosi pagal mokymo programą, kurią baigus išduodamas atitinkamo išsilavinimo pagrindimo dokumentas (ISCED 1 ir 2 lygiai); 6,18 proc. – 4 pakopos profesinio mokymo programą arba mokosi pagal šią mokymo programą vidurinį išsilavinimą ir profesinę kvalifikaciją baigus (ISCED 4 lygis); 3,67 proc. – yra baigę ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą (ISCED 0 lygis); 0,12 proc. – asmenų nurodomi, kaip nepriklausantys nė vienai iš pirmiau nurodytų išsilavinimo kategorijų (tai vaikai, nelankę ikimokyklinio ugdymo įstaigų). Tokį išsilavinimo lygį lemia 2 prioriteto specifiška, nes šiuo

prioritetu siekiama gerinti skirtingų (ikimokyklinio, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir orientavimo bei studijų) švietimo sistemų poreikius.

2014 m. dalyvių moterų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį nežymiai padidėjo: 2014 m. – moterų dalis sudarė 72,29 proc., o 2013 m. – 70,56 proc. Vaikų iki 14 m. amžiaus grupėje mergaičių ir berniukų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose, dalis yra panaši (atitinkamai 50,27 ir 49,73 proc.). Jaunų žmonių amžiaus grupėje (15–24 m.), kurią sudaro mokiniai ir studentai, projektų dalyvių moterų yra 59,25 proc. ir atitinkamai vyrų – 40,75 proc. Vidutinio ir vyresnio amžiaus dalyvių grupėse, kurias sudaro mokymosi visą gyvenimą administracijos darbuotojai, mokytojai, dėstytojai ir švietimo pagalbos darbuotojai, pradėjusių dalyvauti projektuose moterų dalis lyginant su 2013 m. beveik nepakito: 25–44 m. grupėje, 88,42 proc. 45–54 m. grupėje, 85,47 proc. 55–64 m. grupėje, 80,25 proc. vyresnių nei 65 m. amžiaus grupėje. Tokia didelė moterų dalis šiose amžiaus grupėse yra paaiškinama sektoriaus, kuriame dirba daugiau moterų, specifika.

Asmenys, nepriklausantys socialinės atskirties ir socialinės rizikos grupėms, sudarė 91,50 proc. nuo visų 2014 m. projektų veiklose pradėjusių dalyvauti tikslinių grupių. Lyginant su 2013 m., minėtų asmenų skaičius sumažėjo 0,85 proc. punktų. Likusieji dalyviai save priskyrė vienai iš pažeidžiamų grupių.

D DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

24 lentelė. 1 uždavinys: Tobulinti ir stiprinti mokymosi visą gyvenimą institucinę sistemą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurais)		34.532.600	35.584.522,88	<i>103,05 proc.</i>	32.606.426,47	<i>94,42 proc.</i>
PRODUKTO	Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius	50	135	<i>270,00 proc.</i>	0⁵⁴	<i>0 proc.</i>
	Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius	7850	16939	<i>215,78 proc.</i>	19439	<i>247,63 proc.</i>
	Pateiktų profesinio mokymo programų (ISCED 2-4 lygis), kurios buvo įvertintos išoriniu vertinimu, skaičius	90	90	<i>100 proc.</i>	0	<i>0 proc.</i>
	Švietimo institucijų, kurios diegia kokybės vadybos sistemas, skaičius ir dalis nuo visų švietimo institucijų, iš kurių:	100 (6,2 proc.)	116 (8,41 proc.)⁵⁵	–	101 (7,59 proc.)	–
	- profesinio mokymo institucijos	60 (65 proc.)	79 (87,78 proc.)⁵⁶	–	79 (87,78 proc.)	–

⁵⁴ 2014 m. pagal formaliojo švietimo programas (II pakopos studijos) mokėsi 73 asmenys. Pagal rodiklio skaičiavimo ir matavimo metodiką, šis pasiekimas galės būti užskaitytas tik tada, kai šie asmenys gaus pažymėjimą, patvirtinantį valstybės pripažįstamą kvalifikaciją.

⁵⁵ Švietimo institucijų, kurios diegia kokybės vadybos sistemas, dalis nuo visų švietimo institucijų skaičiuota vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis. 2010 m. Lietuvos Respublikoje veikė 1488 mokyklos, iš jų 21 numatyta diegti kokybės vadybos sistemas.

⁵⁶ Profesinio mokymo institucijų (ISCED 2-4), kurios diegia kokybės vadybos sistemas, dalis skaičiuota vadovaujantis Švietimo ir mokslo institucijų registru. 2011 m. Lietuvoje veikė 91 profesinė mokykla, iš jų 82 numatyta diegti kokybės vadybos sistemas. ŽIPVP rengimo etape procentas buvo skaičiuojamas pagal tuo metu veikiančių

	(ISCED 2-4 lygis)					
	- aukštosios mokyklos (ISCED 5-6 lygis)	40 (75 proc.)	37 (78,72 proc.)	-	22 (46,81 proc.)	-
REZULTATO	Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)	80	80	-	0⁵⁷	-
	Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis (proc.)	90	90,70	-	93,07	-
	Dalis mokinių, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programas (ISCED 2-4 lygis), kurios buvo įvertintos išoriniu vertinimu (proc.)	30	30	-	0	-

Vertinant 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą galima teigti, kad uždavinys įgyvendinimas sėkmingai: sutartyse suplanuota 103,05 proc. nuo ŽIPVP uždaviniui skirtų lėšų, o pagal sutarčių informaciją yra planuojama pasiekti (kai kuriais atvejais – viršyti) ŽIPVP nustatytas stebėsenos rodiklių siektinas reikšmes. Iki šio ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo panaudota 94,42 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Jau dabar yra pasiekti beveik visi ŽIPVP numatyti stebėsenos rodikliai.

Rodiklių pasiekimo tempai didesni nei lėšų panaudojimo tempai, nes produkto rodikliai, skaičiuojantys besimokiusius asmenis, skaičiuojami anksčiau, nei yra deklaruojamos su jais susijusios išlaidos, be to projektų veiklos apima ne vien mokymų, bet ir kitas veiklas. 2014 m. pagal formaliojo švietimo programas (II pakopos studijos) baigė mokyti 73 asmenys, tačiau pasiekta rezultato rodiklio reikšmė galės būti apskaičiuota ir užskaityta tik tada, kai šie asmenys, gaus pažymėjimą, patvirtinantį valstybės pripažįstamą kvalifikaciją. Remiantis sutarčių

profesinio mokymo institucijų skaičių. Tačiau optimizuojant profesinio mokymo įstaigų tinklą sumažėjo profesinio mokymo institucijų skaičius bei tęsiant profesinio mokymo įstaigų tinklo optimizavimo procesą, į projektus papildomai nebuvo įtraukta įstaigų. Dėl šios priežasties taip pat sumažėjo projektų sutartyse suplanuoti rodikliai (nuo 82 iki 79). Visi 10 kokybės vadybos sistemos projektai yra baigti įgyvendinti ir 79 profesinio mokymo institucijose yra įdiegtos kokybės vadybos sistemos (iš 90 veikiančių profesinio mokymo įstaigų).

⁵⁷ 2014 m. pagal formaliojo švietimo programas (II pakopos studijos) baigė mokyti 73 asmenys, tačiau pasiekta rezultato rodiklio reikšmė galės būti apskaičiuota ir užskaityta tik tada, kai šie asmenys, gaus pažymėjimą, patvirtinantį valstybės pripažįstamą kvalifikaciją.

duomenimis, planuojama pasiekti ŽIPVP nustatytą produkto rodiklio „**Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius**“ reikšmę. Taip pat numatoma pasiekti ir atitinkamo rezultato rodiklį „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)“ ŽIPVP nustatytą reikšmę.

Tačiau galima pastebėti, kad mokymai pagal neformaliojo švietimo programas dėl mažesnių finansinių išlaidų, mažesnio imlumo laikui bei efektyvumo (jie yra labiau koncentruoti ir gali būti lengviau pritaikomi specifiniams poreikiams) taikomi gerokai dažniau. Dėl didesnio tokių mokymų populiarumo ir atsižvelgiant į tai, kad dalis pagal formaliojo švietimo programas planuotų mokytis asmenų galėjo būti apmokyti neformaliojo būdu, rodiklio „**Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius**“ pasiekimai viršijami daugiau nei du kartus, lyginant su ŽIPVP nustatyta reikšme. Taip pat sėkmingai planuojama pasiekti ir atitinkamo rezultato rodiklio „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis (proc.)“ ŽIPVP nustatytą reikšmę. Vertinant nacionaliniu mastu pagal neformaliojo švietimo programas apmokyti mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai (19439 asmuo) sudarytų 0,66 proc. nuo bendro šalies gyventojų skaičiaus (2014 m. pradžios duomenys) ir 1,23 proc. nuo 25–64 metų šalies gyventojų skaičiaus (2014 m. duomenys).

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos produkto rodiklio „**Pateiktų profesinio mokymo programų (ISCED 2-4 lygis), kurios buvo įvertintos išoriniu vertinimu, skaičius**“ ir atitinkamo rezultato rodiklio „**Dalis mokinių, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programas (ISCED 2-4 lygis), kurios buvo įvertintos išoriniu vertinimu (proc.)**“ pasiekimai bus fiksuojami daug vėliau, nei bendras lėšų panaudojimo tempas. Šiuos rodiklius numatoma pasiekti įgyvendinant projektą, skirtą profesinio mokymo kokybės išorinio vertinimo vykdymui, kuris pradėtas įgyvendinti 2011 m. Pirmųjų pasiekimų tikėtasi 2013 m., tačiau projekto pagrindinių veiklų pradžia vėlavo dėl 2012 m. pasikeitusių Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų bei užsitęsusio ekspertų paslaugų pirkimo. Pasiekimai užfiksuoti 2014 m. pabaigoje (92 programų buvo įvertintos išoriniu vertinimu, 59,70 proc., kurie mokėsi pagal šias programas). Nors šie pasiekimai bus patvirtinti 2015 m. pradžioje, tačiau jau dabar matyti, kad bus pasiektos ŽIPVP ir sutartyse suplanuotos rodiklių reikšmės.

Remiantis sutarčių duomenimis, planuojama viršyti produkto rodiklio „**Švietimo institucijų, kurios diegia kokybės vadybos sistemas, skaičius ir dalis nuo visų švietimo institucijų**“ reikšmę dėl didesnio profesinio mokymo įstaigų, kuriose diegiamos kokybės vadybos sistemos, skaičiaus nei buvo planuota ŽIPVP. Šiuo metu ŽIPVP nustatyta reikšmė jau yra pasiekta ir viršyta.

Svarbu pastebėti ir tai, kad rodikliai „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius“ ir „Mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius“ prisidės prie **strateginio konteksto rodiklio „25-64 metų gyventojų, per paskutines savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalis“**. 2014 m. šis rodiklis šiek tiek sumažėjo ir siekė 5 proc. (2013 m. siekė 5,7 proc. kaip ir 2011 m., tik 2012 m. buvo kiek sumažėjęs iki 5,2 proc.). Nors šio rodiklio pasiekimą įtakoja daug veiksnių (pavyzdžiui, mokymosi visą gyvenimą supratimas), tačiau be ES investicijų jis būtų dar mažesnis, nes rodiklis yra tiesiogiai priklausomas nuo projektų vykdymo intensyvumo.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra

Projekto pavadinimas: „Kokybės vadybos stiprinimas bendrojo lavinimo mokyklose (modelių sukūrimas)“

Projekto vertė: 2871,69 tūkst. eurų

Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga 2015 m. gegužės mėn. Projekto tikslas – stiprinti švietimo kokybės vadybą bendrojo lavinimo mokyklose. Projekto metu siekiama pritaikyti geriausią tarptautinę švietimo vadybos praktiką, kūrybiškai adaptuojant sėkmingiausias Europos ir pasaulio šalių švietimo vadybos inovacijas.

Remiantis Valstybinės švietimo strategijos, Penkioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatomis bei kitais Lietuvos švietimui svarbiais strateginiais dokumentais, švietimo kokybės užtikrinimas yra vienas aktualiausių uždavinių. Lemiamas švietimo kokybės veiksnys yra mokyklos darbas įskaitant jos vadybą. Projektu tęsiamos Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros 2008–2011 m. vykdytų mokyklos įsivertinimo bei konsultavimo projektų veiklos, diegiant anksčiau sukurtus produktus bei kuriant naujas kokybės užtikrinimo priemonės. Kokybės vadybos mokykloje stiprinimo veiklos apima visus švietimo valdymo lygmenis: nacionalinį, savivaldybės ir mokyklos. Projekto metu buvo stiprinami švietimo lygmenų specialistų gebėjimai, teikiama konsultacinė parama, sudaromos sąlygos naudotis sukurtais priemonėmis. Pagal neformaliojo švietimo programas kvalifikaciją projekto metu pakėlė 463 mokymosi visą gyvenimą sistemos administracijos darbuotojai vietoj numatytų 450 asmenų. Mokyklos save gali įsivertinti naudodamosi projekto metu sukurta IQES sistema (<https://iqesonline.lt/>).

25 lentelė. 2 uždavinys: Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP panas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurais)		140.132.626	142.779.563,57	<i>101,89 proc.</i>	126.260.553,06	<i>90,10 proc.</i>
PRODUKTO	Moksleivių, studentų, mokytojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurių:	40800	56187	<i>137,71 proc.</i>	65384	<i>160,25 proc.</i>
	- moksleiviai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas)	30000	40897	<i>136,32 proc.</i>	47007	<i>156,69 proc.</i>
	- studentai (aukštojo mokslo studijos)	10000	14538	<i>145,38 proc.</i>	17652	<i>176,52 proc.</i>
	- mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas)	800	752	<i>94 proc.</i>	725	<i>90,63 proc.</i>
	Mokytojų, dėstytojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, iš jų:	30000	43709	<i>145,70 proc.</i>	45959	<i>153,20 proc.</i>

	- mokytojai (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas)	25000	37715	<i>150,86 proc.</i>	39030	<i>156,12 proc.</i>
	- dėstytojai (aukštojo mokslo studijos)	5000	5994	<i>119,88 proc.</i>	6929	<i>138,58 proc.</i>
REZULTATO	Moksleivių, studentų, mokytojų, kurie gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)	80	85,69	-	96,65	-
	Moksleivių, studentų, mokytojų, dėstytojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis (proc.)	90	91,17	-	96,27	-

Vertinant 2 uždavinio įgyvendinimo pažangą galima teigti, kad uždavinys įgyvendinimas sėkmingai: sutartyse suplanuota 101,89 proc. nuo ŽIPVP uždaviniui skirtų lėšų, o pagal sutarčių informaciją yra planuojama pasiekti (ir daugeliu atvejų – viršyti) beveik visas ŽIPVP nustatytas siektinas stebėsenos rodiklių reikšmes.

Iki šio ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo panaudota 90,10 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Jau dabar yra pasiekti beveik visi ŽIPVP numatyti stebėsenos rodikliai. Rodiklių pasiekimo tempai didesni nei lėšų panaudojimo tempai, nes produkto rodikliai, skaičiuojantys besimokiusius asmenis, skaičiuojami anksčiau nei deklaruojamos su jais susijusios išlaidos, be to projektų veiklos apima ne vien mokymų, bet ir kitas veiklas. Remiantis sutarčių informacija ne visa apimtimi planuojama pasiekti rodiklį, skaičiuojantį mokytojus, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, kadangi dalis mokytojų bus apmokyti pagal neformaliojo švietimo programas.

Nacionaliniu mastu iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pagal formaliojo švietimo programas mokėsi mokiniai (47007) sudaro beveik 9,34 proc. nuo visų Lietuvos bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo mokinių skaičiaus (503165). Taip pat mokėsi 39755 bendrojo ugdymo bei profesinio mokymo mokytojai (pagal formaliojo švietimo programas mokėsi 725 mokytojai, pagal neformaliojo švietimo programas – 39030)), studijavo 17652 studentai, tai sudaro 11,89 proc. nuo bendro kolegijose ir universitetuose studijuojančių studentų skaičiaus (148473), taip pat pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi 6929 dėstytojai, kurie sudaro daugiau kaip 52,92 proc. visų Lietuvos dėstytojų (13093). Iš visų pagal formalias programas besimokiusių moksleivių, studentų, mokytojų 96,65 proc. gavo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, o pagal neformaliojo švietimo programas – 96,27 proc. gavo baigimo pažymėjimus.

Nagrinėjant uždavinio įgyvendinimo pažangą, reikėtų paminėti ir **papildomais** ŽIPVP priede priemonių įgyvendinimo stebėsenai nustatytais rodikliais fiksuojamus pasiekimus: iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos parengtos arba atnaujinta 380 studijų programų, parengta 20 jungtinių studijų programų, pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi 5195 suaugusieji, daugiau kaip **79715 mokinių mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas** (planuojama, kad iš viso mokysis 80930 mokinių), 679 dėstytojai dalyvavo stažuotėse (planuojama, kad bus suorganizuotos stažuotės 723 dėstytojams), išleisti 23 suaugusių mokymui(si) skirti leidiniai, parengta arba atnaujinta **12 studijas**

reglamentuojančių aprašų⁵⁸ (planuojama, kad iš viso bus parengti 52 aprašai), išbandyti 3 švietimo paslaugų teikimo modeliai, sukurti 3 eksperimentiniai alternatyvaus ugdymo modeliai, pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su 36 užsienyje veikiančiais liuanistikos (baltistikos) centrais.

Apibendrinant galima teigti, kad įgyvendinant šį uždavinį pasiekti rezultatai prisideda prie mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybės gerinimo: tobulinama mokytojų ir dėstytojų kvalifikacija, skiriama lėšų mokinių, studentų bei suaugusiųjų mokymui pagal atnaujintas, darbo rinkai labiau pritaikytas mokymo programas.

Taip pat svarbu pažymėti, kad įgyvendinant šį uždavinį pasiekti rodikliai, skaičiuojantys mokinius (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), mokytojus (bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas), studentus (aukštojo mokslo studijos) bei dėstytojus (aukštojo mokslo studijos) prisideda prie **strateginio konteksto rodiklio „Jaunimo švietimo pasiekimų lygis: bent vidurinę išsilavinimą (arba vidurinę išsilavinimą ir darbo rinkoje paklausia profesionalią kvalifikaciją) įgijusių 20–24 metų asmenų dalis“** pasiekimo (šis rodiklis nuo 2009 m. nuosekliai didėja: 2009 m. 8,6 proc., 2010 m. 87 proc., 2011 m. 87,7 proc., 2012 m. 89,3 proc., 2013 m. 90 proc., 2014 m. siekia 90 proc.). Mokytojų bei dėstytojų mokymas prie šio rodiklio prisideda netiesiogiai, kadangi tobulinant mokytojų bei dėstytojų kompetencijas gerinama mokymo paslaugų kokybė, užtikrinamas tinkamas jaunimo ugdymas. Dalis apmokytų mokinių bei studentų pateks į 20–24 m. amžiaus grupę ir tiesiogiai prisidės prie minėto strateginio konteksto rodiklio pokyčio.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Studijų kokybės vertinimo centras

Projekto pavadinimas: „Studijas reglamentuojančių aprašų sistemos plėtra (SKAR-2)“

Projekto vertė: 770,31 tūkst. eurų

Projektas „Studijas reglamentuojančių aprašų sistemos plėtra (SKAR-2)“ – 2009 – 2012 m. įgyvendinto projekto „Studijų pakopų aprašų ir studijų kryptių aprašų sandaros sukūrimas“ (SKAR-1), antrasis etapas. Projekto tikslas – parengti studijų programų rengimui ir tobulinimui skirtus studijų kryptių (kryptių grupių) aprašus ir apmokyti aukštųjų mokyklų programų rengėjus pagal šiuos aprašus rengti ir tobulinti studijų programas. Studijų krypties aprašas – kertinis dokumentas, kuriuo remiasi aukštosios mokyklos, rengdamos naujas arba tobulindamos jau esamas tam tikros studijų krypties programas. Jis teikia pagrindines nuorodas, kaip formuoti naujas arba tobulinti jau vykdomas studijų programas, parinkti studijų metodus. Projekto metu studijų kryptių aprašų 173 rengėjams (ekspertams, dėstytojams, darbdavių atstovams, studentams) organizuoti mokymai, kuriuose rengėjai įgijo specialiųjų įgūdžių ir būtinų žinių apie studijų aprašų metodiką, sandarą, rengimo principus. Taip pat bendradarbiaujant su aukštųjų mokyklų atstovais ir darbdaviais parengti 12 studijų kryptių aprašai (2 aprašai buvo parengti anksčiau įgyvendinant projektą SKAR-1) ir siekiant užtikrinti šių aprašų kokybę ir jų integravimą į Lietuvos studijas reglamentuojančių dokumentų sistemą bei aukštųjų mokyklų praktiką organizuojami vieši šių aprašų pristatymai ir aptarimai su akademinė bendruomene ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

⁵⁸ 2013 m. ataskaitoje buvo nurodyti 29 parengti arba atnaujinti studijas reglamentuojantys aprašai. 2014 m. buvo pakeista stebėsenos rodiklio „Parengti arba atnaujinti studijas reglamentuojantys aprašai“ skaičiavimo metodika ir šie rodikliai buvo užskaitomi iš naujo vadovaujantis patikslintu rodiklio aprašymu. Iki 2015 m. vidurio pagal naują skaičiavimo metodiką pasiekta rodiklio reikšmė – 40 parengti arba atnaujinti studijas reglamentuojantys aprašai.

Projekto metu pasiekti rezultatai skatina aukštąsias mokyklas aktyviau bendradarbiauti su darbdaviais ir tobulinti studijų programas atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius.

26 lentelė. 3 uždavinys: Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurais)		43.777.877	44.248.161,51	<i>101,07 proc.</i>	39.637.216,38	<i>90,54 proc.</i>
PRODUKTO	Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurio:	4630	5646	<i>121,94 proc.</i>	4884	<i>105,49 proc.</i>
	- socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys	4500	5512	<i>122,49 proc.</i>	4755	<i>105,67 proc.</i>
	- švietimo pagalbos specialistai	130	134	<i>103,08 proc.</i>	129	<i>99,23 proc.</i>
	Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurio:	28800	36447	<i>126,55 proc.</i>	42503	<i>147,58 proc.</i>
	-socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys	8800	10508	<i>119,41 proc.</i>	8992	<i>102,18 proc.</i>
	- švietimo pagalbos specialistai	20000	25939	<i>129,70 proc.</i>	33511	<i>167,56 proc.</i>
REZUL TATO	Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie gavo	80	81,44	-	99,67	-

	valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)					
	Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, dalis (proc.)	90	90,15	-	99,94	-

Vertinant 3 uždavinio įgyvendinimo pažangą bei sutartyse suplanuotas pasiekti rodiklių stebėsenos reikšmes ir numatytas lėšas, galima teigti, kad ŽIPVP planas iki laikotarpio pabaigos bus įvykdytas, o stebėsenos rodikliai pasiekti ir netgi viršyti. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos suplanuota nuo 101,07 proc. ŽIPVP uždaviniui skirtų lėšų, o pagal sutarčių informaciją yra planuojama pasiekti (ir daugeliu atvejų – viršyti) beveik visas ŽIPVP nustatytas siektinas stebėsenos rodiklių reikšmes.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo panaudota 90,54 proc. ŽIPVP uždaviniui skirtų lėšų. Pasiekta daugiau nei 100 proc. produkto rodiklio „**Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius**“ ŽIPVP nustatytos pasiekti reikšmės. Projektai, kuriuose siekiama produkto rodiklio „**Švietimo pagalbos specialistų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius**“, pradėti vykdyti 2011 m., todėl 2013 m. sulaukta dar tik pirmųjų rodiklio pasiekimų, bet 2014 m. pasiekimo lygis siekia daugiau nei 99 proc. Planuojama, kad įgyvendinus uždavinį bus pasiekti visi stebėsenos rodikliai.

Produkto rodiklio „**Socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir/arba socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir švietimo pagalbos darbuotojų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius**“ ŽIPVP nustatyta reikšmė yra pasiekta ir netgi viršyta. Į pastarąjį stebėsenos rodiklį įskaičiuojami pagal neformaliojo švietimo programas apmokyti socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys (pasiekta 102,18 proc. nuo ŽIPVP plano) ir švietimo pagalbos specialistai (pasiekta 167,56 proc. nuo ŽIPVP plano). Abiejų uždavinio rezultatų rodiklių pasiekimai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje viršijo ŽIPVP nustatytas pasiekti reikšmes. Tai parodo didelį organizuotų mokymų lankomumą ir sėkmingą mokymų baigimą⁵⁹.

Taip pat reikia paminėti ir kitus uždavinio pasiekimus, kurie fiksuojami remiantis **papildomai ŽIPVP priede priemonių įgyvendinimo stebėsenai nustatytais rodikliais**: iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi **7389 ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai** (planuota apmokyti iš viso daugiau kaip 6700 tokių pedagogų), parengtos **31 specialiosios mokymo**

⁵⁹ Taip pat paminėtina, kad nuo 2013 m. antros pusės ir 2014 m. pavasarį šio uždavinio projektams buvo skirta virš 1,6 mln. eurų papildomas finansavimas, tai taip pat turėjo įtakos didesnių rezultatų pasiekimui.

priemonės (planuojama parengti 36), 12671 **studentai dalyvavo ugdymo karjerai veiklose** (daugiau, nei buvo planuota), **163035⁶⁰ mokiniai taip pat dalyvavo ugdymo karjerai veiklose** (planuota, kad iš viso su karjeros galimybėmis bus supažindinti 88000 mokinių).

Analizuojant uždavinio įgyvendinimo pažangą, galima teigti, kad visi 3 uždavinio įgyvendinimo metu pasiekti rezultatai didina mokymosi visą gyvenimą prieinamumą.

Svarbu pažymėti, kad dalis pagal 3 uždavinį apmokytų asmenų pateks į 25–64 m. amžiaus grupę ir prisidės siekiant **strateginio konteksto rodiklio „25-64 metų gyventojų, per paskutines savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalis“**. 2014 m. šis rodiklis šiek tiek sumažėjo ir siekė 5 proc. (2013 m. siekė 5,7 proc. kaip ir 2011 m., tik 2012 m. buvo kiek sumažėjęs iki 5,2 proc.). Nors šio rodiklio pasiekimą įtakoja daug veiksnių (pavyzdžiui, mokymosi visą gyvenimą supratimas), tačiau be ES investicijų jis būtų dar mažesnis, nes rodiklis yra tiesiogiai priklausomas nuo projektų vykdymo intensyvumo. Remiantis sutarčių duomenimis, pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas buvo planuojama apmokyti 26073 švietimo pagalbos specialistus (šiuo metu jų yra apmokyta virš 33 tūkst.), kurių didžioji dalis, tikėtina, pateks į 25–64 metų amžiaus grupę, tai sudarytų 1,65 proc. nuo visų šalies 25–64 m. amžiaus grupės asmenų (2014 m. duomenys). Remiantis sutarčių duomenimis, taip pat buvo planuojama pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas apmokyti 16020 socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenis, o tai sudarytų 0,54 proc. nuo visų šalies gyventojų skaičiaus (2014 m. pradžios duomenys). Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos minėtuose mokymuose dalyvavo virš 13 tūkst. socialinę atskirtį patiriančių asmenų.

Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamo 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ antrasis ir trečiasis uždaviniai iš dalies prisideda prie ankstyvojo jaunų žmonių pasitraukimo iš švietimo sistemos mažinimo. Rodiklio „**Ankstyvojo pasitraukimo iš švietimo sistemos lygis: pagrindinį išsivavinimą turinčių ir toliau nesimokančių 18-24 metų asmenų dalis**“ (pradinė reikšmė 2005 m. 9,2 proc., nustatytas tikslas – ne daugiau kaip 9 proc.) reikšmė 2014 m. siekė 5,9 proc. Šio rodiklio reikšmė nuo 2005 m. gana nuosekliai mažėja: 2011 m. ji siekė 7,4 proc., 2012 m. – 6,5 proc., 2013 m. – 6,3 proc.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Šiaulių universitetas

Projekto pavadinimas: „Vaikų socializacijos centrų pedagogų bei kito personalo kompetencijų ugdymas ir ugdytinių elgesio korekcija (SOCPEDKOM)“.

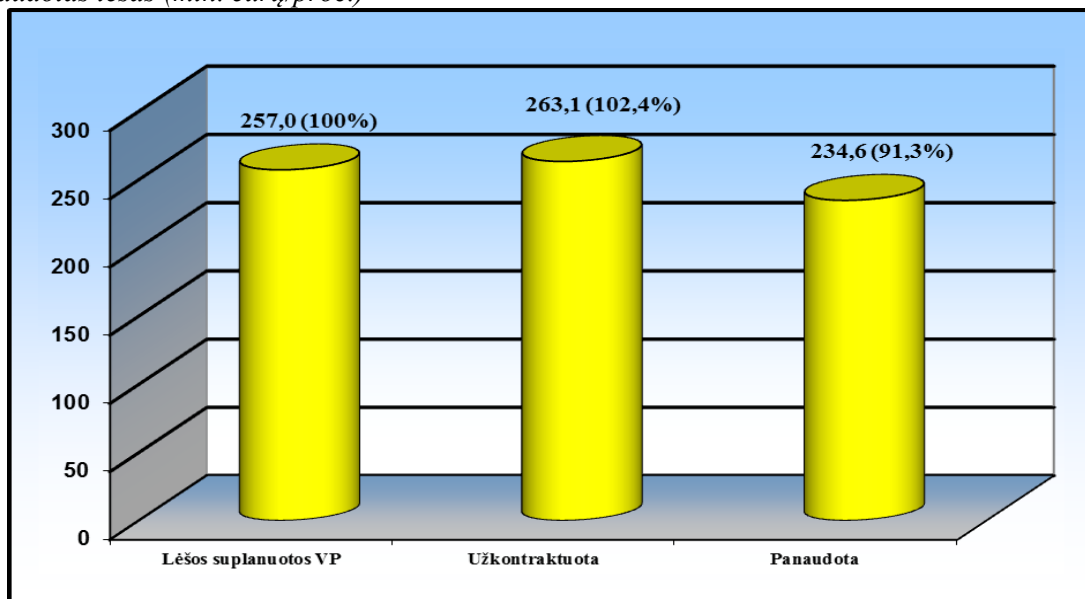
Projekto vertė: 166,31 tūkst. eurų

Projektas pabaigtas 2014 m. kovo mėn. Projekto tikslas – ugdyti vaikų ir jaunimo socializacijos centruose dirbančių pedagogų kompetencijas, keičiant šių specialistų požiūrį ir veiklą darbe su delinkventiškais vaikais (89 socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys mokėsi pagal neformaliojo mokymo programas). Projektu siekta pakeisti šiuo metu vaikų socializacijos centruose vyraujančią paradigmą į humanistinėmis nuostatomis grindžiamą filosofiją, kuri elgesio ir emocines problemas traktuoja kaip neįgalumą, reikalaujanti specialių ugdymo metodų ir socialinių paslaugų integracijos. Pokyčiai vykdyti kompleksiskai, t. y. parengiant ir išbandant konkrečią Lietuvos

⁶⁰ Rezultatų viršijimui įtakos turėjo papildomo finansavimo skyrimas (projektui Nr. VP1-2.3-ŠMM-01-V-01-001 buvo skirtas 0,72 mln. eurų papildomas finansavimas. O projektui Nr. VP1-2.3-ŠMM-01-V-01-002 buvo leista projekte panaudoti sutaupytus 1,4 mln. eurų mokinių profesiniam veiklinimui).

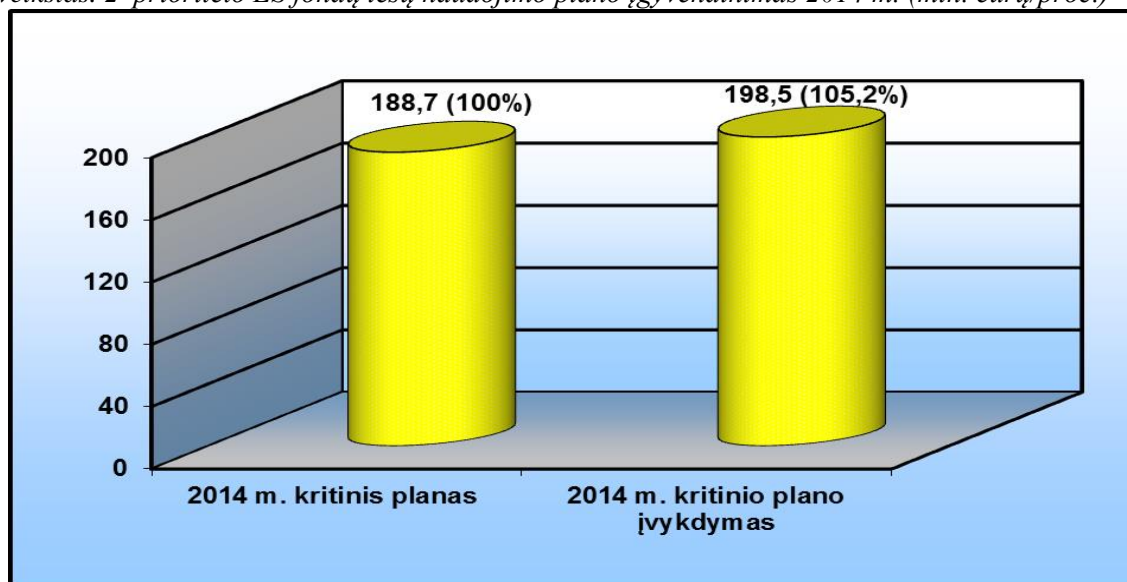
sąlygoms pritaikytą metodiką vaikų socializacijos centruose. Buvo kuriami ir realizuojami kvalifikacijos tobulinimo kursų ciklai mokytojams (auklėtojams) (apmokėti 115 asmenų), švietimo pagalbos specialistams (apmokėti 24 asmenys). Įsteigtame metodiniame centre Šiauliuose teikiamos psichologinės, socialinės pedagoginės konsultacijos, centro ugdytinių integracijos į visuomenę stebėseną, vertinimas ir koregavimas, įgyvendinamas mokytojų ir pagalbos specialistų kompetencijų tobulinimas. Projekto įgyvendinimo metu kompleksiskai tobulinta viso pedagoginio personalo kompetencijos, vykdytos centrų ugdytinių elgesio ir integracijos į visuomenę stebėseną, vertinimas ir koregavimas, vertinti vaikų socializacijos pokyčiai. Projekto metu taikant tiek inovatyvius mokymo(si) metodus kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, tiek individualių / grupinių konsultacijų metu, sudarytos sąlygos vaikų mokymo(si) ir socialinių įgūdžių formavimo problemų sprendimui, remiantis mokslininkų, praktikų, dirbančių ne tik Lietuvos, bet ir užsienio institucijose, tyrimais ir išvalgomis.

9 paveikslas. 2 prioriteto įgyvendinimas 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas (mln. eurų/proc.)

2 prioriteto įgyvendinimui iš viso skirta 257,0 mln. eurų. Iki 2014 m. pabaigos pasirašyta sutarčių už 263,1 mln. eurų, t. y. 102,4 proc. 2 prioritetui skirtos lėšų sumos. Iki 2014 m. pabaigos pripažinta deklaruotinomis Europos Komisijai – 234,6 mln. eurų, t. y. 91,3 proc. 2 prioritetui skirtos lėšų sumos. Prioritetas įgyvendinamas sėkmingai ir iki 2015 m. pabaigos planuojama panaudoti visas lėšas, skirtas prioriteto įgyvendinimui.

10 paveikslas. 2 prioriteto ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 110 patvirtintu ES fondų lėšų naudojimo planu, akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma 2013 m. šiam prioritetui buvo planuota 188,7 mln. eurų. 2014 m. pabaigoje pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal šį prioritetą sudarė 198,5 mln. eurų, t. y. 105,2 proc. planuotų pripažinti deklaruotinomis Europos Komisijai lėšų. Planas buvo įvykdytas.

Iki laikotarpio pabaigos planuojama panaudoti visas lėšas, skirtas prioriteto įgyvendinimui.

E DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

27 lentelė. Projekto dalyvių suskirstymas pagal tikslines grupes

Grupė	Tikslinės grupės atstovų (moterų, imigrantų, kt.) dalis (proc.) nuo visų asmenų, per ataskaitinį laikotarpį baigusių dalyvauti projektų veiklose
Moterys	72,47
Migrantai	0,10
Mažumos	2,17
Neįgalieji	1,36
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	0,20
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	0,04
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	4,21

1. Prioriteto įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, siekdama užtikrinti lygias vyrų ir moterų galimybes vykdant projektų veiklas, į bendruosius projektų atrankos kriterijus įtraukė reikalavimą dėl projektų atitikties lyčių lygybės ir nediskriminavimo principams. Vertinant paraiškas ir vykdant projektų įgyvendinimo stebėseną yra tikrinama, ar projektai neprieštaruoja lyčių lygybės ir nediskriminavimo principams, nepažeidžia LR lygių galimybių įstatymo bei LR moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo ir neriboja vienodų galimybių vyrams ir moterims dalyvauti projektuose ir naudotis projektų rezultatais.

Apibendrinant galima teigti, jog prioriteto įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui yra neutralus, nes specialių reikalavimų vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui nėra numatyta.

2. Veiksmai, kuriais skatinamas socialiai pažeidžiamų grupių užimtumas ir socialinė aprėptis

Galima išskirti dvi pagrindines 2 prioriteto priemones, kurios daro teigiamą poveikį socialiai pažeidžiamų grupių užimtumui ir socialinei aprėpti: „Švietimo paslaugų sistemos prieinamumo didinimas specialiųjų poreikių asmenims (mokiniais ir kt.) ir švietimo pagalbos specialistams“ ir „Studijų prieinamumo užtikrinimas specialiųjų poreikių turintiems studentams“. Pirmoje iš paminėtų priemonių finansuojamas specialiosios pedagoginės pagalbos paslaugų teikimas nedidelių, vidutinių, didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems asmenų grupėms pagal modifikuotas programas ir neformaliojo specialiųjų poreikių asmenų švietimo paslaugų teikimas. Finansuojamų veiklų tikslas – didinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kvalifikuotą švietimo pagalbą specialiųjų poreikių asmenims. Galimi pareiškėjai – bendrojo lavinimo mokyklos, partneriai: bendrojo lavinimo mokyklos, vaikų su negalia dienos socialinės globos centrai, vaikų dienos centrai, šeimos paramos centrai. Įgyvendinant šios priemonės projektus parengtos ir pritaikytos 36 mokymo priemonės skirtos specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams. 9666 specialiųjų poreikių asmenys (vaikai, mokiniai) mokėsi pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas. Taip pat siekiant plėtoti kokybišką mokymosi, psichologinę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą skirtą specialiųjų poreikių asmenims 31946 švietimo pagalbos specialistai patobulino ekspertinius gebėjimus, edukacines ir vadybines kompetencijas.

Antroje iš paminėtų priemonių finansuojamos su studijomis susijusių paslaugų, skirtų specialiesiems poreikiams tenkinti, teikimas, specialiųjų poreikių turintiems studentams. Finansuojamų veiklų tikslas – didinti studijų prieinamumą specialiųjų poreikių turintiems studentams Lietuvos aukštojo mokslo sistemoje, sukurti palankias studijų sąlygas užtikrinant

aukštosios mokyklos paslaugų kokybę, būtiną specialiųjų poreikių turinčių studentų studijoms. Pagal priemonę įgyvendinamas projektas „Studijų prieinamumo užtikrinimas specialiųjų poreikių turintiems studentams“ kaip pavyzdys pateikiamas žemiau.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Pasvalio r. Pumpėnų vidurinė mokykla.

Projekto pavadinimas: „Papildoma pagalba spec. poreikių vaikams Pasvalio rajone“.

Projekto vertė: 114,55 tūkst. eurų.

Projektas „Papildoma pagalba spec. poreikių vaikams Pasvalio rajone“ pabaigtas 2014 m. kovo mėn. Projekto tikslas – didinti švietimo paslaugų prieinamumą teikiant papildomą kvalifikuotą švietimo pagalbą specialiųjų poreikių asmenims. Projekto metu buvo teikiamos specialiosios pedagoginės pagalbos paslaugos bei neformaliojo specialiųjų poreikių asmenų švietimo paslaugos. Projekte dalyvaujančiose įstaigose yra 105 specialiųjų poreikių vaikai, kuriems pedagoginės psichologinės tarnybos (PPT) išvadose yra nurodyta modifikuoti bendrojo lavinimo programas. Dauguma mokinių turi kompleksinius sutrikimus ir jiems reikalinga papildoma individuali mokytojo pagalba mokantis: sprendžiant užduotis, įsisavinant medžiagą ir pan. Švietimo įstatymas teigia „Specialiųjų poreikių asmeniui švietimo prieinamumas užtikrinamas pritaikant mokyklos aplinką, teikiant psichologinę, specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą, aprūpinant ugdymui skirta kompensacine technika ir specialiosiomis mokymo priemonėmis, kitais įstatymų nustatytais būdais“. Papildoma pagalba, darydama poveikį asmens poreikiams, gali sustiprinti mokinio galias ir sudaryti sąlygas veiksmingai nagrinėti bendrąjį ugdymo turinį jo nepakeičiant. Todėl vienas iš projekto tikslų buvo gerinti formaliojo ugdymo kokybę bei prieinamumą. Kita projekto veikla – neformaliojo ugdymo proceso gerinimas. Žinotina, jog neformaliojo ugdymo tikslas yra formuoti asmenybę, pilnavertį visuomenės narį. Toks ugdymas padeda spręsti vaikų socialinės integracijos problemas, lavinti gebėjimą kritiškai mąstyti, orientuotis dinamiškoje visuomenėje, spręsti iškilusias problemas, valdyti emocijas ir kt. Žinant, kad mokyklos suolo nepakanka vaiko tobulėjimui, pareiškėjas su partneriais (Pasvalio rajono Pajiešmenių pagrindine mokykla ir Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija) patys vykdė mokykloje neformaliojo ugdymo veiklas.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Valstybinis studijų fondas

Projekto pavadinimas: „Studijų prieinamumo užtikrinimas specialiųjų poreikių turintiems studentams“

Projekto vertė: 5771,9 tūkst. eurų

Valstybinio studijų fondo projekto įgyvendinimo trukmė 44 mėn. Šiuo projektu yra užtikrinamas aukštojo mokslo prieinamumo ir studijų kokybės gerinimas specialiųjų poreikių turintiems studentams. Šiam tikslui pasiekti projekto vykdytojas sukuria palankias studijų sąlygas būtiną specialiųjų poreikių turintiems studentams. Kiekvieną mėnesį teikia finansinę pagalbą neįgaliesiems studentams, kuri naudojama pagal kiekvieno studento specialiuosius poreikius studijų prieinamumui didinti. Aukštosiose mokyklose sukuriama optimalios darbo vietos neįgalųjų studentų studijoms, pritaikoma fizinė ir informacinė aplinka. Šio projekto metu 1468 specialiųjų poreikių turintiems studentams buvo skirtos tikslinės išmokos. 36 Lietuvos aukštosiose mokyklose įrengtos specialiuosius poreikius tenkinančios studijų darbo vietos su specialia programine įranga (regos negalią turintiems studentams, neįgalųjų vežimėlių skirtų žaisti krepšinių ir šokti, aklujų riedulio kamuolių, Brailio rašto elektroninių įtaisų, stacionarių vaizdo didinimo priemonių, specializuotų molbertų ir kt.) ir specializuotais ergonominiais baldais (stalai, kėdės, klaviatūrų padėklai).

Taip pat projekte didelis dėmesys skiriamas švietimo pagalbos specialistų / darbuotojų kvalifikacijos kėlimui. Šiems specialistams organizuojami mokymai apie studijų proceso, ugdymo turinio individualizavimo galimybes, atsiskaitymo formų pritaikymą ugdant specialiųjų poreikių turinčius studentus. Planuojama, kad projekto metu bus apmokyta 90 švietimo pagalbos specialistų, kurie padės integruoti specialiųjų poreikių studentus į aukštąsias mokyklas.

3. Novatoriškos veiklos pristatymas

Viena iš dviejų prioriteto priemonių⁶¹, pasižyminčių novatoriškumu, yra priemonė „Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra“. Pagal šią priemonę įgyvendinami 9 projektai, skatinantys pilietinio ir tautinio ugdymo plėtrą įvairiuose švietimo lygmenyse, stiprinantys mokinių ir suaugusiųjų gebėjimus prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos poreikių, skatinant jų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime. Projektuose vykdomos veiklos, sudarančios galimybes jaunimui įgyti praktinių žinių ir gebėjimų, kurie vėliau galėtų padėti jiems įsitraukti į darbo rinką:

- jaunimo, įgijusio pagrindinį, vidurinį, pirminį profesinį, aukštesnįjį arba aukštąjį išsilavinimą ir nesimokančio pagal formaliojo švietimo programas bei nedirbančio, socialinių ir profesinių įgūdžių tobulinimas organizuojant savanoriškos veiklos praktikas;
- savanorystės programos ir mentorių parengimas, ir (arba) savanorių apmokymas;
- savanorystės skatinimo renginių ir / arba akcijų organizavimas;
- tarptautinių savanoriškos veiklos programų vykdymas;
- inovatyvaus verslo rėmimas;
- studentų bei dėstytojų verslumo gebėjimų skatinimas ir kt.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Šv. Ignaco Lojolos kolegija

Projekto pavadinimas: „Pažvelk į profesijos pasaulį kitaip“

Projekto vertė: 216751,62 eurų

Projektas „Pažvelk į profesijos pasaulį kitaip“ buvo pradėtas įgyvendinti 2013 m. gruodžio 31 d., projekto veiklą įgyvendinimo pabaiga – 2014 m. gruodžio mėn. Projekto tikslas – pilietinio ir tautinio ugdymo plėtra dalyvaujant neformaliojo švietimo programoje, kuri stiprina jaunimo gebėjimus prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos poreikių, skatina jų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime.. Projekto tikslinę auditoriją sudarė 501 jaunas asmuo, įgijęs pagrindinį, vidurinį, pirminį profesinį, aukštesnįjį arba aukštąjį išsilavinimą ir nesimokantis pagal formaliojo švietimo programas bei nedirbantis.

Projekto veiklos apėmė: savanorystės mokymo programos vykdymą, neformaliojo švietimo programą, kurios metu dalyvis įgijo bendrąsias ir specialiasias kompetencijas bei įgūdžius. Ši programa apėmė ir profesinio orientavimo veiklas, viešinimą ir gerosios patirties sklaidą. Šioms veikloms vykdyti buvo įkurtas Ateities profesijų centras, kuris ir ateityje užtikrins projekto tęstinumą.

Savanorystė – tai vienas iš jaunimo užimtumo ir savirealizacijos būdų socialinėje veikloje. Jaunimas, dalyvaudamas savanoriškoje veikloje, ne tik prasmingai praleidžia laisvalaikį, bet tokiu būdu neformaliai susipažįsta su nauja socialine realybe. Tokiu būdu vyksta socialinis ugdymas, kuris paspartina jaunimo integravimosi į kintančią sociokultūrinę aplinką bei jį supantį socialumą. Šiame projekte savanorystė siejama su profesiniu orientavimu, t. y. jaunas žmogus, dirbdamas su specialistu, savo bendraamžiui padeda atrasti profesiją, kurioje galėtų save realizuoti. Jaunimas vienas kitą motyvavo mokintis, dirbti, tobulėti.

⁶¹ Antroje priemonėje „Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas“ buvo įgyvendinti novatoriškumu pasižymintys projektai kuriuose taikant mokymosi metodų inovacijas ugdyti studentų verslumo gebėjimai ir kurtos inovatyvios įmonės. Šie projektai visi baigti įgyvendinti 2013 m., todėl 2014 m. ataskaitoje priemonė neaprašoma.

Projekto metu niekur nedirbantis ir nesimokantis jaunimas buvo aktyviai įtrauktas į savanorystės neformaliojo mokymo programos vykdymą: 42 asmenys išklausė 25 val. trukmės mokymo programą ir atliko 200 val. savanorystės praktikas. Kita projekto veikla – 32 val. išvykstamieji bendrųjų ir specialiųjų įgūdžių (kartu su profesiniu orientavimu) mokymai. Šių mokymų metu dalyviai buvo supažindinami su įvairiomis profesijomis, vyko individualios konsultacijos, grupiniai darbai, diskusijos apie pilietinį ir tautinį jaunimo ugdymą, dalyviai atliko įvairius integravimosi į darbo rinką praktinius užsiėmimus. Nuo projekto pradžios per dalyvių informavimą ir motyvavimą buvo atrinkta bei sudaryta 18 grupių, kurioms vyko išvykstamieji mokymai. Sėkmingai mokymus baigė 501 projekto dalyvis. Apie projekte vykdytus mokymus ir kitą viešinimo informaciją galima rasti <http://rinkisprofesija.lt/>.

4. Prioriteto įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Prioriteto įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai pagal šiuo metu vykdomus projektus yra teigiamas. 2014 m. buvo tęsiami projektai, kurie padeda įgyvendinti informacinės visuomenės plėtros principus. Projektuose buvo vykdomos tokios veiklos, kaip kompiuterinio raštingumo skatinimas, mokymo medžiagos perkėlimas į el. erdvę, interaktyvių el. mokymo(si) knygų ir vadovėlių rengimas, mokinių ir studentų registro kūrimas, taip pat vyksta kompiuterizuotų veiklos kokybės valdymo sistemos ir vidinės studijų kokybės vadybos sistemos kūrimas bei diegimas aukštosiose mokyklose, Lietuvos akademinių bibliotekų tinklo infrastruktūros integravimas į vieningą Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos (eLABa) informacinę sistemą.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Švietimo informacinių technologijų centras

Projekto pavadinimas: „Portalo „E. Mokykla“ plėtra“

Projekto vertė: 502,71 tūkst. eurų

Projekto „Portalo „E. Mokykla“ plėtra“ trukmė – 45 mėn. Projekto tikslas yra plėtoti skaitmeninio ugdymo turinio prieinamumą. Šio projekto metu yra siekiama pagerinti ugdymo turinio posistemės teikiamų paslaugų kokybę ir portalo pagalba tobulinti pedagogų kompetencijas. Projekto metu parengta analizė, kurioje išnagrinėti potencialių portalo vartotojų poreikiai ir jiems su šia veikla reikalingos kompetencijos, aptarta panašių portalų patirtis Lietuvoje ir kitose šalyse, nustatyti galimi informacinių sistemų (portalų) tarpusavio ryšiai. Vyksta portalo ugdymo turinio posistemės teikiamų paslaugų atnaujinimas, pakeičiant portalo teisinius dokumentus ir programinę įrangą bei papildant portalą naujais skaitmeniniais ištekliais ir (arba) jų aprašais. Taip pat vyksta mokymai mokytojams, suteikiantys jiems kompetencijas, reikalingas skaitmeninių išteklių paieškai, taikymui ir atrankai. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo apmokyti 3000 mokytojų.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Vilniaus universitetas.

Projekto pavadinimas: „eLABa integralių paslaugų sukūrimas ir plėtra“

Projekto vertė: 855,98 tūkst. eurų

Vilniaus universiteto projektas įgyvendintas per 31 mėn. Projekto tikslas – integruoti Lietuvos akademinių bibliotekų tinklo infrastruktūrą į vieningą Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos (eLABa) informacinę sistemą. Projekto metu parengta eLABa specifikacija, sukurta ir patobulinta eLABa programinė įranga ir el. objektų talpykla. Taip pat apmokyti 123 darbuotojai įkelti metaduomenis ir el. dokumentus į eLABa talpyklą ir dirbti su dokumentų sutapties nustatymo funkcija. Tokiu būdu sudarytos sąlygos Lietuvos mokslo institucijoms kaupti ir nuolatos saugoti el. mokslo dokumentus, veiksmingiau organizuoti studijų procesą aprūpinant dėstytojus ir studentus mokslui ir studijoms reikalinga informacija elektroninėje erdvėje. Taip pat Projekto metu išplėta

Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos (eLABa) informacinė sistema sudaro didesnes galimybes – publikuoti mokslo rezultatus tarptautiniuose atviros prieigos šaltiniuose, o tai padeda Lietuvos aukštojo mokslo sistemai sparčiau įsitraukti į bendrą ES aukštojo mokslo erdvę, skatinant mokslinę komunikaciją tarpautinėje erdvėje.

5. Prioriteto įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

2014 m. 2 prioriteto lėšomis finansuojamų projektų naudą patyrė visi regionai. Didžioji dalis projektų tenka Vilniaus ir Kauno regionams, tačiau nedaug atsilieka ir Klaipėdos, Šiaulių bei Utenos regionai. Taip pat lyginant likusius regionus – Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus regionai gavo didesnę naudą nei Tauragės, Telšių regionai. Pagal 2 prioritetą taip pat įgyvendinami ir nacionaliniai projektai, kurių tikslas yra mažinti skirtumus tarp savivaldybių ir taip skatinti darnią regioninę plėtrą. Vienas tokių projektų yra žemiau aprašytas projektas „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra (IPUP)“.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras

Projekto pavadinimas: „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra (IPUP)“

Projekto vertė: 5407,98 tūkst. eurų

Iš visoje Lietuvoje vykdomų projektų, kurių naudą patiria regionai, galima išskirti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centro projektą „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra (IPUP)“. Šio projekto esmė – didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo (IPU) prieinamumą ir įvairovę, ypač kaimo gyvenamosiose vietovėse, mažinant socialinę atskirtį ir skirtumus tarp savivaldybių; užtikrinti lanksčias ir kokybiškas IPU paslaugas ir reikiamą švietimo pagalbą, atsižvelgiant į individualius vaikų ugdymosi poreikius.

Projektas vykdytas per 2014 m. siekiant plėtoti ikimokyklinio ugdymo infrastruktūrą ir paslaugų įvairovę, mažinti skirtumus tarp galimybių lankyti darželį mieste ir kaimo gyvenamosiose vietovėse, vykdomos projekto organizacinio komponento veiklos. Projekto metu apmokyti 3990 ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai, finansuoti 4328 IPU krepšeliai, parengtos rekomendacijos dėl ikimokyklinio ugdymo organizavimo įvairovės modeliavimo ir organizavimo modelių aprašai, atlikti 2 tyrimai, 2 filmai, parengtas ir 1000 vnt. tiražu išspausdintas leidinys apie gerąją ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo turinio diegimo patirtį, plėtojamas portalas www.ikimokyklinis.lt ir kt. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atsirado poreikis parengti metodines rekomendacijas apie IPU įstaigų edukacinių erdvių modernizavimą, skatinant Lietuvos vaikų darželius įgyvendinti inovatyvius IPU organizavimo modelius ir sudarant sąlygas šiuolaikinių IPU programų vykdymui (papildomai finansuojamos veiklos rezultatai padėtų savivaldybėms, steigiančioms naujas IPU grupes, priimti optimaliausius sprendimus dėl edukacinių erdvių pritaikymo vaikų ugdymosi poreikiams, nes steigėjams dažniausiai trūksta žinių ir supratimo apie tai, koks turėtų būti šiandieninis vaikų darželis ar vaikų darželio – priešmokyklinė – grupė įsteigta bendrojo ugdymo mokykloje).

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Lietuvos verslo kolegija

Projekto pavadinimas: „Neformaliu būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos parengimas ir įgyvendinimas Vakarų Lietuvos verslo kolegijoje bei partnerių įstaigose“

Projekto vertė: 265,11 tūkst. eurų

Lietuvos verslo kolegijos projektas įgyvendintas per 25 mėn. Lietuvos verslo kolegijos įgyvendintas projektas turėjo tiesioginės naudos Klaipėdos regionui. Lietuvos verslo kolegija

Projektą įgyvendino kartu su projekto partneriais iš kurių 4 aukštosios mokyklos veikiančios Klaipėdos regione (Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla; LCC tarptautinis universitetas; Žemaitijos kolegija; Klaipėdos valstybinė kolegija). Projekto metu šių aukštųjų mokyklų darbuotojams organizuoti pažintiniai vizitai užsienio socialinių partnerių organizacijose, kuriose buvo susipažinta su vykdoma kvalifikacijos pripažinimo ir vertinimo praktika. Taip pat Klaipėdoje organizuoti mokymai skirti ugdyti projekte dalyvaujančių aukštųjų mokyklų dėstytojų gebėjimus, kurie būtini vertinant asmenų neformaliuoju ir savaiminiu būdu įgytus mokymosi pasiekimus. Apmokius akademinį personalą šiuose aukštosiose mokyklose buvo parengtos ir įdiegtos neformaliuoju būdu įgytų (per darbo patirtį, mokymus darbo vietoje, parengiamuosius kursus privačiose organizacijose, seminaruose, mokantis savarankiškai, atliekant savanorišką darbą ar per veiklą bendruomenėje) kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarkos, pagal kurias 60 asmenų, siekė gauti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų pripažinimą.

Taigi 5 Klaipėdos regiono aukštosiose mokyklose įdiegus neformaliu būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemas sudarytos galimybės šiame regione asmenims kelti kvalifikaciją neformaliu būdu ir plėtoti tęstinį studijų procesą.

6. Prioriteto įgyvendinimo poveikis darniai plėtrai

2014 m. prioriteto įgyvendinimo poveikis darniai plėtrai pagal šiuo metu vykdomus 2 prioriteto projektus buvo netiesioginis. Tačiau dauguma švietimo ir mokslo sektoriuje įgyvendinamų priemonių skatina darnios plėtros principų įgyvendinimą, nes pagal Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją visuomenės švietimas ir mokslo plėtra yra darnaus vystymosi įgyvendinimo prioritetai. Be to, nors ir nebuvo nustatoma papildomų reikalavimų projektams prisidėti prie darnios plėtros principų įgyvendinimo, pagal patvirtintas priemones yra projektų, kurių veiklose yra numatyta daryti teigiamą poveikį atskiroms sritims.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija

Projekto pavadinimas: „Medienos ruošos įmonių specialistų kvalifikacijos tobulinimo sistemos, panaudojant Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos akademinis ir materialinius išteklius, rengimas“

Projekto vertė: 154,82 tūkst. eurų

Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos projektas įgyvendintas per 26 mėn. Projekto tikslas – parengti ir įgyvendinti miškininkystės įmonių specialistų kvalifikacijos tobulinimo programą. Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija projektą įgyvendino kartu su Lietuvos miško savininkų asociacijai priklausančiomis 29 įmonėmis. Medienos ruošos ir kitose miškininkystės sektoriaus įmonėse susiduriama su nepakankama darbuotojų kvalifikacija, nes jose dirba daug specialistų, kurie baigę įvairias aukštąsias mokyklas, bet neturi miškininkystės išsilavinimo, todėl specialistų kvalifikacijos stoka stabdo modernių miško darbo technologijų plėtrą.

Siekiant išspręsti šią problemą Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija bendradarbiaujant su partnerių atstovais parengė 1 miškininkystės specialistų kvalifikacijos tobulinimo programą sudarytą iš 11 studijų dalykų. Projekto įgyvendinimas turi teigiamą poveikį darnios ekonomikos plėtrai, nes projekto metu pagal šią parengtą kvalifikacijos tobulinimo programą 67 projekto partnerių darbuotojams organizuoti mokymai, ir šie specialistai patobulino kvalifikaciją miškininkystės srityje: plėtoti miško ūkio veiklą, gebėti integruoti modernias miško darbų technologijas, pagerinti atliekamų darbų kokybę, racionaliau naudoti miško išteklius, didinti medynų kirtimo atliekų panaudojimą energetikos reikmėms. Dėl to miškininkystės veikloje didėja darbo našumas, mažėja rankinio darbo poreikis. Teikiant didesnius menkavertės fitomasės kiekius energetikos reikmėms, gerėja miškų būklė, bei mažėja aplinkos tarša. Taip pat projekto metu

pasiekti rezultatai Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijai sudarė prielaidas išplėtoti konsultacinę veiklą, reguliariai organizuojant kvalifikacijos tobulinimo kursus miškininkystės sektoriaus darbuotojams.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras

Projekto pavadinimas: „Specialiųjų mokymo priemonių rengimas, II etapas“

Projekto vertė: 2040,43 tūkst. eurų.

Šio projekto trukmė – 39 mėn. Projekto tikslai – užtikrinti specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių ugdymo organizavimo veiksmingumą, tenkinant jų ugdymosi poreikius, sudaryti sąlygas specialiųjų mokymo priemonių ir pritaikytų specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams vadovėlių vertintojų bei švietimo pagalbos specialistų ir pedagogų, dirbančių su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais, kvalifikacijos tobulinimui.

Projekto tikslinės grupės – švietimo pagalbos specialistai (bendrojo lavinimo ir specialiųjų mokyklų mokytojai ir specialieji pedagogai, pedagoginių psichologinių tarnybų specialieji pedagogai, švietimo administracijos darbuotojai, švietimo ekspertai (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų specialistai), kiti švietimo srityje dirbantys aukštos kvalifikacijos specialistai) bei socialinės rizikos, specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties asmenys.

Ugdymo turinio išmokimą didžiaja dalimi lemia mokyklose turimos mokymo priemonės ir pedagogų kvalifikacija. Dėl mažų leidybos apimčių ir priemonių rengimo specifiškumo, specialiųjų mokymo priemonių rengimas ir leidyba kelia daug iššūkių ir yra finansiškai nepatrauklūs privatiems tiekėjams ir leidėjams. Projekto įgyvendinimo metu rengiamos ir pritaikomos specialiosios mokymo priemonės bei mokytojų knygos darbu su šiomis priemonėmis, tobulinama parengtų specialiųjų mokymo priemonių ir pritaikytų specialiųjų poreikių mokiniams vadovėlių vertintojų kvalifikacija. Projekto metu mokyklos aprūpinamos naujai parengtomis specialiosiomis mokymo priemonėmis, o pedagogai bei specialistai, teikiantys specialiąją pagalbą, tobulina savo kvalifikaciją specialiųjų mokymo priemonių naudojimo ugdant specialiųjų ugdymosi poreikių mokinius klausimais.

2013 m. lapkričio mėn. buvo skirtas papildomas finansavimas šiam projektui. Iki 2014 metų pabaigos pagal parengtas multifunkcinės istorijos ir geografijos specialiosias mokymo priemones mokėsi 73 specialiųjų poreikių asmenys. Taip pat parengtos 23 specialiosios mokymo priemonės (išleisti 18530 egz. ir 2 kompiuterinės mokymo priemonės, apmokyti 325 specialiųjų poreikių asmenys). 833 asmenys (švietimo pagalbos specialistai ir mokytojų) tobulino kvalifikaciją specialiųjų mokymo priemonių naudojimo srityje.

7. Tarpvalstybinės ir (arba) tarpregioninės veiklos pristatymas

2014 m. Tarptautinio pobūdžio veiklos vykdomos 2 prioriteto priemonėse „Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas“ ir „Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra“. Pagal priemonę „Studijų kokybės gerinimas, tarptautiškumo didinimas“ vykdomi projektai skirti užmegzti partnerystės ryšius su užsienio aukštosiomis mokyklomis kartu rengiant ir įgyvendinant jungtines programas, organizuojant dalį studijų bei studentų praktikas ir dėstytojų mobilumą bei stažuotes užsienyje. Pagal priemonę „Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra“ įgyvendinami projektai skirti didinti Lietuvos aukštojo mokslo tarptautiškumą, remti Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų mobilumą pagal ES aukštojo mokslo programas. Išskirtinę svarbą skatinant Lietuvos aukštojo mokslo tarptautiškumą turi projektai, skirti stiprinti lituanistikos (baltistikos) centrų veiklą užsienyje ir skatinti jų bendradarbiavimą su Lietuvos studijų institucijomis.

Dar viena 2 prioriteto priemonė, susijusi su tarptautinio pobūdžio veiklų įgyvendinimu projektuose yra skirta pradinių klasių pedagogų užsienio kalbų įgūdžių tobulinimui „Kalbų mokymo, verslumo ugdymo ir inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas“.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Vytauto Didžiojo universitetas.

Projekto pavadinimas: „Lituanistikos (baltistikos) centrų, lietuvių bendruomenių ir Lietuvos mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo stiprinimas“.

Projekto vertė: 849,31 tūkst. eurų

Kaip vieną iš priemonės „Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra“ gerosios praktikos pavyzdžių galima paminėti Vytauto Didžiojo universiteto įgyvendinamą projektą „Lituanistikos (baltistikos) centrų, lietuvių bendruomenių ir Lietuvos mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo stiprinimas“. Projektas įgyvendintas per 26 mėn. Projekto tikslas – stiprinti lituanistikos ir baltistikos centrų, geografiniu atžvilgiu esančių toli nuo Lietuvos ar Lietuvoje esančių lituanistikos mokslo institucijų, bei mokslininkų ir lietuvių bendruomenių komunikaciją, įgalinti didesnę tarptautinę bendradarbiavimą.

Vytauto Didžiojo universitetas su 10 užsienio šalyse (Latvijoje, Lenkijoje, Austrijoje, Škotijoje, Rusijoje, Australijoje) veikiančiais lituanistikos (baltistikos) centrais pasirašė bendradarbiavimo sutartis siekiant plėtoti bendrą Lietuvos mokslo ir studijų institucijų ir šių užsienio lituanistikos (baltistikos) centrų veiklą.

Projekto metu veiklos įgyvendinamos keliomis kryptimis. Visų pirma bendradarbiaujant su lituanistikos (baltistikos) centrais organizuoti 2 edukaciniai – kultūriniai renginiai Latvijoje ir Lenkijoje, kuriuose 199 dalyviams (dėstytojams ir studentams) buvo skaitomos paskaitos, organizuojamos diskusijos įvairiomis temomis: lietuvių kalbos, literatūros, etnologijos, istorijos, politologijos. Taip pat dalyvauta mokslinėje konferencijoje, kurių metu pristatytas baltistikos centrų bendradarbiavimo ryšiai su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis, pasidalyta baltistikos centrų gerąją patirtimi, ieškota naujų lituanistikos studijų, strategijų, metodų, darbo formų.

Kita projekto veiklų kryptis – studijų ir stovyklų organizavimas Lietuvoje. Projekto metu Vytauto Didžiojo universitete studijavo 7 ir praktikas atiko 5 studentai iš užsienio šalių baltistikos centrų. Studentai dalinių studijų ir praktikų metu turėjo galimybę ne tik įgyti profesinės praktikos įvairiose organizacijose ir intensyviai mokytis lietuvių kalbos, bet ir dalyvauti universiteto akademinėje ir kultūrinėje veikloje kartu su kitais studentais. Taip pat Lietuvoje įvykusiose 5 lietuvių kalbos ir etinės kultūros žiemos ir vasaros stovyklose dalyvavo 85 studentai iš užsienyje veikiančių baltistikos centrų.

Dar viena projekto metu įgyvendinama veikla – Lietuvos dėstytojų ir mokslininkų stažuočių ir kvalifikacijos kėlimo kursų organizavimas. Įvykdyti 33 Lietuvos dėstytojų vizitai į užsienio lituanistikos (baltistikos) centrus: skaitytos paskaitos lituanistinėmis temomis, įvykdytos studentų konsultacijos, atlikti išeivijos lietuvių kultūros, jų pasaulėžiūros, socialinės ir ekonominės padėties tyrimai. Skatinant baltistikos centrų dėstytojų akademinį mobilumą ir siekiant sudaryti galimybes jiems plėtoti mokslinius tyrimus į Lietuvą stažuotis ir kelti kvalifikaciją atvyko 47 užsienio lituanistikos (baltistikos) centrų dėstytojai ir mokslininkai, kurie atliko tyrimus, skaitė paskaitas, rinko lituanistinę metodinę medžiagą, konsultavosi su Lietuvos studijų ir mokslo institucijų dėstytojais ir mokslininkais.

Svarbu pažymėti, kad užsienyje veikiantiems lituanistikos (baltistikos) centrams ypač trūko šiuolaikiškai parengtos lietuvių kalbos mokymo metodinės medžiagos lituanistinėmis temomis, todėl įgyvendinant projektą baltistikos centrai buvo aprūpinti lietuviškomis jau anksčiau išleistomis mokslinėmis knygomis, vadovėliais taip pat buvo parengta ir išleista naujų 10 metodinių, mokymo, mokslo populiarinimo priemonių.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Vytauto Didžiojo universitetas.

Projekto pavadinimas: „Integruoto modelio, skirto užsienyje gyvenantiems bei iš užsienio atvykusiems lietuvių ir kitų šalių vaikų lituanistiniam ugdymui bei su jais dirbančių pedagogų ir specialistų kvalifikacijos tobulinimui, sukūrimas ir išbandymas (Lituanistinis modelis)“

Projekto vertė: 457,40 tūkst. eurų

Šio projekto trukmė – 36 mėn. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2015 m. sausio mėn. Projekto tikslas – sukurti ir išbandyti integruotą modelį, skirtą užsienyje gyvenančių ir iš užsienio atvykusių vaikų lituanistiniam ugdymui bei su jais dirbančių pedagogų kvalifikacijos tobulinimui. Projekto metu yra sukurtas integruotas lituanistinio ugdymo modelis, kuris aktualus ne tik Lietuvos, bet ir tarptautiniu mastu. Projekto metu sukurtais produktais (mokymo medžiaga, kvalifikacijos tobulinimo programomis, informacinėmis sistemomis) galės naudotis viso pasaulio lituanistinių mokyklų mokytojai. Ypatingas dėmesys skiriamas interaktyvaus mokymosi ir informacijos teikimo galimybių plėtrai: panaudojant jau sukurtas mokymo priemones ir medžiagą, bus sukurta lengvai prieinama šių priemonių sistema, kad dirbantieji lituanistinio švietimo srityje greitai ir lengvai galėtų panaudoti, pritaikyti ir dalintis turima patirtimi.

Projekte parengtas ir išbandytas lituanistinio ugdymo modelis užtikrins įvairių sričių institucijų (aukštojo mokslo, bendrojo lavinimo, verslo, administravimo) bendradarbiavimo tinklo plėtojimą, siekiant sukurti ir išbandyti inovatyvius ugdymo modulius, integruojant į socialinius tinklus mokymosi įrankius, skirtus mokiniams, mokytojams, kitiems suinteresuotiems lituanistiniu ugdymu asmenims: virtualią biblioteką, virtualią mokymosi aplinką (toliau – VMA).

Projekto metu pasiekti rezultatai: sukurtas Lituanistinio ugdymo modelis, sukurta metodinė informacinė lituanistinio ugdymo bazė, diegiama lituanistinio ugdymo informacinė sistema LUGIS (ją sudaro: informacinis portalas, skirtas pedagogams, tėvams, mokiniams; virtuali biblioteka ir virtuali mokymosi aplinka, veikianti moodle pagrindu), parengta 11 modulių aprašų kvalifikacijos tobulinimo programoms, mokytojų kvalifikacijos tobulinimo renginiuose dalyvavo 520 mokytojų (vietoj 275 numatytų), atlikta ir pateikta 1 lituanistinio modelio vertinimo ataskaita. Pateiktas 1 rekomendacijų modelio tobulinimui paketas.

8. Socialinė partnerystė

Netaikoma

9. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

10. Informacija apie kryžminį finansavimą

Pagal 2 prioritetą kryžminio finansavimo deklaruotinių išlaidų suma sudaro 3,58 mln. eurų, t.y. 1,53 proc. nuo visų 2 prioriteto deklaruotinių lėšų.

Kryžminio finansavimo lėšos naudojamos kompiuterinės ir organizacinės įrangos (mokymo priemonių (ypač profesinio rengimo centruose), mokymo įrangos, skirtos specialiųjų poreikių studentams studijų procese, įrangos, sudarančios sąlygas mokytis fizinę negalią turintiems mokiniams, kompiuterių, monitorių, spausdintuvų, kopijavimo, skenavimo aparatų, *multimedia* įrangos, specializuotos laboratorinės įrangos ir pan.) įsigijimui. Įsigyta įranga naudojama mokinių, studentų kompetencijų naudotis elektroniniais mokslo informacijos šaltiniais ugdymui, specializuotų mokymų, tarpinstitucinių seminarų, teminių konsultacijų, konferencijų organizavimui, internetinių svetainių, vidinių duomenų bazių kūrimui ir palaikymui.

3.2.2. Svarbiausios problemos, su kuriomis susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti

2014 m., kaip ir ankstesniais metais, įgyvendinant projektus susidurta su viešųjų pirkimų organizavimo sunkumais, projektų vykdytojų administracinių gebėjimų stoka, taip pat su problemomis, sąlygojamomis švietimo sistemos specifiškumu (projektų dalyvių – dėstytojų, mokytojų – užimtumas mokslo metų laikotarpiu, akademinės vasaros atostogos.). Šios aplinkybės paprastai kelia riziką, susijusią su projektų veiklų vėlavimu, suplanuotų stebėsenos rodiklių pasiekimu ir projektui skirtų lėšų panaudojimu. Tačiau šios problemos buvo sprendžiamos tokiais būdais: nuolatos vykdomas rizikingų projektų nustatymas, aiškinamos iškilusių problemų priežastys, esant poreikiui, organizuojami trišaliai susitikimai (projekto vykdytojas, įgyvendinančioji institucija, ministerija), kurių metu rizikingiems projektams nustatomi veiksmų planai iškilusioms problemoms spręsti. Taip pat projekto vykdytojams buvo rekomenduojama viešuosius pirkimus vykdyti per Centrinę pirkimų organizaciją. Tokie veiksmai padėjo užtikrinti sklandesnį projektų įgyvendinimą, sumažinti riziką dėl jų įgyvendinimo vėlavimo, lėšų nepanaudojimo laiku ir netinkamų išlaidų.

Kita išliekanti probleminė sritis – projektų įgyvendinimui skirto finansavimo lėšų sutaupymas. Esant pagrįstam poreikiui panaudoti projektuose sutaupytas lėšas tame pačiame projekte, ministerija svarsto tokį projektų poreikį ir apsisprendžia dėl sutaupytų lėšų panaudojimo tame pačiame projekte. Taip pat siekiant maksimalaus lėšų suplanavimo 2014 m. ministerija įvertinusi baigtų projektų sutaupytas lėšas ir įgyvendinamų projektų planuojamas sutaupyti lėšas prisiėmė papildomų įsipareigojimų ir skyrė papildomą finansavimą įgyvendinamiems projektams.

2014 m. itin aktualios buvo problemos, susijusios su jungtinių studijų programų rengimu ir įgyvendinimu. Projektų vykdytojams (Lietuvos aukštosioms mokykloms) buvo sudėtinga pasirinkti tinkamus užsienio šalių partnerius, atitinkančius Lietuvos teisės aktų reikalavimus. Dėl skirtingų šalių aukštojo mokslo sistemų nesuderinamumo užsitęsė jungtinių studijų programų akreditavimo procedūros ir dėl šios priežasties kai kuriuose projektuose jungtinių studijų programų įgyvendinimo laikotarpis trumpinamas nuo 4 iki 2 semestrų. Taip pat kai kuriuose vykdomose jungtinėse studijų programose studijuoja mažiau studentų, ypač II pakopos (magistrantūros) studijų programose, nes dauguma studijuojančių studentų yra dirbantys ir nepavyksta suderinti studijų ir darbo grafiko. Ministerija įvertinusi šiuose projektuose skirto finansavimo lėšų sutaupymą (dėl mažesnio nei buvo suplanuota priimtų studentų skaičiaus; trumpesnio studijų vykdymo laikotarpio projekto metu) ir atsižvelgdama kitose priemonėse vykdomų projektų lėšų poreikį skyrė papildomą finansavimą reikalingą sėkmingam veiklų įgyvendinimui. Taip pat Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija kartu su įgyvendinančiąja institucija atlieka jungtinių studijų programų projektų stebėseną: analizuojamos iškilusių problemų priežastys; organizuojami trišaliai pasitarimai; numatomos rizikų valdymo priemonės.

Aukščiau įvardintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos įgyvendinamos priemonės padeda užtikrinti veiksmingą rizikingų projektų valdymą, 2 prioritetui numatytų ES lėšų panaudojimą ir suplanuotų stebėsenos rodiklių pasiekimą.

3.3. 3 prioritetas „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“

3.3.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamo ŽIPVP 3 prioriteta „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ (toliau – 3 prioritetas), yra siekiama šių uždavinių:

1 uždavinys: tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą;

2 uždavinys: padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje.

3 prioriteto uždaviniai yra įgyvendinamai pagal 6 valstybės planavimo ir 4 konkurso būdu finansuojamas priemonės.

Siekiant minėtų uždavinių, iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 229 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, iš kurių baigta įgyvendinti 60 projektų.

Informacija apie 3 prioriteto įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis uždavinių lygmens fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

28 lentelė. 1 uždavinys: *Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą*

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Studentų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	0	321	555	605		605
	Tikslas										1000
	Pradinis taškas	907									
Mokslininkų ir kitų tyrėjų bei studentų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurių:	Pasiekimas	0	0	197	1097	3417	3993	5278	7424		7424
	Tikslas										6000
	Pradinis taškas	907									
- mokslininkai ir kiti tyrėjai	Pasiekimas	0	0	121	935	2877	3368	4384	5637		5637⁶²

⁶² Šio rodiklio siekia 1 ir 2 uždavinių priemonės: pagal 1 uždavinio priemones pasiekta 5423; pagal 2 uždavinio priemones – 214; iš viso pagal 1 ir 2 uždavinių priemones – 5637.

(išskyrus studentus)	Tikslas										5000
	Pradinis taškas	907									
- studentai	Pasiekimas	0	0	76	162	540	625	894	1787		1787
	Tikslas										1000
	Pradinis taškas	907									
Finansuotų subsidijų studentų, mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei-tiriamajai veiklai skaičius, iš kurių:	Pasiekimas	0	0	298	665	944	1533	2694	3068		3068
	Tikslas										2200
	Pradinis taškas	608									
- mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus)	Pasiekimas	0	0	0	0	21	398	705	1054		1054
	Tikslas										400
	Pradinis taškas	133									
- studentai	Pasiekimas	0	0	298	665	923	1135	1989	2014		2014
	Tikslas										1800
	Pradinis taškas	475									
Rezultato rodikliai											
Mokslininkų ir kitų tyrėjų bei studentų, kurie sėkmingai baigė formaliojo ir neformaliojo švietimo programas bei gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus ir/arba įgijo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	84	87,24	93,15	97,33	99,30	99,79		99,79 ⁶³
	Tikslas										85
	Pradinis taškas	63									

⁶³ Pagal 1 ir 2 uždavinio priemones pasiekta 99,79proc. (pagal 1 uždavinio priemones pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi 5456 mokslininkų ir kitų tyrėjų ir 1787 studentai, iš kurių neformaliojo švietimo pažymėjimus gavo atitinkamai 5411 ir 1815 asmenys; pagal 2 uždavinio priemones pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi 122 mokslininkų ir kitų tyrėjų, iš kurių 122 gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus; pagal 1 uždavinio priemones pagal formaliojo švietimo programas mokėsi 605 studentai, iš kurių visi įgijo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją).

29 lentelė. 2 uždavinys: Padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) skaičius:	Pasiekimas	0	0	0	51	231	596	1607	1998		1998
	Tikslas										464
	Pradinis taškas	83									
- viešajame sektoriuje	Pasiekimas	0	0	0	50	225	578	1589	1980		1980
	Tikslas										450
	Pradinis taškas	58									
- MVĮ	Pasiekimas	0	0	0	1	6	18	18	18		18
	Tikslas										14
	Pradinis taškas	25									
Rezultato rodikliai											
Dalys pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus), kurie ir toliau ten dirba po 6 mėnesių po projekto pabaigos (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	0	0,90		0,90⁶⁴
	Tikslas										35
	Pradinis taškas	54									

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

30 lentelė. 3 prioriteto finansinė pažanga (eurais)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytų lėšų suma				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos	Projekto vykdytojo ir	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos	Projekto vykdytojo ir

⁶⁴ Pagal 2 uždavinio priemonės pasiekta 0,90 proc. (pagal darbo sutartis įdarbinta mokslininkų ir kitų tyrėjų 1998 asmenys, iš kurių 18 asmenų toliau ten dirba praėjus 6 mėnesiams po projekto pabaigos).

			iš skiriamo finansavimo (BF)	partnerio (-ių) lėšų suma			iš skiriamo finansavimo (BF)	partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	131.730.748,08	112.117.299,61	18.709.608,51	903.839,96	107.555.158,50	90.443.241,69	16.320.595,41	791.321,40
2 uždavinys	8.537.659,03	6.599.420,00	998.890,80	939.348,23	7.119.625,91	5.598.289,93	873.694,76	647.641,22
Iš viso:	140.268.407,11	118.716.719,61	19.708.499,31	1.843.188,19	114.674.784,41	96.041.531,62	17.194.290,17	1.438.962,62

C DALIS: PARAMA PAGAL TIKSLINES GRUPES

31 lentelė. Informacija apie projektų dalyvius (už 2014 metus)

Projektų dalyvių įvertinimo parametras	Projektų dalyvių skaičius					
	Asmenų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, kurie pradėjo dalyvauti projektų veiklose praeitą (-us) ataskaitinį (-ius) laikotarpį (-ius) ir tęsia arba baigė dalyvavimą projektų veiklose šį ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, baigusiu dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius	
	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai
1	2	3	4	5	6	7
Bendras projektų dalyvių skaičius	1.676	903	2.046	1.423	2.546	1.491
Projektų dalyvių suskirstymas pagal amžių						
Vaikai iki 14 m.	9	7	0	0	9	7
Jauni žmonės (15-24 m.)	330	221	759	515	581	378
Vidutinio amžiaus žmonės (25–44 m.)	869	437	967	664	1.358	756
Vidutinio amžiaus žmonės (45–54 m.)	311	117	169	114	395	167
Vyresnio amžiaus žmonės (55-64 m.)	136	77	79	66	170	119
Vyresni nei 65 m. žmonės	21	44	72	64	33	64
Projektų dalyvių suskirstymas pagal statusą darbo rinkoje						
Dirbantys asmenys (bendras dirbančių asmenų skaičius, įskaitant savarankiškai dirbančiuosius), iš jų savarankiškai dirbantys	1.363	694	1.287	844	2.015	1.146
Bedarbiai (bendras bedarbių skaičius, įskaitant ilgalaikius bedarbius), iš jų – ilgalaikiai bedarbiai	0	0	4	0	0	0
Ekonomiškai neaktyvūs asmenys (bendras ekonomiškai neaktyvių asmenų skaičius, įskaitant studijuojančius, besimokančius ar išėjusius į pensiją, nutraukusius verslą, visiškai neįgalius asmenis, dirbančius namų ūkyje ar kt.), iš jų – ekonomiškai neaktyvūs asmenys, kurie studijuoja ar mokosi	313	209	755	579	531	345
	312	205	750	583	526	341
Projektų dalyvių suskirstymas pagal pažeidžiamas grupes, laikantis nacionalinių taisyklių						
Mažumos	21	12	35	27	41	34
Migrantai	2	6	2	2	3	8
Neįgalieji	6	3	1	1	7	4
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	0	0	0	0	0	0
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	0	0	0	0	0	0
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	6	5	11	6	17	11

Asmenys, nepriklausantys socialinės atskirties ir socialinės rizikos grupėms	1.642	878	1.998	1.387	2.478	1.435
Projektų dalyvių suskirstymas pagal turimą išsilavinimą						
Aukštasis mokslas (pagrindinės, vientisosios, specialios profesinės, magistratūros, doktorantūros, meno aspirantūros, rezidentūros studijos) (ISCED 5 ir 6 lygiai)	1.480	762	1.705	1.121	2.302	1.300
Aukštojo mokslo laipsnio nesuteikiantis išsilavinimas baigus vidurinę mokyklą (4 pakopos profesinis mokymas) (ISCED 4 lygis)	8	3	0	0	7	3
Aukštesnysis vidurinis (antros ir trečios pakopos profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 3 lygis)	139	108	341	302	191	161
Pradinis ar žemesnysis vidurinis (pagrindinis ar pirmos pakopos pagrindinis profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 1 ir 2 lygiai)	49	29	0	0	46	27
Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas (ISCED 0 lygis)	0	0	0	0	0	0
Asmenys, nepriklausantys nė vienai iš pirmiau nurodytų kategorijų	0	1	0	0	0	0

Per ataskaitinį laikotarpį 3 prioriteto lėšomis finansuojamų projektų veiklose pradėjo dalyvauti 2579 asmenys.

50,64 proc. visų 2014 m. pradėjusių veiklose dalyvauti asmenų sudaro vidutinio amžiaus žmonės (25–44 m.). Kiti pradėję dalyvauti projektų veiklose asmenys pagal amžių pasiskirsto taip: 21,37 proc. – 15–24 m., 16,60 proc. – 45–54 m., 8,26 proc. – 55–64 m., 2,52 proc. – vyresni nei 65 m., likę 0,62 proc. – jaunesni nei 14 m. Jaunų žmonių amžiaus grupė – tai moksleiviai, pirmos ir antros studijų pakopų studentai (į projektų veiklas įtraukiamų moksleivių tarpą taip pat įeina ir asmenys iki 14 m.). Vidutinio ir vyresnio amžiaus dalyvių grupes sudaro trečios studijų pakopos studentai, mokslininkai, kiti tyrėjai, mokslo ir studijų, ekspertinių ir koordinavimo institucijų ekspertai, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros tematinų tinklų mokslininkų asociacijų ir jų narių darbuotojai.

86,93 proc. 2014 m. pradėjusių veiklose dalyvauti asmenų yra įgiję aukštąjį universitetinį ar koleginiį išsilavinimą (arba mokslo laipsnį) arba studijuoja pagal studijų programą, kurią baigus išduodamas atitinkamo išsilavinimo pagrindimo dokumentas. Aukštą išsilavinimo lygį lemia 3 prioriteto specifika: siekiama didinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srities žmogiškųjų išteklių gebėjimus, tobulinant doktorantų, mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, finansuoti subsidijas studentų mokslo-tiriamajai veiklai.

Lyginant su ankstesnių ataskaitinių metų duomenimis, 2014 m. moterys sudarė kiek didesnę dalį asmenų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose – 64,99 proc. (2013 m. – 56,58 proc.). Jaunų žmonių amžiaus grupėje (15–24 m.), kurią sudaro mokiniai ir studentai, moterų dalyvavo 59,89 proc., vidutinio ir vyresnio amžiaus pradėjusių veiklose dalyvauti asmenų grupėse, kurias sudaro mokytojai, mokslininkai, kiti tyrėjai, mokslo ir studijų, ekspertinių ir koordinavimo institucijų ekspertai, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros tematinų tinklų mokslininkų asociacijų ir jų narių darbuotojai, moterų dalis pasiskirsto taip: 66,54 proc. – 25–44 m. grupėje, 72,66 proc. – 45–54 m. grupėje, 63,85 proc. – 55–64 m. grupėje, 32,31 proc. – vyresnių nei 65 m. amžiaus grupėje.

D DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

32 lentelė. 1 uždavinys: Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
	ES lėšos (eurais)	109.444.469	112.117.299,61	<i>102,44 proc.</i>	90.443.241,69	<i>82,64 proc.</i>
PRODUKTO	Studentų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius	1000	1130	<i>113,00 proc.</i>	605	<i>60,50 proc.</i>
	Mokslininkų ir kitų tyrėjų bei studentų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, iš kurių:	6000	7063	<i>117,72 proc.</i>	7424	<i>123,73 proc.</i>
	- mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus)	5000	5453	<i>109,06 proc.</i>	5637	<i>112,74 proc.</i>
	- studentai	1000	1610	<i>161,00 proc.</i>	1787	<i>178,70 proc.</i>
	Finansuotų subsidijų studentų, mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei-tiriamajai veiklai skaičius, iš kurių:	2200	3949	<i>179,50 proc.</i>	3068	<i>139,45 proc.</i>
	- mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus)	400	1422	<i>355,50 proc.</i>	1054	<i>263,50 proc.</i>
	- studentai	1800	2527	<i>140,39 proc.</i>	2014	<i>111,89 proc.</i>
REZULTATO	Mokslininkų ir kitų tyrėjų bei studentų, kurie sėkmingai baigė formaliojo ir neformaliojo švietimo programas bei gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus ir/arba įgijo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)	85	85	-	99,79	-

Analizuojant 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą ir lyginant projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotas pasiekti rodiklių reikšmes su projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytais lėšomis (102,44 proc. nuo ŽIPVP numatyto plano) galima teigti, kad uždavinys bus įgyvendintas sėkmingai, visi rodikliai bus pasiekti ir viršys planą.

Iki šio ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo panaudota 82,64 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Kalbant apie rodiklius, pasiekta 60,5 proc. rodiklio „**Studentų, kurie mokėsi pagal formaliojo švietimo programas, skaičius**“ ŽIPVP nustatytos siektinos reikšmės (suplanuota 1000, o pasiekta 605); daugiau kaip 123 proc. rodiklio „**Mokslininkų ir kitų tyrėjų bei studentų, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius**“ ŽIPVP nustatytos siektinos reikšmės (suplanuota 6000, o pasiekta 7424) ir jau daugiau kaip 139 proc. produkto rodiklio „**Finansuotų subsidijų studentų, mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei-tiriamajai veiklai skaičius**“ (suplanuota 2200, o pasiekta 3068). Finansuotų subsidijų skaičius viršija lėšų panaudojimo tempus dėl rodiklio skaičiavimo specifikos: rodiklis įskaitomas prieš prasidedant realioms mokslinėms veikloms, t.y. fiksuojama proceso pradžia, o ne pabaiga. Rodiklio, skaičiuojančio mokslininkus ir kitus tyrėjus bei studentus, kurie mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas, pasiekimo tempas taip pat didesnis nei lėšų panaudojimo. Neformaliojo švietimo populiarumui įtakos turi tai, kad jis yra vykdomas lankstesnėmis formomis, taip pat yra mažiau imlus laikui ir labiau koncentruotas, taip pat vykdomų mokymų temos yra itin aktualios dabartiniame Lietuvos mokslo srities kontekste.

Pasiekta 99,79 proc. rezultato rodiklio „**Mokslininkų ir kitų tyrėjų bei studentų, kurie sėkmingai baigė formaliojo ir neformaliojo švietimo programas bei gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus ir/arba įgijo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, dalis (proc.)**“, kuris siekiamas įgyvendinant 1 ir 2 uždavinio lėšomis finansuojamus projektus: įgyvendinant 1 uždavinį pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi 5637 mokslininkai ir kiti tyrėjai ir 1787 studentai, iš kurių neformaliojo švietimo pažymėjimus gavo atitinkamai 5411 ir 1815 asmenys; įgyvendinant 2 uždavinį pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi 122 mokslininkų ir kitų tyrėjų, iš kurių 122 gavo neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus; įgyvendinant 1 uždavinį pagal formaliojo švietimo programas mokėsi 605 studentai, iš kurių visi įgijo valstybės pripažįstamą kvalifikaciją.

Analizuojant 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą, galima paminėti ŽIPVP priede priemonių įgyvendinimo stebėsenai nustatytų papildomų rodiklių pasiekimus: iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos įvykdytos **1774 mokslinės stažuotės ir praktikos** (pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis numatyta įvykdyti apie 2614), suorganizuoti **877 trumpalaikiai moksliniai vizitai** (pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis numatyta 998), paskelbti **149 moksliniai straipsniai** (pagal projektų finansavimo ir administravimo sutartis numatyta 267), mokėsi **184 mokslo ir studijų, ekspertinių ir koordinavimo institucijų ekspertai ir darbuotojai** (pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis numatyta 105), taip pat **676 mokslininkų ir kitų tyrėjų organizacijų, mokslo ir studijų institucijų, asociacijų arba kitų organizacijų nariai** (fiziniai asmenys) (pagal projektų finansavimo ir administravimo sutartis numatyta 615), įgyvendinti **25 mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektai**.

Vertinant 3 prioriteto įgyvendinimo rezultatus Lietuvos mastu, galima paminėti, kad pagal formaliojo švietimo programas apmokyti studentai sudaro 0,45 proc. visų Lietuvos studentų skaičiaus (133605), pagal neformaliojo – 1,34 proc. Pagal neformaliojo švietimo programas apmokyti mokslininkų ir kitų tyrėjų skaičius sudaro apie 24,78 proc. bendro Lietuvos mokslininkų ir kitų tyrėjų skaičiaus (22751). Nemažiau svarbu, kad 4,63 proc. Lietuvos mokslininkų ir kitų tyrėjų gavo subsidijas mokslinei veiklai vykdyti ir rodiklis „Finansuotų subsidijų studentų,

	mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) skaičius:					
	- viešajame sektoriuje	450	1990	<i>442,22 proc.</i>	1980	<i>440,00 proc.</i>
	- MVĮ	14	14	<i>100 proc.</i>	18	<i>128,57 proc.</i>
REZULTATO	Dalis pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus), kurie ir toliau ten dirba po 6 mėnesių po projekto pabaigos (proc.)	35	48,50	-	0,90	-

Analizuojant 2 uždavinio įgyvendinimo pažangą, galima paminėti, kad jau yra suplanuota daugiau kaip 100 proc. uždavinio lėšų ir pagal projektų finansavimo ir administravimo sutartis suplanuota pasiekti ir netgi viršyti ŽIPVP suplanuotus rodiklius.

Ženkliai viršijama ŽIPVP nustatyta produkto rodiklio „**Pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) skaičius**“ reikšmė, ypač viešajame sektoriuje numatytas įdarbinti asmenų skaičius. Didesnį įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų skaičių lemia tai, kad viena iš planuotų priemonių buvo papildyta mokslo-tiriamosiomis veiklomis ir vietoje kelių didelės apimties projektų numatyta vykdyti daugiau mažesnės apimties projektų, kas lemia tai, kad pagal vykdomus projektus yra įdarbinama daugiau mokslininkų ir kitų tyrėjų. Remiantis projektų finansavimo ir administravimo sutarčių duomenimis, rodiklį „**Dalis pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus), kurie ir toliau ten dirba po 6 mėnesių po projekto pabaigos (proc.)**“ planuojama pasiekti 48,50 proc.

Iki šio ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo panaudota kiek daugiau kaip 85 proc. uždaviniui skirtų lėšų, stebėsenos produkto rodikliai iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo pasiekti ir viršyti. Atotrūkis tarp panaudotų lėšų ir pasiektų rodiklių atsiranda dėl rodiklio įskaitymo momento. Pavyzdžiui, mokslininkų įdarbinimą skaičiuojantis rodiklis įskaitomas iš karto įdarbinus mokslininką (kai su juo pasirašoma darbo sutartis), t. y. mokslinių veiklų pradžioje, o ne pabaigoje. Sulaukta pirmųjų rezultato rodiklio „Dalis pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus), kurie ir toliau ten dirba po 6 mėnesių po projekto pabaigos (proc.)“ pasiekimų: iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pasiekta 0,90 proc. reikšmė, t.y. dirbti po projekto pabaigos liko 18 asmenų.

Įgyvendinant 2 uždavinį, sėkmingai siekiama ir ŽIPVP priede priemonių įgyvendinimo stebėsenai nustatytų papildomų rodiklių: suorganizuoti **330 vizitai** į bendrojo lavinimo mokyklas (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartį planuojama 400), **399 jaunuoliai įtraukti į žinias apie mokslą ir technologijas gilinančią veiklą** (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartį planuojama 500), parengtos 2 studijos dėl lyčių lygybės moksle skatinimo, organizuota **13 specializuotų renginių, 105 mokslo ir technologijų populiarinimo**

renginiai (pagal projektų finansavimo ir administravimo sutartis planuojama 103), **parengta 60 mokytojų-jaunojo tyrėjo vadovų** (pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartį planuojama 150)⁶⁵, išleisti 12 **mokslo ir technologijų populiarinimo leidinių**.

Analizuojant uždavinio įgyvendinimo pažangą, svarbu paminėti, kad produkto rodiklis „Pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) skaičius MVI“ prisidės prie **strateginio konteksto rodiklio „Tyrėjų skaičius (bendras skaičius, tenkantis tūkstančiui užimtųjų/dalis versle, proc.)“** (2012 m. – 16,4 proc., 2013 m. – 20,6 proc.), tačiau reikia pastebėti, kad įgyvendinant ŽIPVP sėkmingiau vykdytas mokslininkų įdarbinimas viešajame sektoriuje dėl finansuojamų projektų veiklos pobūdžio bei įgyvendinant Ekonomikos augimo veiksmų programą sukurtos mokslinės infrastruktūros daugėjimo. Rodiklis „Pagal darbo sutartis įdarbintų mokslininkų ir kitų tyrėjų (išskyrus studentus) skaičius MVI“ taip pat prisideda prie strateginio konteksto rodiklio **„Jaunesnis tyrėjų amžius (tyrėjai amžiaus grupėse iki 45 metų, be verslo sektoriaus)“** (tyrėjų iki 45 metų skaičius aukštajame moksle ir valdžios sektoriuose 2012 m. – 57,5 proc. visų tyrėjų šiuose sektoriuose, 2013 m. – 58,1 proc).

Tikimasi, kad įgyvendinant 2 uždavinį pasiekti rezultatai padės didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje. Mokslininkai ir kiti tyrėjai įdarbinami verslo įmonėse, kuriose atliekami moksliniai tyrimai, tokiu būdu sudaromos sąlygos glaudesniai mokslui ir verslo bendradarbiavimui. Taip pat prie šio uždavinio tikslų pasiekimo prisideda ir mokslo populiarinimo projektai, kurie jau ikimokyklinio amžiaus vaikus supažindina su mokslo įdomybėmis ir taip jaunimas skatinamas rinktis mokslininko karjerą.

Projekto pavyzdys

Projektų vykdytojas: Valstybinis mokslinių tyrimų institutas Fizinių ir technologijos mokslų centras

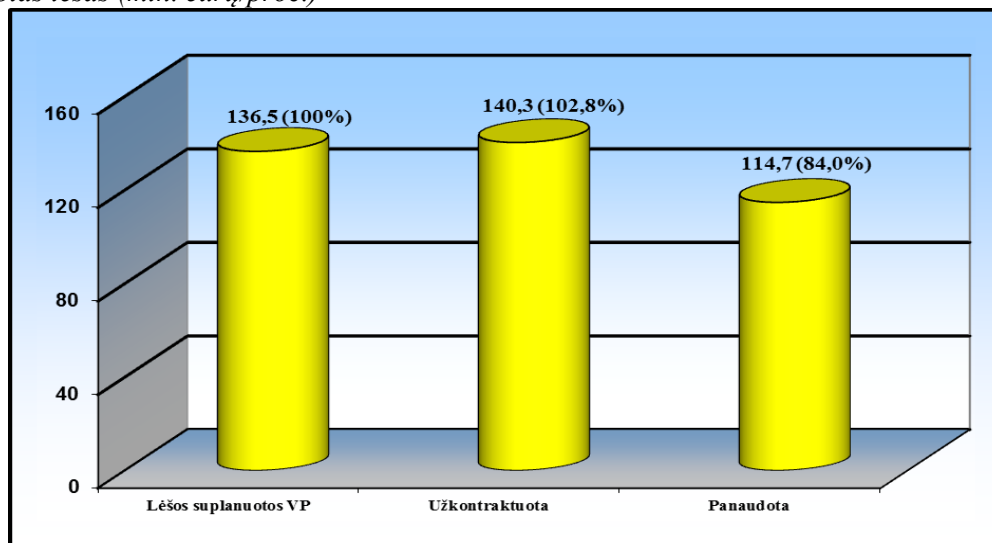
Projektų pavadinimas: „Medžiagos ir technologijos fotoelektriniams elementams ir jutikliams“

Projekto vertė: 1337, 8 tūkst. eurų

Projektas sutelkė perspektyviausius Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslininkus ir sudarė sąlygas jiems įgyti naują kompetenciją, praktinius įgūdžius ir mokslines žinias tarptautiniu mastu aktualioje mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityje – medžiagų bei technologijų fotovoltiniams elementams tyrimų srityje pagal Jungtinės lazerių, naujųjų medžiagų, elektronikos ir nanotechnologijų bei taikomųjų fizinių mokslų ir technologijų nacionalinę kompleksinę programą. Praktinis kompetencijų tobulinimas sutelktas į antros ir trečios kartos fotovoltinių elementų tyrimus, panaudojant vienmačius paviršinius darinius, organines medžiagas, daugiakomponenčius junginius bei sluoksniuotas konstrukcijas bei efektyviai išnaudojant turimą aukšto lygio mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bazę – mokslinę ir technologinę įrangą. Projekto įgyvendinimo metu sprendžiamos visuomenei ir ūkiui svarbios problemos, sudaromos sąlygos plėtoti aukštąsias technologijas ir pritaikyti jas alternatyvios energetikos, lazerių ir šviesos technologijų sektorių plėtrai. Pagal projektą įdarbinti 76 mokslininkai ir kiti tyrėjai (išskyrus studentus).

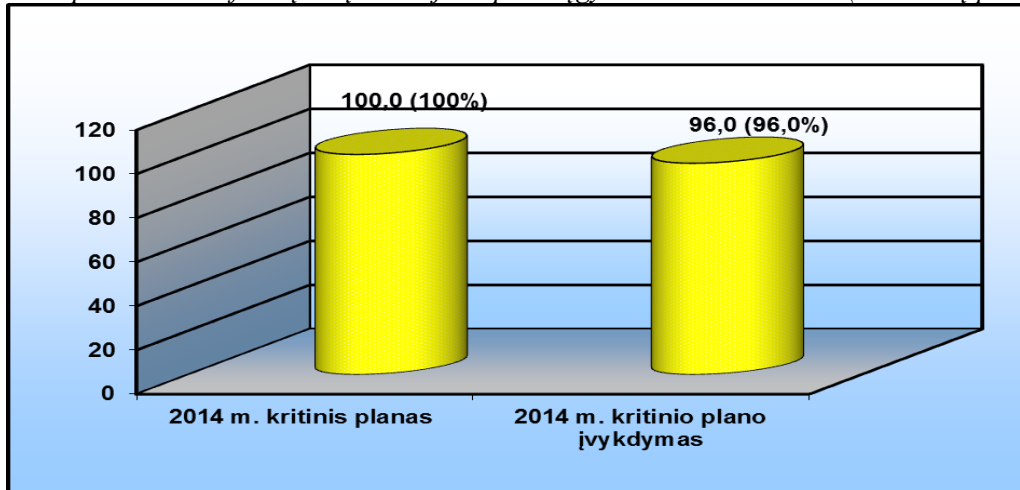
⁶⁵ Projekto „Mokinių jaunųjų tyrėjų atskleidimo ir ugdymo sistemos sukūrimo“ yra du etapai. I-asis etapas prasidėjo 2009-03-31 ir baigėsi 2011-12-13. Buvo pasiekta rodiklis „Parengti mokytojai –jaunojo tyrėjo vadovai“ (60 asm.). II etapas prasidėjo 2012-03-02. Dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų veiklų įgyvendinimas pradėtas tik 2015 metais sausio mėn. Šiuo metu projekte teorinius mokymus išklaušė 90 mokytojų ir vykdomi praktiniai mokymai laboratorijoje. Projekto vykdytojas užtikrina, kad bus pasiektas II-ojo etapo rodiklis „Parengti mokytojai –jaunojo tyrėjo vadovai“ (90 asm.) Pasiekimą planuoja deklaruoti 2015 m. gegužės mėn.

11 paveikslas. 3 prioriteto įgyvendinimas 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas (mln. eurų/proc.)

3 prioriteto įgyvendinimui iš viso skirta 136,5 mln. eurų. Iki 2014 m. pabaigos pasirašyta projektų finansavimo ir administravimo sutarčių už 140,3 mln. eurų, t. y. 102,8 proc. 3 prioritetui skirtos lėšų sumos. Iki 2014 m. pabaigos pripažinta deklaruotinomis Europos Komisijai – 114,7 mln. eurų, t. y. 84,0 proc. 3 prioritetui skirtos lėšų sumos. Planuojama, kad 2015 m. bus pripažinta deklaruotinomis Europos Komisijai lėšomis visa 3 prioriteto įgyvendinimui skirta suma.

12 paveikslas. 3 prioriteto ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 110 patvirtintu ES fondų lėšų naudojimo planu, akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma 2014 m. 3 prioritetui buvo planuojama 100,0 mln. eurų. 2014 m. pabaigoje pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal 3 prioritetą sudarė 96,0 mln. eurų, t. y. 96,0 proc. planuotų pripažinti deklaruotinomis lėšų. Nors ES fondų lėšų naudojimo plane numatyta reikšmė nebuvo pasiekta 4,0 proc., tačiau 2015 m. planuojama panaudoti visas 3 prioritetui skirtas lėšas.

Siekiant paspartinti lėšų panaudojimą, priemonės, kurių, buvo imtasi 2014 m. ir bus imamasi 2015 m., nurodytos ataskaitos 3.3.2 dalyje „Svarbiausios problemos, su kuriomis susiduria, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti“.

E DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

34 lentelė. Projekto dalyvių suskirstymas pagal tikslines grupes

Grupė	Tikslinės grupės atstovų (moterų, imigrantų, kt.) dalis (proc.) nuo visų asmenų, per ataskaitinį laikotarpį baigusių dalyvauti projektų veiklose
Moterys	63,07
Migrantai	0,27
Mažumos	1,86
Neįgalieji	0,27
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	0,00
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	0,00
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	0,69

1. Prioriteto įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Vykdamas 3 prioriteto projektus yra įgyvendinami tam tikri lyčių lygybės ir nediskriminavimo aspektai, atsižvelgiant į 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje numatytus lyčių lygybės ir nediskriminavimo tikslus: siekti vienodos ekonominės moterų ir vyrų padėties, didinti galimybes derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus, skatinti vienodą moterų ir vyrų dalyvavimą priimant sprendimus, keisti diskriminuojantį požiūrį į moterų ir vyrų vaidmenis ekonominėje veikloje, didinti bendrą visuomenės supratimą diskriminacijos srityje. Tačiau, kaip minima Lietuvos Respublikos finansų ministerijos užsakymu atliktame ES struktūrinių fondų investicijų poveikio horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui vertinime, 3 prioriteto indėlis į lyčių lygybės ir nediskriminavimo įgyvendinimą pasireiškė tik atskirų projektų lygmeniu.

Papildomų reikalavimų vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui specialiuosiuose atitikties atrankos ir specialiuosiuose prioritetiniuose atrankos kriterijuose nėra.

2. Veiksmai, kuriais skatinamas socialiai pažeidžiamų grupių užimtumas ir socialinė aprėptis

Netaikoma

3. Novatoriškos veiklos pristatymas

Novatoriškumas 3 prioriteto projektuose yra įgyvendinamas per naujas idėjas, procesus, metodus, jų patikrinimą ir įgyvendinimą. 2014 m. buvo tęsiamas priemonių „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“, „Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklų vykdymas pagal nacionalinių kompleksinių programų tematikas“, „Aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų skatinimas“ projektų įgyvendinimas. 2014 m. šių priemonių (išskyrus Lietuvos mokslo tarybos administruojamą priemonę „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“) projektų vykdytojai, kurie baigė vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektus, pateikė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektų įgyvendinimo ataskaitas. Lietuvos mokslo taryba ir Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra atliko šių ataskaitų ekspertinį vertinimą, kurio vienas iš kriterijų yra novatoriškumas („Ar projekto rezultatai yra reikšmingi mokslo, technologijų ar eksperimentinės plėtros sričiai ir *novatoriški*?“). Taip pradėta įgyvendinti UAB „BGI Consulting“ 2011 m. atlikto „Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007–2013 m. veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių ministerijos programų įgyvendinimo tarpinio vertinimo“ rekomendacija –

užtikrinant projektų metu sukurtų produktų kokybę, plačiau taikyti išorinio kokybės vertinimo instrumentus.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Vilniaus universitetas

Projekto pavadinimas: Atrankių karboanhidrazių slopiklių sintezė ir priešvėžinių savybių tyrimas

Projekto vertė: 405,14 tūkst. eurų

Projektas įgyvendinamas pagal priemonę „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“. Vėžio liga – svarbi sveikatos problema. Šiuo metu ji jau yra tarp trijų pagrindinių mirties priežasčių. Vėžys gydomas chirurginiu, radioterapijos bei chemoterapijos būdais. Chemoterapija naikina visas, net ir naudingas, besidalijančias ląsteles, ir yra paciento sunkiai pakeliama, todėl daug akademinų ir komercinių laboratorijų ieško būdų, kaip slopinti baltymus/fermentus, kurie dalyvauja ligos progresijoje. Šių taikinių slopinimas, o kartais ir aktyvavimas, gali būti labai naudingas stabdant vėžį. Projekto tikslas yra sukonstruoti kompiuteriu bei susintetinti medžiagas, kurios slopintų pasirinktus baltymus ir pademonstruotų priešvėžines savybes bei taptų potencialiais chemoterapijos agentais. Projekto metu kuriami nauji junginiai, kurie, kaip naujoviški aktyvūs slopikliai, gali tapti kandidatais į Vėžio vaistus.

Mokslinio tyrimo grupės laboratorija turi kai kurių privalumų prieš kitas panašias laboratorijas, kurios kuria vaistus racionalaus dizaino būdu. Mokslinio tyrimo metu yra sukurta kompiuterinė programa, kuri apskaičiuoja įvairių baltymų-ligandų sąveikos entalpijas bei Gibso energijas. Laboratorijoje suburti mokslininkai su patirtimi iš labai skirtingų, bet tyrimui būtinų sričių. Tai ir kompiuterių specialistai, organikai sintetikai, molekulinės ir ląstelės biologijos, molekulinės biotermodinamikos, baltymų rentgenostruktūrinės analizės, o taip pat farmacijos specialistai. Laboratorijoje jau pagamintos keletas serijų junginių ir pademonstruota, kad laboratorija turi didelį potencialą kurti atrankius junginius farmaciniais tikslais. Dvi junginių serijos jau buvo patentuotos ir keletas naujų yra kuriamos. Viena iš mokslinio tyrimo grupės narių buvo apdovanota Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos kaip jaunoji mokslininkė už geriausią magistrinį darbą biomedicinos srityje.

Projekto įgyvendinimo metu publikuotas 1 mokslinis straipsnis, pristatyti 2 pranešimai tarptautinėse mokslinėse konferencijose.

4. Prioriteto įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

3 prioriteto priemonių projektų įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai yra teigiamas. 2014 m. buvo įgyvendinami trys priemonės „Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimas (mokslų duomenų bazės, e. dokumentai)“ projektai (dviejų projektų veiklos 2014 m. buvo baigtos įgyvendinti), kurių veiklos numato tiesioginį poveikį informacinės visuomenės plėtrai, t. y. skatinamas informacinių technologijų paslaugų ir funkcijų kūrimas, mokslininkai, tyrėjai bei studentai aprūpinami informacinių technologijų priemonėmis bei didinamos jų kompetencijos informacinės visuomenės srityje.

2014 m. baigtos įgyvendinti Kauno technologijos universiteto projekto „Mokslininkų ir tyrėjų gebėjimų išnaudoti gigabitinio tinklo technologijas ugdymas“ (projekto vertė 864,06 tūkst. eurų) veiklos. Projekto metu Lietuvos akademinų institucijų mokslininkams ir tyrėjams sukurta skaitmeninės tapatybės federacijos infrastruktūra (2 LITNET federacijos serveriai, federacijos dokumentacijos paketas), LITNET tinkle įdiegti 4 nauji tinklo protokolai ir iš esmės pagerintas garso, vaizdo ir kitų duomenų srautų valdymas bei perdavimo kokybė, įdiegtos ir pateiktos tyrėjams skaičiavimo ir duomenų saugojimo resursų virtualizavimo priemonės bei paslaugos (3 technologiniai virtualizacijos sprendimai, 3 dokumentacijos paketai), įdiegtos priemonės ir paslaugos tinklo saugumo ir duomenų perdavimo efektyvumo tyrimams (50 vardinių saugumo

sertifikatų tyrėjamas, sukurtos 4 programinės priemonės, 4 dokumentai vartotojams). Pagal neformaliojo ugdymo programą „Gigabitinių tinklų technologijos ir paslaugos“ mokėsi 59 asmenys.

2014 m. taip pat baigtos įgyvendinti Lietuvos mokslo tarybos projekto „Duomenų bazė Lituanistika“ (projekto vertė 2877,34 tūkst. eurų) veiklos. Projekto metu buvo vykdoma lituanistinių veikalų paieška, rengti bibliografiniai įrašai, citavimo duomenys (20000 elektroninių dokumentų), užtikrinama prieiga prie viso teksto dokumento. Taip pat parengta 8750 publikacijų santraukų lietuvių kalba ir 7000 – anglų kalba bei atliktas 18500 publikacijų ekspertinis vertinimas. Parengti „Lituanistika“ duomenų bazės įteisinimo dokumentai (1 komplektas), atlikta duomenų bazės „Lituanistika“ vartotojų poreikių analizė. Projekto metu pagal neformaliojo ugdymo programas mokėsi 264 tyrėjai ir 161 studentas. Suorganizuoti 8 vizitai, siekiant įgyti žinių užsienio informacinių sistemų (duomenų bazių) srityje.

Be minėtos priemonės projektų, galima paminėti ir į kitų priemonių projektus, kuriuos įgyvendinant vykdomi mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektai informacinių technologijų srityje.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Projekto pavadinimas: „Virtualizavimo, vizualizavimo ir saugos e. paslaugų technologijų kūrimas ir tyrimai“

Projekto vertė: 281,28 tūkst. eurų

Projektas įgyvendintas pagal priemonę „Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklų vykdymas pagal nacionalinių kompleksinių programų tematikas“.

Projekto tikslas – vykdyti pažangius tyrimus virtualizavimo, vizualizavimo ir saugos e-paslaugų srityje. Tyrimai buvo sukonzentruoti į aktualias ir perspektyvias informacijos saugos užtikrinimo, paskirstytų skaičiavimų ir „debesų kompiuterijos“ sritis. Tyrimais buvo siekiama pasiūlyti naujus taikomuosius mokslinius metodus, leidžiančius užtikrinti platesnį nurodytų technologijų prieinamumą bei išgryninti šių technologijų problemas, pasiūlant jų sprendimų būdus.

Projekto vykdymo metu buvo sprendžiamos aktualios mokslinės ir praktinės problemos, susijusios su galimybėmis automatizuoti informacijos saugos valdymą mažose ir vidutinėse įmonėse, taip sumažinant technologinę ir vadybinę atskirtį tarp mažų ir vidutinių įmonių bei stambių korporacijų. Remiantis atliktų tyrimų rezultatais šioje srityje sukurtas ekspertinės sistemos rizikos analizei prototipas. Buvo pasiūlyti novatoriški metodai informacijos saugos procesų optimizavimui, kai organizacija privalo taikyti kelis saugumo standartus, išgryninti ir pateikti ontologijos pavidalus saugumo reikalavimai „debesų kompiuterijos“ technologijoms, sukurta debesų technologijų resursais paremta informacijos vizualizavimo elektroninė paslauga VisLT aukštųjų technologijų plėtrai reikalingiems duomenims analizuoti. Atlikti viešojo naudojimo Internetinių technologijų resursų virtualizacijos ir apskaitos debesų kompiuterijoje tyrimai, pagrindinį dėmesį sutelkiant į atvirojo kodo programinę įrangą. Projekto įgyvendinimo metu parengti 3 straipsniai, didelė dalis rezultatų yra pristatyta tarptautinėse konferencijose, kas rodo jų mokslinį svorį tarptautiniu mastu.

2014 m. lapkričio 25 d. Lietuvos mokslo tarybos ekspertai patvirtino mokslinių tyrimo ir eksperimentinės plėtros projekto įgyvendinimo ataskaitą. Projekto rezultatai bus naudingi mokslininkams, vykdančioms tyrimus virtualizavimo, vizualizavimo ir e-saugos paslaugų srityse. Internetinių technologijų srityje veikiančios Lietuvos įmonės galėtų šiuos rezultatus bandyti taikyti savo kuriamose e-paslaugų verslo sistemose.

5. Prioriteto įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Didžiuosiuose Lietuvos miestuose yra įsikūrę pagrindiniai 3 prioriteto projektų vykdytojai (ekspertinės, mokslo ir studijų institucijos), todėl didesnė dalis projektų įgyvendinama Vilniuje,

Kaune bei Klaipėdoje, atitinkamai šiems regionams skiriama ir didesnė lėšų dalis. Tačiau iš 229 projektų, kurių finansavimo ir administravimo sutartys pasirašytos iki 2014 m. pabaigos, 136 projektai buvo įgyvendinami visoje Lietuvoje, todėl šių projektų naudą patyrė visi regionai.

2014 m. įgyvendinant šiuos projektus, tęsiamas podoktorantūrinių stažuotčių, podaktaro studijų (ypač socialinių ir humanitarinių mokslų srityse), mokslininkų iš užsienio trumpų vizitų į mokslo ir studijų institucijas, studentų mokslinių darbų (trumpi moksliniai tyrimai, stažuotės, konferencijos, studijos) finansavimas, toliau remiamas doktorantūros procesas ir II pakopos studijų programų, susijusių su žinioms ir mokslui imliais ūkio subsektoriais, įgyvendinimo veiklos. Ir toliau užtikrinama mokslininkų ir kitų tyrėjų prieiga prie periodinių ir kitų mokslo leidinių duomenų bazių, ugdomi mokslo ir studijų ekspertinių ir koordinavimo institucijų ekspertai ir personalas, ugdomi mokslininkų ir kitų tyrėjų gebėjimai dalyvauti tarptautinėse mokslinių tyrimų programose, vykdoma programos „Eureka“ mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veikla, taip pat stiprinimas ir (ar) koordinuojamas vietinis ir (arba) tarptautinis bendradarbiavimas, vykdomi aukšto tarptautinio lygio moksliniai tyrimai, vykdomos mokslo ir technologijų sklaidos visuomenėje, periodinių mokslo leidinių leidybos, gabių mokinių skatinimo (neformalusis švietimas) įsitraukti į mokslo tiriamąją veiklą projektų veiklos.

6. Prioriteto įgyvendinimo poveikis darniai plėtrai

Dauguma švietimo ir mokslo sektoriuje vykdomų projektų skatina darnios plėtros principų įgyvendinimą, kadangi pagal Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją visuomenės švietimo ir mokslo plėtra yra darnaus vystymosi įgyvendinimo prioritetai.

Įgyvendinant 3 prioritetą 2014 m. buvo tęsiamas mokslininkų ir kitų tyrėjų įdarbinimas pagal darbo sutartis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektų vykdymui mokslo ir studijų institucijose: pagal priemonę „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“ įdarbinti 795 asmenys, pagal priemonę „Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklą vykdyti pagal nacionalinių kompleksinių programų tematikas“ – įdarbinta 500 asmenų, pagal priemonę „Aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų skatinimas“ – įdarbintas 381 asmuo. Šių priemonių įgyvendinimas prisideda prie ŽIPVP rengimo metu iškelto tikslo (iki 2015 m. tūkstančiui užimtųjų tenkantį tyrėjų skaičių padidinti iki 6,1 tyrėjo) siekimo. Remiantis 2014–2015 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos užsakymu vykdyto Europos Sąjungos struktūrinės paramos poveikio žmogiškųjų išteklių plėtrai vertinimo duomenimis, šį tikslą pavyko pasiekti jau 2013 m., rodiklis viršytas iki 6,6 tyrėjo (priartėta prie ES reikšmės – 7,9 tyrėjo).

Kalbant apie 3 prioriteto įgyvendinimo poveikį darniai plėtrai, galima paminėti, kad įgyvendinant keletą aukščiau įvardintų priemonių projektų, vykdomi moksliniai tyrimai aplinkosaugos srityje.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Kauno technologijos universitetas (mokslinio tyrimo vadovas Darius Martuzevičius)

Projekto pavadinimas: „Oro kokybės valdymas mažai energijos naudojančiuose pastatuose“

Projekto vertė: 359,67 tūkst. eurų

Projektas įgyvendinamas pagal priemonę „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“.

Mokslinio tyrimo metu identifikuoti pagrindiniai taršos šaltiniai patalpose, parengta teorinė patalpų taršos indikatorių parinkimo ataskaita. Eksperimentiškai nustatyti taršos šaltinių parametrai. Sukurta eksperimentinė teršalų išsiskyrimo procesų stebėsenos kamera ir eksperimentinis stendas patalpų teršalų skaidymo priemonių efektyvumui tirti. Tyrimų metu parinkti realaus laiko užterštumo matavimo būdai, kurie potencialiai galėtų būti integruojami į oro užterštumo valdymo

sistemas. Eksperimentiškai tirta teršalų sklaida kontroliuojamose sąlygose, kiti terminiai procesai, tokie kaip žvakių ir smilkalų deginimas, cigaretės rusenimas, procesai, susiję su asmenine higiena ir namų priežiūra. Tose pačiose kontroliuojamose sąlygose analizuoti ir įvairūs ventiliacijos mechanizmai teršalų koncentracijoms mažinti patalpose.

Tyrimo rezultatai rodo, kad naujos statybos mažai energijos naudojančių pastatų ore gali kauptis iš statybinių medžiagų ar apdailos produktų išsiskiriantys teršalai, ir jie nėra efektyviai pašalinami priverstinės ventiliacijos priemonėmis.

Projekto įgyvendinimo metu publikuotas 1 mokslinis straipsnis, pristatyti 5 pranešimai tarptautinėse mokslinėse konferencijose, parengti 2 eksperimentinės plėtos darbai, sukurta duomenų bazė, parengtas mokslo darbas.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Projekto pavadinimas: „Plokštelinės konstrukcijos oro valymo biofiltru su kapiliarine įkrovos drėkinimo sistema taikomieji tyrimai ir technologinė plėtra „BIOFILTER“

Projekto vertė: 328,39 tūkst. eurų

Projektas įgyvendinamas pagal priemonę „Aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų skatinimas“.

2014 m. atlikti biofiltru įkrovos drėgnio, dujų srauto pralaidumo įtakos oro valymo efektyvumui, įkrovos aerodinaminių ir fizikinių savybių tyrimai. Atlikta mikroorganizmų (bakterijų, mikroskopinių grybų, mielių), gebančių apvalyti lakiuosius organinius ir neorganinius junginius atranka ir savybių tyrimai. Vykdyti temperatūros ir kitų fizikocheminių parametrų įtakos mikroorganizmų aktyvumui tyrimai bei atrinktų mikroorganizmų patogeniškumo ir toksiškumo šiltakraujams gyvūnams tyrimai. Laboratoriniams tyrimams atlikti pagaminti trijų skirtingų konstrukcijų laboratoriniai oro valymo biofiltrų standai. Tyrimų rezultatai leido gauti naujų žinių apie biofiltrų įkrovos fizikines, mikrobiologines bei sorbcines savybes. Nustatytos įkrovos aerodinaminio pasipriešinimo priklausomybės nuo plokštelių paviršiaus formos per biofiltrą leidžiamo oro srauto greičio. Parinktos mikroorganizmų kultūros, kurios geba valyti orą nuo lakiųjų organinių ir neorganinių junginių ir tuo pačiu pašalinti nemalonius kvapus. Gautos oro valymo biofiltru efektyvumo priklausomybės nuo teršalų kilmės, pradinės koncentracijos, tiekiamo oro srauto greičio, įkrovos plokštelių tipo. Tyrimų metu optimizuota temperatūra ir kiti rodikliai būtini aktyviai mikroorganizmų veiklai.

Remiantis laboratorinių mokslinių tyrimų duomenimis sukurti ir pagaminti trijų skirtingų konstrukcijų biofiltrų maketai, kurių valomo oro srauto našumas siekia 100 m³/val. Surinkus biofiltrų maketus atlikti skirtingos konstrukcijos biofiltrų maketų testavimo tyrimai taikant atrinktus ir introdukuotus mikroorganizmus. Tyrimų metu patikrintos biofiltruose taikomų įkrovų aerodinaminės, sorbcinės ir mikrobiologinės savybės. Atsižvelgus į gautus tyrimų rezultatus parinkta tinkamiausia naujos kartos plokštelinio biofiltru maketo su kapiliarine įkrovos drėkinimo sistema konstrukcija.

Mikroorganizmų tyrimai atlikti bendradarbiaujant su projekto partnerio – Gamtos tyrimų centro Biodestruktorių tyrimo laboratorijos mokslininkais. Pagrindiniai tyrimų rezultatai paskelbti 4-ioose moksliniuose straipsniuose publikuojamuose citavimo indeksą turinčiuose tarptautiniuose mokslo žurnaluose, įtrauktuose į ISI duomenų bazę. Projekto mokslinio tyrimo darbo rezultatai pristatyti Austrijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Latvijoje vykusiose tarptautinėse mokslų konferencijose. Konferencijų metu užmegztas tarptautinis bendradarbiavimas, pademonstruoti ir pristatyti projekto rezultatai oro valymo biotechnologijų srityje.

Sukurtas biofiltru maketas prisidės prie mokslo ir verslo įmonių technologinės plėtos. Didins mokslininkų ir kitų tyrėjų mobilumą bei gebėjimus. Naujas produktas sukurs didesnę pridėtinę vertę mokslo įstaigoms bei kitoms įmonėms. Taikant pažangią oro biofiltracijos

technologiją pramonės įmonės, gyvulininkystės ūkiai galėtų padidinti savo gamybos apimtis, nepažeidžiant taršos apribojimų, todėl nauda pasiektų didesnę galutinių vartotojų skaičių.

7. Tarpvalstybinės ir (arba) tarpreģioninės veiklos pristatymas

5 prioriteto priemonės, kurias 2014 m. tęsiant įgyvendinti buvo vykdoma tarpvalstybinė ir (arba) tarpreģioninė veikla:

- „Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos tobulinimas, mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimas“ (finansuojamos Lietuvos ir užsienio mokslininkų ir kitų tyrėjų podoktorantūrinės stažuotės Lietuvos mokslo centruose, doktorantų stažuotės užsienio mokslo centruose, organizuojami mokslininkų iš užsienio trumpi vizitai į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas, finansuojamos Lietuvos jaunųjų mokslininkų, doktorantų išvykos į tarptautinis mokslo renginius);
- „MTTP tematinų tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas“ (vietinio ir (arba) tarptautinio bendradarbiavimo (tematinių ir partnerystės tinklų) stiprinimas ir koordinavimas);
- „MTTP kokybė ir ekspertų rengimas“ (dalyvavimas 7BP, BONUS, COST, EUREKA, EUROSTARS ir kitų tarptautinių programų tiksliniuose informaciniuose bei kontaktų užmezgimo renginiuose);
- „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“ (aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų, kuriuos atlieka ir aukšto lygio mokslininkai, atvykę iš užsienio, vykdymas);
- „Aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų skatinimas“ (aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų vykdymas, pasitelkiant tarptautines pramonės įmones ir (arba) užsienio mokslo ir studijų institucijas).

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Valstybinis mokslinių tyrimų institutas Fizinių ir technologijos mokslų centras

Projekto pavadinimas: Fizinių ir technologijos mokslų centro ir Lietuvos mokslų akademijos veiklos stiprinimas

Projekto vertė: 434,43 tūkst. eurų

Projektas įgyvendinamas pagal priemonę „MTTP tematinų tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas“.

Fizinių ir technologijos mokslų centras (toliau – FTMC) ir Lietuvos mokslų akademija (toliau – LMA) siekia aktyviai prisidėti prie visuomenei aktualių bei mokslo problemų sprendimo. Projekto metu buvo siekiama didinti FTMC ir LMA veiklos žinomumą, skaidrumą, taip pat kelti mokslininko karjeros prestižą. Buvo stiprinamos mokslininkų ir tyrėjų bei darbuotojų bendrosios kompetencijos, siekiant efektyvesnės institucijų veiklos sklaidos, bendradarbiavimo, projektų valdymo, verslumo ir kitų kompetencijų didinimo.

Taip pat projekto įgyvendinimo metu buvo aktyviai vykdoma tarpvalstybinė veikla:

1. Dalyvauta įvairių tarptautinių organizacijų veikloje (nario teisėmis) ir tokiu būdu dalintasi su užsienio partneriais sukauptą patirtimi, sekamos naujausios tyrimų ir mokslo politikos tendencijos, kuriami tiek formalūs, tiek neformalūs tinklai.

2. Sustiprintas tarptautinis bendradarbiavimas su mokslinių tyrimų įstaigomis ar tinklais. Projekto metu buvo užmegztas glaudesnis bendradarbiavimas su Japonijos mokslinių tyrimų centru RIKEN. Buvo pasirašyta mokslinio techninio bendradarbiavimo sutartis, sutarta dėl tolimesnių bendrų tyrimų gairių. RIKEN patirtis labai svarbi FTMC kaip technologijų centro veiklai. Vyko abiejų šalių ekspertų kasmetiniai susitikimai veiklų suderinimui ir aktyvinimui. Projekto dėka taip pat aktyviau bendradarbiauta su Europos didelės galios impulsų laboratorijų susivienijimu (EPPL). Per dalyvavimą EPPL buvo užmegzti ryšiai su Europos mokslo ir studijų institucijomis, verslo

įmonėmis, suinteresuotomis didelės galios impulsų mokslinių tyrimų rezultatų plėtra, sklaida, platesniu naudojimu.

3. Organizuoti regioninio ir tarptautinio masto renginiai. Projekto įgyvendinimo metu įvyko 3 regioninio masto seminarai lazerių ir šviesos technologijų, saulės energetikos ir kt. temomis. Į kiekvieną renginį buvo pakviesti 2 tarptautinio lygio mokslininkai (ekspertai) bei 1 ekspertas iš Lietuvos, kurie skaitė atitinkamos temos pranešimus. Specializuoti renginiai sudarė FTMC ir LMA mokslininkams sąlygas užmegzti artimesnius kontaktus su kolegomis tiek iš Lietuvos, tiek ir užsienio. Seminarai susilaukė didelio susidomėjimo: dalyvavo verslo atstovai, mokslininkai ir tyrėjai, atitinkamų sričių studentai. 2014 m. birželio 17–20 d. Vilniuje įvyko 15-asis Tarptautinis tikslaus lazerinio mikroapdirbimo simpoziumas Laser Precision Microfabrication 2014 (toliau – LPM2014), kuriame susirinko žinomiausi ir daugiausiai šioje srityje nusipelnę mokslininkai, lazerių kūrėjai bei lazerinių sistemų gamintojai iš JAV, Japonijos, Vokietijos ir kt. (iš viso iš 23 šalių). Tai didžiausias specializuotas renginys pasaulyje, kas antri metai organizuojamas Japonijoje. Šio renginio organizavimas buvo iš dalies finansuotas projekto lėšomis. Tai aukšto lygio tarptautinis renginys, kurio programoje buvo 208 pranešimai, iš kurių mažiausiai ketvirtį pristatė lazerių gamintojai ir vartotojai iš įvairių pramonės sričių. LPM2014 buvo itin gera proga Lietuvos mokslininkams ir ypač jaunimui, studentams, išmokti gebėjimo pristatyti savo darbo rezultatus. Renginys svarbus ir Lietuvos lazerių pramonei ir dalyvavo jame tie, kurie formuoja lazerinio mikroapdirbimo mados tendencijas.

4. Dalyvauta žinomiausiuose specializuotuose renginiuose, kurių tematikos susijusios su FTMC plėtojamomis mokslinių tyrimų kryptimis. Projekto įgyvendinimo metu vyko aktyvus bendradarbiavimas su kitų šalių mokslų akademijomis, vizitai į kitų šalių mokslų ir studijų institucijų organizuojamus renginius. Tai sudarė galimybę FTMC ir LMA užmegzti naujus ir įtvirtinti senus ryšius, inicijuoti ir įgyvendinti tarptautinius projektus, prisijungti prie užsienio organizacijų vykdomų programų ir projektų, keistis patirtimi.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Vytauto Didžiojo universiteto (mokslinio tyrimo vadovas Vidmantas Tūtlius)

Projekto pavadinimas: „Suaugusiųjų bendrųjų kompetencijų lavinimo tyrimų ir plėtros platforma“

Projekto vertė: 188,28 tūkst. eurų

Projektas įgyvendinamas pagal priemonę „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“.

Projekto įgyvendinimo metu visų pirma siekiama iširti žmonių bendrosios kompetencijos (toliau – BK) lavinimo situaciją Lietuvoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje, vėliau atlikti lyginamąjį BK lavinimo būklės ir plėtros Lietuvoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje tyrimą ir, remiantis šio tyrimo duomenimis, parengti BK lavinimo strategines rekomendacijas. BK strateginės rekomendacijos padės parengti BK lavinimo modulius, o šie padės gerinti ir kurti valstybės piliečių gerovę, leis suaugusiesiems ilgiau išlikti darbo rinkoje ir projektuoti savo karjerą, mažins socialinę atskirtį. Siekiant, kad parengti moduliai būtų prieinami visiems visuomenės piliečiams, projekte yra numatytas elektroninės nuotolinio mokymosi platformos suaugusiųjų BK lavinimui sukūrimas bei BK lavinimo konsultantų parengimas (apmokymas) Lietuvos regionuose.

Mokslinio tyrimo kiekybinis tyrimas vykdomas naudojant pusiau struktūruotą klausimyną ir apklausiant numatytas tikslines grupes: dirbančiuosius (smulkaus ir vidutinio verslo atstovus), ieškančius darbo žmones, senjorus. Apklausa vykdoma 4 Lietuvos regionuose (Aukštaitija, Dzūkija, Suvalkija ir Žemaitija), apjungiant 60 savivaldybių. Šio kokybinio tyrimo dėka parengtas kokybinio tyrimo instrumentas, parengti bendrųjų kompetencijų moduliai, kurie padės gerinti ir kurti valstybės piliečių gerovę, leis suaugusiesiems ilgiau išlikti darbo rinkoje ir projektuoti savo karjerą, mažins socialinę atskirtį.

Projekto įgyvendinimo metu publikuotos 7 mokslinės publikacijos, parengta 1 metodologija, pristatyti 4 pranešimai tarptautinėse konferencijose, organizuotas 1 tarptautinis mokslo renginys mokslinio tyrimo tema, sukurta elektroninė bendrųjų kompetencijų lavinimo platforma su konsultavimo-informavimo sistema e-mentoriavimas, sukurtas tarptautinis mokslinių tyrimų leidinys „Holistinis mokymasis“.

8. Socialinė partnerystė

Netaikoma

9. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

10. Informacija apie kryžminį finansavimą.

Pagal 3 prioritetą kryžminio finansavimo deklaruotinių išlaidų suma sudaro 4,18 mln. eurų, t.y. 3,64 proc. nuo visų 3 prioriteto deklaruotinių lėšų.

Didžiausia dalis, beveik 64 proc. visų 3 prioriteto kryžminio finansavimo lėšų, skirta priemonės „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“ projektams, kuriuos įgyvendinant Lietuvos mokslo ir studijų institucijose vykdomi Lietuvos aukšto (tarptautinio) lygio mokslininkų arba užsienyje gyvenančių aukšto (tarptautinio) lygio mokslininkų ir kitų tyrėjų moksliniai tyrimai. Kryžminio finansavimo lėšos naudojamos priemonių, būtinų mokslinių tyrimų vykdymui, įsigijimui.

Įgyvendinant kitų priemonių projektus kryžminio finansavimo lėšos naudojamos kompiuterinės ir organizacinės įrangos (nepertraukiamo maitinimo šaltinių, kompiuterių, monitorių, diskinių kaupiklių, spausdintuvų, kopijavimo, skenavimo aparatų, multimedia įrangos, duomenų archyvavimo techninės įrangos, komunikacinės-tinklinės įrangos, specializuotos laboratorinės įrangos ir pan.) įsigijimui. Įsigyta įranga naudojama mokslininkų ir kitų tyrėjų, studentų kompetencijų naudotis elektroniniais mokslo informacijos šaltiniais ugdymui, specializuotų mokymų, tarpinstitucinių seminarų, teminių konsultacijų, konferencijų organizavimui, bibliografinių bazės įrašų rengimui ir ekspertavimui, internetinių svetainių, vidinių duomenų bazių kūrimui ir palaikymui, medžiagos saugojimui, skirtingų mokslo sričių mokslinių-laboratorinių tyrimų atlikimui.

3.3.2. Svarbiausios problemos, su kuriomis susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti

Galima būtų įvardinti šias nepakankamo lėšų panaudojimo ir ES fondų lėšų naudojimo plane numatytos reikšmės nepasiekimo 2014 m. priežastis:

1. Projektų lėšų sutaupymai, atsiradę dėl paslaugų ar prekių įsigijimo mažesne, nei numatyta projektų biudžetuose, kaina.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, atsižvelgdama į įgyvendinant 3 prioriteto projektus sutaupyta ir numatoma sutaupyti lėšas, nuolat planuoja kaip tokias lėšas panaudoti. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija skiria projektams papildomą finansavimą ir tokiu būdu įgyvendinama UAB „BGI Consulting“ 2011 m. atlikto „Švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007–2013 m. veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių ministerijos programų įgyvendinimo tarpinio vertinimo“ rekomendacija – nuolat sekti vykdomų projektų sutaupomas lėšas ir, turint pakankamai informacijos apie sutaupymus, iš

anksto pradėti planuoti sutaupytų lėšų panaudojimo alternatyvas, neapsiribojant sutaupytų lėšų panaudojimu tame pačiame projekte.

2. Dėl objektyvių priežasčių pratęsimi projektų veiklų įgyvendinimo laikotarpiai.

Projektų įgyvendinimo pradžioje kylančios problemos ir nepakankami projektų vykdytojų administraciniai gebėjimai vėlina projektų veiklų įgyvendinimo pabaigą. Gerokai ilgiau nei planuota užsitęsiantis viešųjų pirkimų dokumentacijos rengimas, viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo metu kylantys ginčai tarp tiekėjų ir projektų vykdytojų stabdo pirkimo sutarčių pasirašymą ir (ar) įgyvendinimą. Netinkamai suplanuoti projektų veiklų grafikai, pvz. neatsižvelgta į sezoniškumą, taip pat vėlina projektų veiklų įgyvendinimo pabaigą bei mažina lėšų panaudojimo spartą. Europos socialinio fondo agentūra, išsiaiškinusi priežastis, dėl kurių nukrypstama nuo projektų veiklų įgyvendinimo laikotarpių grafikų, atlieka projektų finansavimo ir administravimo sutarčių pakeitimus, pratęsiant projektų veiklų įgyvendinimo laikotarpius. Taip siekiama, kad būtų pasiekti projektų tikslai, rezultatai ir panaudotos projektams finansuoti skirtos lėšos. Tikėtina, kad projektų vykdytojai teiks Europos socialinio fondo agentūrai prašymus dėl objektyvių priežasčių maksimaliai pratęsti projektų veiklų įgyvendinimo laikotarpius ir pasinaudos galimybe teikti galutinius mokėjimo prašymus iki 2015 m. lapkričio 15 d. (Projektų finansavimo ir administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1443, 2014 m. gruodžio 3 d. pakeitimas). Taip pat galima paminėti, kad prireikia pratęsti ir projektų, kuriuos įgyvendinant vykdomi mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektai, veiklų įgyvendinimo laikotarpius, kadangi, dažnai mokslinio tyrimo eigos negalima iš anksto suplanuoti ir tolimesnis mokslinio tyrimo vykdymas bei trukmė priklauso nuo gautų tarpinių rezultatų.

Priemonės „Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklų vykdymas pagal nacionalinių kompleksinių programų tematikas“ ir priemonės „Aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų skatinimas“ projektų įgyvendinimo metu vykdyti moksliniai tyrimai ir eksperimentinės plėtros projektų įgyvendinimo ataskaitos turi būti teigiamai įvertintos ekspertų. 2014 m. identifiukuota rizika, kad atlikus ekspertinius vertinimus, dalis minėtų priemonių projektams finansuoti skirtų lėšų gali būti pripažinta netinkamomis išlaidomis, tačiau ataskaitiniu laikotarpiu ekspertinis vertinimas vyko sklandžiai (projektų vykdytojams buvo suteikta galimybė mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros įgyvendinimo ataskaitas taisyti) ir mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektų įgyvendinimo ataskaitos buvo patvirtintos (2014 m. pab., 2015 m. pr.).

3.4. 4 prioritetas „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“

3.4.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija administruoja ŽIPVP 4 prioriteta „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ (toliau – 4 prioritetas), kurio įgyvendinimui nustatyti 3 uždaviniai:

- 1 uždavinys: Tobulinti žmogiškųjų išteklių valdymą bei stiprinti administracinius gebėjimus valstybės tarnyboje.
- 2 uždavinys: Gerinti veiklos valdymą, geriau įgyvendinti ES politikas, tobulinti viešojo administravimo struktūrą.
- 3 uždavinys: Gerinti ekonominės veiklos reglamentavimą, paslaugų teikimą gyventojams ir verslui.

4 prioriteto uždaviniams įgyvendinti yra numatyta 15 priemonių, iš kurių 3 priemonės yra įgyvendinamos regionų projektų planavimo būdu, 12 priemonių – valstybės projektų planavimo būdu.

Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 964 projektų⁶⁶ finansavimo ir administravimo sutartys, iš kurių baigti įgyvendinti 667 projektai.

Informacija apie 4 prioriteto įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis uždavinių lygmens fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

35 lentelė. 1 uždavinys: Tobulinti žmogiškųjų išteklių valdymą bei stiprinti administracinius gebėjimus valstybės tarnyboje

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Mokymuose dalyvavusių asmenų (valstybės tarnautojų, statutinių tarnautojų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų) skaičius	Pasiekimas	0	0	0	7324	22157	30123	37735	44572		44572
	Tikslas										29000
	Pradinis taškas	22956 ⁶⁷									

⁶⁶ Iki 2014 m. pabaigos dėl svarių priežasčių nutraukta 19 projektų finansavimo sutarčių. Jei buvo išmokėtos lėšos šių projektų įgyvendinimui, vyko lėšų grąžinimai ir šiems projektams numatytos lėšos buvo perskirstytos kitų projektų įgyvendinimui.

⁶⁷ Pagal 2006 m. duomenis tikslinę grupę sudaro 75000 darbuotojai, kuriems taikomos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos (31 proc. valstybės tarnautojų, 33 proc. statutinių tarnautojų, 26 proc. kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų). Pradinė rodiklio reikšmė nustatyta 2010 m. atlikto vertinimo metu: 2004–2006 m. BPD lėšomis finansuotų mokymų, skirtų asmenų, dirbančių viešojo administravimo sektoriuje, kvalifikacijos tobulinimui, pagrindu. Vienas asmuo skaičiuojamas vieną kartą.

Mokymuose dalyvavę asmenys (valstybės tarnautojai), proc.	Pasiekimas	0	0	0	0	0	51,71 ⁶⁸	51,71 ⁶⁹	51,71 ⁷⁰		51,71
	Tikslas										45
	Pradinis taškas										
Mokymuose dalyvavę asmenys (statutiniai tarnautojai), proc.	Pasiekimas	0	0	0	0	0	29,46 ⁷¹	29,46 ⁷²	29,46 ⁷³		29,46
	Tikslas										30
	Pradinis taškas										
Mokymuose dalyvavę asmenys (kiti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojai), proc.	Pasiekimas	0	0	0	0	0	18,83 ⁷⁴	18,83 ⁷⁵	18,83 ⁷⁶		18,83
	Tikslas										25
	Pradinis taškas										
Bendradarbiavimo ir partnerystės projektų skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	1	7		7
	Tikslas										20
	Pradinis taškas	9 ⁷⁷									
Rezultato rodikliai											

⁶⁸ Rodiklio reikšmė nustatyta VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengtoje vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ tarpinėje ataskaitoje, 2013 m.

⁶⁹ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁷⁰ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁷¹ Rodiklio reikšmė nustatyta VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengtoje vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ tarpinėje ataskaitoje, 2013 m.

⁷² Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁷³ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁷⁴ Rodiklio reikšmė nustatyta VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengtoje vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ tarpinėje ataskaitoje, 2013 m.

⁷⁵ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁷⁶ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁷⁷ Rodiklio pradinės reikšmės skaičiuojamos pagal 2005 m. ir 2006 m. ES Dvynių programos finansuotų 9 projektų skaičių.

Sėkmingai mokymus baigusiu asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai), kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis (proc., 6 mėnesiai po mokymų pabaigos)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	58,60 ⁷⁸	58,60 ⁷⁹	58,60 ⁸⁰		58,60
	Tikslas										75
	Pradinis taškas	34,90 ⁸¹									
Mokymuose dalyvavusių asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai), kurie sėkmingai baigė mokymus ir gavo mokymo pažymėjimus, dalis	Pasiekimas	0	0	0	88,00	96,80	99,64	99,34 ⁸²	99,74		99,74
	Tikslas										97
	Pradinis taškas	97 ⁸³									

36 lentelė. 2 uždavinys: Gerinti veiklos valdymą, geriau įgyvendinti ES politikas, tobulinti viešojo administravimo struktūrą

Rodikliai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso	
Produkto rodikliai											
Lietuvos ministerijose įdiegtų veiklos valdymo sistemų skaičius ir dalis nuo visų ministerijų (skaičius /proc.) ⁸⁴	Pasiekimas	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	0 (0 proc.)	1 (100 proc.)	1 ⁸⁵ (100)	1 (100 proc.)		1 (100 proc.)
	Tikslas										1 (100 proc.)

⁷⁸ Rodiklio reikšmė nustatyta VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengtoje vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ tarpinėje ataskaitoje, 2013 m.

⁷⁹ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁸⁰ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁸¹ Šaltinis: ŽIPVP 4 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimo rodiklių vertinimo ataskaita, skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt.

⁸² Rodiklio pasiekimo reikšmė mažesnė nei 2012 m., kadangi 2013 m. mažiau mokymuose dalyvavusių asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai) sėkmingai baigė mokymus ir gavo mokymo pažymėjimus.

⁸³ Pradinės rodiklių reikšmės nustatytos 2010 m. atlikto vertinimo metu: 2004–2006 m. BPD lėšomis finansuotų mokymų, skirtų asmenų, dirbančių viešojo administravimo sektoriuje, kvalifikacijos tobulinimui, pagrindu.

⁸⁴ Planuojama, kad veiklos valdymo sistemos diegimą prižiūrės LR Ministro Pirmininko tarnyba. Ketinama įdiegti veiklos valdymo sistemą, kuri apims 14 Lietuvos ministerijų. Rodiklis bus pasiektas LR Ministro Pirmininko tarnybai įgyvendinus projektą.

⁸⁵ Įdiegta veiklos valdymo sistema, kuri apima visas 14 Lietuvos ministerijų.

	Pradinis taškas	0 (0 proc.) ⁸⁶									
Parengti savivaldybių bendrieji teritorijų planai, skaičius	Pasiekimas	0	0	0	3	13	35	69	99		99
	Tikslas										21
	Pradinis taškas	39 ⁸⁷									
Rezultato rodikliai											
Valstybės išlaidų, kurias apima veiklos valdymo sistemos visose 14 ministerijų, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	61 ⁸⁸	61 ⁸⁹	61 ⁹⁰		61⁹¹
	Tikslas										48 ⁹²
	Pradinis taškas	39 ⁹³									
Savivaldybės, kurios turi parengtus bendruosius teritorijų planus (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	5	21,66	96,66	100	100		100
	Tikslas										100

⁸⁶ Šiuo metu kelios ministerijos yra įsidedusios veiklos valdymo sistemas, tačiau jos nėra tapačios ketinamai kurti veiklos valdymo sistemai, kuri apims 14 Lietuvos ministerijų. Todėl pradinės situacijos rodiklis skaičiuojamas 0 vnt./0 proc.

⁸⁷ 2006 m. duomenys. Nuo 2006 m. 39 savivaldybėms (65 proc.) parengti bendrieji teritorijų planai ES struktūrinės paramos lėšomis per 2007- 2011 m. 3 savivaldybėms buvo parengti bendrieji teritorijų planai (5 proc. nuo visų savivaldybių ir 70 proc. įskaičiuojant pradinę rodiklio reikšmę). Iki programavimo laikotarpio pabaigos visos savivaldybės (60 savivaldybių t. y. 100 proc.) numato parengti bendruosius teritorijų planus.

⁸⁸ Rodiklio reikšmė nustatyta VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengtoje vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ galutinėje ataskaitoje, 2013 m. Atkreipiame dėmesį, kad ŽIPVP įgyvendinimo ataskaitoje už 2012 m. pateikta reikšmė, vadovaujantis to paties vertinimo tarpine ataskaita. Reikšmė buvo patikslinta.

⁸⁹ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁹⁰ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁹¹ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁹² Be dotacijų savivaldybėms iš valstybės biudžeto, pagal 2006 m. duomenis.

⁹³ Pradinė rodiklio reikšmė nustatyta 2009 m. atlikto vertinimo metu, remiantis sukurta valstybės išlaidų, kurios apima veiklos valdymo sistemos visose 14 ministerijų, skaičiavimo metodologija.

nuo visų savivaldybių)	Pradinis taškas	65 ⁹⁴									
------------------------	-----------------	------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

37 lentelė. 3 uždavinys: Gerinti ekonominės veiklos reglamentavimą, paslaugų teikimą gyventojams ir verslui

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Geresnio reglamentavimo diegimo projektų, finansuotų ES struktūrinės paramos lėšomis, skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	1	2	3	3		3
	Tikslas										8
	Pradinis taškas	0									
Įdiegtų kokybės vadybos sistemų savivaldybių administravimo subjektuose skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	10	19	32	35		35
	Tikslas										35
	Pradinis taškas										
Įdiegtų kokybės vadybos sistemų valstybinio administravimo ir kituose viešojo administravimo subjektuose skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	8	11	33	64		64
	Tikslas										65
	Pradinis taškas	4 ⁹⁵									
Rezultato rodikliai											
Vidutinis įmonės	Pasiekimas	0	0	0	0	0	3	3	3		3

⁹⁴ 2006 m. duomenys. Nuo 2006 m. 39 savivaldybėms (65 proc.) parengti bendrieji teritorijų planai. Iki programavimo laikotarpio pabaigos visos savivaldybės (60 savivaldybių, t. y. 100 proc.) numato parengti bendruosius teritorijų planus.

⁹⁵ 4 Lietuvos įstaigos visiškai įdiegė bendrąjį vertinimo modelį, kuris yra vienas iš kokybės valdymo modelių (šaltinis: Lietuvos viešojo administravimo institutas, 2006 m.), apie 22 viešojo sektoriaus įstaigų yra įsidiegusios kitus kokybės vadybos metodus (pvz., ISO). Atsižvelgiant į šį rodiklį bus atliekamas kontrolinės grupės vertinimas siekiant palyginti institucijų, turinčių įdiegtas kokybės valdymo sistemas, veiklą su tokio pat tipo institucijomis, neturinčiomis įdiegtų kokybės valdymo sistemų. Vertinant šio rodiklio pasiekimą skaičiuojami visi priemonėje „Viešųjų paslaugų kokybės iniciatyvos“ vykdomi projektai, tame tarpe projektai, kurie diegia ISO standartus, Bendrojo vertinimo modelį (BVM), taiko „Vieno langelio“ principą.

įregistravimo laikotarpis (darbo dienų skaičius)	Tikslas										7
	Pradinis taškas	26 ⁹⁶									
Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	30,44 ⁹⁷	31,50 ⁹⁸	31,50 ⁹⁹		31,50
	Tikslas										25
	Pradinis taškas	3,2 ¹⁰⁰									

⁹⁶ 2004 m. duomenys pagal tuo metu galiojusius teisės aktus.

⁹⁷ Rodiklio reikšmė nustatyta 2013 m. VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengtoje vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ tarpinėje ataskaitoje.

⁹⁸ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

⁹⁹ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

¹⁰⁰ Pradinė rodiklio reikšmė nustatyta 2009 m. atlikto vertinimo metu, remiantis sukurta valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurios apima kokybės vadybos, skaičiavimo metodologija.

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

38 lentelė. 4 prioriteto finansinė pažanga (eurais)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pasirašytose finansavimo ir administravimo sutartyse numatytų lėšų suma				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	50.154.334,77	42.299.700,10	3.160.420,64	4.694.214,03	44.421.159,48	37.428.821,57	2.503.069,12	4.489.268,79
2 uždavinys	99.457.142,34	84.409.078,04	6.885.069,62	8.162.994,68	81.319.762,13	68.998.907,60	5.306.546,78	7.014.307,75
3 uždavinys	36.928.952,62	31.385.770,58	4.712.224,93	830.957,11	29.080.356,52	24.714.498,59	3.586.988,13	778.869,80
Iš viso:	186.540.429,73	158.094.548,72	14.757.715,19	13.688.165,82	154.821.278,13	131.142.227,76	11.396.604,03	12.282.446,34

C DALIS: PARAMA PAGAL TIKSLINES GRUPES

39 lentelė. Informacija apie projektų dalyvius (už 2014 metus)

Projektų dalyvių įvertinimo parametras	Projektų dalyvių skaičius					
	Asmenų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, kurie pradėjo dalyvauti projektų veiklose praeitą (-us) ataskaitinį (-ius) laikotarpį (-ius) ir tęsia arba baigė dalyvavimą projektų veiklose ši ataskaitinį laikotarpį, skaičius		Asmenų, baigusiu dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, skaičius	
	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai
1	2	3	4	5	6	7
Bendras projektų dalyvių skaičius	10.875	3.976	17.703	9.184	16.249	5.699
Projektų dalyvių suskirstymas pagal amžių						
Vaikai iki 14 m.	4	0	129	56	2	0
Jauni žmonės (15-24 m.)	696	333	2.935	2.628	2.135	1.496
Vidutinio amžiaus žmonės (25–44 m.)	5.293	1.777	8.191	4.369	7.137	2.227
Vidutinio amžiaus žmonės (45–54 m.)	2.948	955	4.167	1.284	4.398	1.014
Vyresnio amžiaus žmonės (55-64 m.)	1.752	800	2.110	771	2.339	846
Vyresni nei 65 m. žmonės	182	111	171	76	238	116
Projektų dalyvių suskirstymas pagal statusą darbo rinkoje						
Dirbantys asmenys (bendras dirbančių asmenų skaičius, įskaitant savarankiškai dirbančiuosius),	10.383	3.736	15.306	7.285	14.364	4.691
iš jų savarankiškai dirbantys	340	174	705	872	918	697
Bedarbiai (bendras bedarbių skaičius, įskaitant ilgalaikius bedarbius),	18	13	228	185	207	129
iš jų – ilgalaikiai bedarbiai	13	6	64	73	66	57
Ekonomiškai neaktyvūs asmenys (bendras ekonomiškai neaktyvių asmenų skaičius, įskaitant studijuojančius, besimokančius ar išėjusius į pensiją, nutraukusius verslą, visiškai neįgalius asmenis, dirbančius namų ūkyje ar kt.),	474	227	2.169	1.714	1.678	879
iš jų – ekonomiškai neaktyvūs asmenys, kurie studijuoja ar mokosi	361	187	1.810	1.465	1.159	552
Projektų dalyvių suskirstymas pagal pažeidžiamas grupes, laikantis nacionalinių taisyklių						
Mažumos	193	95	519	409	353	186
Migrantai	1	4	16	5	16	7
Neįgalieji	209	78	81	19	151	66
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	2	1	6	2	8	2
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	2	1	0	2	2	1
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	616	249	132	83	642	261

Asmenys, nepriklausantys socialinės atskirties ir socialinės rizikos grupėms	9.886	3.552	16.979	8.631	15.141	5.180
Projektų dalyvių suskirstymas pagal turimą išsilavinimą						
Aukštasis mokslas (pagrindinės, vientisosios, specialios profesinės, magistratūros, doktorantūros, meno aspirantūros, rezidentūros studijos) (ISCED 5 ir 6 lygiai)	10.150	3.635	14.371	6.615	13.831	4.597
Aukštojo mokslo laipsnio nesuteikiantis išsilavinimas baigus vidurinę mokyklą (4 pakopos profesinis mokymas) (ISCED 4 lygis)	276	92	1.030	678	858	206
Aukštesnysis vidurinis (antros ir trečios pakopos profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 3 lygis)	177	101	591	565	308	172
Pradinis ar žemesnysis vidurinis (pagrindinis ar pirmos pakopos pagrindinis profesinis mokymas) išsilavinimas (ISCED 1 ir 2 lygiai)	253	143	1.485	1.250	1.135	695
Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas (ISCED 0 lygis)	10	3	163	62	83	25
Asmenys, nepriklausantys nė vienai iš pirmiau nurodytų kategorijų	9	2	63	14	34	4

2014 m. 4 prioriteto lėšomis finansuojamų projektų veiklose pradėjo dalyvauti 14851 asmuo, dalyvavimą veiklose tęsė 26887 asmenys, baigė dalyvauti veiklose 21948 asmenys.

Asmenų, kurie 2014 m. pradėjo dalyvauti projektų veiklose, skaičius lyginant su 2013 m. (20179 asmenų) duomenimis yra beveik trečdaliu mažesnis, kadangi projektai baigia įgyvendinti planuotas veiklas. Pažymėtina, kad didžioji dalis projektų dalyvių dalyvauja (-o) projektuose, kuriuose vykdomi mokymai. Kadangi pastaraisiais metais žymiai didėjo į projektų, skirtų tobulinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų kvalifikaciją, veiklas įtrauktų dalyvių skaičius (iki 2014 m. pab. iš viso mokymuose dalyvavo 44255 asmenys), jau 2013 m. pab. buvo pasiekta ir viršyta ŽIPVP nustatyta rodiklio „Mokymuose dalyvavusių asmenų (valstybės tarnautojų, statutinių tarnautojų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų) skaičius“ siektina reikšmė (29000 asmenų).

Taip pat pažymėtina, kad dalis projektų dalyvių dalyvauja (-o) ne tik mokymuose, bet ir kitose ES struktūrinių fondų lėšomis remiamose veiklose: įvairiose iniciatyvose ir priemonėse, skirtose stiprinti bendradarbiavimą tarp valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų plėtojant jaunimo politiką regionuose, skatinti valdžios ir nevyriausybinio sektorių bendradarbiavimą ir partnerystę, diegiant kokybės vadybos sistemas, įgyvendinant viešųjų politikų (profesinio mokymo, mokslo ir studijų, sveikatos priežiūros sistemos, socialinių paslaugų ir verslą kontroliuojančių institucijų priežiūros sistemos) reformas ir pan.

Dalyvių pasiskirstymas pagal žemiau išvardintas grupes iš dalies atspindi ir bendrą situaciją viešajame sektoriuje, kadangi pagrindinė tikslinė 4 prioriteto lėšomis finansuojamose projektuose grupė yra viešojo sektoriaus darbuotojai.

Projektų veiklose dalyvaujančių asmenų pasiskirstymas pagal lytį 2014 m. išliko panašus kaip ir ankstesniais metais: moterų dalyvavimo projektų veiklose aktyvumas yra žymiai didesnis nei vyrų. Tarp visų asmenų, pradėjusių dalyvauti projektų veiklose per ataskaitinį laikotarpį, moterų skaičius sudaro 73,23 proc. (2013 m. moterų dalyvavo veiklose 70,27 proc.). Tokią tikslinių grupių pasiskirstymo pagal lytį situaciją lemia tai, kad viešajame sektoriuje dirba daugiau moterų nei vyrų. Pažymėtina, kad įgyvendinant ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus, laikomasi

lygių galimybių ir nediskriminavimo principo bei sudaromos vienodos galimybės tiek vyrams, tiek moterims dalyvauti projektų veiklose.

Projektų veiklose dalyvaujančių asmenų pasiskirstymas pagal amžių: didžiąją dalį pradėjusių dalyvauti projektų veiklose dalyvių (47,61 proc.) sudaro 25–44 m. amžiaus asmenys. Mažiau ataskaitiniu laikotarpiu projektų veiklose pradėjo dalyvauti 45–54 m. amžiaus asmenys (26,28 proc.), taip pat vaikai ir 15–24 m. amžiaus asmenys (iš viso iki 24 m. amžiaus – 6,96 proc.). Vyresnio amžiaus (55–64 m.) ir vyresni nei 65 m. amžiaus žmonės sudaro 19,16 proc. visų projektų dalyvių. Pažymėtina, kad į ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus mokymus įtraukiami jaunesnio (25–44 m.) amžiaus viešojo sektoriaus darbuotojai, siekiant, kad jauni specialistai aktyviai prisidėtų prie viešojo administravimo institucijų vykdomos veiklos ir pokyčių jose.

Projektų veiklose dalyvaujančių asmenų pasiskirstymas pagal statusą darbo rinkoje: didžioji dalis asmenų (95,07 proc.), kurie pradėjo dalyvauti projektų veiklose ataskaitiniu laikotarpiu, yra dirbantys asmenys; likusi nedidelė dalis (4,93 proc.) asmenų (bedarbiai ir ekonomiškai neaktyvūs) ir dalyviai, kurie gali būti priskirti pažeidžiamoms grupėms dalyvauja priemonės „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“ projekte „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ ir priemonės „Valstybinio ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimas ir partnerystė“ finansuojamuose projektuose.

D DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

40 lentelė. 1 uždavinys: *Tobulinti žmogiškųjų išteklių valdymą bei stiprinti administracinius gebėjimus valstybės tarnyboje*

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		40.849.145	42.299.700,10	<i>103,55 proc.</i>	37.428.821,57	<i>91,63 proc.</i>
PRODUKTO	Mokymuose dalyvavusių asmenų (valstybės tarnautojų, statutinių tarnautojų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų) skaičius	29000	41106	<i>141,74 proc.</i>	44572	<i>153,70 proc.</i>
	Mokymuose dalyvavę asmenys (valstybės tarnautojai), proc.	45	-	-	51,71	-
	Mokymuose dalyvavę asmenys (statutiniai tarnautojai), proc.	30	-	-	29,46	-
	Mokymuose dalyvavę asmenys (kiti valstybės ir savivaldybių) proc.	25	-	-	18,83	-
	Bendradarbiavimo ir partnerystės projektų skaičius	20	19	<i>95,00 proc.</i>	7	<i>35,00 proc.</i>
REZULTATO	Sėkmingai mokymus baigusiu asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai), kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis (proc., 6 mėnesiai po mokymų pabaigos)	75	-	-	58,60	-
	Mokymuose dalyvavusių asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai), kurie sėkmingai baigė mokymus ir gavo mokymo pažymėjimus, dalis (proc.)	97	91,04	-	99,74	-

Analizuojant 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą galima teigti, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai: iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos sutartyse suplanuota 103,55 proc., deklaruota 91,63 proc. uždaviniui skirtų lėšų.

Lyginant sutartyse numatytas pasiekti produkto rodiklių reikšmes su sutartyse suplanuotomis uždavinio lėšomis bei uždavinio lygmeniu deklaruotų lėšų santykį su faktiškai pasiektų rodiklių reikšmėmis, matyti, kad sutartyse suplanuota pasiekti produkto rodiklio „**Mokymuose dalyvavusių asmenų (valstybės tarnautojų, statutinių tarnautojų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų) skaičius**“ reikšmė ženkliai viršija ŽIPVP suplanuotą pasiekti rezultatą (ŽIPVP suplanuota 29000, o pagal sutartis – 41106 (arba 141,74 proc. nuo ŽIPVP plano). Šio produkto rodiklio pasiekimo tempai reikšmingai lenkia lėšų panaudojimo tempus. Iki 2014 m. pabaigos pasiekta produkto rodiklio reikšmė (44572) daugiau nei 53 proc. punktais viršijo ŽIPVP nustatytą reikšmę (29000). Rodiklio siekimo spartai įtakos turėjo Valstybės tarnautojų mokymo 2011–2013 metų strategijos, kurioje nustatyti kiti mokymo prioritetai nei 2007–2010 m. atitinkamoje strategijoje, priėmimas¹⁰¹. Kitų prioritetinių valstybės tarnautojų mokymo tikslų nustatymas paskatino naujų kvalifikacijos tobulinimo projektų (atitinkančių naujoje strategijoje nustatytus mokymo tikslus) inicijavimą ir įgyvendinimą. Taip pat pagal Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos nuostatas, viena iš valstybės tarnybos pertvarkos kryptų yra siekis, kad valstybės tarnautojų mokymo sistema būtų veiksmingesnė, kad mokymai būtų dažniau panaudojami kaip valstybės tarnautojų motyvavimo priemonė, kad būtų veiksmingai naudojamos mokymui skirtos ES fondų ir programų lėšos. Todėl įgyvendinant šią programą ir siekiant veiksmingos valstybės tarnybos pertvarkos atsirado didesnis poreikis naudoti ES struktūrinių fondų lėšas viešojo sektoriaus darbuotojų kvalifikacijos kėlimui ir įvairių sričių mokymams. Svarbu paminėti, kad įtakos rodiklio reikšmės didesniajam pasiekimui nei planuota sutartyse turėjo ir tai, jog pagal rodiklio skaičiavimo metodiką unikalus mokymo dalyvis projekto lygmeniu skaičiuojamas vieną kartą, o uždavinio lygmeniu gali būti skaičiuojamas kelis kartus, priklausomai nuo to, kelių projektų mokymo veiklose jis dalyvavo. Taip pat vykdant viešuosius pirkimus, mokymo paslaugos daugeliu atveju buvo įsigytos už mažesnę kainą, todėl projektų vykdytojai kreipėsi į įgyvendinančiąją instituciją dėl projektų finansavimo ir administravimo sutarčių keitimo bei galimybės vykdyti papildomas ar naujas mokymų veiklas.

Su šiuo produkto rodikliu susijęs ir kitas produkto rodiklis – „**Mokyme dalyvavę asmenys (valstybės tarnautojai), proc.; mokymuose dalyvavę asmenys (statutiniai tarnautojai), proc.; mokymuose dalyvavę asmenys (kiti valstybės ir savivaldybių), proc.**“. Remiantis 2013 m. atlikto vertinimo ataskaitoje¹⁰² pateiktais duomenimis, iš **mokymuose dalyvavusių asmenų valstybės tarnautojai sudarė 51,71 proc., statutiniai darbuotojai – 29,46 proc., kiti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojai – 18,83 proc.** Nuokrypis nuo ŽIPVP nustatytų siektinų rodiklio reikšmių (apmokėti 45 proc. valstybės tarnautojų, 30 proc. statutinių tarnautojų ir 25 proc. kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų) yra nedidelis. Mokymuose dalyvavusių asmenų pasiskirstymas pagal statusą iš esmės atitinka valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose dirbančiųjų asmenų pasiskirstymą. Valstybės tarnautojų registro 2015 m. sausio 1 d. duomenimis, valstybės tarnautojų užimtų pareigybių skaičius sudaro didžiausią dalį viešojo sektoriaus darbuotojų – 39 proc. Atkreipiame dėmesį, kad rodiklio „kiti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojai, proc.“ reikšmė (25 proc.) greičiausiai nebus pasiekta, nes

¹⁰¹ Vienas iš Stebėsenos komiteto patvirtintų projektų, skirtų tobulinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų kvalifikaciją, atrankos kriterijų – projektų atitiktis strategijoje nustatytiems prioritetiniams valstybės tarnautojų mokymo tikslams.

¹⁰² Vėl „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengta vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ ataskaita, 2013 m. (vertinimas apima duomenis iki 2012 m. pab.)

mokymuose dalyvavusių asmenų proporcijos periodo įgyvendinimo metu pasikeitė. Prognozuojama, kad ŽIPVP nustatytų rodiklio reikšmių pokytis iki 2015 m. pabaigos gali būti nežymus, kadangi daugelis projektų, kuriuose kvalifikaciją tobulina valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojai, 2014–2015 m. pasibaigs, tikėtina, kad į mokymų veiklas bus įtrauktas nedidelis naujų projektų dalyvių skaičius, kuris neturės didelės įtakos galutiniam nagrinėjamo produkto rodiklio reikšmių pasiekimui.

Apibendrinant dviejų susijusių produkto rodiklių pasiekimo reikšmes pastebėtina, kad iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos mokymuose sudalyvavę 44572 asmenys (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojai) sudaro daugiau nei 62 proc.¹⁰³ užimtų pareigybių skaičiaus valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose (2015 m. sausio 1 d. duomenimis buvo 71 865 pareigybių).

Sutartyse numatoma produkto rodiklio „**Bendradarbiavimo ir partnerystės projektų skaičius**“ reikšmė (19 projektų, t.y. 95 proc. ŽIPVP plane numatytos reikšmės (20 projektų) yra nežymiai (daugiau nei 8 proc. punktais) mažesnis už lėšų suplanavimo sutartyse rezultata (103,55 proc.). Pasiekta produkto rodiklio reikšmė (7 projektai) 2014 m. gruodžio 31 d. sudarė 35 proc. nuo ŽIPVP nustatytos pasiekti rodiklio reikšmės, šis rezultatas reikšmingai skiriasi nuo panaudotų lėšų procento (91,63 proc.) dėl rodiklio skaičiavimo metodikos¹⁰⁴ bei dėl 2 bendradarbiavimo ir partnerystės projektų, kurių finansavimo sutartys sudarytos anksčiau (2009 m. ir 2010 m.) ir kuriems įgyvendinti skirta 49,02 proc. visiems bendradarbiavimo projektams skirtos ES fondų lėšų sumos (juos įgyvendinant buvo panaudota didžioji dalis lėšų). 2015 m. pabaigoje numatoma pasiekti rodiklio „Bendradarbiavimo ir partnerystės projektų skaičius“ reikšmė bus pasiekta 95 proc. lyginat su ŽIPVP nustatytu tikslu. Nors valstybės projektų sąrašuose buvo suplanuotas 21 bendradarbiavimo ir partnerystės projektas, tačiau sudarytos 19 projektų finansavimo sutartys, nes du pareiškėjai dėl laiko ir žmogiškųjų išteklių stokos nutarė projektų neįgyvendinti¹⁰⁵.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos 99,74 proc. mokymuose dalyvavusių asmenų sėkmingai baigė mokymus ir gavo mokymo pažymėjimus. Taigi ŽIPVP suplanuota pasiekti rezultato rodiklio „**Mokymuose dalyvavusių asmenų, kurie sėkmingai baigė mokymus ir gavo mokymo pažymėjimus, dalis**“ reikšmė (97 proc.) viršyta 2,74 proc. punktais. Rezultato rodiklio „**Sėkmingai mokymus baigusių asmenų, kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis (proc., 6 mėnesiai po mokymų pabaigos)**“ kiekybinė reikšmė, remiantis 2013 m. atlikto

¹⁰³ Remiantis 2013 m. atlikto vertinimo ataskaita¹⁰³, 2008 – 2012 m. sėkmingai ES lėšomis finansuotus mokymus baigusiu asmenų buvo 23 681, iš jų Valstybės tarnautojų registre buvo rasti 17 897 asmenys. Tačiau galime pažymėti, kad 21,8 proc. valstybės tarnautojų registre surastų asmenų tuo metu nebedirbo valstybės tarnyboje ir šis nemažas darbuotojų kaitos procentas taip pat parodo, kad valstybės tarnybos pertvarka yra būtina, siekiant stiprinti valstybės tarnybos patrauklumą bei mažinti jaunų žmonių migraciją. Vienas iš žingsnių, siekiant valstybės tarnybos pertvarkos, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. gegužės mėn. patvirtino Valstybės tarnautojų mokymo 2014–2017 metų strategiją, kurioje nustatė naujus prioritetinius valstybės tarnautojų mokymo tikslus ir kryptis, į kuriuos bus atsižvelgiama įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemones, kurios skirtos viešojo sektoriaus darbuotojų mokymams.

¹⁰⁴ Pagal rodiklio skaičiavimo metodiką minėto produkto rodiklio reikšmė laikoma pasiekta, kai užbaigus visas projekto veiklas yra patvirtinama galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita. Didžioji dalis (17 iš 19) bendradarbiavimo ir partnerystės projektų buvo pradėti įgyvendinti 2013 m. pabaigoje, kadangi sutartys dėl šių projektų finansavimo sudarytos tik 2013 m. 3–4 ketvirčiais, taigi didžioji dalis projektų bus baigti įgyvendinti 2015 m.

¹⁰⁵ Sutaupytos lėšos, neįgyvendinus numatytų projektų, kartu su kitomis sutaupytomis 4 prioriteto lėšomis, buvo perskirstytos kitiems ŽIPVP prioritetams.

vertinimo ataskaitos duomenimis¹⁰⁶, 2012 m. buvo 58,6 proc., t. y. per 2010–2012 m. laikotarpį rodiklio reikšmė išaugo 23,7 proc. punktais, tačiau liko 16,4 proc. punktais žemesnė už ŽIPVP nustatytą pasiekti rodiklio reikšmę (75 proc.). Atlikto vertinimo duomenimis tokį pasiekimą nulėmė rodiklio skaičiavimo metodika¹⁰⁷.

Siekiant ŽIPVP nustatytos rodiklio reikšmės pasiekimo, nuo 2013 m. didelis dėmesys buvo skiriamas projekto vykdytojo atliktos mokymo poreikio nustatymo analizės vertinimui, siekiant įsitikinti, ar numatomi mokymų dalyviai mokymų metu įgytas žinias savo darbinėje veikloje galės taikyti reguliariai. Tam dėmesį buvo galima skirti vertinant paraiškas dėl projektų, (skirtų tobulinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų kvalifikaciją) finansavimo ir projektų vykdytojų prašymus keisti šių projektų sutartis, numatant papildomų projekto veiklų vykdymą ir (ar) papildomų projekto rezultatų pasiekimą. Ataskaitiniu laikotarpiu ši praktika buvo tęsiama, tačiau šiuo laikotarpiu finansavimas buvo skirtas keliems projektams, kurie siekė šios rodiklio reikšmės. Pokytį bus galima nustatyti, kai 2016 m. bus atnaujinta rodiklio reikšmė, atlikus tyrimą/apklausas, kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose.

Apie 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą liudija ir kiti anksčiau nepaminėti, uždavinio įgyvendinimo metu pasiekti rezultatai, kurie yra nustatyti ŽIPVP priede kaip papildomi rodikliai, skirti priemonių įgyvendinimo stebėsenai. Iki 2014 m. pabaigos buvo patobulinti ir (ar) naujai parengti 6 teisės aktai, reglamentuojantys ir (ar) vystantys viešojo ir privataus sektorių partnerystės procesą valstybėje, inicijuoti 2 viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektai, atlikta 60 jaunimo bendradarbiavimo situacijos tyrimų (po vieną tyrimą kiekvienoje savivaldybėje), surengti 85 bendradarbiavimą jaunimo politikos srityje skatinantys renginiai, parengti 4 teisės aktų projektai, rekomendacijos, skirti teisinei bazei, reglamentuojančiai švietimo, mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, taip pat kitas visuomenei naudingas veiklas, tobulinti, sukurti 2 valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo tinklai, suorganizuotos 57 konferencijos ir (arba) renginiai, skatinantys bendradarbiavimą tarp valdžios ir nevyriausybinių sektorių. Minėtų rodiklių pasiekimai prisideda prie geresnio 1 uždavinio įgyvendinimo,

¹⁰⁶ VšĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengta vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ ataskaita, 2013 m.

¹⁰⁷ Rodiklio reikšmė apskaičiuota pagal 2010 m. parengtą ir patvirtintą rodiklio „Sėkmingai mokymus baigusiu asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai), kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis (proc., 6 mėnesiai po mokymų pabaigos)“ skaičiavimo metodiką. Pagal ją rodiklio reikšmė nustatoma apskaičiuojant, kokią procentinę dalį nuo visų sėkmingai mokymus baigusiu asmenų sudaro asmenys, įgytas žinias taikantys kartą per savaitę arba dažniau, ir į rodiklio reikšmės teigiamo rezultato skaičiavimą neįtraukiant asmenų, taikančių darbe žinias rečiau (kartą per mėnesį ar rečiau; kelis kartus per mėnesį). Pagal rodiklio skaičiavimo metodiką mokymus baigęs asmuo pripažįstamas taikančiu įgytas žinias darbe, jeigu jis įgytas žinias darbe taiko bent vienu iš šių būdų: 1) projekto mokymai padėjo jam geriau suprasti sritį, kurioje dirba, todėl dirbdamas/dirbdama priima geresnius sprendimus; 2) mokymuose įgytas žinias ir įgūdžius naudoja atlikdamas įprastines savo užduotis darbe; 3) mokymuose įgytos žinios ir įgūdžiai leidžia jam spręsti naujas problemas, naujus klausimus, išskylančius darbe. Kadangi šis rezultato rodiklis nurodo procentinę mokymus baigusiu asmenų dalį, augant sėkmingai mokymus baigusiu asmenų skaičiui rodiklio kiekybinė reikšmė nebūtinai proporcingai didės. Todėl išlieka rizika, kad ŽIPVP numatyta rodiklio reikšmė 2015 m. gali būti nepasiekta. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal išorės ekspertų pateiktus projektų dalyvių apklausų rezultatų duomenis, mokymuose įgytas žinias, neatsižvelgiant į žinių taikymo dažnumą, pritaikė (nebūtinai reguliariai) 73,2 proc. asmenų. Vertinimo atskaitoje rekomenduota Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai taikyti supaprastintą rodiklio „Sėkmingai mokymus baigusiu asmenų, kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis (proc., 6 mėnesiai po mokymų pabaigos)“ skaičiavimo metodiką, t. y. iš rodiklio skaičiavimo metodologijos pašalinti žinių taikymo dažnumo aspektą, vertinti tik tai, ar mokymuose įgytos žinios buvo pritaikytos darbe nors viena kartą, kadangi esama tokių mokymų, kuriuose įgytų žinių nuolat (t. y. kartą per savaitę arba dažniau) taikyti darbe nėra galiomybės (pavyzdžiui, krašto apsaugos ar tarptautinių ryšių). Nors per šiuos mokymus įgytos žinios yra pritaikomos rečiau, tai nebūtinai reiškia, kad jie yra mažiau naudingi.

stiprinant valstybės tarnyboje dirbančiųjų gebėjimus viešosios ir privačios partnerystės vystymo, jaunimo politikos įgyvendinimo, tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir partnerystės, bendradarbiavimo tarp valdžios ir nevyriausybinių sektorių bei kt. svarbiose srityse.

Apibendrinant 1 uždavinio rezultatus, galima daryti išvadą, kad 1 uždavinys įgyvendinamas iš esmės sėkmingai, o jo įgyvendinimo rezultatai reikšmingai prisideda tobulinant žmoniškųjų išteklių valdymą bei stiprinant administracinius gebėjimus valstybės tarnyboje.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: VšĮ „Geros valios projektai“

Projekto pavadinimas: „Pagalbadarbai.lt - efektyvesniam socialinių problemų sprendimui“

Projekto vertė: 73,4 tūkst. eurų

VšĮ „Geros valios projektai“ įgyvendino 22 mėnesių trukmės projektą, kuriuo buvo siekiama sukurti nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) ir valstybinio sektoriaus įstaigų bendradarbiavimo sistemą Pagalbadarbai.lt efektyvesniam socialinių problemų sprendimui. Šio projekto idėja yra nauja ir originali, nes Pagalbadarbai.lt iniciatyva sprendžia ne vieną socialinę problemą. Lietuvoje dar nėra kito analogo Pagalbadarbai.lt iniciatyvai, kuri integruoja platų spektrą valstybinių įstaigų ir NVO, kad kompleksiskai išspręstų socialines problemas. NVO ir valstybinio sektorių bendradarbiavimas vykdamas socialinę politiką būtent per Pagalbadarbai.lt prizmę yra unikali idėja, atverianti naują požiūrį į NVO ir valstybinio sektorių partnerysčių galimybes.

Projekto vykdymo metu sėkmingai įgyvendinta 16 seminarų, 10 susitikimų, 1 nacionalinė konferencija. Siekiant suteikti informaciją tiek socialinę atskirtį patiriantiems žmonėms apie galimybes gauti pagalbą, tiek informuoti NVO ir valstybinės valdžios struktūras apie socialinių problemų turinčių asmenų poreikį, sukurtas tinklapis Pagalbadarbai.lt. Taip pat sukurtas valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo tinklas, skirtas projekto veiklų tęstinumui ir plėtojimui užtikrinti. Rašytiniai susitarimai tarp VšĮ „Geros valios projektai“, Maltos Ordino pagalbos tarnybos ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pagrindžia įsipareigojimą palaikyti Pagalbadarbai.lt platformą ir po projekto įgyvendinimo pabaigos. Prie praktinės tinklo veiklos aktyviai prisijungia daugiau nei 80 organizacijų visoje Lietuvoje: 38 valstybinės ir savivaldybių institucijos ir 42 NVO.

41 lentelė. 2 uždavinys: Gerinti veiklos valdymą, geriau įgyvendinti ES politikas, tobulinti viešojo administravimo struktūrą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		82.343.314	84.409.078,04	102,51 proc.	68.998.907,60	83,79 proc.
PRODUKTO	Lietuvos ministerijose įdiegtų veiklos valdymo sistemų skaičius ir dalis nuo visų ministerijų (skaičius /proc.)	1 (100 proc.)	1 (100 proc.)	100 proc.	1 (100 proc.)	100 proc.

	Parengti savivaldybių bendrieji teritorijų planai, skaičius	21	131	623,81 proc.	99	471,43 proc.
REZULTATO	Valstybės išlaidų, kurias apima veiklos valdymo sistemos visose 14 ministerijų, dalis (proc.)	48	-	-	61 ¹⁰⁸	-
	Savivaldybės, kurios turi parengtus bendruosius teritorijų planus (proc. nuo visų savivaldybių)	100	100	-	100	-

Lyginant sutartyse numatytas pasiekti ir faktiškai pasiektas uždavinio įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmes su projektu finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotomis bei panaudotomis (deklaruotomis) ES lėšomis, matyti, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai: sutartyse suplanavus daugiau nei 102 proc. ir panaudojus daugiau nei 83 proc. uždaviniui įgyvendinti suplanuotų lėšų, visos ŽIPVP nustatytos uždavinio įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmės yra pasiektos ir (ar) viršytos.

Produkto rodiklio „Lietuvos ministerijose įdiegtų veiklos valdymo sistemų skaičius ir dalis nuo visų ministerijų (skaičius / proc.)“ reikšmė pasiekta 100 proc., kadangi 2012 m. Ministro Pirmininko tarnyba (nuo 2013 m. gegužės 1 d. – Vyriausybės kanceliarija) baigė įgyvendinti 2009 m. pradėtą (1,81 mln. eurų vertės) projektą „Valdymo, orientuoto į rezultatus, tobulinimas (VORT)“. Vertinimo¹⁰⁹ metu buvo atlikta ministerijų ir projekto vykdytojo (Vyriausybės kanceliarijos) apklausa. Ministerijų buvo paprašyta įvertinti „VORT“ projekto įtaką viešojo administravimo institucijų veiklos efektyvumo didinimui. Apibendrinę ministerijų atsakymus vertintojai pateikė išvadą, kad projektas „VORT“ padarė teigiamą įtaką veiklos valdymo sistemų diegimo procesui.

Pažymėtina, jog bus viršyta ŽIPVP numatyta pasiekti produkto rodiklio „**Parengti savivaldybių bendrieji teritorijų planai**“ reikšmė (21) – sudarytose projektų finansavimo sutartyse suplanuotas 131 savivaldybių bendrųjų teritorijų planų parengimas. Iki 2014 m. pabaigos parengti 99 savivaldybių bendrieji teritorijų planai. Planuota pasiekti reikšmė yra gerokai viršijama, nes savivaldybių teritorijose ir jos dalyse buvo didelis poreikis rengti bendrųjų teritorijų planų projektus, kurių parengimas ar atnaujinimas ženkliai prisideda prie savivaldybių teritorijų vystymosi plėtros. Teritorijų planavimo dokumentų parengimas savivaldybių teritorijose ir jos dalyse padeda ne tik kryptingai ir subalansuotai užtikrinti konkrečių teritorijų darnų vystymąsi, bet ir užtikrinti racionalų teritorijų, lėšų ir kitų išteklių panaudojimą. Atitinkamai 100 proc. yra pasiekta ir ŽIPVP numatyta rezultato rodiklio „**Savivaldybės, kurios turi parengtus bendruosius teritorijų planus (proc. nuo visų savivaldybių)**“ reikšmė, t. y. visos 60 savivaldybių turi parengtus bendruosius teritorijų planus.

¹⁰⁸ Rodiklio reikšmė bus atnaujinta 2016 m., kaip nurodyta rodiklių skaičiavimo metodikose, atlikus tyrimą/apklausas.

¹⁰⁹ Vši „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengta vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ ataskaita, 2013 m.

(http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2012MVP/ZIPVP_4_prioriteto_tarpiniu_rezultatu_vertinimas.pdf)

Pasiekta rezultato rodiklio „Valstybės išlaidų, kurias apima veiklos valdymo sistemos visose 14 ministerijų, dalis (proc.)“ reikšmė (61 proc.) viršija ŽIPVP nustatytą pasiekti reikšmę (48 proc.). Dar 2012 m. nustatyta, kad veiklos valdymo sistemos visose 14 ministerijų apima 61 proc.¹¹⁰ valstybės išlaidų. Tai parodo, kad veiklos valdymui ministerijos skyrė žymiai didesnę dėmesį nei iki tol. Ypač ryškūs teigiami pokyčiai įvyko Lietuvos Respublikos žemės ūkio, socialinės apsaugos ir darbo bei sveikatos apsaugos ministerijose. Stipriai suintensyvėjęs veiklos valdymas šiose ministerijose yra pagrindinė priežastis, kodėl rodiklio reikšmė yra didesnė nei ŽIPVP numatytas tikslas. Tyrimo metu apklausus ministerijas dėl veiklos valdymo sistemos (VVS) tobulinimo per ateinančius kelis metus, nustatyta, kad tik Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija prognozuoja mažesnius pokyčius veiklos valdymo srityje. Visos kitos duomenis pateikusios ministerijos iki 2015 m. planavo išlaikyti tą patį VVS įdiegtumo lygį, taigi rodiklio reikšmė ateityje ženkliai nesikeis.

Pažymėtina, kad apie 2 uždavinio įgyvendinimo pažangą liudija ir kiti anksčiau nepaminėti, uždavinio įgyvendinimo metu pasiekti rezultatai, kurie yra skaičiuojami pagal ŽIPVP priede priemonių įgyvendinimo stebėsenai nustatytus papildomus rodiklius. Tobulinant viešojo administravimo subjektų vidaus administravimą ir veiklos valdymą 2014 m. baigta 17 projektų, kurių metu sukurtas viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės bei informacinių sistemų diegimo konsultacinis centras, įdiegtos 23 vidaus administravimo ir veiklos valdymą gerinančios sistemos ar metodai savivaldybių administravimo, valstybinio administravimo ir kituose viešojo administravimo subjektuose. Siekiant geriau įgyvendinti ES politikas atlikti 34 Lietuvos narystės ES poveikio ir kiti tyrimai bei parengti dokumentai, skirti geresniam ES politikų įgyvendinimui ir kt.

Atsižvelgiant į faktiškai pasiektas ir tam tikrais atvejais viršytas atskirų produkto ir rezultato rodiklių reikšmes galima teigti, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai, o uždavinio įgyvendinimo rezultatai gerina veiklos valdymą, ES politikų įgyvendinimą ir tobulina viešojo administravimo struktūrą.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija

Projekto pavadinimas: „Lietuvos ES reikalų sistemos efektyvumo didinimas (LESSED)“

Projekto vertė: 2319 tūkst. eurų

2010 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija pradėjo įgyvendinti 68 mėn. trukmės projektą „Lietuvos ES reikalų sistemos efektyvumo didinimas (LESSED)“. Projektas apima visą ES reikalų koordinavimo sistemą ir gerosios praktikos sklaidos veiklas, ES reikalų komunikacijos sistemos stiprinimą, ES reikalų sistemos efektyvumo didinimą tarpžinybiniu ir instituciniu lygmeniu. Projekto įgyvendinimo metu siekiama užtikrinti ES reikalų koordinavimo procese dalyvaujančių institucijų įsitraukimą, stiprinti Lietuvos institucijų, dalyvaujančių ES veikloje, administracinius gebėjimus bei pasirengimo pirmininkauti ES Taryboje 2013 m. kontekste.

Iškeliami projekto tikslai – gilinti Lietuvos integraciją į ES, sudaryti prielaidas efektyvesniam ES politikų įgyvendinimui, stiprinti Lietuvos įtaką priimant ES sprendimus ir atstovaujant ES institucijose. Siekiant užtikrinti efektyvų Lietuvos atstovavimą ES institucijose, sudarant prielaidas efektyviam Lietuvos pirmininkavimui ES Taryboje 2013 m., perimta geroji pirmininkavimo praktika iš ES Taryboje

¹¹⁰ Rodiklio reikšmė patikslinta pagal vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas“ galutinėje ataskaitoje pateiktą informaciją (ŽIPVP įgyvendinimo ataskaitoje už 2012 m. pateikta reikšmė, vadovaujantis to paties vertinimo tarpine ataskaita).

pirmininkavusių ES valstybių narių – suorganizuotos užsienio šalių ekspertų konsultacijos ir parengtos 5 rekomendacijos, išvados pasirengimo pirmininkauti klausimais, suorganizuoti 26 trišaliai susitikimai, konsultacijos Lietuvoje ir 141 vizitas į ankstesnio Trio bei į Lietuvos pirmininkavimo Trio šalis, atlikti 4 tyrimai (nustatytos problemos, pateikiamos rekomendacijos), suorganizuoti 6 tarptautiniai renginiai ir koordinacinis susitikimas-pasitarimas su Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybių atstovais, įgyvendinta gerosios praktikos sklaidos sistema (Lietuvos dalyvavimas ES Dvynių programoje). Siekiant stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, aptarti Lietuvos ES reikalų klausimus suorganizuotos 5 tarptautinės konferencijos, 10 apskritojo stalo diskusijų ir 5 išvažiuojamieji renginiai. Tobulinant ES teisės plėtros ir įgyvendinimo Lietuvoje sistemą, atliktas tyrimas dėl probleminių sričių bei atnaujinta elektroninė prieiga, skirta ES teisės plėtros ir įgyvendinimo sistemos Lietuvoje veiksmingumo skatinimui, įgyvendinta Europos Sąjungos teisingumo teismo (ESTT) praktikos sklaidos sistema – parengtas ESTT praktikos vadovas. Siekiant suformuoti Lietuvos prioritetinius strateginius ES politikos tikslus ir išanalizuoti Lietuvai aktualias ES sektorinės politikos sritis, atlikti 3 tyrimai strateginiais ES politikos klausimais (kurių rezultatai naudoti rengiant nacionalinius strateginius dokumentus) ir 40 tyrimų įvairiais kitais ES politikų klausimais.

42 lentelė. 3 uždavinys: Gerinti ekonominės veiklos reglamentavimą, paslaugų teikimą gyventojams ir verslui

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		31.192.546	31.385.770,58	<i>100,62 proc.</i>	24.714.498,59	<i>79,23 proc.</i>
PRODUKTO	Geresnio reglamentavimo diegimo projektų, finansuotų ES struktūrinės paramos lėšomis, skaičius	8	7	<i>87,50 proc.</i>	3	<i>37,50 proc.</i>
	Įdiegtų kokybės vadybos sistemų savivaldybių administravimo subjektuose skaičius	35	39	<i>111,43 proc.</i>	35	<i>100 proc.</i>
	Įdiegtų kokybės vadybos sistemų valstybinio administravimo ir kituose viešojo administravimo subjektuose skaičius	65	89	<i>136,92 proc.</i>	64	<i>98,46 proc.</i>
REZULTAT	Vidutinis įmonės steigimo laikotarpis (darbo dienų skaičius)	7	-	-	3	-

Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)	25	-	-	31,50	-
---	----	---	---	-------	---

Analizuojant 3 uždavinio įgyvendinimo pažangą galima teigti, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai: iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos sutartyse suplanuota 100,62 proc., panaudota 79,23 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Atsižvelgiant į pasiektas 3 uždavinio rodiklių reikšmes ir jas palyginant su panaudotomis lėšomis, galima prognozuoti, kad iki laikotarpio pabaigos bus pasiektos ir viršytos ŽIPVP nustatytos rodiklių reikšmės.

Produkto rodiklis **„Geresnio reglamentavimo diegimo projektų, finansuotų ES struktūrinės paramos lėšomis, skaičius“**. ŽIPVP numatyti 8 geresnio reglamentavimo projektai, iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo pasirašytos sutartys dėl 8 geresnio reglamentavimo projektų, tačiau VŠĮ „Versli Lietuva“ finansavimo ir administravimo sutartis buvo nutraukta dėl galimo veiklų ir rezultatų dubliavimosi su kitu projektu. 3 iš 7 geresnio reglamentavimo projektų baigti įgyvendinti, taigi rodiklio reikšmė pasiekta 37,50 proc. Pažymėtina, kad ŽIPVP nustatyta rodiklio reikšmė nebus pasiekta, tačiau tikimasi, kad sutartyse suplanuotą reikšmę (7 geresnio reglamentavimo diegimo projektai) numatoma pasiekti iki 2015 m. pabaigos, kadangi dėl 3 geresnio reglamentavimo projektų sutartys pasirašytos tik 2013 m. pabaigoje.

Produkto rodiklis **„Įdiegtų kokybės vadybos sistemų savivaldybių administravimo subjektuose / valstybinio administravimo ir kituose viešojo administravimo subjektuose skaičius“**. Siekiant plėtoti kokybės vadybos sistemų / metodų taikymą viešojo administravimo subjektuose, iki 2014 m. pabaigos pasirašytos 89 projektų finansavimo ir administravimo sutartys dėl įvairių kokybės vadybos sistemų / metodų įdiegimo viešojo administravimo institucijose (39 savivaldos ir 89 valstybinėse institucijose ir įstaigose). Iki 2014 m. pabaigos įdiegta 99 tokios sistemos: savivaldybių administravimo subjektuose įdiegtos 35 kokybės vadybos sistemos, o valstybinio administravimo ir kituose viešojo administravimo subjektuose – 64 kokybės vadybos sistemos. Taigi rodiklių „Įdiegtų kokybės vadybos sistemų savivaldybių administravimo subjektuose skaičius“ ir „Įdiegtų kokybės vadybos sistemų valstybinio administravimo ir kituose viešojo administravimo subjektuose skaičius“ reikšmės iki 2014 m. pabaigos pagal kiekvieną rodiklį atskirai pasiektos 100 proc. ir 98,46 proc. lyginant su ŽIPVP nustatytais reikšmėmis. Pažymėtina, kad sutartyse suplanuotos pasiekti rodiklių reikšmės leidžia prognozuoti, kad 2015 m. bus viršytos ŽIPVP nustatytos pasiekti rodiklio reikšmės.

Rezultato rodiklio **„Vidutinis įmonės įregistravimo laikotarpis“ reikšmė**, nustatyta pasiekti ŽIPVP, ataskaitiniu laikotarpiu buvo pasiekta ir viršyta – pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus VĮ Registrų centras, jeigu nėra kliūčių, priima sprendimą dėl įmonės statuso suteikimo ir įregistruoja registro objektą, sutvarko steigimo dokumentus ir registro duomenis per 3 darbo dienas.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atliktas ŽIPVP 4 prioriteto 3 uždavinio rezultato rodiklio „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ vertinimas atskleidė, kad 2012 m. rezultato rodiklio reikšmė buvo 31,5 proc. ir 6,5

proc. viršijo ŽIPVP iškeltą tikslą (25 proc.). Atlikti skaičiavimai rodo¹¹¹, kad 2015 m. 3 uždavinio rezultato rodiklio reikšmė bus lygi 31,1 proc. ir 6,1 proc. viršys ŽIPVP numatytą tikslą (25 proc.). Tai leidžia tikėtis, kad 2015 metams užsibrėžta rezultato rodiklio reikšmė bus pasiekta.

Apie 3 uždavinio įgyvendinimo pažangą liudija ir kiti anksčiau nepaminėti, uždavinio įgyvendinimo metu pasiekti rezultatai, skaičiuojami pagal ŽIPVP priede **priemonių įgyvendinimo stebėsenai nustatytus papildomus rodiklius**. Iki 2014 m. pabaigos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje įgyvendinant „vieno langelio“ principą sukurta ir įdiegta centralizuota viešųjų ir administracinių paslaugų sistema, kuri apima vieningą viešųjų ir administracinių paslaugų registrą, vykdant kokybės vadybos metodų taikymo Lietuvos viešojo administravimo institucijose ir įstaigose stebėseną atlikti 4 tyrimai. Taip pat vykdant ir (ar) tęsiant viešųjų politikų reformas, Lietuvos mokslo taryboje parengtas programinio konkursinio (mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektų) finansavimo modelis, sustiprintos Lietuvos mokslo tarybos administraciniai bei ekspertiniai gebėjimai ir funkcijos, susiję su programinio-konkursinio finansavimo modelio parengimu, parengti 134 dokumentų paketai, susiję su sveikatos priežiūros sistemos tobulinimu ir/arba su sveikatos priežiūros kokybe ir/arba sveikatos priežiūros technologijų vertinimu (ataskaitos, įvairūs pavyzdinių diagnostikos ir gydymo protokolai) ir kt. Šių rodiklių tematinė įvairovė yra didelė ir apima daug skirtingų valstybės valdymo, verslo sąlygų gerinimo ar paslaugų kokybės tobulinimo sričių, todėl ženklūs pasiekimai padeda siekti 3 uždavinio tikslų, t.y. gerinti veiklos reglamentavimą, paslaugų teikimą gyventojams ir verslui.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Lietuvos Respublikos ūkio ministerija

Projekto pavadinimas: „Sprendimų ir jų projektų poveikio vertinimo diegimas“

Projekto vertė: 201,72 tūkst. eurų

Nuo 2013 m. Lietuvos Respublikos ūkio ministerija įgyvendina 19 mėnesių trukmės projektą, kurio tikslas efektyvinti sprendimų ir jų projektų poveikio vertinimą, užtikrinti poveikio vertinimo kokybę. Siekiant užtikrinti teisės aktų, reguliuojančių ūkio subjektų veiklos sąlygas, kokybę, būtina atlikti kokybišką teisės aktų projektų poveikio vertinimą. Dažnu atveju valstybės institucijos poveikio vertinimą atlieka formaliai, nėra vertinamas alternatyvių sprendimų poveikis, nesikonsultuojama su ūkio subjektais, kuriems bus taikomi teisės aktai. Tinkamai neišanalizavus numatomo teisės aktų poveikio, atsiranda poreikis dažnai keisti priimtus teisės aktus, to pasekoje kenčia teisinės sistemos stabilumas, ūkio subjektai skundžiasi teisės aktų kokybe ir nuolatiniu teisės aktų keitimu. Praktikoje išryškėja sritys, keliančios ypatingus sunkumus verslui, todėl išsamus poveikio verslui vertinimo atlikimas šiose srityse ypatingai svarbus. Išvardintos problemos lemia poreikį užtikrinti kokybišką sprendimų ir jų projektų poveikio verslui vertinimą bei jo priežiūrą. Sukūrus efektyvią sprendimų ir jų projektų poveikio vertinimo sistemą (t.y. įdarbinti asmenys, kuriems yra pavesta atlikti probleminių prioritetinių sričių poveikio verslui vertinimą prioritetinėse srityse, parengti poveikio verslui vertinimo klausimyną/gaires, užtikrinti konsultacijų su ūkio subjektais atlikimą), pagerėja teisės aktų rengimo, priėmimo ir taikymo kokybė, bus užtikrinta, kad priimami teisės aktai sukeltų kuo mažesnę neigiamą poveikį ūkio subjektams. Šiuo metu jau yra parengtas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012 m. rugsėjo 12 d. įsakymo Nr. 1K-235/4-892 „Dėl Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių, Kontrolinio klausimyno rengimo ir naudojimo ūkio subjektų veiklos

¹¹¹ Vėlgi „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengtoje vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ galutinėje ataskaitoje

priežiūrą atliekančių viešojo administravimo subjektų veikloje gairių, Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“ pakeitimo projektas, kuriuo tvirtinamos verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašas, rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairės ir vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairės.

ŽIPVP 4 prioriteto strateginio konteksto rodikliai.

4 prioriteto įgyvendinimo metu pasiekti rezultatai prisidėjo prie ŽIPVP nustatyto strateginio konteksto **rodiklio „Gyventojų pasitikėjimas valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis (proc.)“** reikšmių teigiamo pokyčio. 2005 m. pradinė šio rodiklio reikšmė buvo 35 proc. 2014 m. spalio mėn. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atlikto tyrimo¹¹² metu nustatyta, kad 53 proc. apklausoje dalyvavusių respondentų pasitiki valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis. Pažymėtina, kad 2014 m. gyventojų nuomonė apie valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas išliko tame pačiame lygyje kaip ir praėjusiais metais (pagal 2013 m. tyrimo duomenys buvo 53 proc.). Nuo 2005 m. gyventojų pasitikėjimo valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis procentas išaugo 18 proc., teigiamas rodiklio reikšmių skirtumas tarp pasitikinčių ir nepasitikinčių dalies taip pat išaugo 6 proc. (53 proc. pasitikinčių ir 47 proc. nepasitikinčių). Stebint šių kasmetinių tyrimų rezultatus, galima daryti prielaidą, kad rodiklio reikšmės pasiekimui ir gyventojų nuomonės formavimui turėjo ir turi įtakos 4 prioriteto lėšomis finansuojami, į administracinių gebėjimų stiprinimą ir viešojo administravimo efektyvumo didinimą orientuoti, projektai (projektai, kuriuos įgyvendinant tobulintos viešojo sektoriaus darbuotojų kompetencijos, diegti gyventojų aptarnavimo kokybės gerinimo metodai ir / ar veiklos valdymo efektyvumą gerinančios priemonės ir kt.)

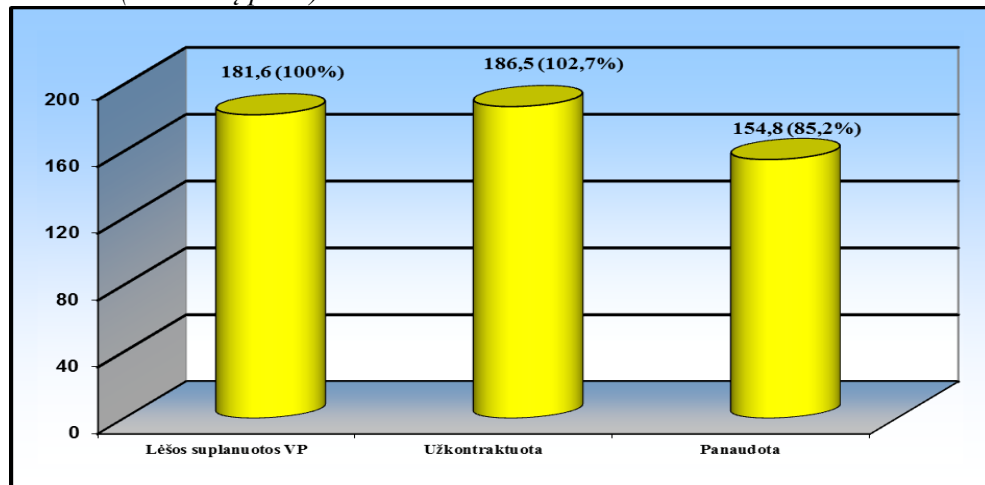
Kitų dviejų ŽIPVP nustatytų 4 prioriteto strateginių konteksto rodiklių „Valdymo veiksmingumo rodiklis (pagal Pasaulio Banko rodiklį)“ ir „Reguliavimo kokybės rodiklis (pagal pasaulio Banko rodiklį¹¹³)“ reikšmės ataskaitiniu laikotarpiu taip pat turėjo tendenciją kisti. 2010 m. buvo pradėtos taikyti naujos rodiklių skaičiavimo metodikos, todėl kito ŽIPVP nustatytos pradinės (2005 m.) konteksto rodiklių reikšmės. **Rodiklis „Valdymo veiksmingumo rodiklis (pagal Pasaulio Banko rodiklį)“**. Tik dalis valdymo veiksmingumo rodiklio sudedamųjų dalių atspindi viešojo administravimo subjektų valdymo efektyvumą – dauguma jų vertina politikų veiklą ar atskirų viešųjų paslaugų kokybę (pvz. švietimo, sveikatos sričių), kurios nėra finansuojamos 4 prioriteto lėšomis. 2005 m. rodiklio reikšmė buvo nustatyta 75 proc., Remiantis naujausiais Pasaulio Banko duomenimis, šio rodiklio reikšmė 2013 m. buvo 74 proc. ir lyginat su 2012 m. duomenimis procentas išlieka nepakitęs. Taigi nuo 2005 m. rodiklio reikšmė kito nežymiai (1 proc. punktu sumažėjo). **Rodiklis „Reguliavimo kokybės rodiklis (pagal pasaulio Banko rodiklį)“** parodo valstybinių institucijų gebėjimą formuluoti ir įgyvendinti patikimą politiką ir reglamentus, sudarant palankesnes sąlygas skatinti privataus sektoriaus augimą. Šio rodiklio reikšmė, remiantis Pasaulio Banko duomenis, lyginant su 2005 m. duomenimis padidėjo 6 proc. (2005 m. rodiklio reikšmė buvo 78 proc.), o per paskutinius dvejus metus augo nežymiai (2012 m. – 83 proc., 2013 m. – 84 proc.) Visos reguliavimo kokybės rodiklio sudėtinės dalys daugiausiai atspindi valstybės vykdomų reguliacinės politikos priemonių efektyvumą ir privataus sektoriaus veiklos reglamentavimo kokybę, didele dalimi priklausomą nuo politinių sprendimų.

¹¹² Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija nuo 2006 metų kasmet atlieka Lietuvos gyventojų apklausas. Šių apklausų metu tiriama Lietuvos gyventojų pasitikėjimas valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis. <http://vakokybe.vrm.lt/index.php?id=307>

¹¹³ <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#reports>. Pasaulio Banko duomenys.

Tačiau galima daryti prielaidą, kad 4 prioriteto priemonių „Valstybės tarnybos sistemos stiprinimas“, „Veiklos valdymo tobulinimas“, „Viešųjų paslaugų kokybės iniciatyvos“, „Ekonominės veiklos reglamentavimo tobulinimas, kita verslo aplinka“ lėšomis finansuojami projektai turėjo / turi netiesioginę įtaką minėtų dviejų strateginio konteksto rodiklių pokyčiams. Atsižvelgiant į tai galima teigti, kad uždavinio įgyvendinimo rezultatai prisideda siekiant ŽIPVP nustatytų tikslų: gerina ekonominės veiklos reglamentavimą, paslaugų teikimą gyventojams ir verslui.

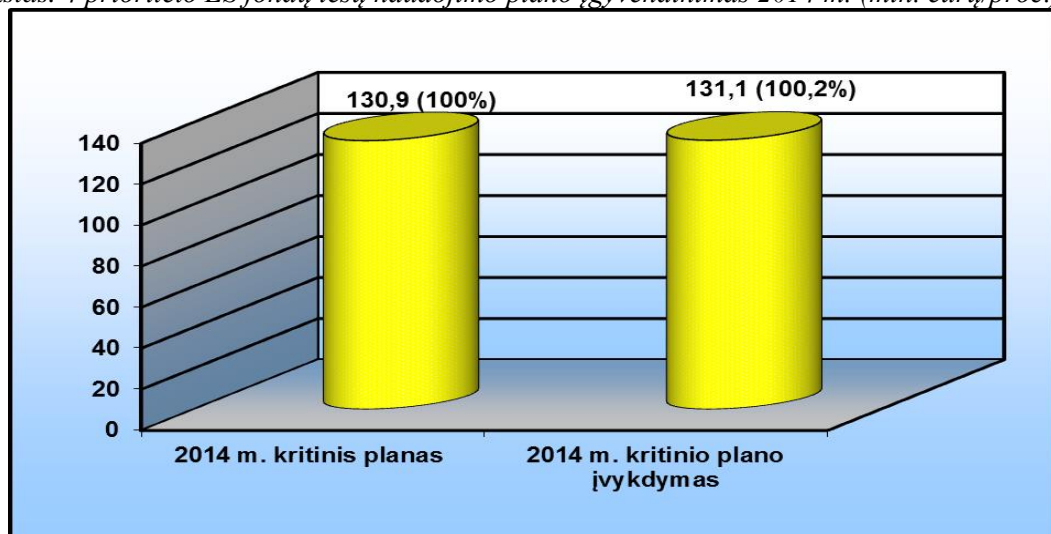
13 paveikslas. 4 prioriteto įgyvendinimas 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas (mln. eurų/proc.)

4 prioritetai įgyvendinti iš viso skirta 181,6 mln. eurų lėšų. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pasirašyta projektų finansavimo administravimo sutarčių už 186,5 ml. eurų (102,7 proc. nuo 4 prioritetai suplanuotų lėšų). Visos projektų finansavimo ir administravimo sutartys dėl valstybės ir regionų projektų sąrašuose suplanuotų projektų buvo pasirašytos iki 2013 m. gruodžio 31 d. Pažymėtina, kad siekiant maksimaliai panaudoti prioriteto įgyvendinimui skirtą finansavimą, pasirašyta projektų finansavimo administravimo sutarčių už 5 mln. eurų (2,7 proc. punktais) daugiau, nei skirta 4 prioritetai lėšų. Prognozuojama, kad dėl projektuose galimų lėšų sutaupymų (vykdant viešuosius pirkimus, taikant projektams finansines korekcijas dėl nustatytų pažeidimų, nutraukiant projektų finansavimo sutartis ir kt.) iki 2015 m. pabaigos projektams išmokėtos lėšos neviršys 4 prioritetai numatytų lėšų ribos.

Septintaisiais programavimo periodo metais pastebimas tolygiai didėjantis 4 prioritetai skirtų lėšų panaudojimas. Iki 2014 m. pabaigos panaudota 154,8 mln. eurų (85,2 proc. 4 prioritetai skirtos lėšų sumos). Iki laikotarpio pabaigos planuojama panaudoti visas prioritetai suplanuotas lėšas.

14 paveikslas. 4 prioriteto ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

Skirtingai nei praėjusio ataskaitinio laikotarpio metu per 2014 m. 4 prioriteto ES fondų lėšų naudojimo (deklaruočių Europos Komisijai lėšų) kritinis planas pasiektas 100,2 proc. Tam įtakos turėjo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir įgyvendinančiosios institucijos

(Europos socialinio fondo agentūra) nuolat vykdyta intensyvi visų įgyvendinamų projektų stebėseną: viešųjų pirkimų priežiūra, veiklų vykdymo, lėšų įsisavinimo stebėseną (siekiama kontroliuoti projektų įgyvendinimo rizikas iš projektų vykdytojų buvo prašoma išsamių paaiškinimų dėl uždelsto/lėtesnio lėšų įsisavinimo bei detalios informacijos dėl planuojamų išlaidų). Ypač didelis dėmesys skirtas identifikuotų rizikingų projektų įgyvendinimo stebėsenai ir taikomos priemonės lėšų sutaupymo rizikos prevencijai.

E DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

43 lentelė. Projekto dalyvių suskirstymas pagal tikslines grupes

Grupė	Tikslinės grupės atstovų (moterų, imigrantų, kt.) dalis (proc.) nuo visų asmenų, per ataskaitinį laikotarpį baigusių dalyvauti projektų veiklose
Moterys	74,03
Migrantai	0,10
Mažumos	2,46
Neįgalieji	0,99
Nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų asmenys	0,05
Asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis	0,01
Kiti socialinės atskirties ir socialinės rizikos asmenys	4,11

1. Prioriteto įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

4 prioriteto įgyvendinamų projektų poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui yra neutralus. Projektams nėra keliamas reikalavimas įtraukti į veiklas nustatytą projektų dalyvių skaičių pagal lytį (vyrų / moterų). Tačiau pagal bendruosius ir specialiuosius projektų atitikties kriterijus detalizuojančiuose Projektų finansavimo sąlygų aprašų reikalavimuose projektams ir pareiškėjams nurodyta, kad vertinant projektų atitiktį lyčių lygybės ir nediskriminavimo principui vertinama, ar projektuose nenumatoma apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo principams įgyvendinti. Projektų vertinimo metu taip pat nustatoma, ar projektuose skatinamas nediskriminavimo principų įgyvendinimas bei laikomasi nediskriminavimo politikos nuostatų. Finansavimą projektai gauna tik tuo atveju, jei sudaromos prielaidos laikytis reikalavimų, keliamų vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui. Pažymėtina, kad papildomų reikalavimų vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui specialiuosiuose atitikties atrankos ir specialiuosiuose prioritetiniuose atrankos kriterijuose nėra nustatyta.

Remiantis atlikto vertinimo duomenimis¹¹⁴, tarp sėkmingai projektuose mokymus baigusiu valstybės tarnautojų, statutinių tarnautojų ir kitų valstybės ir savivaldybių institucijų darbuotojų (sudalyvavusių apklausoje) 25 proc. respondentų buvo vyrai, o 75 proc. – moterys. Šios proporcijos atitinka lyčių pasiskirstymo proporcijas valstybės tarnyboje.

2. Veiksmai, kuriais skatinamas socialiai pažeidžiamų grupių užimtumas ir socialinė aprėptis

Netaikoma

3. Novatoriškos veiklos pristatymas

¹¹⁴ VšĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengta vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ ataskaita, 2013 m.

Įgyvendinant pagal 4 prioriteto priemones finansuojamus projektus novatoriškos projektų veiklos pasireiškia per naujas idėjas, procesus, metodus, produktų, paslaugų sukūrimą, išbandymą, patikrinimą ir įgyvendinimą.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

Projekto pavadinimas: „Asmens sveikatos priežiūros kokybės gerinimas reglamentuojant rizikingiausių pacientų saugai diagnostikos ir gydymo protokolus“

Projekto vertė: 868,9 tūkst. eurų

Nuo 2013 m. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija įgyvendina 22 mėn. trukmės projektą „Asmens sveikatos priežiūros kokybės gerinimas reglamentuojant rizikingiausių pacientų saugai diagnostikos ir gydymo protokolus“. Projekto tikslas – Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kokybės ir efektyvumo gerinimas, reglamentuojant rizikingiausių pacientų saugai diagnostikos ir gydymo protokolus. Projektu siekiama gerinti Lietuvoje asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kokybę ir efektyvumą, reglamentuojant rizikingiausių pacientų saugai ligų diagnostikos ir gydymo protokolus, bei parengti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarką, kuri užtikrintų ES kokybę atitinkančios praktikos taikymą Lietuvoje.

Vykdamas projektą sukurtas rekomenduojamas Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – Įstaigos) diagnostikos ir gydymo pavyzdinis protokolų rengimo ir taikymo algoritmas, nustatyti rizikingiausių pacientų saugai Įstaigų atliekami tyrimai ir taikomi gydymo metodai bei sukurti rizikingiausių pacientų saugai Įstaigų atliekamų tyrimų ir taikomų gydymo metodų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos rekomenduojami pavyzdiniai diagnostikos ir gydymo protokolai ir įdiegti pilotinėse Įstaigose. Sukurti protokolai leidžia suvienodinti diagnostikos ir gydymo schemas, vadinamus gydymo bei pagalbos teikimo protokolus, visose Lietuvos ligoninėse, užtikrinant teikiamų sveikatos paslaugų kokybę ir rezultatus.

4. Prioriteto įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

4 prioriteto lėšomis finansuojami projektai, kurių įgyvendinimo metu diegiamos kompiuterinės duomenų surinkimo, apdorojimo, stebėsenos sistemos, kuriamos specializuotos internetinės svetainės, viešojo administravimo institucijų darbuotojai mokomi naudotis specialiomis informacinėmis sistemomis ir duomenų bazėmis ir pan. Remiantis vertinimo¹¹⁵ metu atliktų mokymuose dalyvavusių projektų dalyvių apklausų duomenimis, informacinių technologijų įgūdžių formavimo mokymų metu įgytas žinias valstybės tarnautojai ir kiti viešojo administravimo institucijose dirbantys asmenys taiko labiausiai (82,4 proc.).

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos

Projekto pavadinimas: „Saugomų teritorijų sistemos vidaus administravimo tobulinimas“

Projekto vertė: 344,7 tūkst. eurų

2009–2014 m. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) įgyvendino projektą „Saugomų teritorijų sistemos vidaus administravimo tobulinimas“, kurio tikslas – padidinti saugomų teritorijų administravimo sistemos (toliau – Sistema) efektyvumą. Įgyvendinant projektą buvo atlikta Sistemos vidaus administravimo

ir veiklos valdymo analizė bei parengtos rekomendacijos dėl Sistemos vidaus administravimo ir veiklos valdymo. Atsižvelgus į atliktą analizę buvo įdiegta Sistemos veiklos valdymo sistema bei sukurta ir įdiegta Sistemos vidinė duomenų sistema, kurioje numatoma naudotis praktikoje tobulinant saugomų teritorijų sistemos vidaus administravimą ir veiklos valdymą, t. y. centralizuotu būdu rinkti, keisti saugomų teritorijų duomenimis ir kita aktualia informacija, susijusia su Tarnybos ir jai pavaldžių institucijų veikla, kompiuterizuoti duomenų apsikeitimą tarp Tarnybos ir saugomų teritorijų direktorių specialistų bei realizuoti galimybę įvesti ir redaguoti saugomose teritorijose vykdomos veiklos informaciją interaktyviame žemėlapyje.

Siekiant sudaryti sąlygas finansinių išteklių valdymo tobulinimui Tarnyboje ir jai pavaldžiose įstaigose buvo įdiegta finansų valdymo ir apskaitos sistema bei parengtas vienodos buhalterinės apskaitos dokumentų rinkinys. Įdiegta finansų valdymo sistema užtikrins vieningą Tarnybos ir pavaldžių įstaigų apskaitos tvarkymą pagal vieningus vidinius standartus.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Valstybės tarnybos departamentas

Projekto pavadinimas: „Valstybės tarnyboje būtinų kompetencijų analizė ir valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų katalogas“

Projekto vertė: 1.312, 1 tūkst. eurų

Projekto „Valstybės tarnyboje būtinų kompetencijų analizė ir valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų katalogas“ įgyvendinimo metu išanalizuoti užsienio šalyse taikomi valstybės tarnautojų kompetencijų modeliai bei pareigybių sisteminimo principai. Remiantis užsienio šalių patirtimi, susistemintos valstybės tarnautojų vykdomos funkcijos, parengtas pareigybių aprašymų katalogas ir kompetencijų modelio taikymo metodika, taip pat sukurtas, įdiegtas ir ištestuotas el. pareigybių aprašymų katalogas ir kompetencijų modelis el. Valstybės tarnautojų registre (toliau – VATARAS) ir Valstybės tarnybos informacinėje sistemoje (toliau – VATIS). Projekto metu yra kuriama ir diegiama aukštesniųjų vadovų 360 laipsnių kompetencijų vertinimo (grįžtamojo ryšio) sistema, kurią planuojama baigti įgyvendinti 2015 m. Aukštesniųjų vadovų 360 laipsnių kompetencijų vertinimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas informacinėje sistemoje leis atlikti aukštesniųjų vadovų vertinimą greičiau ir paprasčiau, užtikrins vertinimo anonimiškumą. Tokiu būdu, įgyvendinus visas projekte numatytas priemones bus patobulinta valstybės tarnybos sistema ir modernizuotos personalo valdymo funkcijos viešojo administravimo įstaigose.

5. Prioriteto įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Teigiamą poveikį regionų plėtrai, teritorinės socialinės sanglaudos didinimui turi 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamos 4 prioriteto trys regioninės priemonės, kurias įgyvendinant rengiami regionų ir savivaldybių strateginio planavimo ir teritorijų planavimo dokumentai, keliama savivaldybių politikų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kvalifikacija, o taip pat tobulinama veikla, siekiant efektyvesnio viešųjų lėšų panaudojimo ir geresnės kokybės administracinių paslaugų.

Pagal 4 prioritetą įgyvendinamai priemonei „Savivaldybių institucijų ir įstaigų dirbančiųjų kvalifikacijos tobulinimas“ finansuoti numatyta 5,8 mln. eurų ES struktūrinių fondų lėšų, priemonei „Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai / trumpalaikiai) strateginiai plėtros planai“ – 5,7 mln. eurų lėšų, priemonei „Teritorijų planavimas“ – 21,3 mln. eurų lėšų. Iš viso regioninėms priemonėms skirta 32,8 mln. eurų ES lėšų (21,26 proc. nuo 4 prioritetu skirto ES struktūrinių fondų finansavimo).

2007–2013 m. didžiausia ES lėšų dalis skirta Vilniaus regiono projektams (22 proc.) ir Kauno regiono projektams (15 proc.). Daugiausia projektų įgyvendinama tuose regionuose, kuriems skirta didžiausia lėšų dalis: Vilniaus regione – 366 vnt., Kauno regione – 272 vnt. ir Šiaulių – 269 vnt.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Telšių rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: „Telšių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros galimybių studijos parengimas“

Projekto vertė: 12,5 tūkst. eurų

2014 m. Telšių rajono savivaldybės administracija baigė įgyvendinti projektą „Telšių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros galimybių studijos parengimas“. Įgyvendinus projektą buvo parengta Telšių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros galimybių studija. Galimybių studijoje išanalizuota ir pateikta esamos situacijos energetikos sektoriuje Telšių rajono savivaldybėje apžvalga, parengtas pasiūlymas dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo planinio rodiklio 2020 m. nustatymo Telšių rajono savivaldybei bei pateikti pasiūlymai priemonėms, reikalingoms padidinti tokių išteklių vartojimą savivaldybėje nustatytiems planiniams rodikliams pasiekti. Projektas buvo vykdomas vadovaujantis tokiais darnaus vystymosi prioritetais, kaip geresnės biologinės įvairovės apsauga, kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymasis. Projekto įgyvendinimo metu parengtos galimybių studijos pagrindu buvo atnaujintas Telšių rajono strateginis plėtros 2004–2020 metų planas.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Regioninės plėtros departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

Projekto pavadinimas: „Tauragės regiono plėtros plano rezultatų ir poveikio įvertinimas bei regiono ir aktualių sektorių plėtotės galimybių studija“

Projekto vertė: 16,6 tūkst. eurų

2014 m. Regioninės plėtros departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos baigė įgyvendinti 18 mėn. trukmės projektą „Tauragės regiono plėtros plano rezultatų ir poveikio įvertinimas bei regiono ir aktualių sektorių plėtotės galimybių studija“. Įgyvendinant projektą buvo atliktas tuo metu galiojusio Tauragės regiono plėtros plano 2006–2013 m. rezultatų ir poveikio įvertinimas bei parengta Tauragės regiono socialinei ir ekonominei plėtrai aktualių sektorių plėtotės galimybių studija, kurie sudarė pagrindą parengti į kryptingą regiono plėtrą orientuotą Tauragės regiono plėtros planą 2014–2020 metams (toliau – Planas). Plano prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės buvo derinami su Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano ir Tauragės apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano nuostatomis ir sprendiniais, su apskrities savivaldybių strateginiais plėtros planais ir kitais strateginio planavimo dokumentais, todėl Plano priemonės atitinka regiono darnios plėtros poreikius ir sudaro sąlygas visapusiškai išnaudoti regiono potencialias galimybes, efektyviai panaudoti finansinius išteklius bei įgyvendinti regionines ir vietines iniciatyvas.

6. Prioriteto įgyvendinimo poveikis darniai plėtrai

Įgyvendinant 4 prioriteto priemones, darnios plėtros principas yra įtrauktas į priemonių bendruosius ir (arba) specialiuosius projektų atitikties atrankos kriterijus. Projektų paraiškų vertinimo metu nustatoma, ar numatomuose įgyvendinti projektuose nėra numatyta veiksmų, kurie galėtų turėti neigiamą poveikį darnaus vystymosi principams įgyvendinti, t. y. ar nebus vykdomi veiksmai, kurie darytų neigiamą poveikį aplinkosaugos, socialinėje, ekonomikos srityse.

Priemonėmis „Teritorijų planavimas“ ir „Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai / trumpalaikiai) strateginiai plėtros planai“ siekiama įgyvendinti teritorijų / regionų darnaus vystymosi principą bei užtikrinti subalansuotą ir kryptingą lėšų ir kitų išteklių panaudojimą. Pagal šias priemones finansuojami regionų plėtros planų, savivaldybių strateginių plėtros planų rengimas (atnaujinimas), rengiami teritorijų planavimo dokumentai,

atsižvelgiant į šių teritorijų plėtros ilgalaikius poreikius. Šių planų parengimas sudaro sąlygas kryptingam, subalansuotam regionų vystymuisi, padeda racionaliai ir efektyviai spręsti regionų plėtros problemas ar iškilusius uždavinius.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Ukmergės rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: „Ukmergės miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialiojo plano parengimas“

Projekto vertė: 18,7 tūkst. eurų

Šiuo metu yra baigiamas 2013 m. rugpjūčio 22 d. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos pradėtas įgyvendinti projektas „Ukmergės miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialiojo plano parengimas“. Projekte buvo rengiamas Ukmergės miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialusis planas (toliau – Planas). Parengtas Planas leis užtikrinti racionalų Ukmergės miesto neužstatytų erdvių panaudojimą, atsižvelgiant į šių teritorijų plėtros ilgalaikius poreikius. Rengiant šį Planą buvo suformuotos urbanizuotų želdinių ir kitų viešųjų erdvių teritorijos, įvairios poilsio, pramogų, mažosios architektūros elementų zonos, nustatyti želdinių, parkų tvarkymo, naudojimo, apsaugos principai, funkcinio naudojimo prioritetai. Parengtame Plane apibrėžtos planuojamos teritorijos kraštovaizdžio tvarkymo svarbiausios kryptys; nustatytos kraštovaizdžio tvarkymo zonos pagal žemėnaudos pobūdį, funkcinį prioritetą bei naudojimo intensyvumą; numatytos priemonės ir apribojimai, užtikrinantys formuojamo gamtinio kraštovaizdžio kokybę, gamtos ir kultūros paveldo vertybių išsaugojimą.

Parengtas Planas prisidės prie Ukmergės rajono socialinės-ekonominės aplinkos plėtojimo, įgyvendinant Ukmergės rajono ilgalaikę strategiją.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Ignalinos rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: „Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos dviračių infrastruktūros plėtros specialiojo plano parengimas“

Projekto vertė: 16,0 tūkst. eurų

2014 m. gruodžio 1 d. Ignalinos rajono savivaldybės administracija baigė įgyvendinti projektą „Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos dviračių infrastruktūros plėtros specialiojo plano parengimas“. Parengto Ignalinos rajono savivaldybės teritorijos dviračių infrastruktūros plėtros specialiojo plano sprendiniais bus vadovaujama vykdam dviračių infrastruktūros plėtrą rajone. Atlikta rajono teritorijos dviračių infrastruktūros esamos būklės ir potencialių plėtros galimybių analizė, nustatytas optimalus dviračių takų tinklas rajone, parengta plėtros prioritetų koncepcija, konkretizuoti specialiojo plano sprendiniai bei įvertintas sprendinių poveikis atlikus strateginį teritorijos pasekmių aplinkai vertinimą. Šio projekto rezultatai prisidės prie Ignalinos rajono teritorijos darnaus vystymosi.

7. Tarptautinės ir (arba) tarpregioninės veiklos pristatymas

Tarptautinio bendradarbiavimo veiklos vykdomos įgyvendinant daugelį 4 prioriteto priemonių (13 iš 15 priemonių). Projektų vykdytojai bendradarbiauja su daugelio ES šalių valstybinėmis institucijomis, įstaigomis, organizacijomis, ekspertais, siekdami gauti metodinės ir techninės pagalbos, perimti gerą patirtį, žinias ir jas pritaikyti Lietuvoje. Užsienio ekspertų pagalba naudojama diegiant kokybės vadybos sistemas, vykdam specializuotus mokymus ir organizuojant konferencijas žmogaus teisių gynimo, energetikos reguliavimo, viešojo administravimo reformų, viešųjų paslaugų teikimo, teisinio reglamentavimo, viešojo ir privataus sektorių partnerystės, jaunimo politikos, institucijų veiklos rezultatų stebėsenos ir kt. srityse.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė

Projekto pavadinimas: „Kokybės vadybos modelio, atitinkančio ISO 9001 kokybės standartą, diegimas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolėje“

Projekto vertė: 86,4 tūkst. eurų

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė įgyvendina projektą, kurio tikslas – didinti veiklos efektyvumą diegiant kokybės vadybos sistemą, atitinkančią tarptautiniu lygiu pripažįstamus standartus. Projekto metu numatyta atlikti Valstybės kontrolės veiklos analizę, įdiegti ir sertifikuoti kokybės vadybos sistemą pagal ISO EN 9001:2008 reikalavimus.

Valstybės kontrolė, kaip aukščiausia audito institucija, yra tarptautinės aukščiausių audito institucijų organizacijos (INTOSAI) narė, todėl jos veiklos metodai turi atitikti bendrus šios organizacijos standartus. Diegiant kokybės vadybos sistemą numatyta atlikti Valstybės kontrolės veiklos atitikties ISO 9001 kokybės standartui ir Valstybės kontrolės kaip aukščiausios audito institucijos veiklos ekspertinį vertinimą. Ekspertinio vertinimo metu numatyta įvertinti audito procesą – ar atliekami pagal tarptautinius standartus privalomi audito žingsniai, institucijos komunikacija su subjektais ir Lietuvos Respublikos Seimu. Pagal susiklosčiusią gerąją praktiką aukščiausių audito institucijų veiklą vertina ekspertai iš kitų šalių audito institucijų. Ekspertiniam vertinimui buvo pasirinktos Norvegijos Karalystės, Suomijos Respublikos aukščiausios audito institucijos ir Europos audito rūmai (Liuksemburgas) bei ekspertinis vertinimas grindžiamas visų jame dalyvaujančių šalių pasirašytu Supratimo memorandumu pagal Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos gairę ISSAI 5600 ir gerąją pasaulinę AAI praktiką. Siekiant užtikrinti efektyvią ir tikslią projekto rezultatų sklaidą, ekspertinio vertinimo ataskaitą numatyta išleisti lietuvių ir anglų kalbomis ir projekto rezultatus pristatyti tiek suinteresuotoms šalims Lietuvoje, tiek tarptautiniu lygiu – INTOSAI (Tarptautinei aukščiausiųjų audito institucijų organizacijai) ir EUROSAI (Europos aukščiausiųjų audito institucijų organizacijai) darbo grupių ir susitikimų metu, kuriuose Valstybės kontrolė aktyviai dalyvauja.

Įdiegus ir sertifikavus kokybės vadybos sistemą bus sudarytos sąlygos nuolatiniam veiklos tobulinimui, aiškiai nustatytos darbuotojų funkcijos ir atsakomybės siekiant kokybiškų veiklos rezultatų, o nustatyti veiklos efektyvumo vertinimo rodikliai ir kompiuterizuota veiklos procesų valdymo sistema sudarys sąlygas stebėti veiklos procesų vykdymą ir laiku priimti reikalingus sprendimus.

Projekto pavyzdys

Projekto vykdytojas: Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos

Projekto pavadinimas: „Asmens sveikatos priežiūros kokybės gerinimas, įgyvendinant sveikatos technologijų vertinimo ir valdymo sistemas bei pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos akreditavimą“

Projekto vertė: 829,7 tūkst. eurų

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VASPVT) įgyvendina projektą, kurio tikslas – sukurti ir įdiegti pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos akreditavimą ir sveikatos technologijų, susijusių su medicinos prietaisais, vertinimo ir valdymo sistemas, siekiant nuolat vertinti šių technologijų kokybę ir užtikrinti kokybiškų sveikatos priežiūros paslaugų teikimą pacientams.

Įgyvendindami projektą VASPVT darbuotojai konsultuojasi su tarptautinėmis ekspertų grupėmis, vyksta į mokymus, pažintinius vizitus užsienyje (Škotijoje, Olandijoje, Latvijoje, JAV (Vašingtonas), Brazilijoje), kurių metu įgytas žinias naudoja kurdami standartus pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos akreditavimui bei akreditavimo procesui. Akreditavimo

standartų kūrimo klausimais projekto vykdytoją konsultuoja, užsienio (Kanados) akreditavimo tarnybos ekspertų darbo grupė kartu su Lietuvos medikų profesine draugija.

Projekto vykdytojas dalyvauja tarptautinės organizacijos ISQua veikloje, tai užtikrina kontaktų su akreditavimą vykdančiais asmenis užmezgimą, keitimąsi informacija, pagalbą rengiant standartus. ISQua – tarptautinė organizacija, vienijanti daugiau nei 70 šalių agentūrų, formuojančių akreditavimo politiką ir procesus visame pasaulyje.

8. Socialinė partnerystė

Įgyvendinant 4 prioriteto uždavinius ir priemones partnerystės principas taikomas projektų administravimo, projektų įgyvendinimo metu ir teritoriniu aspektu. Administruojant projektus bendradarbiaujama su viešojo valdymo institucijomis, kurios atsakingos už skirtingų sektorių politikos formavimą, įgyvendinimą ar ES struktūrinių fondų administravimą. Periodiškai vyksta diskusijos darbo grupėse, susitikimai su ekonominiais socialiniais partneriais, kurių metu aptariami ir teikiami pasiūlymai dėl projektų finansavimo sąlygų rengimo, projektų rezultatų stebėsenos ir kitų einamųjų klausimų sprendimo. Taip pat partneriai įtraukiami ir į projektų atrankos vykdymą, pvz., projektų, kurie yra finansuojami pagal priemonę „Valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimas ir partnerystė“, pirminę atranką atliko vertinimo komisija, sudaryta iš įvairių valstybinio ir nevyriausybinių sektorių institucijų, įstaigų atstovų.

Taip pat partnerystės principas yra įgyvendinamas projektų lygmeniu. Pagal priemonę „Valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimas ir partnerystė“ finansuojami nevyriausybinių organizacijų kartu su viešojo administravimo institucijomis, įstaigomis įgyvendinami projektai, kurių metu kuriamos įvairios viešųjų paslaugų arba administravimo kokybei gerinti skirtos valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo priemonės. Kitos priemonės „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“ lėšomis finansuojamų projektų veiklos nukreiptos į integruotos jaunimo politikos plėtrą. Šioje priemonėje įvairiomis formomis (bendrų renginių, veiklų, mokymų metu ir kt.) bendradarbiavimas vyksta tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių (nevyriausybinių organizacijų).

Už ES struktūrinių fondų investicijų, skirtų regionų projektams, planavimo ir naudojimo koordinavimą yra atsakinga Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, kuri kartu su regionų plėtros tarybomis, kurios atsakingos už ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų regioninių projektų sąrašų sudarymą, į sprendimų priėmimo svarstymą įtraukia ekonominius ir socialinius partnerius, kitas suinteresuotas institucijas, siekdamas užtikrinti efektyvų ES struktūrinių fondų investicijų, kurios skiriamos regionų projektams įgyvendinti, planavimą, skirstymą ir naudojimą.

9. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

10. Informacija apie kryžminį finansavimą

4 prioritetui nustatyta kryžminio finansavimo leistina riba yra iki 10 proc. nuo 4 prioritetui skirtos lėšų sumos. Pagal 4 prioritetą kryžminio finansavimo deklaruotinių išlaidų suma sudaro 3,78 mln. eurų, t. y. 2,44 proc. nuo visų 4 prioriteto deklaruotinių lėšų. Nedidelį kryžminio finansavimo deklaruotinių išlaidų procentą lemia tai, kad projekto vykdytojai turi pagrįsti kokiomis projekto veikloms įgyvendinti reikalinga įsigyti ilgalaikį turtą (materialaus / nematerialaus). Kadangi 4 prioriteto lėšomis diegiamos kompiuterinės duomenų sistemos, kuriamos specializuotos internetinės svetainės, viešojo administravimo institucijų darbuotojai mokomi naudotis specialiomis informacinėmis sistemomis ir duomenų bazėmis, sukuriamos darbo vietos (projektų veikloms

įgyvendinti ar projektams administruoti) ir kt., todėl projekto vykdytojai, taikant kryžminį finansavimą, įsigyja kompiuterinę techniką, programinę įrangą, baldus ir kt.

3.3.2. Svarbiausios problemos, su kuriomis susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti

2014 m. Valstybinio audito ataskaitoje¹¹⁶ ir Valstybinio audito išvadoje¹¹⁷, kurios 2013 m. gruodžio 11 d. buvo pateiktos Europos Komisijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamo 4 prioriteto įgyvendinimui pastabų dėl ES struktūrinių fondų administravimo procesų vykdymo nebuvo pateikta, tačiau buvo nustatytas pažeidimas viename projekte dėl viešųjų pirkimų sutarties įgyvendinimo termino pratęsimo pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, pažeidimas buvo registruotas ir numatoma iš projekto vykdytojo susigrąžinti išmokėtas ES struktūrinių fondų lėšas.

Siekiant kuo efektyviau panaudoti ES struktūrinių fondų lėšas 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu buvo atlikta keletas 4 prioriteto įgyvendinimo vertinimų, kurių metu buvo identifikuotos problemos, pateiktos ekspertinės įžvalgos ir rekomendacijos dėl ES struktūrinių fondų investicijų naudojimo procesų tobulinimo.

2011 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos užsakymu atliktame 4 prioriteto įgyvendinimo vertinime¹¹⁸ buvo įvertintas 4 prioriteto tinkamumas besikeičiant socialinei ir ekonominei situacijai bei teisės aktams ir prioriteto administravimo efektyvumas, taip pat nustatyti 4 prioriteto tarpiniai kokybiniai rezultatai ir tikslų pasiekimo tikimybė. Atsižvelgiant į šio vertinimo ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, 2012–2014 m. buvo perskirstytos 4 prioriteto lėšos tarp atitinkamų prioriteto uždavinių ir priemonių, atnaujintos siektinos veiksmų programos ir nacionalinių rodiklių reikšmės ar formuluotės. Viešojo administravimo institucijos buvo skatinamos įgyvendinti geresnio reglamentavimo diegimo, kokybės vadybos sistemų projektus ir kt. (buvo rengiami susitikimai su institucijomis, seminarai, konferencijos, informuojami galimi pareiškėjai apie galimybę finansuoti veiklas iš ES struktūrinių fondų lėšų). Į kitas su viešojo administravimo tobulinimu susijusias vertinimo rekomendacijas (pavyzdžiui, rekomendacija gerinti teminį koordinavimą, daugiau įgyvendinti struktūrinių ir sisteminių projektų) buvo atsižvelgta / atsižvelgiama rengiant 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ investavimo kryptis ir nacionalinius teisės aktus, nustatančius pagal šį prioritetą numatomų įgyvendinti projektų finansavimo sąlygas.

Taip pat keletas su 4 prioriteto įgyvendinimu susijusių administracinio pobūdžio problemų buvo įvardintos 2013 m. atlikto vertinimo ataskaitoje¹¹⁹. Vertintojai atkreipė dėmesį į tai, kad kai kurių 4 prioriteto įgyvendinimo stebėsenos rodiklių pasiektų reikšmių apskaičiavimas sukelia nepagrįstai didelę administracinę naštą projektų vykdytojams ir (ar) už prioriteto įgyvendinimo

¹¹⁶ 2014 m. gruodžio 10 d. Valstybinio audito ataskaita dėl Veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, valdymo ir kontrolės sistemos veikimo bei Europos Komisijai 2013 metais deklaruotų išlaidų (Metinė kontrolės ataskaita pagal reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnį) Nr. FA-P-80-1-55

¹¹⁷ Metinė nuomonė pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnį ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 18 straipsnį Nr. 9-49

¹¹⁸ VŠĮ „Viešosios politikos ir vadybos instituto“ parengta vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto įgyvendinimo vertinimas“ ataskaita, 2011 m.

(http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2010MVP/4_prioriteto_vertinimo_ataskaita.pdf)

¹¹⁹ VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ parengta vertinimo „Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinių rezultatų vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai“ ataskaita, 2013 m.

(http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2012MVP/ZIPVP_4_prioriteto_tarpiniu_rezultatu_vertinimas.pdf)

rezultatų stebėseną ir vertinimą atsakingai institucijai, ir pateikė siūlymus dėl kai kurių ŽIPVP rodiklių skaičiavimo metodikų patobulinimo. Į šias rekomendacijas planuojama atsižvelgti 2016 m. atliekant tyrimą, kuriuo siekiama nustatyti 4 prioriteto rodiklių „Sėkmingai mokymus baigusių asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai), kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis (proc., 6 mėnesiai po mokymų pabaigos)“, „Mokymuose dalyvavę asmenys (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojai), proc.“, „Valstybės išlaidų, kurias apima veiklos valdymo sistemos visose 14 ministerijų, dalis (proc.)“, „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ reikšmes, pasiektas 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu.

2014 m. buvo atliktas horizontalus „ES struktūrinės paramos rezultatyvumo ir poveikio viešojo valdymo tobulinimui vertinimas veiksmų programų prioritetų įgyvendinimo priemonių/projektų lygiu“¹²⁰, kurio metu pagal 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo patirtį ir problemines sritis, buvo pateiktos rekomendacijos dėl ES struktūrinių fondų administravimo sistemos ir (arba) procedūrų (įskaitant administravimo tvarkas) tobulinimo 2014–2020 m. laikotarpiu.

¹²⁰ VŠĮ „Viešosios politikos ir vadybos instituto“ parengta vertinimo „ES struktūrinės paramos rezultatyvumo ir poveikio viešojo valdymo tobulinimui vertinimas veiksmų programų prioritetų įgyvendinimo priemonių/projektų lygiu“ ataskaita, 2014 m.
(http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2012MVP/Einamojo_strateginio_vertinimo_galutines_ataskaitos_santrauka_LT.pdf)

konferencijų, seminarų ciklų, interneto puslapių, etc.) ¹²¹											
Rezultato rodikliai											
Galimi pareiškėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą žmogiškųjų išteklių plėtrai (proc.)	Pasiekimas	NA	86	81	59	81	81	77	77 ¹²²		77
	Tikslas										75
	Pradinis taškas		86 ¹²³								

ŽIPVP priemonei „ES struktūrinės paramos vertinimas“ nenumatyti uždavinio lygmens stebėsenos rodikliai. Atsižvelgiant į tai, informaciją apie stebėsenos rodiklius yra teikiama priemonės „ES struktūrinės paramos vertinimas“ lygmeniu.

46 lentelė. Papildomų (nacionalinių) stebėsenos rodiklių pasiekimas priemonės „ES struktūrinės paramos vertinimas“ lygmeniu¹²⁴

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Atlikti vertinimai ¹²⁵ (procentai nuo suplanuotų)	Pasiekimas	0	0	0	100	100	0	100	100	NA	100
	Tikslas										100

¹²¹ Sumuojamas pagal priemonę įgyvendintų iniciatyvų skaičius, kurių finansavimo šaltinis yra ŽIPVP.

¹²² Pasiekimo reikšmė tokia pati kaip ir praėjusiais metais, nes pasibaigus projektų finansavimo ir administravimo sutarčių etapui, 2014 m. jau nebebuvo atliekami galimų pareiškėjų nuomonės tyrimai.

¹²³ Siekiant nustatyti rezultato rodiklio „Galimi paramos gavėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą žmogiškųjų išteklių plėtrai (proc.)“ pradinę situaciją, 2009 m. vasario mėn. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos užsakymu buvo atliktas „Galimų pareiškėjų informuotumo apie 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos etapą“ nuomonės tyrimas, kurio metu nustatytas galimų paramos gavėjų, kurie žino apie ES struktūrinę paramą žmogiškųjų išteklių plėtrai, procentas. Pagal jį daug ir šiek tiek žino 86 proc. respondentų (44 proc. daug girdėję/ žinantys, 42 proc. kažką apie tai girdėję/kažkiek žinantys). Ankstesnėse veiksmų programos metinėse ataskaitose pradinė rezultato rodiklio situacija buvo nurodoma 44 proc., kadangi 44 proc. respondentų nurodė, jog apie ES struktūrinę paramą žmogiškųjų išteklių plėtrai žino daug. Metinėse veiksmų programos ataskaitose, metinės rezultato rodiklio pasiekimo reikšmės nurodytos sumuojant respondentų procentinę dalį, kuri apie ES struktūrinę paramą žmogiškųjų išteklių plėtrai teigia daug girdėję/žinantys ir kažką apie tai girdėję/žinantys.

¹²⁴ ŽIPVP 2 uždavinio lygmeniu nėra numatyti rodikliai, skirti techninės paramos vertinimui panaudojimo stebėsenai. Todėl šiuo tikslu yra naudojami papildomi (nacionaliniai) rodikliai, nustatyti ŽIPVP priemonės „ES struktūrinės paramos vertinimas“ aprašyme. Detalesnė informacija apie šių rodiklių pasiekimą pateikiama D dalyje „Kokybinė analizė“.

¹²⁵ 2014 m. buvo atliktas 1 ataskaitiniais metais suplanuotas vertinimas.

ataskaitiniais metais)	Pradinis taškas	NA									
Rezultato rodikliai											
Vertinimo rekomendacijos, priimtos įgyvendinti (procentai nuo pateiktų) ¹²⁶	Pasiekimas	0	0	0	100	100	0	100	100	NA	100
	Tikslas										70
	Pradinis taškas	NA									

¹²⁶ 2014 m. atliekant vertinimus buvo pateikta 10 rekomendacijų, iš kurių visos buvo priimtos įgyvendinti.

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

47 lentelė. 5 prioriteto finansinė pažanga (eurais)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pasirašytose finansavimo ir administravimo sutartyse numatytų lėšų suma				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	27.225.724,59	27.225.724,59	0,00	0,00	22.307.195,54	22.307.195,54	0,00	0,00
2 uždavinys	1.232.115,48	1.232.115,48	0,00	0,00	1.041.604,64	1.041.604,64	0,00	0,00
Iš viso:	28.457.840,07	28.457.840,07	0,00	0,00	23.348.800,18	23.348.800,18	0,00	0,00

C DALIS: PARAMA PAGAL TIKSLINES GRUPES

Netaikoma

D DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

48 lentelė. 1 uždavinys: Užtikrinti efektyvų ES struktūrinės paramos, gaunamos pagal Konvergencijos tikslą, valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimą įgyvendinant šią Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas			Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		27.225.725	27.225.724,59	<i>100,00 proc.</i>	22.307.195,54	<i>81,93 proc.</i>
PRODUKTO	Valstybės tarnautojų ir kitų pareigūnų, dirbančių su Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos įgyvendinimu, kurie pakėlė kvalifikaciją dalis (proc.)	70			90	
	Valstybės tarnautojų ir kitų pareigūnų, dirbančių su Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos įgyvendinimu, kurie pakėlė kvalifikaciją, skaičius	134	123	<i>91,79 proc.</i>	245	<i>182,84 proc.</i>
REZULTATO	Valstybės tarnautojų ir kitų pareigūnų, pakėlusių kvalifikaciją ir toliau dirbančių vienerius metus po mokymų programos užbaigimo su Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos įgyvendinimu, dalis (proc.)	90	90		88	

Analizuojant 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą ir faktinį rodiklių pasiekimą, galima teigti, kad 1 uždavinio tikslai per 2014 m. pasiekti tam panaudojus beveik 82 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Kadangi uždavinio lėšos kontraktuojamos dalimis (po tam tikrą lėšų dalį kiekvienais metais) planuojama, kad uždavinio įgyvendinimui numatytas lėšas paskirsčius 2015 m. techninės paramos gavėjų veikloms įgyvendinti suplanuoti uždavinio rodikliai bus pasiekti ir viršyti.

1 uždavinio produkto rodiklio pradinis taškas yra kintantis: 2014 m. laikotarpiu ŽIPVP įgyvendinimo srityje dirbo 273 valstybės tarnautojai ir kiti darbuotojai (toliau – darbuotojai). Į šį darbuotojų skaičių įskaičiuojami darbuotojai, administruojantys ES struktūrinę paramą, kurių funkcijos pilnai arba dalinai susijusios su ES struktūrinių fondų lėšų administravimu. ŽIPVP numatyta, kad ne mažiau kaip 70 proc. darbuotojų, dirbančių ŽIPVP įgyvendinimo srityje, turėtų pakelti kvalifikaciją kiekvienais metais. 2014 m. 245 darbuotojai, dirbantys ŽIPVP įgyvendinimo srityje, pakėlė kvalifikaciją. Tai sudaro 90 proc. visų ŽIPVP įgyvendinimo srityje dirbusių darbuotojų. Uždavinio stebėsenos rodiklis buvo pasiektas ir viršytas.

1 uždavinio rezultato rodiklio pradinis taškas taip pat yra kintantis. Nustatyta, kad iš visų 2013 m. ŽIPVP įgyvendinimo srityje dirbusių darbuotojų 267 darbuotojai bent kartą per 2013 m. dalyvavo mokymuose, t. y. nustatytas rodiklio pradinis taškas – 267 darbuotojai. ŽIPVP yra nustatyta, kad ne mažiau kaip 90 proc. darbuotojų, dirbančių ŽIPVP įgyvendinimo srityje, kurie 2013 m. pakėlė kvalifikaciją ir toliau turėtų dirbti ne trumpiau kaip vienerius metus po mokymo programos užbaigimo ŽIPVP įgyvendinimo srityje. Iš visų ŽIPVP įgyvendinimo srityje dirbusių darbuotojų, kurie dalyvavo mokymuose bent kartą per 2013 m., 88 proc. darbuotojų ir 2014 m. liko dirbti ŽIPVP įgyvendinimo srityje. Rezultato stebėsenos rodiklis nepasiektas dėl didesnės nei prognozuota darbuotojų, administruojančių ES struktūrinę paramą, kaitos. Siekiant geresnių stebėsenos rodiklių pasiekimų, Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2014 m. pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atliktą ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemos bei reikiamų kompetencijų analizę ir jos pagrindu parengtą reikiamų kvalifikacinių reikalavimų aprašą ir toliau organizavo centralizuotus mokymus ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų darbuotojams. Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2015 m. planuoja tęsti centralizuotus mokymus, kurie ženkliai prisidės prie sėkmingų uždavinio aptariamų stebėsenos rodiklių įgyvendinimo.

49 lentelė. 2 uždavinys: Gerinti visuomenės informuotumą apie Žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programos teikiamą paramą bei įgyvendinimo rezultatus, vykdyti Žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programos vertinimą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	ŽIPVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklarotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo ŽIPVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		1.213.010	1.232.115,48	101,58 proc.	1.041.604,64	85,87 proc.
VPI-5.2-FM-01-V priemonė: IVP. Informavimas ir viešinimas		898.616,00	917.721,94	102,13 proc.	727.211,10	80,93 proc.

PRODUKTO	Įgyvendintų informavimo iniciatyvų skaičius (informavimo kampanijų, konferencijų, seminarų ciklą, interneto puslapių, etc.) ¹²⁷	28	26	92,86 proc.	22	78,57 proc.
REZULTATO	Galimi pareiškėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą žmogiškųjų išteklių plėtrai (proc.)	75	-	-	77	-
<i>VP1-5.2-FM-02-V priemonė: ES struktūrinės paramos vertinimas</i>		314.394,00	314.393,54	<i>100,00 proc.</i>	314.393,54	<i>100,00 proc.</i>
PRODUKTO	Atlikti vertinimai (procentai nuo suplanuotų) ¹²⁸	100	100	-	100	-
REZULTATO	Vertinimo rekomendacijos, priimtose įgyvendinti (procentai nuo pateiktų) ¹²⁹	70	70	-	100	-

Produkto rodiklis „**Įgyvendintų informavimo iniciatyvų skaičius (informavimo kampanijų, konferencijų, seminarų ciklą, interneto puslapių, etc.)**“ sutartyse suplanuotas 92,86 proc. Mažesnis sutartyse suplanuotas rodiklis (iniciatyvų skaičius) paaiškinamas tuo, kad Lietuvos mokslų taryba kaip techninės paramos informavimui ir viešinimui projekto administravimo ir finansavimo sutartį sudarė 2011 m. taip

¹²⁷ Sumuojamas pagal priemonę įgyvendintų iniciatyvų skaičius, kurių finansavimo šaltinis yra ŽIPVP.

¹²⁸ Papildomas (nacionalinis) rodiklis, nustatytas VP1-5.2-FM-02-V priemonės „ES struktūrinės paramos vertinimas“ aprašyme.

¹²⁹ Papildomas (nacionalinis) rodiklis, nustatytas VP1-5.2-FM-02-V priemonės „ES struktūrinės paramos vertinimas“ aprašyme.

suplanuodama mažesnę kasmetinį įgyvendinamų iniciatyvų skaičių. 2013 m. pabaigai įgyvendinta 22 iniciatyvos (t. y. beveik 79 proc. nuo ŽIPVP suplanuotų). Joms įgyvendinti panaudotas panašus procentas skirtų lėšų (80 proc.).

Analizuojant šio uždavinio informavimo ir viešinimo rezultato rodiklį, galima teigti, kad šiuo metu ŽIPVP nustatyta pasiekti rezultato rodiklio „**Galimi pareiškėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą žmogiškųjų išteklių plėtrai (proc.)**“ reikšmė jau yra pasiekta (2013 m. galimų pareiškėjų nuomonės tyrimo duomenimis – 77 proc.). Detalesnė informacija apie 2014 m. informavimo ir viešinimo veiklų rezultatus pateikiama Ataskaitos 7 dalyje.

2 uždavinys taip pat yra įgyvendinamas vykdant priemonę „ES struktūrinės paramos vertinimas“, kurios tikslas – gerinti ES fondų, skiriamų ŽIPVP finansuoti, panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, tobulinti šios veiksmų programos įgyvendinimą. Nors šios priemonės įgyvendinimo stebėsenai ŽIPVP nėra nustatyti uždavinio lygmens stebėsenos rodikliai, tačiau vertinimo tikslų įgyvendinimo pažangą atskleidžia 49 lentelėje pateikiami duomenys apie ŽIPVP priėdė nustatytų papildomų (nacionalinių) rodiklių pasiekimą.

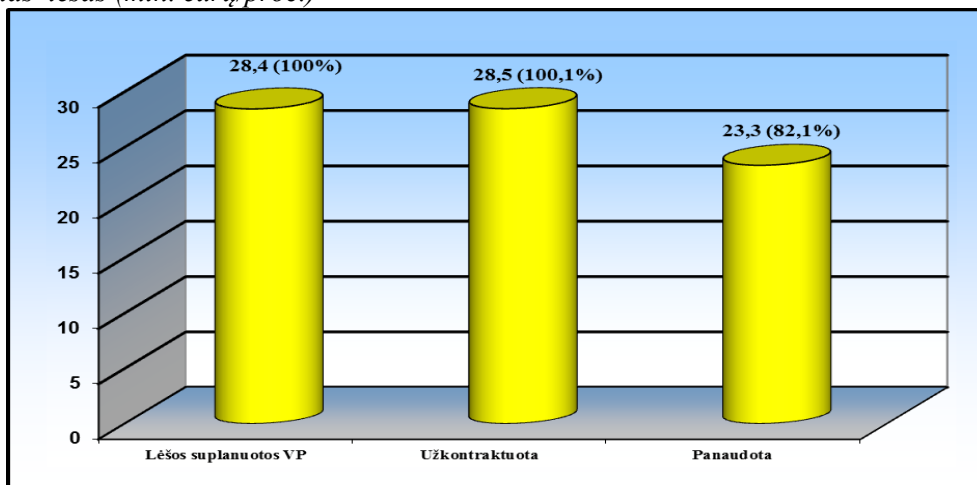
2008–2013 m. metiniuose ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo planuose pagal priemonę „ES struktūrinės paramos vertinimas“ buvo suplanuota atlikti 7 vertinimus, iš jų iki 2014 m. pabaigos atlikti visi 7 vertinimai. Tam buvo panaudotos visos priemonės įgyvendinimui skirtos lėšos (314,39 tūkst. Eur).

2014 m. buvo pabaigtas 1 planuotas vertinimas („Žmogiškųjų išteklių veiksmų programos priemonės „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ rezultatyvumo, efektyvumo ir tęstinumo vertinimas“), todėl priemonės įgyvendinimo produkto rodiklis „**Atlikti vertinimai (proc. nuo suplanuotų pabaigti ataskaitiniais metais)**“ yra pasiektas 100 proc.

Taip pat pasiektas ir viršytas kasmetinis rezultato rodiklis „**Vertinimo rekomendacijų, priimtų įgyvendinti, skaičius (procentais)**“. Siektina rodiklio reikšmė yra 70 proc., o 2014 m. pasiekta reikšmė – 100 proc., nes buvo priimtos įgyvendinti visos atliekant minėtą vertinimą pateiktos 10 rekomendacijų).

Apibendrinant pateiktus duomenis, galima teigti, kad uždavinys yra įgyvendinamas sėkmingai. Detalesnė informacija apie atliktus vertinimus ir vertinimo veiklas pateikiama Ataskaitos 2.7 dalyje.

15 paveikslas. 5 prioriteto įgyvendinimas 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas (mln. eurų/proc.)

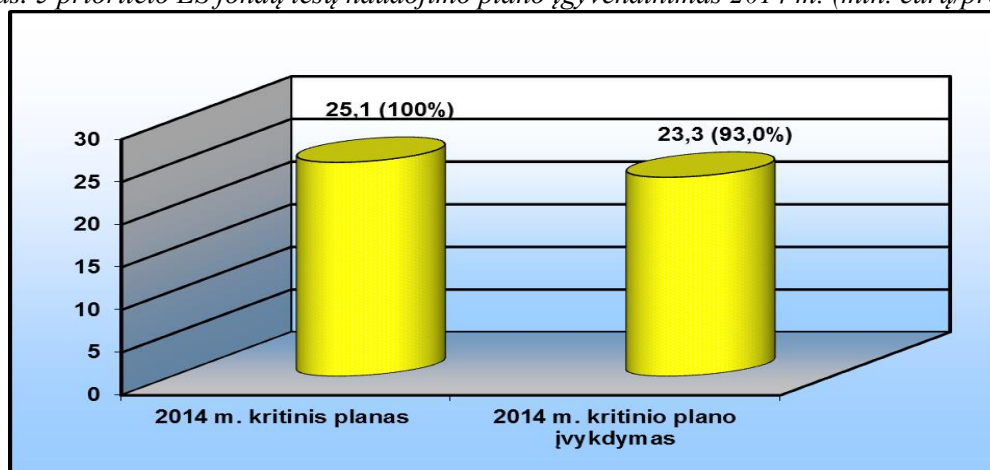
Iki 2014 m. gruodžio 31 d. paskirstytų (užkontraktuotų) ES 2007–2013 m. techninės paramos ES fondų lėšų dalis pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis sudarė 100,1 proc. (28,5 mln. eurų) nuo 5 prioritetai numatytų ES fondų lėšų. Palyginus su 2013 m. duomenimis pasirašytų sutarčių suma 2014 m. padidėjo 27,7 proc. punktų (7,9 mln. eurų).

Apmokėtų ir pripažintų deklaruotinomis Europos Komisijai lėšų dalis 2014 m. sudarė 82,1 proc. nuo 5 prioritetai numatytų ES fondų lėšų. Palyginus su 2013 m. duomenimis pripažintų deklaruoti Europos Komisijai lėšų dalis 2014 m. padidėjo 5,7 mln. eurų.

Likusi nepanaudota 5 prioritetai numatyta ES fondų lėšų dalis sudaro 18 proc. Planuojama, kad iki 2015 m. pabaigos apmokėtos ir pripažintos deklaruotinomis Europos Komisijai bus visos 5 prioritetai numatytos ES fondų lėšos.

Siekiant įgyvendinti ŽIPVP numatytų ES fondų lėšų investavimą pilna apimtimi bei vertinant planuojamus sutaupymus kituose ŽIPVP, taip pat stebint ir analizuojant 5 prioriteto lėšų panaudojimo spartą, planuojama 2015 m. įgyvendinant projektus pagal 5 prioriteto priemones virškontraktuoti iki 7 procentų nuo 5 prioritetai įgyvendinti numatytos ES fondų lėšų sumos.

16 paveikslas. 5 prioriteto ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

5 prioriteto apmokėtų ir pripažintų deklaruotinomis Europos Komisijai ES fondų lėšų suma 2014 m. sudarė 93 proc. nuo ES fondų lėšų naudojimo plano 2014 m. kritinio lygmens. Tačiau, nors 5 prioriteto lėšų panaudojimo sparta šiek tiek atsilieka nuo 2014 m. ES fondų lėšų naudojimo plano, stebint ir analizuojant šio prioriteto lėšų panaudojimo prognozes 2015 metams, planuojama, jog visos 5 prioriteto lėšos bus panaudotos laiku.

E DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Prioriteto įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Techninės paramos gavėjai, įgyvendindami veiklas, finansuojamas iš ES 2007–2013 m. techninės paramos, prisideda prie šio reikalavimo įgyvendinimo, t. y. veiklos, finansuojamos iš ES 2007–2013 m. techninės paramos, turi atitikti lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus. Šie principai yra vieni iš paraiškų vertinimo kriterijų. Tokiu būdu techninės paramos gavėjai, administruodami ES 2007–2013 m. techninę paramą, užtikrina, kad veiklą, finansuojamą iš ES 2007–2013 m. techninės paramos, įgyvendinimas neturėtų neigiamos įtakos lyčių lygybės ir nediskriminavimo principų įgyvendinimui.

2. Veiksmai, kuriais skatinamas socialiai pažeidžiamų grupių užimtumas ir socialinė aprėptis

Netaikoma

3. Novatoriškos veiklos pristatymas

Netaikoma

4. Prioriteto įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Netaikoma

5. Prioriteto įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Netaikoma

6. Prioriteto įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Netaikoma

7. Tarpvalstybinės ir (arba) tarpregioninės veiklos pristatymas

Netaikoma

8. Socialinė partnerystė

Netaikoma

9. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

10. Informacija apie kryžminį finansavimą

Pagal 5 prioritetą kryžminio finansavimo deklaruotinių išlaidų suma sudaro 0,61 mln. eurų, t.y. 2,59 proc. nuo visų 5 prioriteto deklaruotinių lėšų.

ES 2007–2013 m. techninės paramos lėšomis kryžminio finansavimo būdu buvo finansuotos ilgalaikio turto (kopijavimo aparatai, dokumentų skanavimo aparatai, nešiojamų kompiuterių, projektorių, programinės įrangos ir kito turto) įsigijimo išlaidos. Įsigytas ilgalaikis turtas naudojamas ES struktūrinę paramą administruojančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų funkcijoms atlikti, kurios pavestos Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo taisyklėmis.

3.5.2. Svarbiausios problemos, su kuriomis susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2014 m. gruodžio 10 d. ataskaitoje Nr. FA-P-80-1-55 „Dėl veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, valdymo ir kontrolės sistemos veikimo bei Europos Komisijai 2013 metais deklaruotų išlaidų (Metinė kontrolės ataskaita pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 str.)“ nebuvo pateiktos rekomendacijos skirtos ŽIPVP 5 prioritetui.

4. ESF PROGRAMŲ SUDERINAMUMAS IR KONCENTRACIJA

Šioje ataskaitos dalyje analizuojamas ŽIPVP suderinamumas ir indėlis įgyvendinant Europos užimtumo strategiją Nacionalinės reformų darbotvarkės kontekste, taip pat siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų užimtumo, socialinės aprėpties, švietimo, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityse.

4.1. Nacionalinė reformų darbotvarkė

Nacionalinė reformų darbotvarkė (toliau – NRD) apibendrina svarbiausias vykdomas ir planuojamas struktūrines reformas siekiant kiekybinių strategijos „Europa 2020“ tikslų ir šalinant kliūtis Lietuvos ekonomikos augimui. Būtent strategijoje „Europa 2020“ yra įtvirtinti svarbiausieji Europos užimtumo siekiai, nes, kaip teigiama įžanginėje strategijos dalyje, ji, visų pirma, yra skirta naujų ir geresnių darbo vietų kūrimui. Strategijos pagrindą sudaro 3 vienas kitą papildantys prioritetai:

- Pažangus augimas: žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymas.
- Tvarus augimas: tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas.
- Integracinis augimas: didelio užimtumo ūkio, kuriame užtikrinta socialinė ir teritorinė sanglauda, skatinimas.

Strategijoje „Europa 2020“ nustatytų prioritetų ir kiekybinių tikslų įgyvendinimo pažanga Lietuvoje bus matuojama nacionaliniais kiekybiniais rodikliais, kurie yra nustatyti NRD 1 priede¹³⁰ ir nurodyti žemiau pateiktoje lentelėje. Šioje lentelėje taip pat nurodomos nacionalinių kiekybinių rodiklių sąsajos (suderinamumas) su ŽIPVP prioritetais ir uždaviniais. Tokiu būdu siekiama atkleisti ŽIPVP įgyvendinimo poveikį įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ prioritetus ir siekiant kiekybinių tikslų užimtumo, socialinės aprėpties, švietimo, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityse.

50 lentelė. ŽIPVP prioritetų ir uždavinių suderinamumas su NRD

„Europa 2020“ tikslas	Nacionalinis kiekybinis rodiklis 2020 metams	Suderinamumas su ŽIPVP		
		Prioriteto kodas	Uždavinio kodas	Uždavinio pavadinimas
1	2	3	4	5
<i>Integracinis ekonomikos augimas</i>				
Užimtumo didinimas	20–64 metų gyventojų užimtumo lygis – 72,8 proc.	3	1	Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą
		1	1	„Didinti darbuotojų ir įmonių pritaikymą prie rinkos poreikių“
		1	2	„Skatinti gyventojų užimtumą ir dalyvavimą darbo rinkoje“
		1	3	„Stiprinti socialinę aprėptį“

¹³⁰ Daugiau informacijos apie Nacionalinę reformų darbotvarkę ir kitus susijusius dokumentus galite rasti Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos interneto svetainėje adresu:

http://www.ukmin.lt/web/lt/ukio_ministerija/strategijos/2010m-europa

„Europa 2020“ tikslas	Nacionalinis kiekybinis rodiklis 2020 metams	Suderinamumas su ŽIPVP		
		Prioriteto kodas	Uždavinio kodas	Uždavinio pavadinimas
1	2	3	4	5
Skurdo ir socialinės atskirties mažinimas	Gyventojai, patiriantys skurdo riziką / materialinius nepriteklius / gyvenantys bedarbių ar labai mažo užimtumo namų ūkiuose – 814 tūkst.	1	3	„Stiprinti socialinę aprėptį“
<i>Pažangus ekonomikos augimas</i>				
Investicijų į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą didinimas	Investicijos į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą – 1,9 proc. BVP	3	1	Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą
Ankstyvojo jaunų žmonių pasitraukimo iš švietimo sistemos mažinimas	18–24 metų asmenų, įgijusių tik pagrindinį išsilavinimą ir toliau nesimokančių, grupė – ne daugiau kaip 9 proc.	3	2	Padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų mažiaus vidurkį Lietuvoje
		2	3	Didinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą
		2	2	Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę
Turinčių aukštąjį arba jam prilygintą išsilavinimą, dalies išlaikymas	30–34 metų asmenų, turinčių aukštąjį arba jam prilygintą išsilavinimą, grupė – 48,7 proc.	3	1	Tobulinti tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją, skatinti jų mobilumą

Siekiant padėti šalims narėms užtikrinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, 2013 m. birželio 19 d. Europos Sąjungos Taryba patvirtino individualias rekomendacijas Lietuvai dėl Nacionalinės reformų darbotvarkės¹³¹. Pažymėtina, kad 2013–2014 m. Lietuvai pateiktose rekomendacijose buvo pasiūlyta imtis papildomų veiksmų siekiant strategijos „Europa 2020“ prioritetų ir kiekybinių tikslų įgyvendinimo didinant užimtumą (ypač žemos kvalifikacijos asmenų, ilgalaikių bedarbių ir jaunimo tarpe), taip pat mažinant skurdą ir socialinę atskirtį.

4.1.1. 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ poveikis Nacionalinės reformų darbotvarkės įgyvendinimui

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamas ŽIPVP 1 prioritetas „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ labiausiai prisideda prie NRD nustatyto strategijos „Europa 2020“ prioriteto „Integracinis ekonomikos augimas“ įgyvendinimo.

Europos Sąjungos Taryba patvirtino 6 Lietuvai skirtas rekomendacijas, iš kurių 2 yra skirtos užimtumo didinimo ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo sritims. Būtent šios sritys

¹³¹ Lietuvai pateiktas rekomendacijas galite rasti internete adresu:
http://www.ukmin.lt/web/lt/ukio_ministerija/strategijos/2010m-europa

yra tiesiogiai susijusios su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamu ŽIPVP 1 prioritetu „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“.

Trečiąją rekomendaciją Lietuvai, kuri yra skirta užimtumo didinimui sudaro šios subkategorijos:

- Spręsti didelio žemos kvalifikacijos darbuotojų ir ilgalaikio nedarbo lygio problemą.
- Nukreipti išteklius į aktyvios darbo rinkos politikos priemones, kartu didinant jų aprėptį ir veiksmingumą.
- Didinti jaunimo galimybes įsidarbinti, pavyzdžiui, pagal jaunimo garantijų programą.
- Gerinti gamybinės praktikos schemų vykdymą ir jų veiksmingumą.
- Spręsti nuolatinės specialistų paklausos ir pasiūlos neatitikties problemą.
- Konsultuojantis su socialiniais partneriais peržiūrėti darbo teisės aktų tinkamumą, kiek tai susiję su lanksčiomis sutarčių sąlygomis, atleidimo nuostatomis ir lanksčia darbo laiko tvarka.

ES struktūrinių fondų lėšomis labiausiai prisidedama prie 1-osios ir 3-iosios subkategorijų įgyvendinimo. Su šios rekomendacijos 1-osios ir 3-iosios subkategorijų įgyvendinimu susijusios 5-iosios ŽIPVP 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ priemonės. Šios priemonės arba pagal jas įgyvendinami projektai nurodyti NRD 4 dalyje ir 2 bei 3 prieduose.

Spręsti didelio žemos kvalifikacijos darbuotojų ir ilgalaikio nedarbo lygio problemą.

Sprendžiant ilgalaikio nedarbo problemą, 2013 m. pabaigoje pradėtas įgyvendinti projektas „Pagalba įsidarbinant“. Įgyvendinant šį projektą siekta spartinti nedirbančių asmenų, ypač socialiai pažeidžiamų, sugrįžimą ir įsitvirtinimą darbo rinkoje. Projekto tikslinė grupė: jauni bedarbiai iki 29 metų, bedarbiai, kuriems gresia ilgalaikis nedarbas ir ilgalaikiai bedarbiai. Projekte buvo vykdomos darbo įgūdžių įgijimo rėmimo ir įdarbinimo subsidijuojant veiklos. Per projekto įgyvendinimo laikotarpį į abi remiamo įdarbinimo priemones įtraukti 7995 bedarbiai ir asmenys, kuriems gresia nedarbas, iš jų 3092 įtraukti per 2014 metus. Po projekto įgyvendinimo įsidarbino 75,21 procentas bedarbių. Dar didesnę probleminių tikslinių grupių įtraukimą užtikrino 2014 m. sausio mėnesį pradėtas įgyvendinti projektas „Išlik darbo rinkoje“. Detali informacija apie šį projektą ir pasiektus rezultatus pateikiama ataskaitos D dalyje prie 1 prioriteto 2 uždavinio pažangos aprašymo.

Didinti jaunimo galimybes įsidarbinti, pavyzdžiui, pagal jaunimo garantijų programą.

Pagal visuotinės dotacijos priemonę „Parama pirmajam darbui“, kurios tikslas – didinti jaunimo užimtumą, sudarant papildomas finansines paskatas darbdaviams įdarbinti jaunimą, iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos įsidarbino 19358 asmenys (per 2014 metus 8801 asmuo), 2410 įmonių gavo paramą (per 2014 metus 696 įmonės). Pažymėtina, kad pagal šią priemonę darbdaviai skatinami įdarbinti jaunimą, kompensuojama pirmą kartą įsidarbinusių, dar nedirbusių pagal darbo sutartį asmenų nuo 16 iki 29 metų, įdarbintų visai darbo dienai, darbo užmokesčio dalis. Darbdaviui kompensuojama 23,3 proc. nuo apskaičiuoto darbo užmokesčio iki 12 mėnesių.

Jaunimas (iki 29 metų) yra viena iš prioritetinių grupių, turinčių galimybę pasinaudoti finansų inžinerijos priemone „Verslumo skatinimas“. Įgyvendinant finansų inžinerijos priemonę „Verslumo skatinimas“ iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos į mokymus įtraukti 4532 asmenys (per 2014 metus 833 asmenys), jaunimui suteikta 412 paskolų. Iš viso paskolų gavėjai sukūrė 2884 naujas darbo vietas. Pažymėtina, kad šia priemone siekiama pagerinti finansavimo prieinamumą labai mažoms, mažoms įmonėms, skatinti ir padėti fiziniams asmenims pradėti savo verslą, taip pat socialinėms įmonėms plėtoti savo verslą.

Priemonė „Subsidijos verslumui skatinti“ yra tiesiogiai susijusi su priemone „Verslumo skatinimas“, kadangi skirta padidinti šios priemonės patrauklumą. Pagal verslumo skatinimo priemonę paskolas gavę asmenys gali gauti subsidijas darbo užmokesčiui. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos priimti 749 sprendimai skirti subsidijas savarankišką verslą pradedantiems asmenims/įmonėms.

Įgyvendinant projektą „*Pasitikėk savimi*“ siekiama skatinti jaunimo integraciją į darbo rinką ir (arba) švietimo sistemą, teikiant socialinės rehabilitacijos ir paruošimo darbo rinkoje paslaugas, pasitelkiant nevyriausybinių organizacijų patirtį. Projekto tikslinė grupė – 16-25 metų jaunuoliams, kurie nedirba, nesimoko ir nedalyvauja aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos intensyvios pagalbos programoje sudalyvavo 1877 jauni žmonės, sėkmingai baigė intensyvios pagalbos programą 58,82 procentai jaunų žmonių.

Ketvirtoji rekomendacija Lietuvai – įgyvendinti konkrečias tikslines priemones, skirtas skurdui ir socialinei atskirčiai mažinti. Pertvarkant piniginės socialinės paramos sistemą, toliau stiprinti jos sąsajas su aktyvumo skatinimo priemonėmis.

Prie šios rekomendacijos įgyvendinimo prisideda Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ trečiasis uždavinys „Stiprinti socialinę aprėptį“. Pagal šį uždavinį įgyvendinamos priemonės skirtos socialiai atskirtoms ir riziką patiriančioms grupėms: neįgaliesiems, nuteistiesiems, asmenims, priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų ir kt.

Per 2014 m. įgyvendinant šio uždavinio priemones projektų organizuojamose veiklose dalyvavo 2549 socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriantys asmenys, iš kurių: 372 neįgalieji, 584 nuteistieji ir asmenys, paleisti iš laisvės atėmimo vietų, 351 asmuo, sergantis priklausomybės nuo psichoaktyviųjų medžiagų ligomis. Šiais projektais didinamos šių asmenų prisitaikymo visuomenėje galimybės bei skatinama integracija į darbo rinką, taip siekiant išvengti socialinės atskirties.

4.1.2. 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ poveikis Nacionalinės reformų darbotvarkės įgyvendinimui

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamo 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ antrasis ir trečiasis uždaviniai iš dalies prisideda prie ankstyvojo jaunų žmonių pasitraukimo iš švietimo sistemos mažinimo.

Įgyvendinant antrąjį 2 prioriteto uždavinį siekiama gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę. 2014 m. toliau buvo tęsiami projektai, skirti didinti ugdymo (mokymo) programų lankstumą ir sudaryti galimybes įgyti pagrindinį ir (ar) vidurinį išsilavinimą, rengti visuomenės ir ūkio poreikius tenkinančius aukštos profesinės kvalifikacijos specialistus, tobulinant studijų kokybę. Įgyvendinamuose projektuose siekiama atnaujinti ugdymo turinį, orientuoti jį į esminių mokinių kompetencijų ugdymo, ugdymo programų lankstumo, įvairiapusiškumo, didesnių pasirinkimo galimybių didinimą ir inovacijų skatinimą. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos atnaujintos 251 I ir II studijų pakopos programos.

Projektai, įgyvendinami pagal antrąjį uždavinį, atnaujina studijų programas, skatina studentų praktinius įgūdžius, stiprina studentų verslumą. Siekiama, kad studijų turinys ir forma būtų patrauklūs studentui. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos ugdyti 3422 studentų verslumo gebėjimai ir 1966 studentų – praktiniai gebėjimai. Taip pat inovatyvūs verslumo ugdymo modeliai integruoti į aukštųjų mokyklų įvairių sričių studijų programas ir 459 dėstytojai tobulino žinias ir gebėjimus apie novatoriškų metodų taikymą ugdant studentų verslumą. Taip pat tobulintos 849 dėstytojų kompetencijos parengiant juos būti studentų praktikos vadovais (*tutoriais*).

Be to šio uždavinio projektuose didelis dėmesys skiriamas neformaliai mokinių, studentų ir suaugusiųjų švietimui, remiama mokinių socializacijos ir užimtumo formų plėtra, gebėjimų, reikalingų geros kokybės neformaliojo švietimo paslaugoms teikti, ugdymas, mokymo, mokymosi ir studijų modulių ir specialistų kvalifikacijos kėlimo programų atnaujinimas, kūrimas ir pritaikymas (mokymo organizavimas) bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo sistemoje. Aukštosiose mokyklose 454 asmenys siekė gauti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų pripažinimą.

Įgyvendinant trečiąją 2 prioriteto uždavinį siekiama gerinti neįgaliųjų ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių asmenų ugdymo ir švietimo pagalbos infrastruktūrą ir plėtoti paslaugų įvairovę; plėtojama profesinio orientavimo sistema. 2014 m. toliau buvo tęsiami projektai, skirti specialiųjų poreikių mokiniams parengti ar pritaikyti įvairias specialias priemones. Taip pat siekiama parengti pedagogus taikyti naujas ugdymo(si) formas, individualizuoti ugdymo turinį, švietimo administracijos darbuotojus – organizuoti šių vaikų ugdymą bendrojo lavinimo mokyklose, švietimo pagalbos specialistus – teikti individualią pedagoginę ir psichologinę pagalbą šiems mokiniams, konsultuoti tėvus ir mokytojus dėl šių mokinių ugdymo. Plėtojant ikimokyklinio ugdymo paslaugų įvairovę ir mažinant skirtumus tarp galimybių lankyti priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo įstaigas mieste ir kaimo gyvenamosiose vietovėse, mažinant socialinę atskirtį ir skirtumus tarp savivaldybių, įgyvendinant *trečiąją* prioriteto uždavinį, toliau kuriamos sąlygos didinti švietimo prieinamumą.

Taip pat prisidedama prie jaunuolių skatinimo tęsti mokslą profesinio mokymo įstaigose ir įgyti darbo rinkoje paklausią profesinę kvalifikaciją. Ir toliau siekiama didinti profesinio mokymo lankstumą – buvo pertvarkomos ir kuriamos lanksčios, praktiniu mokymu grindžiamos modulinės profesinio mokymo programos. Mokymo programos rengtos atsižvelgiant į šalies ūkio pasiūlą ir darbdavių poreikius. Profesinio mokymo programų turinys pertvarkomas modulinio principu, didinamas profesinio mokymo programų prieinamumas jaunimui ir suaugusiems, dirbantiems ir bedarbiams. Taip pat buvo kuriamos modulinėms programoms pritaikytos mokymo priemonės ir jų komplektai, organizuotas ir dar keliuose projektuose organizuojamas jų išbandymas ir mokymas pagal jas. Projektuose sukurtas mokymo priemonės iki 2014 m. pabaigos išbandė 871 profesinio mokymo įstaigų mokinys. Tolesnis bandymas numatomas ir 2015 m. pavasarį. Diegiama pameistrystės profesinio mokymo organizavimo forma, kuriai išbandyti ir atitinkamoms rekomendacijoms parengti penkiuose darbo rinkos mokymo centruose įgyvendinamas ESF finansuojamas projektas „Profesinis mokymas pameistrystės forma darbo rinkos mokymo centruose“, padėsiantis įvertinti, koks pameistrystės organizavimo ir finansavimo modelis būtų tinkamiausias Lietuvai. Iki 2014 m. pabaigos pagal pameistrystės organizavimo modelį mokėsi 792 profesinio mokymo įstaigų mokiniai. Siekiant profesinio mokymo kokybės profesinio mokymo įstaigose įdiegtos vidinės kokybės vadybos sistemos. Šios sistemos sudaro sąlygas profesinio mokymo įstaigoms nuolat teikti geresnes paslaugas, padidinti ar išlaikyti stojančiųjų skaičių, gerinti savo veiklos kokybę.

Įgyvendinant 2 prioriteto *trečiojo* uždavinio projektus, iš dalies prisidedama prie socialinės atskirties mažinimo. Vykdomos specialios priemonės, sudarančios galimybę gerinti neįgaliųjų padėtį švietimo ir jo prieinamumo srityje. Ryškiausias to pavyzdys projektas „Studijų prieinamumo užtikrinimas specialiųjų poreikių turintiems studentams“, kuriuo siekiama užtikrinti aukštojo mokslo prieinamumą ir studijų kokybės gerinimą specialiųjų poreikių turintiems studentams (neįgaliesiems). Šiam tikslui pasiekti yra kuriamos palankios studijų sąlygos būtinos specialiųjų poreikių turintiems studentams: 1468 specialiųjų poreikių turintiems studentams buvo skirtos tikslinės išmokos, kurios naudojamos pagal kiekvieno studento specialiuosius poreikius studijų prieinamumui didinti; 36 Lietuvos aukštosiose mokyklose kuriamos optimalios darbo vietos neįgaliųjų studentų studijoms, pritaikoma fizinė ir informacinė aplinka, aprūpinama specialia programine ir technine įranga, išsilyjami specializuoti ergonominiai baldai. Projekte didelis dėmesys skiriamas švietimo pagalbos specialistų/darbuotojų (įskaitant mentorius) kvalifikacijos tobulinimui. Tokie projektai prisideda prie socialinės atskirties mažinimo.

4.1.3. 3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ poveikis Nacionalinės reformų darbotvarkės įgyvendinimui

Įgyvendinant 3 prioriteto *pirmo* uždavinio projektus:

- rengiami aukštos kvalifikacijos specialistai žinioms, mokslui imliuose ūkio subsektoriuose;
 - įgyvendinamas doktorantūros procesas;
 - finansuojami Lietuvos tarptautinio lygio mokslininkai, suteikiami „grantai“ aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų atlikimui ir siekiama pritraukti ir reintegruoti aukšto lygio mokslininkus iš užsienio;
 - vykdomi moksliniai tyrimai pasitelkiant tarptautines pramonės įmones ir (arba) užsienio mokslo ir studijų institucijas;
 - tobulinama mokslininkų ir kitų tyrėjų, mokslo ir studijų institucijų darbuotojų, atsakingų už mokslinių tyrimų rezultatų komercinimo, mokslo ir verslo bendradarbiavimo skatinimo klausimus, kvalifikacija ir kompetencija pagal specialiųjų ir bendrųjų gebėjimų poreikius mokslinių tyrimų srityse. Taip prisidedama prie viešojo sektoriaus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros potencialo ir jo integracijos į Europos ir tarptautinę mokslo erdvę stiprinimo, teisingą atlygį užtikrinančios, bet informacijos prieinamumo nevaržančios intelektinės nuosavybės apsaugos sistemos kūrimo;
 - stiprinimas ir (ar) koordinuojamas ne tik vietinis, bet ir tarptautinis bendradarbiavimas – kuriami ir (ar) skatinami tematiniai ir partnerystės tinklai (pavyzdžiui, narystė tarptautinėse organizacijose, kuriami viešojo pobūdžio informaciniai portalai, organizuojami ir koordinuojami specializuoti renginiai). Taip prisidedama prie Lietuvos integracijos į pasaulio rinkas didinimo, plėtojamos inovacijos ir diegiamas sisteminis požiūris į inovacijas.

Įgyvendinant 3 prioriteto *pirmo* uždavinio projektus iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos įvykdytos 1774 mokslinės, podoktorantūrinės stažuotės ir praktikos, suorganizuoti 877 trumpalaikiai moksliniai vizitai, paskelbti 149 moksliniai straipsniai, finansuotos 3068 subsidijos studentų, mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei-tiriamajai veiklai, pagal darbo sutartis viešajame sektoriuje įdarbinti 1980 mokslininkų ir kitų tyrėjų, pagal neformaliojo švietimo programas mokėsi: 184 mokslo ir studijų, ekspertinių ir koordinavimo institucijų ekspertai ir darbuotojai, 676 mokslininkų ir kitų tyrėjų organizacijų, mokslo ir studijų institucijų, asociacijų arba kitų organizacijų nariai (fiziniai asmenys), 5423 mokslininkai ir kiti tyrėjai, pagal formaliojo švietimo programas mokėsi 605 studentai.

Įgyvendinant 3 prioriteto *antro* uždavinio projektus prisidedama prie ankstyvojo jaunų žmonių pasitraukimo iš švietimo sistemos mažinimo, kūrybingos ir inovatyvios visuomenės ugdymo: plėtojama mokytojui ir mokiniui (jaunajam tyrėjui) lengvai pasiekiamą informavimo sistema, gabūs mokiniai skatinami įsitraukti į mokslo tiriamąją veiklą (iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos suorganizuota 330 vizitų į bendrojo lavinimo mokyklas, 399 jaunuoliai įtraukti į žinias apie mokslą ir technologijas gilinančią veiklą). Vykdam mokslų populiarinimo veiklą, suorganizuoti 105 mokslo ir technologijų populiarinimo renginiai. Šios veiklos prisideda prie Nacionalinės reformų darbotvarkės įgyvendinimo

4.1.4. 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ poveikis Nacionalinės reformų darbotvarkės įgyvendinimui

Netaikoma

5. DIDELĒS APIMTIES PROJEKTAI

Netaikoma

6. TECHNINĖ PARAMA

Pagrindinis 5 prioriteto įgyvendinimo uždavinys 2014 m. buvo užtikrinti tinkamą 2007–2013 m. ES fondų lėšų administravimą ir efektyvų 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą. Siekiant pilnai panaudoti 2007–2013 m. ES fondų lėšas buvo atliekama rizikingų projektų analizė ir priimami sprendimai dėl lėšų perskirstymo ir (ar) virškontraktavimo. Taip pat atlikti parengiamieji 2007–2013 m. programavimo periodo uždarymo darbai.

2014 m. svarbus vaidmuo teko informavimo ir viešinimo veikloms, kurių metu buvo komunikuojama apie ES fondų lėšų investicijas ir pasiektus rezultatus 2007–2013 m. laikotarpiu. Pabaigti arba dar įgyvendinami 2007–2013 m. veiksmų programų poveikio vertinimai ir suplanuoti svarbūs 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo baigiamieji (*ex post*) vertinimai.

Taip pat didelė dalis veiklų 2014 m. buvo skirta pasirengimui 2014–2020 m. ES fondų lėšų investavimui (rengti strateginiai dokumentai, nacionaliniai teisės aktai, vidaus procedūros ir pan.), sudarytos galimybės reikalingų kompetencijų, susijusių su 2014–2020 m. finansinės perspektyvos administravimu, ugdymui, komunikauta apie ES fondų lėšų investavimo galimybes 2014–2020 m. finansavimo periodu, atliktas Lietuvos 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos išankstinis vertinimas.

Ženkli ES techninės paramos lėšų dalis skiriama užtikrinti pakankamus žmogiškuosius išteklius bei aukštą darbuotojų, administruojančių ES struktūrinių fondų lėšas, kompetenciją. Lėšų administravimui ES reglamentuose keliami aukšti bei, kai kuriais atvejais, specifiniai reikalavimai, kurių tinkamam įvykdymui būtinos atitinkamos kompetencijos. Žmogiškųjų išteklių kokybė yra vienas pagrindinių veiksnių lemiančių valdymo ir kontrolės sistemos veikimo kokybę ir efektyvumą, todėl siekiant palaikyti santykinai žemą valdymo ir kontrolės sistemos klaidų lygį, būtina užtikrinti pakankamus žmogiškuosius išteklius bei reikiamas jų kompetencijas. Atsižvelgiant į tai, 2014 m. ir toliau buvo organizuojami centralizuoti mokymai ES struktūrinių fondų lėšas administruojančių institucijų valstybės tarnautojams ir darbuotojams pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atliktą ES struktūrinių fondų lėšas administruojančių institucijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemos bei reikiamų kompetencijų analizę ir jos pagrindu parengtą reikiamų kvalifikacinių reikalavimų aprašą.

Prioritetas buvo skirtas mokymams, kurių metu buvo ugdomos kompetencijos, susijusios su 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ES struktūrinių fondų lėšų administravimu: Sanglaudos politikos naujovės, 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšų administravimą reglamentuojantys ES teisės aktai, 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos pokyčiai ir pan.

2014 m. pradėti organizuoti mokymai aukščiausio lygio vadovams „Vadovų klubas“, kurių metu aukščiausio lygio vadovams pristatomos žmogiškųjų išteklių valdymo srities naujovės, diskutuojama aktualiomis temomis, taip pat dalijamasi gerąja institucijų patirtimi, aptariamos ES struktūrinių fondų lėšų administravimo aktualijos.

ES struktūrinių fondų lėšas administruojančios institucijos palankiai vertina Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, kaip vadovaujančios institucijos, organizuojamus centralizuotus mokymus ir aktyviai juose dalyvauja. Per 2014 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija suorganizavo 133 mokymo renginius, kuriuose apsilankė daugiau kaip 2400 dalyvių (neunikalūs dalyviai) iš 25 ES struktūrinių fondų paramą administruojančių institucijų.

Siekiant efektyvios partnerystės Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2014 m. organizavo mokymų renginius socialiniams ir ekonominiams partneriams. Šių mokymų paskirtis didinti socialinių ir ekonominių partnerių supratimą apie ES struktūrinių fondų investicijas, jų planavimą ir panaudojimą, ES fondų teikiamas galimybes bei reikalavimus, taip pat padėti socialiniams ir ekonominiams partneriams geriau suprasti dalyvavimo galimybes ES struktūrinių fondų lėšų administravimo procese, geriau pasiruošti bei sėkmingiau jomis naudotis. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo suorganizuoti du mokymo renginiai socialiniams ir ekonominiams partneriams „ES struktūrinių fondų lėšų administravimo sistema“ ir „Partnerių dalyvavimo galimybės ir interesų

atstovavimas ES struktūrinių fondų lėšų administravimo procese“. Šiuose renginiuose apsilankė per 40 socialinių ir ekonominių partnerių.

2014 m. nemaža dalis veiklos buvo skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšų administravimo reglamentavimui bei šių lėšų administravimo procesų kūrimui, ypatingą dėmesį kreipiant į administracinės naštos mažinimą projektų vykdytojams, taip pat siekiant, kad ES struktūrinių fondų lėšų administravimo procesai būtų kuo aiškesni ir paprastesni ir, kiek įmanoma, standartizuoti.

7. INFORMAVIMAS IR VIEŠINIMAS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gegužės 14 d. įsakymu „Dėl 2014 metų informavimo ir viešinimo priemonių plano patvirtinimo“, pagrindiniai informavimo ir viešinimo tikslai 2014 m. buvo¹³²:

1. Informuoti tikslines grupes apie pasirengimą 2014–2020 m. finansavimo iš ES struktūrinių fondų lėšų laikotarpiui, planuojamus įgyvendinti didelius projektus, finansavimo sritis, priemones, informuoti pareiškėjus ir projektų vykdytojus apie galimybes gauti ES fondų finansavimą;

2. Informuoti tikslines grupes apie 2007–2013 m. iš ES struktūrinių fondų lėšų įgyvendinamus ir įgyvendintus projektus, jų pridėtinę vertę ir naudą, akcentuojant projekto efektyvumą, skaidrumą ir pasiektus rezultatus.

Apžvelgiant pagrindinius 2014 m. viešinimo ir informavimo rezultatus ir remiantis 2015 m. balandžio mėn. atliktu visuomenės nuomonės tyrimu, galima teigti, kad visuomenės informuotumas apie ES investicijas Lietuvai išlieka aukštas. Dauguma apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų (89 proc.) yra daug / kažką girdėję apie ES fondų investicijas Lietuvai. Analizuojant informavimo ir viešinimo veiklų rezultatų įtaką Bendrijos vaidmens suvokimui, galima išskirti tam tikras sritis, kuriose ES investicijų įtaka daugiausiai matoma ir Bendrijos vaidmuo suvokiamas geriausiai. Bendrijos vaidmens suvokimą geriausiai iliustruoja asmeninės ES investicijų naudos vertinimas visuomenėje. Vadovaujantis atliktais gyventojų apklausos rezultatais, galima teigti, kad asmeniškai jaučiančių ES investicijų naudą nuo 2013 m. pabaigos išaugo 10 proc. ir dabar siekia 71 proc. Pastebėtina, kad ES investicijų teikiama nauda labiausiai jaučiama išlieka transporto (60 proc.), švietimo (29 proc.), sveikatos priežiūros (27 proc.), regionų (miestų ir miestelių plėtra) (24 proc.) srityse.

Didelio masto informacinė kampanija

Kaip didelio masto informacinė kampanija 2014 m. pabaigoje pradėta skaidrumo iniciatyva „Jonvabaliai“. Šia iniciatyva siekiama didinti ES lėšomis finansuojamų projektų skaidrumą. Tai – analogų ES neturinti iniciatyva, kuri skatina įmones bei organizacijas visuomenei savanoriškai atskleisti daugiau informacijos nei reikalaujama teisės aktais. Gyventojai įgijo galimybę ne tik sužinoti, už kiek buvo nupirkta vienas ar kitas daiktas, gauti informaciją apie projekto vykdytojo akcininkus, organizacinę struktūrą ir pan., bet ir įgijo teisę tiesiogiai projekto vykdytojui užduoti rūpimą klausimą.

Skaidrumo iniciatyvos „Jonvabaliai“ steigėjais tapo asociacija „Investors' Forum“, asociacija „Žinių ekonomikos forumas“, Kauno technologijos universitetas, Lietuvos atsakingo

¹³² 2014 m. informavimo ir viešinimo priemonių planas yra paskelbtas ES struktūrinės paramos svetainėje: http://www.esparama.lt/teisesaktai/-/asset_publisher/DcXhztJmXdz/content/lr-finansu-ministro-2014-m-geguzes-14-d-iskasymas-nr-1k-142-del-2014-metu-informavimo-ir-viesinimo-priemoniu-plano-patvirtinimo-?_101_INSTANCE_DcXhztJmXdz_redirect=%2Fteisesaktai

verslo asociacija (LAVA), Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos verslo darbdavių konfederacija ir „Transparency International“ Lietuvos skyrius.

Iniciatyvos tinklalapyje www.jonvabaliai.lt užsiregistravę projektų vykdytojai gali pildyti skaidrumo deklaracijas, pasirinkti, kiek ir kokios informacijos jie nori pateikti. Kuo daugiau informacijos pateikiama, tuo daugiau skaidrumo jonvabalių skiriama projektui.

Registruojantis tinklalapyje projektų vykdytojų deklaracijose klausama apie projektų rezultatus, išlaidas, kainas, taip pat, ar yra viešai prieinama informacija apie vykdytus viešuosius pirkimus, įmonės akcininkus, organizacinę struktūrą, antikorupcijos rizikų valdymą, ar buvo nustatyta lėšų panaudojimo pažeidimų ir pan. Deklaracijos buvo rengtos, konsultuojantis su Viešųjų pirkimų tarnyba, Finansinių nusikaltimų tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba ir t. t. Tinklalapyje gyventojams suteikiama galimybė patiems prisidėti, kuriant didesnę skaidrumą, – kviešti prie iniciatyvos prisijungti juos dominančius projektus. Šiuo metu prie iniciatyvos jonvabaliai prisijungė jau daugiau kaip 220 projektų.

Igyvendinant šią iniciatyvą taip pat sukurta reklaminė kampanija (televizijoje, internete, radijuje), kuria gyventojai kviečiami domėtis ir vertinti ES finansuojamų projektų skaidrumą. Ši žinutė – tai pirmųjų 2013 metų reklaminės kampanijos tęsinys, kurių tikslas didinti suvokimą, jog informacija apie ES investicijas yra lengvai prieinama, gyventojai gali patys įsitikinti projektų skaidrumu. Be to parengtas TV laidų ciklas, pristatantis prie iniciatyvos prisijungusius projektus.

2014 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija taip pat jau aštuntus metus organizavo geriausių ES fondų investicijų Lietuvoje projektų – „Europos burių“ – rinkimus ir apdovanojimus. „Europos burių“ rinkimais siekiama įvertinti ir visuomenei pristatyti didžiausią vertę žmogui, kraštui, visuomenei ir valstybei duodančius projektus. Burės – ES investicijų, suteikiančių galimybę judėti pirmyn, kurti gražesnę, patogesnę gyvenimą kiekvienam iš mūsų, skatinti inovacijas, darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą, sparčiai gerinti sąlygas dirbti ir investuoti Lietuvoje, simbolis.

2014 metai ypatingi – baigiasi senojo finansavimo laikotarpio darbai ir sparčiai rengiamasi naujajam – 2014–2020 m. investicijų laikotarpiui. Norėdami apibendrinti visus atliktus darbus, išrinkti geriausi viso 2007–2013 m. laikotarpio projektai.

Susirungti dėl „Europos burių“ 2014 apdovanojimų norą pareiškė net 176 ES fondų lėšomis įgyvendinti projektai iš visos Lietuvos. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir įgyvendinančių institucijų atstovai atrinko 127 projektus, kuriuos pateikė vertinti specialiai suburtai projektų vertinimo komisijai. Komisija atrinko 27 projektus, remiantis pagrindiniais vertinimo kriterijais: projekto tinkamumo, naudingumo, efektyvumo, poveikio bei tęstinumo. Už projektus buvo balsuojama ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt ir naujienų portale www.delfi.lt.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad visuomenei labiausiai dominantą informaciją išlieka ES fondų nauda gyventojui ir Lietuvai bei informacija apie savivaldybėje, kurioje gyvena, įgyvendinamus projektus ir siekiant užtikrinti geresnę informacijos prieinamumą mažesnių miestų ir miestelių gyventojams ir tautinių mažumų atstovams bei stiprinant investicijų rezultatų svarbos suvokimą, ugdant visuomenės domėjimąsi ES investicijomis buvo organizuotas ir įgyvendintas projektų konkursas regioninės žiniasklaidos priemonėms. Jo metu nepriklausomų ekspertų atrinkti regioninės, rajoninės ir tautinėms mažumoms skirtų leidinių, radijo ir televizijos stočių bei tautinių mažumų projektai, kurie rengė ir publikavo informaciją apie ES struktūrinius fondus, jos lėšomis įgyvendinamus projektus visoje Lietuvoje.

Rengiantis administruoti 2014–2020 m. ES struktūrinius fondus taip pat buvo organizuojami renginiai/viešos diskusijos Lietuvos regionuose, pristatantys ne tik 2007–2013 m. patirtį, rezultatus, bet naujojo finansinio periodo naujoves bei galimybes.

Taip pat labai svarbu paminėti, kad prasidėjus naujajam 2014–2020 m. ES investicinių fondų etapui sukurtas naujas informacinis portalas www.esinvesticijos.lt. Jis skirtas skelbti aktualiai 2014–2020 m. ES investicijų veiksmų programos įgyvendinimo informacijai. Svetainėje

skelbiami patvirtinti dokumentai, aktualios naujienos, užregistruotos projektų paraiškos, tvirtinamos veiksmų programos priemonės, kvietimai teikti paraiškas ir kita aktuali informacija.

Ministerijų ir (ar) kitų valstybės ir įgyvendinančiųjų institucijų viešinimo ir informavimo veiklos

Ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos ir įgyvendinančiosios institucijos, 2014 m. vykdydamos viešinimo ir informavimo veiklas ir siekdamos metiniame informavimo ir viešinimo priemonių plane numatytų tikslų, organizavo renginius pareiškėjams, projektų vykdytojams, visuomenei ir žiniasklaidos atstovams. Taip pat buvo publikuoti esamiems ir būsimiems pareiškėjams, naudos gavėjams skirti leidiniai, straipsniai, reportažai spaudoje, internete, radijo kanaluose. Visa aktuali informacija apie 2007–2013 m. ES struktūrinius fondus (priemonių aprašymai, leidiniai, metodinės rekomendacijos, teisės aktai, ir kt.) nuolat skelbiama ir atnaujinama pagrindiniame žinių apie ES struktūrinius fondus šaltinyje Lietuvoje – ES struktūrinių fondų svetainėje www.esparama.lt.

2014 m. įgyvendinant informavimo ir viešinimo veiklas, suorganizuotos šios veiklos, susijusios su ŽIPVP įgyvendinimu:

- informaciniai renginiai, mokymai, seminarai ir konferencijos projektų vykdytojams;
 - informaciniai leidiniai apie įgyvendintus projektus, jų naudą;
 - informaciniai reportažai, rubrikos radijuje, televizijoje apie ES investicijas Lietuvoje švietimo, socialinės apsaugos srityse;
 - konkursas, siekiant pristatyti įgyvendintus projektus viešojo administravimo srityje, jų pridėtinę vertę ir naudą.
-